

**Fundusze
Europejskie**
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Pomorze
Zachodnie

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Polanów na lata 2017-2023

Polanów, lipiec 2017 roku

1 SPIS TREŚCI

2	Wstęp	3
3	Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy	8
3.1	Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Polanów na lata 2016-2025	8
3.2	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Polanów.	10
3.3	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy na lata 2016 - 2025	10
4	Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz określenie skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych	11
4.1	Diagnoza delimitacyjna	12
4.1.1	Metodologia badań	12
4.2	Diagnoza zjawisk społecznych	22
4.2.1	Demografia	22
4.2.2	Bezrobocie	28
4.2.3	Pomoc społeczna	31
4.2.4	Aktywność obywatelska	43
4.2.5	Bezpieczeństwo publiczne	46
4.3	Koncentracja problemów społecznych	49
4.4	Diagnoza zjawisk w sferze gospodarczej	55
4.5	Diagnoza zjawisk w sferze środowiskowej	58
4.6	Diagnoza zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	61
4.7	Diagnoza zjawisk w sferze technicznej	73
5	Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji	82
5.1	Stan kryzysowy i obszar zdegradowany	82
5.2	Charakterystyka obszarów zdegradowanych w gminie Polanów	88
5.2.1	Polanów – ul. Koszalińska, Sławieńska, Wolności, Zamkowa	88
5.2.2	Chocimino	90
5.2.3	Cetuń	92
5.2.4	Naclaw	94
5.2.5	Rzeczyca Wielka	96
5.3	Obszar rewitalizacji	98
5.4	Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji	100
5.4.1	Problemy oraz potencjały obszaru rewitalizacji zdiagnozowane na podstawie diagnozy delimitacyjnej oraz podczas spotkań warsztatowych z mieszkańcami	100
5.4.2	Obszary rewitalizacji w gminie Polanów w opinii liderów oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	146

5.4.3	Obszary rewitalizacji w gminie Polanów w opinii uczestników spacerów badawczych	149
5.4.4	Obszary rewitalizacji w gminie Polanów w opinii mieszkańców obszaru rewitalizacji	165
5.4.5	Podsumowanie diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji.....	179
6	Wizja obszaru rewitalizacji, cele oraz kierunki rewitalizacji.....	181
7	Lista podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	189
8	Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	208
9	Mechanizmy zapewnienia komplementarności.....	211
10	Indykatywne ramy finansowe	214
11	Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji	225
12	System realizacji programu rewitalizacji oraz monitoring	235
13	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	243
14	Spis rysunków, tabel i wykresów.....	244

2 WSTĘP

Rewitalizacja – to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnętrznie (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- a. uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- b. pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe;
- c. ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- d. właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- e. zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej;
- f. koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;
- g. realizacja wynikającej z art. 5 ust. 1 rozporządzenia ogólnego zasady partnerstwa polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.¹

Celem nadrzędnym Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Polanów (misja) jest zbudowanie planu na rzecz wyprowadzania ze stanu kryzysowego, części przestrzeni Gminy, która uznana została za zdegradowaną (**koncentracja terytorialna**) i jego realizacja.

Rewitalizacja odnosi się do bardzo precyzyjnie zdefiniowanej części gminy i zakłada realizację działań, które są odpowiedzią na zdiagnozowane w tej przestrzeni różnorodne problemy, które ze sobą współwystępują lub są od siebie zależne.

Nadrzędne znaczenie w programie rewitalizacji mają problemy społeczne. Ta logika przenosi się praktycznie na cały dokument. Oznacza bowiem, że koncentracja działań, czyli de facto miejsce prowadzenia rewitalizacji, musi być ściśle przypisane przestrzeni, w której problemy społeczne się koncentrują. Logika ta oznacza również, że co do zasady obszarami zdegradowanymi są przestrzenie zamieszkałe.

¹ Wytyczne Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020

Aby wskazać, która część gminy Polanów jest zdegradowana, oprócz koncentracji problemów społecznych – należy poszukiwać dalszych problemów, w tym gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych, gdyż rewitalizacja zakłada wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (**kompleksowość rewitalizacji**).

Trzecią istotną cechą rewitalizacji jest partycypacja społeczna. Rewitalizacja prowadzona jest bowiem na rzecz i wspólnie ze społecznością lokalną, zamieszkującą obszary zdegradowane. Zakłada się włączenie społeczności do procesu „zarządzania” rozwojem przestrzeni zdegradowanych, w tym aktywne uczestnictwo w procesie tworzenia programu rewitalizacji, jak też jego realizacji. Program jest tworzony jest przez i dla mieszkańców. Konieczne jest poznanie ich opinii, ale również „pozyskanie” ich do procesów pozytywnych przemian, jakie będą zachodzić na obszarach, na których prowadzona będzie rewitalizacja. Można założyć, że rewitalizacja oznacza zupełnie nowego podejście do zarządzania przestrzenią gminy – a uruchomienie procesów partycypacji społecznej to jeden z nadrzędnych celów rewitalizacji.

Na wyżej wymienionych zasadach skonstruowany został Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Polanów. Oznacza to, że działania rewitalizacyjne prowadzone będą na rzecz wybranej przestrzeni gminy, która charakteryzuje się koncentracją problemów, w szczególności społecznych (**obszar zdegradowany/ obszar rewitalizacji**), poprzez działania całościowe, zakładające rozwiązywanie zasadniczych problemów, w tym przy zachowaniu równowagi w realizacji działań, tj. nie tylko skupienie się na twardych, infrastrukturalnych aspektach, ale przede wszystkim szukanie rozwiązań problemów społecznych (**kompleksowość rewitalizacji**). Istotne jest, aby ww. działania realizowane były przy aktywnym udziale mieszkańców rewitalizowanej przestrzeni (**uspółecznienie rewitalizacji**).

Rewitalizacja, z uwagi na swój kompleksowy charakter, wpisuje się w szereg krajowych i regionalnych polityk rozwoju, co zaprezentowano w poniżej tabeli.

Tabela 1. Założenia krajowych i regionalnych polityk rozwoju wpisujące się w podstawowe cele rewitalizacji

Dokument	Założenia
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Cel szczegółowy I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną. Obszar: Reindustrializacja Cele:
	Wzrost zdolności przemysłu do sprostania globalnej konkurencji Kierunki interwencji:
	Wspieranie kształcenia zawodowego dla „Przemysłu 4.0” Obszar: Rozwój innowacyjnych firm Cele:
	Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw na rynku krajowym i rynkach zagranicznych Kierunki interwencji:
	Wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego w narodowym systemie innowacji Obszar: Małe i średnie przedsiębiorstwa Cele:

- Nowe formy działania i współpracy

Kierunki interwencji:

- Wsparcie lokalnych motorów przedsiębiorczości

Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony

Obszar: Spójność społeczna

Cele:

- Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne
- Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy

Kierunki interwencji:

- Aktywna polityka prorodzinna
- Poprawa dostępności do usług, w tym społecznych i zdrowotnych
- Wsparcie grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem oraz zapewnienie spójności działań na rzecz integracji społecznej
- Rynek pracy zapewniający wykorzystanie potencjału zasobów ludzkich dla rozwoju Polski

Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie

Cele:

- Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały poszczególnych terytoriów

Kierunki interwencji:

- Tworzenie warunków do dalszego rozwoju konkurencyjnej gospodarki w Polsce Wschodniej i w innych obszarach słabszych gospodarczo
- Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta

Cele:

- Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie

Kierunki interwencji:

- Wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju
- Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych na poziomie lokalnym
- Wzmocnienie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym

Cel szczegółowy III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu

Obszar: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce

Cele:

	- Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne – dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorców - Budowa zintegrowanego systemu planowania rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym Kierunki interwencji: - Zwiększenie sprawności funkcjonowania instytucji państwa, w tym administracji - Wzmocnienie strategicznej koordynacji i zarządzania politykami publicznymi - Zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej Obszar: E-państwo Cele: - Cyfrowe państwo usługowe Kierunki interwencji: Budowa i rozwój e-administracji – orientacja administracji państwa na usługi cyfrowe
Krajowa Polityka Miejska 2023	Cel 1. Stworzenie warunków dla skutecznego, efektywnego i partnerskiego zarządzania rozwojem na obszarach miejskich, w tym w szczególności na obszarach metropolitalnych. Cel 2. Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji. Cel 3. Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich. Cel 4. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia. Cel 5. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu.
Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”	Cel 1. Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki. Cel 2. Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy. Cel 3. Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców. Cel 4. Wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki.
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	Cel 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	Cel 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.
Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 roku	Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska. Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię. Cel 3. Poprawa stanu środowiska.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010- 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie	Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów (konkurencyjność). Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych (spójność). Cel 3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie (sprawność).
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	Cel 2: Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialnej, równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich. Cel 4: Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.
Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku	Cel strategiczny nr 1 „Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania” Cel strategiczny nr 2 „Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej regionu” Cel strategiczny nr 3 „Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu” Cel strategiczny nr 4 „Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami” Cel strategiczny nr 5 „Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności” Cel strategiczny nr 6 „Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu”

3 OPIS POWIĄZAŃ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY

Potrzeba podjęcia działań rewitalizacyjnych zdefiniowana została w dokumentach szczebla lokalnego gminy Polanów.

3.1 STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY POLANÓW NA LATA 2016-2025

Najważniejszym dokumentem określającym oczekiwane dążenia przemian w perspektywie kilkuletniej w gminie Polanów jest **Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Polanów na lata 2016-2025**, która określa główne cele rozwoju gminy.

Poniżej w formie tabeli ujęto zapisy Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Polanów i przeanalizowane je pod kątem znaczenia dla działań rewitalizacyjnych.

Tabela 2. Cele Strategii Rozwoju Gminy Polanów oraz ich znaczenie dla definiowania celów i kierunków rewitalizacji

Lp.	Cel strategiczny	Znaczenie dla definiowania celów i kierunków rewitalizacji w gminie Polanów	Uzasadnienie
1.	Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy gminy.	Duże	Problemy nierównomiernego rozwoju przestrzeni gminy są kluczowymi dla definiowania obszarów rewitalizacji oraz prowadzenie rewitalizacji.
2.	Zapewnienie korzystnych warunków życia mieszkańców, ochrona wartości kulturowych, przyrodniczych i krajobrazowych	Bardzo duże	Podnoszenie jakości życia jest nadrzędnym celem lokalnych polityk rozwoju, w tym także programów rewitalizacji.
3.	Aktywizacja gospodarcza i rozwój przedsiębiorczości lokalnej, ograniczenie bezrobocia.	Bardzo duże	Problem niej przedsiębiorczości oraz aktywności zawodowej to kluczowe problemy w delimitacji obszarów zdegradowanych.
4.	Rozwój terenów wiejskich, kształtowanie i racjonalne wykorzystanie przestrzeni z zachowaniem wymogów ekorozwoju.	Umiarkowane	Obszary zdegradowane występują także na obszarach wiejskich, choć położenie nie odgrywa najważniejszego znaczenia przy definiowaniu granic obszaru rewitalizacji.
5.	Stymulowanie funkcji rolniczej i turystycznej jako funkcji wiodących.	Małe	Turystyka i funkcja rolnicza mogą tylko częściowo wpłynąć na rozwiązywanie skoncentrowanych problemów, w tym o charakterze społecznym.

6.	Rozwój infrastruktury technicznej oraz optymalizacja głównych elementów infrastruktury społecznej.	Duże	Problemy dostępu do infrastruktury technicznej oraz społecznej są jednymi z kryteriów delimitacji obszarów zdegradowanych.
7.	Wytworzenie sprawnych ekonomicznie struktur w rolnictwie i przetwórstwie rolno-spożywczym zdolnych do konkurencji, szczególnie w aspekcie członkostwa w Unii Europejskiej.	Małe	Funkcja rolnicza może tylko częściowo wpłynąć na rozwiązywanie skoncentrowanych problemów, w tym o charakterze społecznym.
8.	Rozwój usług.	Umiarkowane	Problem niskiej przedsiębiorczości oraz aktywności zawodowej to kluczowe problemy w delimitacji obszarów zdegradowanych. Rozwój usług może częściowo pozytywnie wpływać na ich rozwiązywanie.
9.	Wykorzystanie potencjału intelektualnego i mobilności mieszkańców oraz zasobów gminy zgodnie z wymaganiami gospodarki rynkowej i jej ekologizacji. Integrowanie społeczności lokalnej do działań na rzecz rozwoju gminy.	Bardzo duże	Proces programowania i realizacji działań rewitalizacyjnych będzie angażował lokalną społeczność, charakter działań sprawi, że pośrednio lub bezpośrednio będą one oddziaływać na wszystkich mieszkańców obszarów problemowych. Partycypacja społeczna, aktywność społeczna stanowią jeden z filarów rewitalizacji.
10.	Działania władz samorządowych ukierunkowane na rozwój gminy.	Umiarkowane	Sprawne zarządzania realizację programu rewitalizacji jest istotne z punktu widzenia skuteczności realizowanych działań.

3.2 STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY POLANÓW.

Ze względu na nieaktualność zapisów Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Polanów, nie analizowano znaczenia ustaleń tego dokumentu dla opracowania założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji.

3.3 STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NA LATA 2016 - 2025

Schemat operacyjny ww. dokumentu opiera się na następujących celach:

Cel strategiczny 1 – Budowa zintegrowanego systemu wsparcia niepełnosprawnych:

- Program operacyjny: Integracja społeczna
- Program operacyjny: Usprawnienie osób starszych i chorych

Cel strategiczny 2 – Wzmocnienie rodzin i dziecka w środowisku lokalnym:

- Program operacyjny: Wspieranie i usprawnianie systemu wsparcia rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskiej
- Program operacyjny: Rozwój systemu zapewniającego prawidłowe warunki do życia i rozwoju dzieciom i młodzieży

Cel strategiczny 3 – Wzmocnienie i rozbudowa zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień:

- Program operacyjny: Profilaktyka
- Program operacyjny: Wzmocnienie lokalnych systemów profilaktyki i rozwiązywania problemów

Cel strategiczny 4 – Wzmacnianie i rozbudowa działań służb socjalnych i pomoc w samodzielnym rozwiązywaniu problemów:

- Program operacyjny: Rozwiązywanie problemów społecznych
- Program operacyjny: Prowadzenie kompleksowego systemu wsparcia służb socjalnych

Można założyć, że zestaw działań, jakie zaplanowano do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, może służyć w dużym stopniu realizacji założeń programu rewitalizacji. Istotna różnica polega na tym, że Strategia skupia się na przestrzeni całej gminy – zaś Program rewitalizacji zawęża pole działań do przestrzeni rewitalizacji.

4 DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH ORAZ OKREŚLENIE SKALI I CHARAKTERU POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

Diagnoza sporządzona na potrzeby opracowania programu rewitalizacji składa się zasadniczo z dwóch części.

1. Diagnozy delimitacyjnej, której celem jest wskazanie przestrzeni gminy Polanów, w której występuje koncentracja problemów społecznych oraz przestrzeni, w której możemy zdiagnozować występowanie innych problemów, np. gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych.

Rezultat: wytyczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji.

- **Obszar zdegradowany – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy.** Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.
 - **Stan kryzysowy – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych** (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), **współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej.**
 - **Obszar rewitalizacji - obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację.**
2. Diagnozy pogłębionej wyznaczonego obszaru rewitalizacji, której celem jest wskazanie przyczyn występowania negatywnych zjawisk, pogłębienie lub pozyskanie informacji nt. szeregu dalszych problemów, których nie można zmierzyć za pomocą danych wskaźnikowych, statystycznych, etc.

Rezultat: określenie zasadniczych problemów, które powinny zostać rozwiązane poprzez działania rewitalizacyjne.

4.1 DIAGNOZA DELIMITACYJNA

4.1.1 Metodologia badań

Wyzwanie badawcze:

Za pomocą jakich danych chcemy zmierzyć koncentrację problemów społecznych oraz występowanie problemów sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej?

Aby przeprowadzić badanie, które wskaże precyzyjnie miejsca koncentracji problemów społecznych oraz występowanie problemów sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej w gminie Polanów konieczne było **pozyskanie danych opisujących wybrane problemy**.

Z uwagi na konieczność wskazania koncentracji danych zjawisk w przestrzeni gminy, w tym ostateczne wytyczenie obszaru rewitalizacji, istotne było pozyskanie danych demograficznych, odnoszących się do wybranych jednostek delimitacyjnych.

Aby ostatecznie ustalić jaką listę wskaźników można przyjąć do oceny koncentracji problemów społecznych oraz występowania pozostałych problemów, przeprowadzono analizę wybranych, zjawisk występujących w przestrzeni gminy Polanów, w tym pod kątem możliwości zmierzenia danego zjawiska w sposób delimitacyjny oraz stwierdzenia czy dane zjawisko może wywoływać kryzys. W przypadku niedużej skali zjawiska notowanej dla całej gminy Polanów przyjmowano, że nie powoduje ona kryzysu, a tym samym nie ma konieczności analizowania jego rozkładu przestrzennego.

Tabela 3. Potencjalne zjawiska kryzysowe w gminie Polanów

Lp.	Problem	Wskaźnik pomiaru / dane, za pomocą których można zdiagnozować stan kryzysowy	Potencjalny stan kryzysowy/ możliwość pomiaru	Uzasadnienie
Problemy społeczne				
1.	Depopulacja przestrzeni gminy.	% ubytek liczby ludności	Tak	Wg danych UM w Polanowie w latach 2015/2010 w gminie ubyło 315 mieszkańców, co stanowiło 3,30% ludności z 2010 roku. W przestrzeni gminy występują miejscowości, w których ubytek ludności w ciągu badanego okresu wyniósł prawie 10%.
2.	Starzejące się społeczeństwo.	Odsetek liczby ludności w wieku poprodukcyjnym do ogółu mieszkańców	Tak	W 2015 roku wg danych UM w Polanowie w gminie ludność w wieku poprodukcyjnym stanowiła 15,84% ludności ogółem. W gminie odnotowano przestrzenie, w których odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym przekroczył 20%. W latach 2015/2010 odnotowano wzrost odsetka w wieku poprodukcyjnym w gminie Polanów z wartości 13,94% do 15,84% (wzrost o 129 osób).
3.	Bezrobocie	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców w wieku produkcyjnym	Tak	Wg danych PUP w Koszalinie w 2015 roku w gminie Polanów było 638 osób bezrobotnych, z czego 397 stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, 220 bez kwalifikacji, 135 bez doświadczenia zawodowego.
4.	Ubóstwo	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w przeliczeniu na liczbę mieszkańców	Tak	Wg danych MGOPS Polanów w gminie pomoc społeczną z tytułu ubóstwa w 2015 roku przyznano 425 osobom.
5.	Przemoc w rodzinie	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu przemocy w rodzinie w przeliczeniu na liczbę mieszkańców	Nie	Wg danych MGOPS Polanów pomoc społeczną z tytułu przemocy w rodzinie w 2015 roku przyznano 6 osobom.
6.	Alkoholizm	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu w przeliczeniu na liczbę mieszkańców	Tak	Wg danych MGOPS Polanów pomoc społeczną z tytułu alkoholizmu w 2015 roku przyznano 32 osobom.
7.	Niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba	Liczba osób korzystających z pomocy Społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na liczbę mieszkańców	Tak	Wg danych MGOPS Polanów pomoc społeczną z tytułu niepełnosprawności w 2015 roku przyznano 163 osobom, z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby 211 osobom.

		Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na liczbę mieszkańców		Wg danych MGOPS Polanów pomoc społeczną z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w 2015 roku przyznano 211 osobom.
8.	Dożywianie dzieci	Liczba dzieci korzystających z pomocy społecznej z tytułu dożywiania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w wieku do 17 lat	Tak	Wg danych MGOPS Polanów dożywianiem objęto w 2015 roku przyznano 245 dzieci.
9.	Aktywność obywatelska	Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2014 roku	Tak	W gminie Polanów wg danych PKW odnotowano bardzo zróżnicowaną frekwencję wyborczą. Najniższa frekwencja wyborcza wyniosła 35,14%, najwyższa 52,47%.
10.	Bezpieczeństwo publiczne	Liczba interwencji podejmowanych przez Straż Miejską w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Tak	Wg danych Straży Miejskiej w 2015 roku odnotowano 184 interwencje.
Problemy gospodarcze				
11.	Niski poziom przedsiębiorczości	Liczba aktywnych działalności gospodarczych wpisanych do CEDiG na liczbę osób w wieku produkcyjnym	Tak	Wg danych UM Polanów w gminie działalność gospodarczą w 2015 roku prowadziły 351 osoby. W przestrzeni gminy występują miejscowości, gdzie wskaźniki indywidualnej przedsiębiorczości były bardzo niskie. Problem niskiej przedsiębiorczości współwystępuje ze zjawiskiem znacznej skali bezrobocia.
Problemy środowiskowe				
12.	Przekroczenie standardów jakości środowiska	Dane PIOŚ nt. stanu środowiska	Nie	W gminie Polanów nie zdiagnozowano problemów związanych z przekroczeniem standardów jakości środowiska.
13.	Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska	Powierzchnia (m ²) pokryć azbestowych w przeliczeniu na mieszkańca	Tak	W gminie Polanów zdiagnozowano występowanie azbestu. Wg danych UM Polanów, wg stanu z 2015 roku – powierzchnia materiałów zawierających azbest wynosiła 132072 m ² .
Problemy przestrzenno-funkcjonalne				
14.	Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę	Ilość metrów bieżących dróg publicznych wymagających natychmiastowej naprawy (m) na liczbę mieszkańców	Tak	W gminie Polanów zdiagnozowano zły stan infrastruktury drogowej. Łącznie w gminie konieczne jest poddanie natychmiastowej naprawie wymaga 24 650 m dróg publicznych.

	techniczną lub jej zły stan techniczny			
15.	Niewystarczające wyposażenia w infrastrukturę społeczną lub jej zły stan techniczny	Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	Tak	W gminie Polanów wg danych UM Polanów zdiagnozowano niski dostęp do infrastruktury placów zabaw.
16.	Niewystarczające wyposażenia w infrastrukturę społeczną lub jej zły stan techniczny	Liczba ogólnodostępnych obiektów sportowych (bez szkolnych) na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym	Tak	W gminie Polanów wg danych UM Polanów zdiagnozowano niski dostęp do infrastruktury obiektów sportowych.
17.	Brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość	Odsetek dzieci i młodzieży (do lat 17) korzystającej z usług/zajęć oferowanych przez domy kultury, świetlice	Tak	Na podstawie danych UM Polanów stwierdzono różne wartości odsetka dzieci i młodzieży korzystającej z usług/zajęć oferowanych przez domy kultury, świetlice. W gminie Polanów są miejscowości, w których dzieci i młodzież nie korzysta z usług/zajęć oferowanych przez domy kultury, świetlice.
Problemy techniczne				
18.	Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym	Liczba zabytków wpisanych do Rejestru Zabytków wymagających remontu w ciągu najbliższych 5 lat w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Tak	Na podstawie danych UM Polanów stwierdzono występowanie obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym.
19.	Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym	Udział mieszkań popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym sołectwa / ulice (%)	Tak	Na podstawie danych UM Polanów stwierdzono duży udział mieszkań popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym wybranych sołectw.
20.	Niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających	Odsetek osób pozbawionych dostępu do sieci kanalizacyjnej	Tak	Na podstawie danych UM Polanów stwierdzono brak dostępu do sieci kanalizacyjnej w wybranych przestrzeniach gminy.

efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska			
---	--	--	--

Wybór jednostek delimitacyjnych.

Gmina Polanów jest gminą miejsko-wiejską. Wg danych Urzędu Miejskiego w Polanowie w 2015 roku gminę zamieszkiwało 9153 osoby, z tego miejscowość Polanów 2982 osoby.

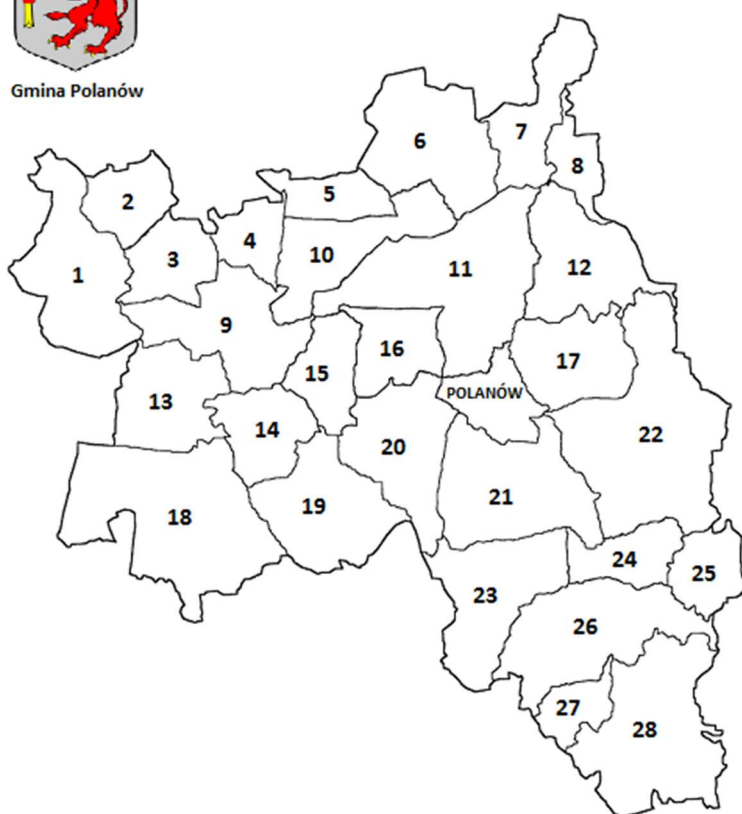
Mając na względzie powyższe, diagnozę delimitacyjną przeprowadzono:

- Dla przestrzeni całej gminy Polanów, porównują ze sobą dane wskaźnikowe dla poszczególnych sołectw oraz miasta Polanowa,
- Dodatkowo w przestrzeni miasta Polanowa za jednostki delimitacyjne uznano ulice.

Rysunek 1. Podział delimitacyjny gminy Polanów

Gmina Polanów

Lp.	Nazwa jednostki delimitacyjnej	Lp.	Nazwa jednostki delimitacyjnej
1	Kościelnica	15	Dadzewo
2	Powidz	16	Jacinki
3	Sowinko	17	Warblewo
4	Krytno	18	Karsinka
5	Domachowo	19	Cetuń
6	Bożenice	20	Rosocha
7	Krąg	21	Wietrzno
8	Buszyno	22	Rzeczycza Wielka
9	Nacław	23	Chocimino
10	Bukowo	24	Stary Żelibórz
11	Świerczyna	25	Nowy Żelibórz
12	Wielin	26	Żydowo
13	Rekowo	27	Kępiny
14	Garbno	28	Gołogóra

Źródło: opracowanie własne

Mając na uwadze wstępną diagnozę problemów, które mogą powodować stany kryzysowe oraz dostępność danych, umożliwiających porównanie problemów w przestrzeni całej gminy – dokonano wyboru wskaźników.

Istotne w diagnozie delimitacyjnej było ujęcie danych, w taki sposób aby umożliwić zdefiniowanie w przestrzeni gminy obszaru zdegradowanego. Zgodnie z zapisami Wytycznych w zakresie rewitalizacji, **obszar zdegradowany to przestrzeń gminy, którą charakteryzuje koncentracja problemów**

społecznych. Na tym obszarze konieczne jest także stwierdzenie występowania problemów innych niż społeczne, np. gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Procedura wytyczania obszaru zdegradowanego w gminie Polanów związana była z następującymi krokami:

1. WSKAZANIE OBSZARU KONCENTRACJI PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.
2. WSKAZANIE OBSZARU WYSTĘPOWANIA PROBLEMÓW INNYCH NIŻ SPOŁECZNE.
3. WYTYCZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO WRAZ Z UZASADNIENIEM.

KROK 1 – WSKAZANIE OBSZARU KONCENTRACJI PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W pierwszym kroku – przy wytyczaniu obszaru zdegradowanego w gminie Polanów, poszukiwano obszaru koncentracji problemów społecznych. Obszar ten został wyznaczony na podstawie wartości **syntetycznego wskaźnika sfery społecznej**.

Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany jest sumą wskaźników wystandaryzowanych opisujących występowanie w przestrzeni gminy wybranych problemów społecznych (problemy te ujęto w poniżej tabeli).

Tabela 4. Wskaźniki sfery społecznej wykorzystane do obliczenia syntetycznego wskaźnika opisującego koncentrację problemów społecznych

Wskaźniki sfery społecznej wykorzystane do obliczenia syntetycznego wskaźnika opisującego koncentrację problemów społecznych	Źródło danych	Jednostka miary	Problem mierzony przez wskaźnik
1. Ubytek liczby ludności.	UM	%	Depopulacja przestrzeni gminy
2. Odsetek liczby ludności w wieku poprodukcyjnym do ogółu mieszkańców	UM	%	Starzejące się społeczeństwo
3. Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców w wieku produkcyjnym	PUP	Osoba	Bezrobocie
4. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w przeliczeniu na liczbę mieszkańców	MGOPS	Osoba	Ubóstwo
5. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu w przeliczeniu na liczbę mieszkańców	MGOPS	Osoba	Alkoholizm
6. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na liczbę mieszkańców	MGOPS	Osoba	Długotrwała lub ciężka choroba
7. Liczba dzieci korzystających z pomocy społecznej z tytułu dożywiania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w wieku do 17 lat	MGOPS	Osoba	Dożywianie dzieci
8. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2014 roku	PKW	%	Aktywność obywatelska
9. Liczba interwencji podejmowanych przez Straż Miejską w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Straż Miejska	Wykroczenie	Bezpieczeństwo publiczne

Źródło: opracowanie własne

W celu ustalenia koncentracji negatywnych zjawisk społecznych wybrane wskaźniki opisujące negatywne zjawiska w sferze społecznej (ze względu na skalę, jak również natężenie zjawiska) poddano transformacji liniowej w przedziale 0–1. Wartość 1 przyznawano zawsze w przypadku najgorszej negatywnej oceny zjawiska (zarówno dla stymulant jak też destymulant). W kolejnym kroku wyniki standaryzacji poszczególnych zjawisk zostały zsumowane i ponownie poddane transformacji liniowej. Uzyskano w ten sposób syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany, opisujący koncentrację negatywnych zjawisk społecznych w poszczególnych jednostkach delimitacyjnych.

Zaletą standaryzacji, która polegała na sprowadzeniu różnych danych opisujących wybrane zjawiska do wspólnego mianownika, w tym przypadku do wartości liczbowej w przedziale od 0 do 1, była możliwość porównywania poszczególnych zjawisk ze sobą.

Normalizacja wskaźników przeprowadzona została w oparciu o wzór:

$$W = \frac{x - \min}{\max - \min}$$

gdzie:

- W – wystandaryzowana wartość wskaźnika
 - X – wyjściowa wartość wskaźnika
 - Min – minimalna wartość wskaźnika
 - Max – maksymalna wartość wskaźnika
-
- **Cząstkowy wskaźnik wystandaryzowany** – wynik liczbowy związany z normalizacją pierwotnej danej statystycznej za pomocą liniowej transformacji danych typu min-max. W efekcie normalizacji wartości wszystkich wskaźników początkowych sprowadzone zostają do przedziału od 0 do 1, gdzie wartość 0 została przypisana jest danej o najmniejszej wartości, a wartość 1 – danej o największej wartości.
 - **Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany** – wynik liczbowy stanowiący średnią arytmetyczną wskaźników cząstkowych dla poszczególnych sfer problemowych, ujętych w postaci wskaźników wystandaryzowanych cząstkowych.

KROK 2. WSKAZANIE WYSTĘPOWANIA PROBLEMÓW INNYCH NIŻ SPOŁECZNE

Przy wytyczeniu obszaru zdegradowanego istotne jest poszukiwanie negatywnych zjawisk pozaspołecznych, występujących na obszarach koncentracji problemów społecznych.

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji wskazanych powyżej negatywnych zjawisk społecznych (tj. depopulacja, starzenie się społeczeństwa, bezrobocie, ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, alkoholizm, przestępczość) można wskazać jako obszar zdegradowany, w przypadku występowania na nim co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw, lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do

zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub

- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

W odniesieniu do przestrzeni gminy Polanów przeanalizowano szereg dostępnych wskaźników, które mierzą wybrane problemy gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne.

Tabela 5. Wskaźniki sfery pozaspołecznej wykorzystane w procesie wyznaczenia obszaru zdegradowanego

Wskaźniki sfery społecznej wykorzystane do wskazania stanów kryzysowych w sferach poza społecznymi	Źródło danych	Jednostka miary	Problem mierzony przez wskaźnik
SFERA GOSPODARCZA			
10. Liczba aktywnych działalności gospodarczych wpisanych do CEDiG na liczbę osób w wieku produkcyjnym	UM	Podmiot gospodarczy	Niski poziom przedsiębiorczości
SFERA ŚRODOWISKOWA			
11. Powierzchnia pokryw azbestowych w przeliczeniu na mieszkańca	UM	m ²	Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska
SFERA FUNKcjONALNO – PRZESTRZENNA			
13. Ilość metrów bieżących dróg publicznych wymagających natychmiastowej naprawy na liczbę mieszkańców	UM	m	Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną lub jej zły stan techniczny
14. Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	UM	Szt.	Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną lub jej zły stan techniczny
15. Liczba ogólnodostępnych obiektów sportowych (bez szkolnych) na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym	UM	Szt.	Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną lub jej zły stan techniczny
16. Odsetek dzieci i młodzieży (do lat 17) korzystającej z usług/zajęć oferowanych przez domy kultury, świetlice	UM	Osoba	Brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość
SFERA TECHNICZNA			
17. Liczba zabytków wpisanych do Rejestru Zabytków wymagających remontu w ciągu najbliższych 5 lat w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	UM	Budynek	Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym
18. Udział mieszkań popeeerskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym sołectwa / ulice	UM	%	Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym
19. Odsetek osób pozbawionych dostępu do sieci kanalizacyjnej	UM	%	Niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne

			korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska
--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne

KROK 3. WYTYCZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Wskazując obszar zdegradowany w gminie Polanów poszukiwano przestrzeni koncentracji problemów społecznych, w których współwystępują problemy pozaspołeczne, np. gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne.

4.2 DIAGNOZA ZJAWISK SPOŁECZNYCH

4.2.1 Demografia

Problem 1. Depopulacja przestrzeni gminy.

Największą koncentrację zjawiska depopulacji w przestrzeni gminy Polanów odnotowano w jednostce delimitacyjnej Nowy Żelibórz. W ciągu okresu 2015/2010 w tej miejscowości ubyło 111 osób, co stanowiło 60,99% mieszkańców. Istotna skala depopulacji wystąpiła także w miejscowości Żydowo (ubyło 60 osób) oraz w Polanowie, ul. Zamkowa (ubyło 34 osoby), ul. Dworcowa (ubyło 23 osoby).

Tabela 6. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska depopulacji w gminie Polanów w latach 2015/2010

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Dynamika zmian liczby ludności ogółem 2015/2010	STANDARYZACJA natężenia problemu (0-1)	Skala problemu (zmiana liczby mieszkańców 2015/2010)	STANDARYZACJA skali problemu (0-1)	Wskaźnik wystandaryzowany
1	Nowy Żelibórz	-60,99%	0,9	-111	1	1
2	ul. Korczaka	-76,92%	1	-10	0,55	0,78
3	Żydowo	-5,84%	0,55	-60	0,77	0,65
4	ul. Zamkowa	-11,22%	0,58	-34	0,65	0,6
5	ul. Dworcowa	-15,86%	0,61	-23	0,61	0,58
6	Chocimino	-12,65%	0,59	-21	0,6	0,57
7	ul. Kolejowa	-18,07%	0,63	-15	0,57	0,57
8	ul. Magazynowa	-18,64%	0,63	-11	0,55	0,56
9	Cetuń	-7,43%	0,56	-22	0,6	0,55
10	Krąg	-7,91%	0,56	-17	0,58	0,54
11	Powidz	-12,75%	0,59	-13	0,56	0,54
12	ul. Wolności	-6,77%	0,56	-17	0,58	0,53
13	Garbno	-7,04%	0,56	-15	0,57	0,53
14	Wietrzno	-7,85%	0,56	-15	0,57	0,53
15	ul. Grabowa	-10,64%	0,58	-10	0,55	0,53
16	Rosocha	-7,36%	0,56	-12	0,56	0,52
17	Naclaw	-2,41%	0,53	-14	0,57	0,51
18	ul. Koszalińska	-4,31%	0,54	-11	0,55	0,51
19	Domachowo	-4,51%	0,54	-12	0,56	0,51
20	Wielin	-7,61%	0,56	-7	0,53	0,51
21	ul. Podmiejska	-7,92%	0,56	-8	0,54	0,51
22	Kościelnica	-3,48%	0,53	-10	0,55	0,5
23	ul. Klonowa	-9,38%	0,57	-3	0,52	0,5
24	Bożenice	-4,52%	0,54	-9	0,54	0,5
25	ul. Żwirowa	-4,90%	0,54	-7	0,53	0,5

26	ul. Młodzieżowa	-8,11%	0,56	-3	0,52	0,5
27	Jacinki	-2,87%	0,53	-6	0,53	0,49
28	Karsinka	-4,08%	0,54	-4	0,52	0,49
29	Dadzewo	-3,57%	0,53	-7	0,53	0,49
30	Świerczyna	-2,88%	0,53	-7	0,53	0,49
31	Bukowo	-1,60%	0,52	-5	0,52	0,48
32	Warblewo	-3,33%	0,53	-2	0,51	0,48
33	ul. Sławieńska	-2,91%	0,53	-3	0,52	0,48
34	Buszyno	-3,74%	0,54	-4	0,52	0,48
35	ul. Mariańskie Wzgórze	-2,56%	0,53	-5	0,52	0,48
36	ul. Rybna	-4,35%	0,54	-1	0,51	0,48
37	Krytno	-1,10%	0,52	-2	0,51	0,47
38	Gołogóra	-1,51%	0,52	-3	0,52	0,47
39	ul. Wiejska	-2,17%	0,53	-1	0,51	0,47
40	Stary Żelibórz	0,00%	0,51	0	0,5	0,46
41	ul. Zielona	0,00%	0,51	0	0,5	0,46
42	ul. Cmentarna	0,00%	0,51	0	0,5	0,46
43	ul. Przytorze	0,00%	0,51	0	0,5	0,46
44	ul. Stawna	1,96%	0,5	1	0,5	0,45
45	ul. Plac Mestwina	2,22%	0,5	1	0,5	0,45
46	ul. Młyńska	0,80%	0,51	2	0,49	0,45
47	ul. Mokra	1,82%	0,5	1	0,5	0,45
48	ul. Lipowa	4,55%	0,48	1	0,5	0,44
49	ul. Polna	3,57%	0,49	1	0,5	0,44
50	Rzeczyca Wielka	1,63%	0,5	8	0,47	0,43
51	Sowinko	5,83%	0,48	7	0,47	0,42
52	ul. Leśna	8,33%	0,46	1	0,5	0,42
53	Kępiny	8,89%	0,46	4	0,48	0,41
54	Rekowo	5,71%	0,48	8	0,47	0,41
55	ul. Gradowe Wzgórze		0,51	18	0,42	0,41
56	ul. Zacisze	5,68%	0,48	13	0,44	0,4
57	ul. Świerczewo	10,42%	0,45	5	0,48	0,4
58	ul. Bobolicka	10,53%	0,45	10	0,46	0,39
59	ul. Ogrodowa	18,18%	0,4	2	0,49	0,38
60	ul. Cicha	33,33%	0,3	1	0,5	0,33
61	ul. Boczna	80,00%	0	8	0,47	0,13
62	ul. Różana	80,77%	0	21	0,41	0,09
63	ul. Partyzancka	39,16%	0,26	112	0	0
64	ul. Strumykowa					
65	ul. Jana Pawła II					

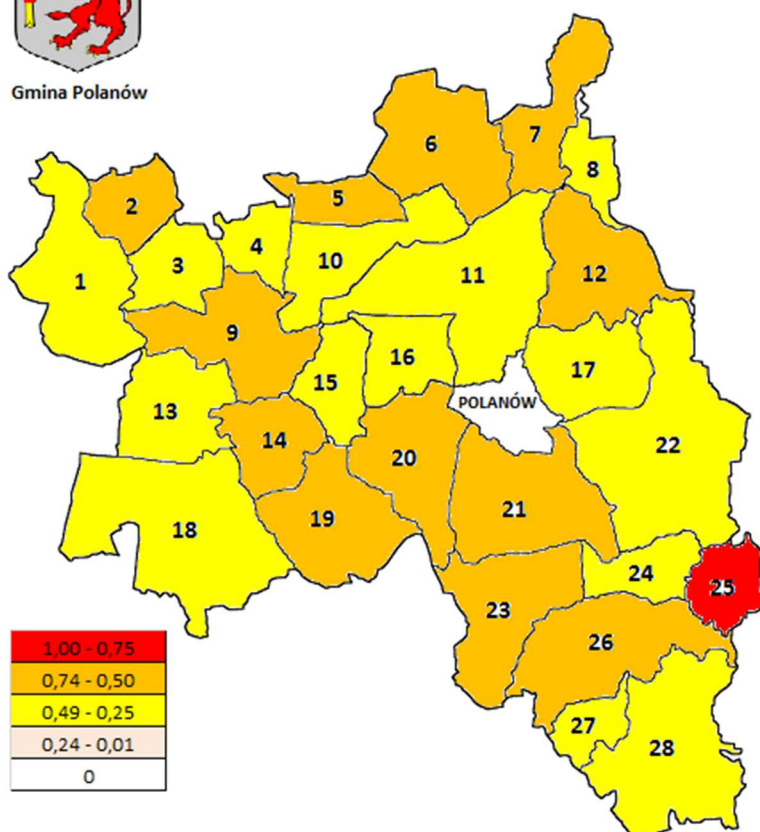
66	ul. Doktora Bernarda Pietrzaka					
67	Rynek w Polanowie, ul. Wolności					
68	ul. Łąkowa					
69	ul. Poprzeczna					

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Polanów

Rysunek 2. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska depopulacji w gminie Polanów w latach 2015/2010

Gmina Polanów

Sfera społeczna - wsk.1

Lp.	Nazwa jednostki delimitacyjnej	Lp.	Nazwa jednostki delimitacyjnej
1	Kościelnica	15	Dadzewo
2	Powidz	16	Jacinki
3	Sowinko	17	Warblewo
4	Krytno	18	Karsinka
5	Domachowo	19	Cetuń
6	Bożenice	20	Rosocha
7	Krag	21	Wietrzo
8	Buszyno	22	Rzeczycza Wielka
9	Nacław	23	Chocimino
10	Bukowo	24	Stary Żelibórz
11	Świerczyna	25	Nowy Żelibórz
12	Wielin	26	Żydowo
13	Rekowo	27	Kępiny
14	Garbno	28	Golągóra

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Polanów

Problem 2. Starzenie się społeczeństwa.

Problem starzejącego się społeczeństwa dotyczy większości jednostek terytorialnych kraju i związany jest z przechodzeniem wyzów demograficznych do kategorii wieku poprodukcyjnego, jak również z niskimi wskaźnikami urodzeń. Postępująca dynamika zmian demograficznych, w tym zwiększenie się liczby oraz odsetka osób w wieku poprodukcyjnym wymusza podjęcie szeregu działań

związanych z zapewnieniem wysokiej jakości życia tej grupy społecznej. Na tle kraju (19,6% ludności w wieku poprodukcyjnym w 2015 roku wg danych GUS), dane demograficzne dla gminy Polanów w odniesieniu do udziału ludności w wieku poprodukcyjnym wyglądają korzystanie. Należy jednak stwierdzić, że w gminie Polanów występują przestrzzenie, które posiadają wartości analizowanego wskaźnika na poziomie średniej krajowej. Dotyczy to Żydowa (23,58% ludności w wieku poprodukcyjnym), Starego Żeliborza (50%), Cetunia (19,71%), Świerczyny (19,92%). Problem starzejącego się społeczeństwa widoczny jest także w Polanowie, w szczególności na ulicy Zamkowej (28,62% ludności w wieku poprodukcyjnym, przy 77 osobach w wieku produkcyjnym).

Tabela 7. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska starzejącego się społeczeństwa w gminie Polanów w 2015 roku

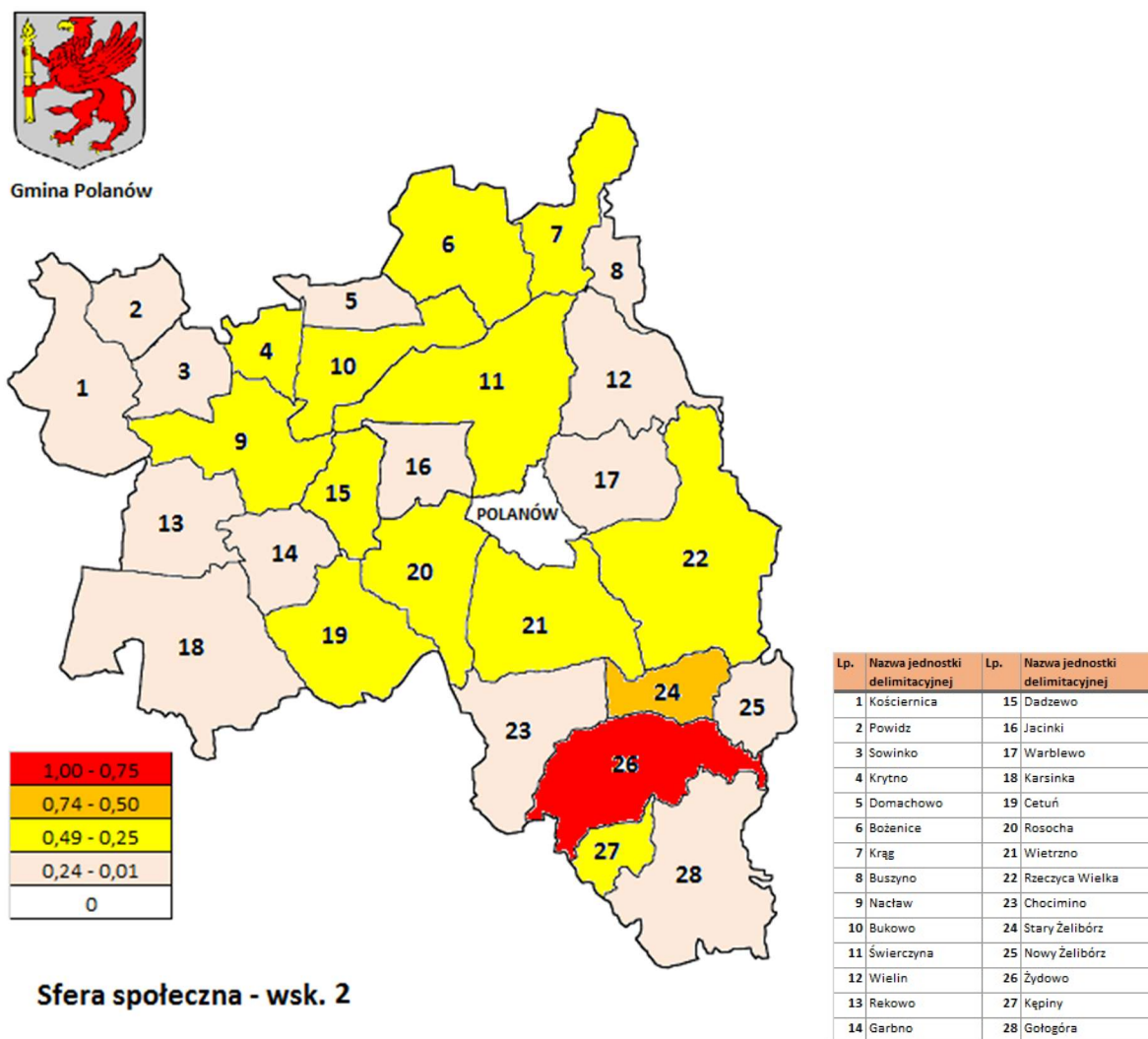
Lp.	Jednostka delimitacyjna	Odsetek liczby ludności w wieku poprodukcyjnym do ogółu mieszkańców 2015	STANDARYZACJA natężenia problemu (0-1)	Skala problemu (liczba ludności w wieku poprodukcyjnym))	STANDARYZACJA skali problemu (0-1)	Wskaźnik wystandaryzowany
1	Żydowo	23,58%	0,35	228	1	1
2	ul. Korczaka	66,67%	1	2	0,01	0,75
3	ul. Zielona	60,00%	0,9	3	0,01	0,67
4	Stary Żelibórz	50,00%	0,75	7	0,03	0,58
5	ul. Zamkowa	28,62%	0,43	77	0,34	0,57
6	ul. Cmentarna	40,00%	0,6	2	0,01	0,45
7	ul. Mariańskie Wzgórze	25,79%	0,39	49	0,21	0,44
8	Cetuń	19,71%	0,3	54	0,24	0,39
9	Świerczyna	19,92%	0,3	47	0,21	0,37
10	Rzeczycza Wielka	13,05%	0,2	65	0,29	0,36
11	ul. Zacisze	19,01%	0,29	46	0,2	0,36
12	ul. Dworcowa	23,77%	0,36	29	0,13	0,36
13	ul. Stawna	26,92%	0,4	14	0,06	0,34
14	Bożenice	18,95%	0,28	36	0,16	0,33
15	ul. Wolności	17,09%	0,26	40	0,18	0,32
16	Bukowo	14,98%	0,22	46	0,2	0,32
17	Nacław	10,05%	0,15	57	0,25	0,3
18	ul. Partyzancka	12,56%	0,19	50	0,22	0,3
19	Rosocha	17,88%	0,27	27	0,12	0,29
20	Dadzewo	16,40%	0,25	31	0,14	0,28
21	ul. Cicha	25,00%	0,38	1	0	0,28
22	Krąg	15,66%	0,23	31	0,14	0,27
23	ul. Podmiejska	19,35%	0,29	18	0,08	0,27
24	ul. Leśna	23,08%	0,35	3	0,01	0,27
25	ul. Ogrodowa	23,08%	0,35	3	0,01	0,27
26	Kępiny	20,41%	0,31	10	0,04	0,26

27	ul. Boczna	22,22%	0,33	4	0,02	0,26
28	Wietrzno	15,34%	0,23	27	0,12	0,26
29	Krytno	15,08%	0,23	27	0,12	0,25
30	Kościernica	12,27%	0,18	34	0,15	0,25
31	ul. Klonowa	20,69%	0,31	6	0,03	0,25
32	Chocimino	15,17%	0,23	22	0,1	0,24
33	Garbno	13,64%	0,2	27	0,12	0,24
34	Domachowo	12,60%	0,19	32	0,14	0,24
35	Rekowo	14,86%	0,22	22	0,1	0,24
36	Gołogóra	13,78%	0,21	27	0,12	0,24
37	Buszyno	16,50%	0,25	17	0,07	0,24
38	ul. Magazynowa	18,75%	0,28	9	0,04	0,24
39	Sowinko	14,17%	0,21	18	0,08	0,22
40	Powidz	15,73%	0,24	14	0,06	0,22
41	Karsinka	14,89%	0,22	14	0,06	0,21
42	ul. Sławieńska	15,00%	0,23	15	0,07	0,21
43	ul. Rybna	18,18%	0,27	4	0,02	0,21
44	Jacinki	11,33%	0,17	23	0,1	0,2
45	ul. Kolejowa	14,71%	0,22	10	0,04	0,2
46	Warblewo	13,79%	0,21	8	0,04	0,18
47	ul. Koszalińska	9,43%	0,14	23	0,1	0,18
48	Nowy Żelibórz	12,68%	0,19	9	0,04	0,17
49	ul. Żwirowa	11,03%	0,17	15	0,07	0,17
50	Wielin	11,76%	0,18	10	0,04	0,16
51	ul. Plac Mestwina	13,04%	0,2	6	0,03	0,16
52	ul. Bobolicka	10,48%	0,16	11	0,05	0,15
53	ul. Młyńska	7,14%	0,11	18	0,08	0,14
54	ul. Wiejska	11,11%	0,17	5	0,02	0,14
55	ul. Mokra	8,93%	0,13	5	0,02	0,12
56	ul. Polna	10,34%	0,16	3	0,01	0,12
57	ul. Lipowa	8,70%	0,13	2	0,01	0,1
58	ul. Różana	6,38%	0,1	3	0,01	0,08
59	ul. Grabowa	4,76%	0,07	4	0,02	0,07
60	ul. Gradowe Wzgórze	0,00%	0	0	0	0
61	ul. Młodzieżowa	0,00%	0	0	0	0
62	ul. Świerczewo	0,00%	0	0	0	0
63	ul. Przytorze	0,00%	0	0	0	0
64	ul. Strumykowa	0,00%	0	0	0	0
65	ul. Jana Pawła II					0
66	ul. Doktora Bernarda Pietrzaka					0

67	Rynek w Polanowie, ul. Wolności				0
68	ul. Łąkowa				0
69	ul. Poprzeczna				0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Polanów

Rysunek 3. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska starzejącego się społeczeństwa w gminie Polanów w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Polanów

4.2.2 Bezrobocie

Problem 3. Bezrobocie

Wg danych PUP w Koszalinie w 2015 roku w gminie Polanów było 638 osób bezrobotnych, z czego 397 stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, 220 bez kwalifikacji, 135 bez doświadczenia zawodowego.

Ze względu na wrażliwość danych – w prezentacji zjawiska bezrobocia w gminie Polanów posłużono się danymi wystandaryzowanymi.

Koncentrację problemu bezrobocia w gminie Polanów oceniono za pomocą wskaźnika wystandaryzowanego, obliczonego z wartości wskaźnika liczby osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym oraz wartości opisującej skalę problemu, tj. liczby osób bezrobotnych.

Koncentrację problemu bezrobocia stwierdzono w przestrzeni miejscowości Rzeczyca Wielka, Naclaw, Chocimino.

Tabela 8. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska bezrobocia w gminie Polanów w 2015 roku

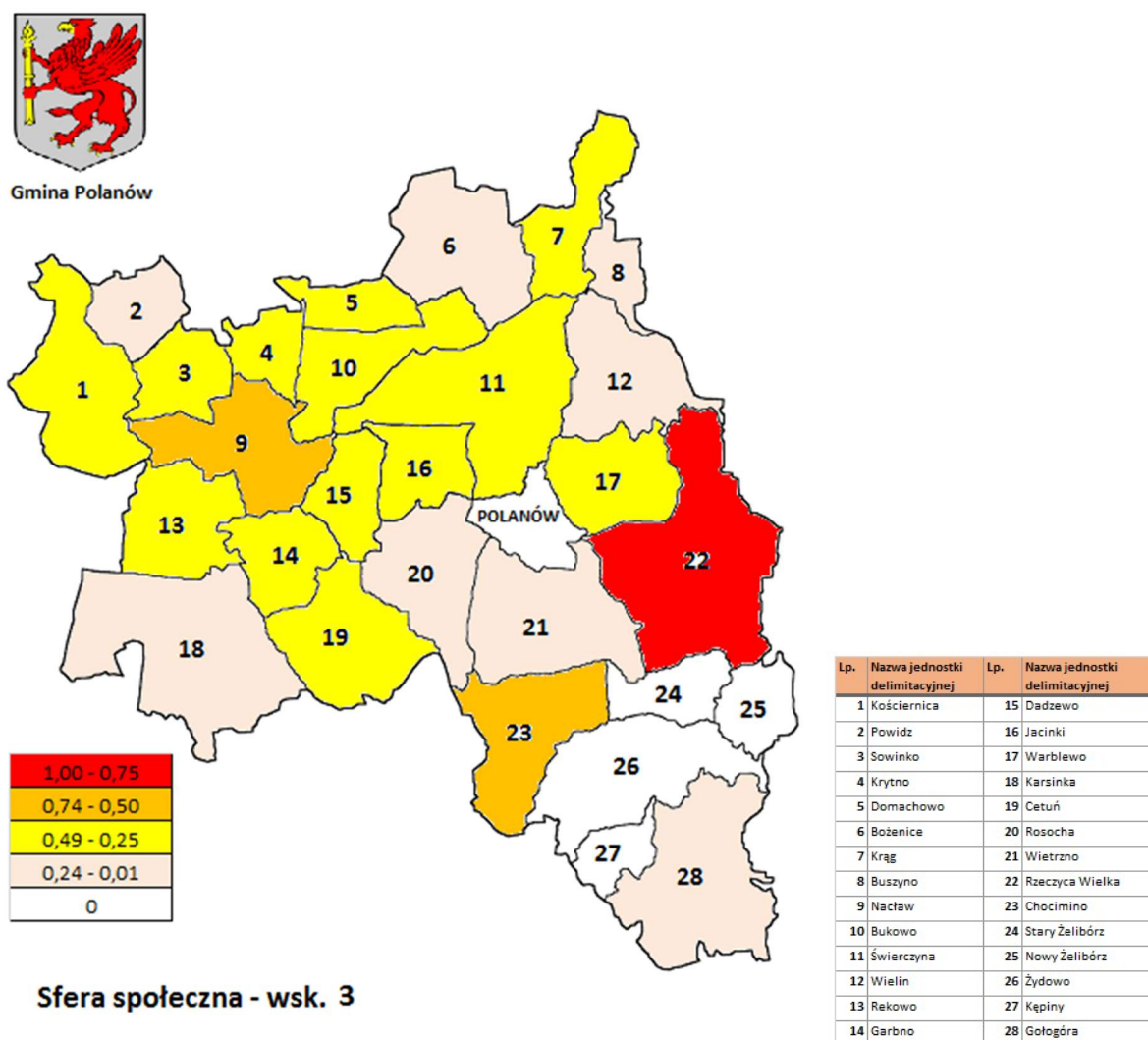
Lp.	Jednostka delimitacyjna	STANDARYZACJA natężenia problemu (0-1)	STANDARYZACJA skali problemu (0-1)	Wskaźnik wystandaryzowany
1	Rzeczyca Wielka	0,22	1	1
2	ul. Korczaka	1	0,02	0,83
3	Naclaw	0,12	0,74	0,71
4	Chocimino	0,28	0,42	0,58
5	Bukowo	0,15	0,45	0,49
6	Kościernica	0,14	0,43	0,47
7	Domachowo	0,14	0,4	0,45
8	Garbno	0,18	0,35	0,44
9	Krytno	0,2	0,34	0,44
10	Świerczyna	0,15	0,34	0,4
11	Cetuń	0,13	0,34	0,39
12	Dadzewo	0,17	0,29	0,38
13	Krąg	0,15	0,31	0,38
14	Sowinko	0,2	0,25	0,37
15	ul. Zacisze	0,14	0,31	0,37
16	ul. Koszalińska	0,11	0,29	0,33
17	ul. Partyzancka	0,1	0,29	0,33
18	Jacinki	0,12	0,26	0,31
19	ul. Plac Mestwina	0,26	0,12	0,31
20	ul. Wolności	0,11	0,25	0,29
21	Warblewo	0,22	0,14	0,29
22	Rekowo	0,18	0,17	0,29
23	ul. Strumykowa	0,33	0,02	0,29

24	ul. Leśna	0,25	0,03	0,23
25	Karsinka	0,15	0,12	0,22
26	Wietrzno	0,09	0,17	0,22
27	ul. Podmiejska	0,15	0,12	0,22
28	ul. Grabowa	0,13	0,14	0,22
29	Powidz	0,13	0,12	0,2
30	Buszyno	0,12	0,12	0,2
31	Bożenice	0,08	0,15	0,19
32	Wielin	0,13	0,11	0,19
33	ul. Lipowa	0,18	0,05	0,18
34	ul. Żwirowa	0,08	0,12	0,17
35	ul. Dworcowa	0,09	0,11	0,16
36	ul. Młodzieżowa	0,14	0,06	0,16
37	Rosocha	0,08	0,11	0,15
38	ul. Sławieńska	0,09	0,08	0,14
39	ul. Zamkowa	0,05	0,12	0,14
40	ul. Mokra	0,09	0,06	0,13
41	ul. Świerczewo	0,09	0,06	0,13
42	ul. Kolejowa	0,08	0,06	0,12
43	ul. Młyńska	0,04	0,11	0,12
44	ul. Magazynowa	0,1	0,05	0,12
45	ul. Bobolicka	0,06	0,08	0,12
46	ul. Mariańskie Wzgórze	0,05	0,08	0,1
47	ul. Stawna	0,07	0,03	0,08
48	ul. Rybna	0,08	0,02	0,08
49	ul. Wiejska	0,04	0,02	0,04
50	Gołogóra	0,01	0,02	0,02
51	Nowy Żelibórz	0	0	0
52	Żydowo	0	0	0
53	Kępiny	0	0	0
54	ul. Klonowa	0	0	0
55	ul. Boczna	0	0	0
56	Stary Żelibórz	0	0	0
57	ul. Zielona	0	0	0
58	ul. Cmentarna	0	0	0
59	ul. Gradowe Wzgórze	0	0	0
60	ul. Cicha	0	0	0
61	ul. Ogrodowa	0	0	0
62	ul. Polna	0	0	0
63	ul. Przytorze	0	0	0

64	ul. Różana	0	0	0
65	ul. Jana Pawła II	0	0	0
66	ul. Doktora Bernarda Pietrzaka	0	0	0
67	Rynek w Polanowie, ul. Wolności	0	0	0
68	ul. Łąkowa	0	0	0
69	ul. Poprzeczna	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Koszalin

Rysunek 4. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska bezrobocia w gminie Polanów w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Choszczno

4.2.3 Pomoc społeczna

Problem 4. Ubóstwo

Wg danych MGOPS Polanów w gminie pomoc społeczną z tytułu ubóstwa w 2015 roku przyznano 425 osobom.

Ze względu na wrażliwość danych – w prezentacji zjawiska ubóstwa w gminie Polanów posłużono się danymi wystandaryzowanymi.

Koncentrację problemu ubóstwa w gminie Polanów oceniono za pomocą wskaźnika wystandaryzowanego, obliczonego z wartości wskaźnika liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w przeliczeniu na 1000 mieszkańców oraz wartości opisującej skalę problemu, tj. liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tego tytułu.

Koncentrację problemu ubóstwa stwierdzono w przestrzeni miejscowości Rzeczyca Wielka, Naclaw, Chocimino.

Tabela 9. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska ubóstwa w gminie Polanów

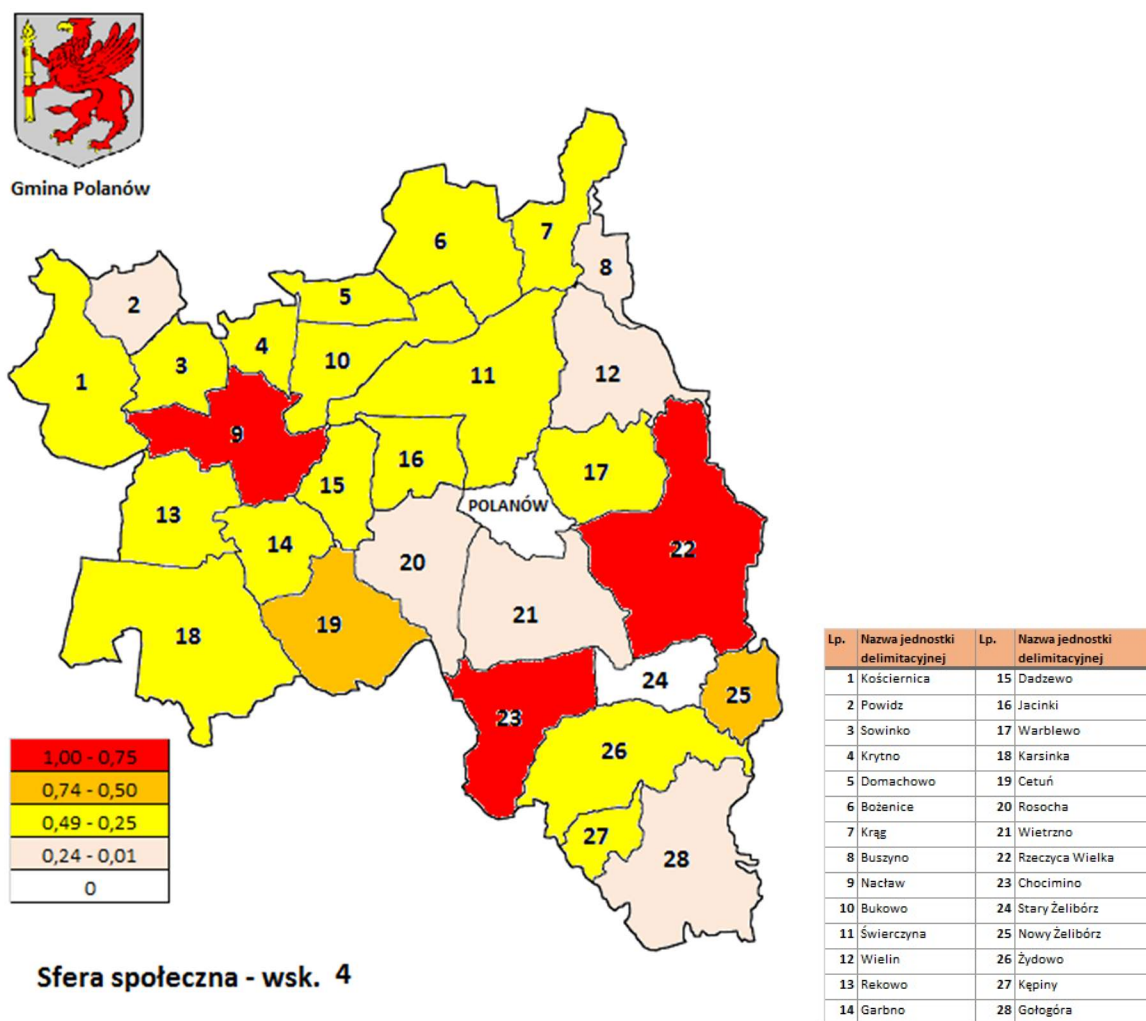
Lp.	Jednostka delimitacyjna	STANDARYZACJA natężenia problemu (0-1)	STANDARYZACJA skali problemu (0-1)	Wskaźnik wystandaryzowany
1	Chocimino	1	0,59	1
2	Naclaw	0,43	1	0,9
3	Rzeczyca Wielka	0,44	0,89	0,83
4	Nowy Żelibórz	0,86	0,25	0,7
5	Cetuń	0,41	0,45	0,54
6	ul. Koszalińska	0,41	0,41	0,52
7	ul. Wolności	0,38	0,36	0,47
8	Kościelnica	0,32	0,36	0,43
9	Kępiny	0,57	0,11	0,43
10	ul. Boczna	0,62	0,05	0,42
11	Krytno	0,37	0,27	0,41
12	Jacinki	0,33	0,27	0,38
13	Świerczyna	0,31	0,3	0,38
14	Krąg	0,34	0,27	0,38
15	Warblewo	0,48	0,11	0,37
16	Bukowo	0,25	0,32	0,36
17	Garbno	0,31	0,25	0,35
18	Żydowo	0,11	0,43	0,34
19	Domachowo	0,26	0,27	0,34
20	Rekowo	0,34	0,2	0,34
21	Dadzewo	0,3	0,23	0,33
22	Sowinko	0,31	0,16	0,29
23	Bożenice	0,26	0,2	0,29

24	ul. Klonowa	0,38	0,05	0,27
25	ul. Plac Mestwina	0,36	0,07	0,27
26	Karsinka	0,3	0,11	0,26
27	ul. Mokra	0,3	0,07	0,23
28	Gołogóra	0,17	0,14	0,19
29	Buszyno	0,22	0,09	0,19
30	ul. Partyzancka	0,11	0,18	0,18
31	ul. Zacisze	0,14	0,14	0,17
32	ul. Młyńska	0,13	0,14	0,17
33	ul. Grabowa	0,2	0,07	0,17
34	Powidz	0,19	0,07	0,16
35	ul. Żwirowa	0,16	0,09	0,16
36	ul. Stawna	0,21	0,05	0,16
37	ul. Mariańskie Wzgórze	0,15	0,11	0,16
38	Rosocha	0,15	0,09	0,15
39	ul. Kolejowa	0,16	0,05	0,13
40	ul. Zamkowa	0,08	0,09	0,11
41	ul. Sławieńska	0,11	0,05	0,1
42	Wietrzno	0,1	0,07	0,1
43	ul. Podmiejska	0,12	0,05	0,1
44	ul. Bobolicka	0,11	0,05	0,1
45	ul. Dworcowa	0,09	0,05	0,09
46	ul. Magazynowa	0,12	0,02	0,09
47	Wielin	0,07	0,02	0,06
48	ul. Korczaka	0	0	0
49	Stary Żelibórz	0	0	0
50	ul. Zielona	0	0	0
51	ul. Leśna	0	0	0
52	ul. Cmentarna	0	0	0
53	ul. Wiejska	0	0	0
54	ul. Gradowe Wzgórze	0	0	0
55	ul. Rybna	0	0	0
56	ul. Lipowa	0	0	0
57	ul. Cicha	0	0	0
58	ul. Młodzieżowa	0	0	0
59	ul. Ogrodowa	0	0	0
60	ul. Polna	0	0	0
61	ul. Świerczewo	0	0	0
62	ul. Przytorze	0	0	0
63	ul. Strumykowa	0	0	0

64	ul. Różana	0	0	0
65	ul. Jana Pawła II	0	0	0
66	ul. Doktora Bernarda Pietrzaka	0	0	0
67	Rynek w Polanowie, ul. Wolności	0	0	0
68	ul. Łąkowa	0	0	0
69	ul. Poprzeczna	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Polanowie

Rysunek 5. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska ubóstwa w gminie Polanów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Polanowie

Problem 5. Alkoholizm

Wg danych MGOPS Polanów pomoc społeczną z tytułu alkoholizmu w 2015 roku przyznano 32 osobom.

Ze względu na wrażliwość danych – w prezentacji zjawiska alkoholizmu w gminie Polanów posłużono się danymi wystandaryzowanymi.

Koncentrację problemu alkoholizmu w gminie Polanów oceniono za pomocą wskaźnika wystandaryzowanego, obliczonego z wartości wskaźnika liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu w przeliczeniu na 1000 mieszkańców oraz wartości opisującej skalę problemu, tj. liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tego tytułu.

Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska alkoholizmu wskazują, że problem ten występuje w Chociminie.

Tabela 10. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska alkoholizmu w gminie Polanów w 2015 roku

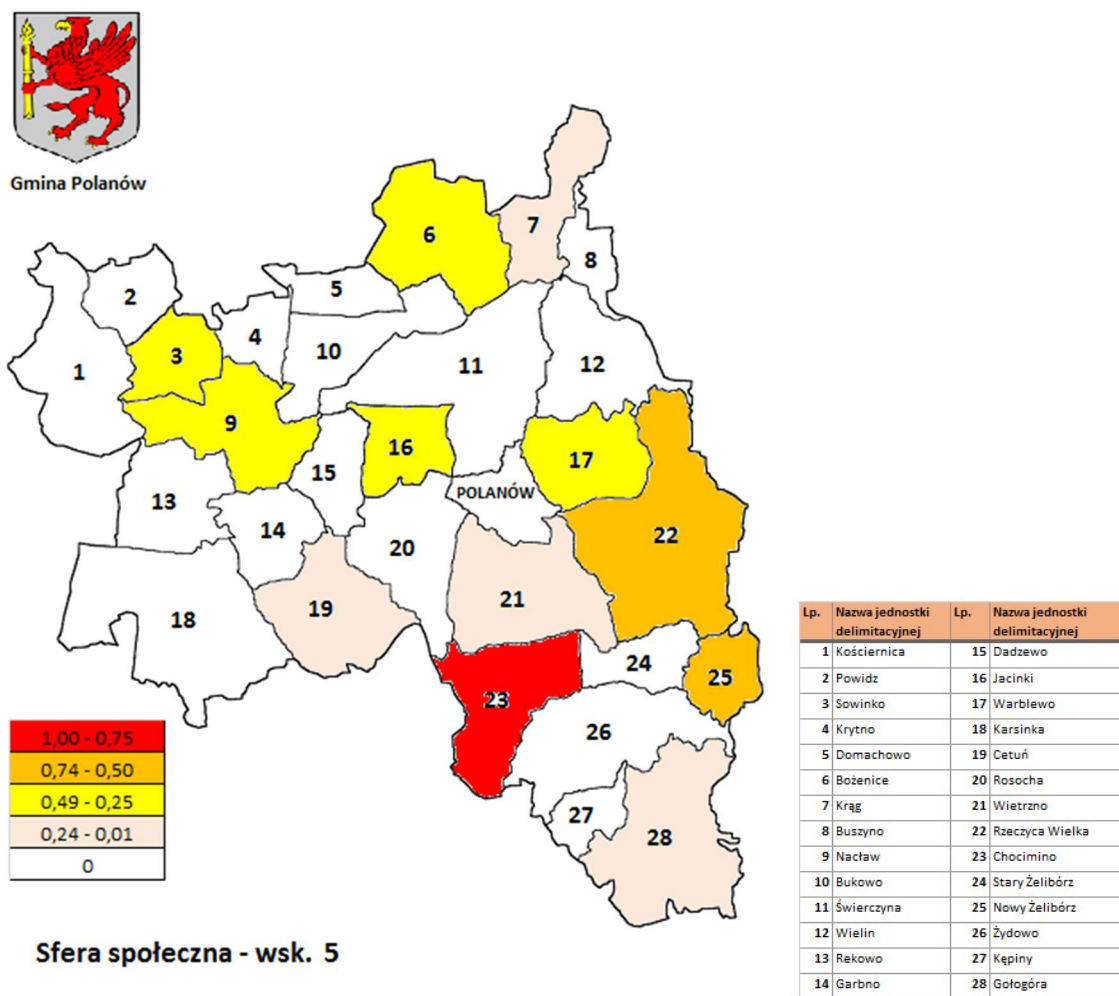
Lp.	Jednostka delimitacyjna	STANDARYZACJA natężenia problemu (0-1)	STANDARYZACJA skali problemu (0-1)	Wskaźnik wystandaryzowany
1	Chocimino	0,5	1	1
2	ul. Boczna	1	0,25	0,84
3	Nowy Żelibórz	0,51	0,5	0,67
4	ul. Wolności	0,23	0,75	0,66
5	Rzeczyc Wielka	0,11	0,75	0,57
6	Bożenice	0,19	0,5	0,46
7	Jacinki	0,18	0,5	0,45
8	ul. Zacisze	0,15	0,5	0,43
9	Nactaw	0,06	0,5	0,38
10	Warblewo	0,31	0,25	0,37
11	ul. Dworcowa	0,15	0,25	0,27
12	Sowinko	0,14	0,25	0,26
13	ul. Żwirowa	0,13	0,25	0,26
14	Wietrzno	0,1	0,25	0,24
15	Gołogóra	0,09	0,25	0,23
16	Krąg	0,09	0,25	0,23
17	ul. Koszalińska	0,07	0,25	0,22
18	Cetuń	0,07	0,25	0,21
19	ul. Zamkowa	0,07	0,25	0,21
20	ul. Partyzancka	0,05	0,25	0,2
21	Bukowo	0	0	0
22	Żydowo	0	0	0
23	Garbno	0	0	0
24	Krytno	0	0	0
25	Kościernica	0	0	0
26	Domachowo	0	0	0

27	Karsinka	0	0	0
28	Dadzewo	0	0	0
29	Kępiny	0	0	0
30	Świerczyna	0	0	0
31	ul. Sławieńska	0	0	0
32	ul. Klonowa	0	0	0
33	ul. Korczaka	0	0	0
34	Rekowo	0	0	0
35	Powidz	0	0	0
36	Wielin	0	0	0
37	ul. Stawna	0	0	0
38	Rosocha	0	0	0
39	Buszyno	0	0	0
40	ul. Podmiejska	0	0	0
41	ul. Plac Mestwina	0	0	0
42	ul. Kolejowa	0	0	0
43	ul. Mariańskie Wzgórze	0	0	0
44	ul. Młyńska	0	0	0
45	Stary Żelibórz	0	0	0
46	ul. Magazynowa	0	0	0
47	ul. Mokra	0	0	0
48	ul. Zielona	0	0	0
49	ul. Grabowa	0	0	0
50	ul. Bobolicka	0	0	0
51	ul. Leśna	0	0	0
52	ul. Cmentarna	0	0	0
53	ul. Wiejska	0	0	0
54	ul. Gradowe Wzgórze	0	0	0
55	ul. Rybna	0	0	0
56	ul. Lipowa	0	0	0
57	ul. Cicha	0	0	0
58	ul. Młodzieżowa	0	0	0
59	ul. Ogrodowa	0	0	0
60	ul. Polna	0	0	0
61	ul. Świerczewo	0	0	0
62	ul. Przytorze	0	0	0
63	ul. Strumykowa	0	0	0
64	ul. Różana	0	0	0
65	ul. Jana Pawła II	0	0	0
66	ul. Doktora Bernarda Pietrzaka	0	0	0

67	Rynek w Polanowie, ul. Wolności	0	0	0
68	ul. Łąkowa	0	0	0
69	ul. Poprzeczna	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Polanowie

Rysunek 6. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska alkoholizmu w gminie Polanów w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Polanowie

Problem 6. Długotrwała lub ciężka choroba

Wg danych MGOPS Polanów pomoc społeczną z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w 2015 roku przyznano 211 osobom.

Ze względu na wrażliwość danych – w prezentacji zjawiska długotrwałej lub ciężkiej choroby w gminie Polanów posłużono się danymi wystandaryzowanymi.

Koncentrację problemu długotrwałej lub ciężkiej choroby w gminie Polanów oceniono za pomocą wskaźnika wystandaryzowanego, obliczonego z wartości wskaźnika liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 1000 mieszkańców oraz wartości opisującej skalę problemu, tj. liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tego tytułu.

Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska alkoholizmu wskazują, że problem ten występuje w miejscowościach Naclaw, Cetuń, Chocimino.

Tabela 11. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska długotrwałej lub ciężkiej choroby w gminie Polanów w 2015 roku

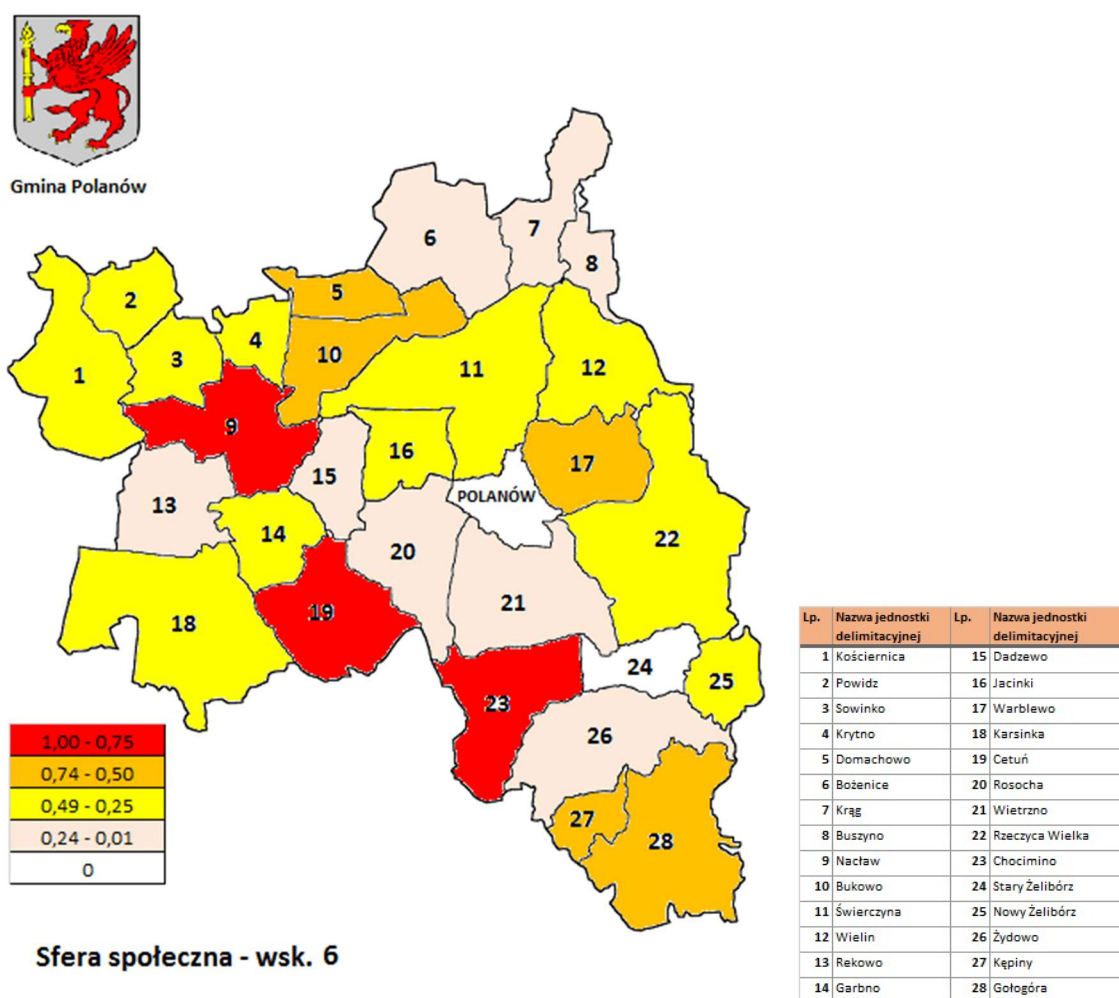
Lp.	Jednostka delimitacyjna	STANDARYZACJA natężenia problemu (0-1)	STANDARYZACJA skali problemu (0-1)	Wskaźnik wystandaryzowany
1	Naclaw	0,59	1	1
2	Cetuń	0,85	0,7	0,97
3	Chocimino	1	0,43	0,9
4	Bukowo	0,61	0,57	0,74
5	Kępiny	0,89	0,13	0,64
6	Domachowo	0,57	0,43	0,63
7	Gołogóra	0,59	0,35	0,59
8	Warblewo	0,75	0,13	0,55
9	ul. Boczna	0,81	0,04	0,53
10	Karsinka	0,62	0,17	0,5
11	Krytno	0,49	0,26	0,47
12	ul. Żwirowa	0,53	0,22	0,47
13	Rzeczycza Wielka	0,29	0,43	0,46
14	Świerczyna	0,43	0,3	0,46
15	Jacinki	0,43	0,26	0,43
16	Sowinko	0,46	0,17	0,4
17	Wielin	0,51	0,13	0,4
18	ul. Partyzancka	0,29	0,35	0,4
19	ul. Koszalińska	0,36	0,26	0,39
20	Powidz	0,49	0,13	0,39
21	ul. Podmiejska	0,47	0,13	0,38
22	Kościernica	0,31	0,26	0,36
23	ul. Klonowa	0,5	0,04	0,34

24	ul. Wolności	0,31	0,22	0,33
25	ul. Kolejowa	0,43	0,09	0,32
26	ul. Młyńska	0,29	0,22	0,32
27	Nowy Żelibórz	0,41	0,09	0,31
28	Garbno	0,29	0,17	0,29
29	ul. Zacisze	0,24	0,17	0,26
30	ul. Zamkowa	0,22	0,17	0,25
31	ul. Sławieńska	0,29	0,09	0,24
32	Dadzewo	0,23	0,13	0,23
33	Buszyno	0,28	0,09	0,23
34	Krąg	0,22	0,13	0,22
35	ul. Dworcowa	0,24	0,09	0,2
36	ul. Stawna	0,28	0,04	0,2
37	ul. Mokra	0,26	0,04	0,19
38	Żydowo	0,07	0,22	0,18
39	Rosocha	0,19	0,09	0,18
40	Bożenice	0,15	0,09	0,15
41	Rekowo	0,1	0,04	0,09
42	Wietrzno	0,08	0,04	0,08
43	ul. Mariańskie Wzgórze	0,08	0,04	0,08
44	ul. Korczaka	0	0	0
45	ul. Plac Mestwina	0	0	0
46	Stary Żelibórz	0	0	0
47	ul. Magazynowa	0	0	0
48	ul. Zielona	0	0	0
49	ul. Grabowa	0	0	0
50	ul. Bobolicka	0	0	0
51	ul. Leśna	0	0	0
52	ul. Cmentarna	0	0	0
53	ul. Wiejska	0	0	0
54	ul. Gradowe Wzgórze	0	0	0
55	ul. Rybna	0	0	0
56	ul. Lipowa	0	0	0
57	ul. Cicha	0	0	0
58	ul. Młodzieżowa	0	0	0
59	ul. Ogrodowa	0	0	0
60	ul. Polna	0	0	0
61	ul. Świerczewo	0	0	0
62	ul. Przytorze	0	0	0
63	ul. Strumykowa	0	0	0

64	ul. Różana	0	0	0
65	ul. Jana Pawła II	0	0	0
66	ul. Doktora Bernarda Pietrzaka	0	0	0
67	Rynek w Polanowie, ul. Wolności	0	0	0
68	ul. Łąkowa	0	0	0
69	ul. Poprzeczna	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Polanowie

Rysunek 7. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska długotrwałej lub ciężkiej choroby w gminie Polanów w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Polanowie

Problem 7. Dożywianie dzieci

Wg danych MGOPS Polanów z dożywiania w 2015 roku korzystało 245 dzieci.

Ze względu na wrażliwość danych – w prezentacji zjawiska dożywiania dzieci w gminie Polanów posłużono się danymi wystandaryzowanymi.

Koncentrację problemu dożywiania dzieci w gminie Polanów oceniono za pomocą wskaźnika wystandaryzowanego, obliczonego z wartości liczby dzieci korzystających z pomocy społecznej z tytułu dożywiania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w wieku do 17 lat oraz wartości opisującej skalę problemu, tj. liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tego tytułu.

Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska dożywiania dzieci wskazują, że problem ten występuje w Rzeczycy Wielkiej, Chociminie, Naclawiu. Widoczny jest także w przestrzeni Polanowa, tj. przy ul. Koszalińskiej, Wolności, Klonowej.

Tabela 12. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska dożywiania dzieci w gminie Polanów w 2015 roku

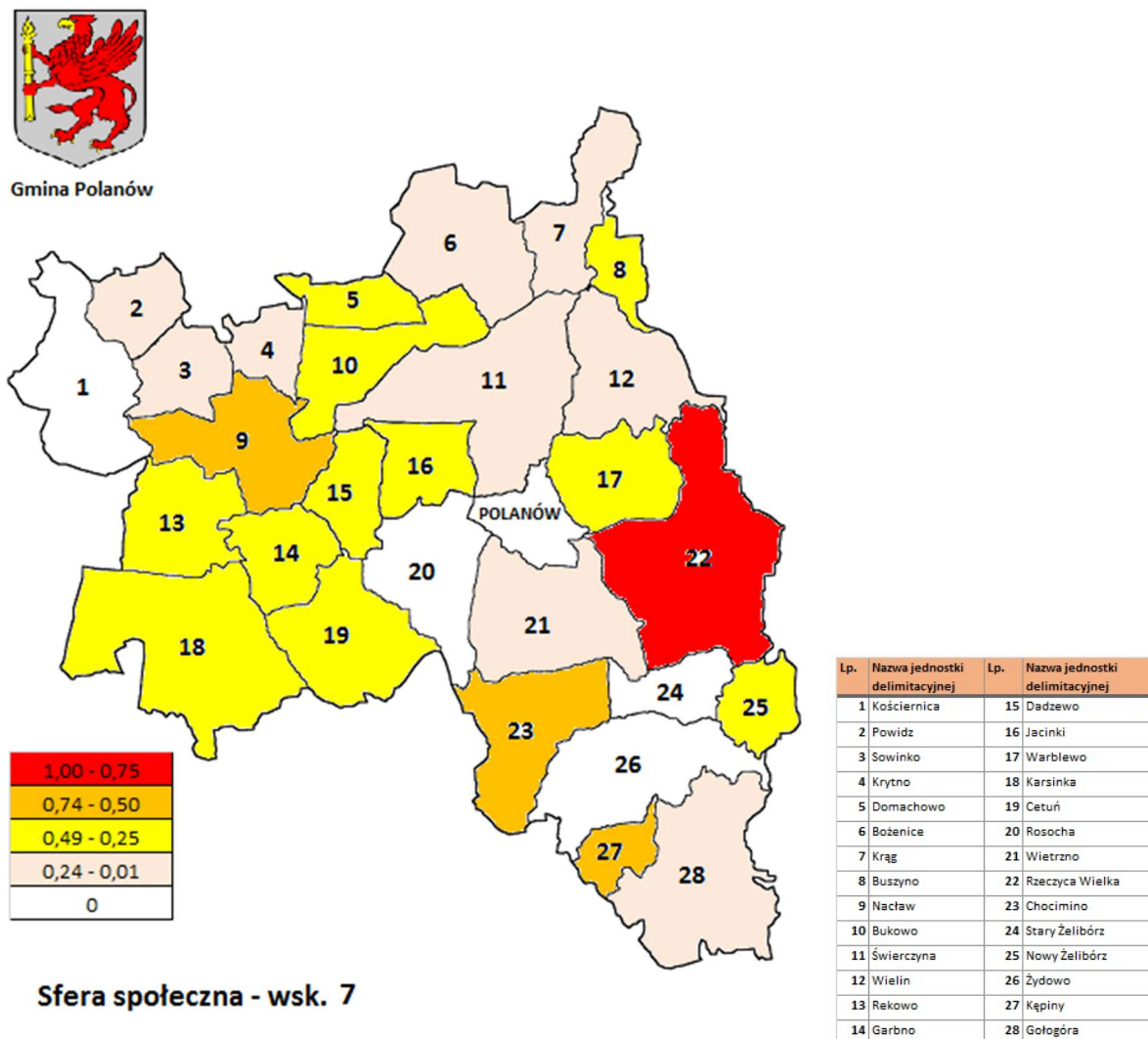
Lp.	Jednostka delimitacyjna	STANDARYZACJA natężenia problemu (0-1)	STANDARYZACJA skali problemu (0-1)	Wskaźnik wystandaryzowany
1	ul. Klonowa	1	0,48	1
2	Rzeczycza Wielka	0,13	1	0,76
3	Chocimino	0,4	0,67	0,72
4	ul. Koszalińska	0,25	0,81	0,72
5	Naclaw	0,13	0,86	0,67
6	Kępiny	0,67	0,24	0,61
7	ul. Wolności	0,23	0,62	0,58
8	Dadzewo	0,2	0,52	0,49
9	Bukowo	0,13	0,57	0,48
10	ul. Stawna	0,44	0,24	0,46
11	Karsinka	0,26	0,38	0,43
12	Cetuń	0,15	0,48	0,42
13	Garbno	0,18	0,43	0,41
14	Warblewo	0,36	0,19	0,37
15	Rekowo	0,11	0,43	0,36
16	Buszyno	0,23	0,29	0,35
17	Domachowo	0,14	0,33	0,32
18	Nowy Żelibórz	0,27	0,19	0,31
19	ul. Magazynowa	0,3	0,14	0,3
20	Jacinki	0,14	0,29	0,29
21	ul. Plac Mestwina	0,27	0,14	0,28
22	Bożenice	0,12	0,24	0,24
23	Krytno	0,1	0,24	0,23
24	ul. Wiejska	0,2	0,14	0,23
25	Sowinko	0,11	0,19	0,2

26	ul. Sławieńska	0,1	0,19	0,2
27	Świerczyna	0,08	0,19	0,19
28	Krąg	0,1	0,19	0,19
29	ul. Partyzancka	0,02	0,24	0,18
30	Gołogóra	0,05	0,14	0,13
31	ul. Zacisze	0,04	0,14	0,13
32	ul. Bobolicka	0,09	0,1	0,13
33	ul. Zamkowa	0,04	0,1	0,09
34	Powidz	0,07	0,05	0,08
35	ul. Dworcowa	0,05	0,05	0,07
36	Wielin	0,04	0,05	0,06
37	ul. Podmiejska	0,04	0,05	0,06
38	Wietrzno	0,02	0,05	0,05
39	ul. Młyńska	0,02	0,05	0,04
40	Żydowo	0	0	0
41	Kościelnica	0	0	0
42	ul. Korczaka	0	0	0
43	ul. Boczna	0	0	0
44	ul. Żwirowa	0	0	0
45	Rosocha	0	0	0
46	ul. Kolejowa	0	0	0
47	ul. Mariańskie Wzgórze	0	0	0
48	Stary Żelibórz	0	0	0
49	ul. Mokra	0	0	0
50	ul. Zielona	0	0	0
51	ul. Grabowa	0	0	0
52	ul. Leśna	0	0	0
53	ul. Cmentarna	0	0	0
54	ul. Gradowe Wzgórze	0	0	0
55	ul. Rybna	0	0	0
56	ul. Lipowa	0	0	0
57	ul. Cicha	0	0	0
58	ul. Młodzieżowa	0	0	0
59	ul. Ogrodowa	0	0	0
60	ul. Polna	0	0	0
61	ul. Świerczewo	0	0	0
62	ul. Przytorze	0	0	0
63	ul. Strumykowa	0	0	0
64	ul. Różana	0	0	0
65	ul. Jana Pawła II	0	0	0

66	ul. Doktora Bernarda Pietrzaka	0	0	0
67	Rynek w Polanowie, ul. Wolności	0	0	0
68	ul. Łąkowa	0	0	0
69	ul. Poprzeczna	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Polanowie

Rysunek 8. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska dożywiania dzieci w gminie Polanów w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Polanowie

4.2.4 Aktywność obywatelska

Problem 8. Aktywność obywatelska

Zjawisko niskiej aktywności obywatelskiej ocenione zostało na podstawie frekwencji w wyborach samorządowych z 2014 roku. Z jednej strony na ocenę aktywności obywatelskiej wpływ miała frekwencja wyborcza, z drugiej strony liczba osób nieuczestniczących w wyborach. Problem niskiej aktywności obywatelskiej mierzony za pomocą wskaźnika wystandaryzowanego koncentruje się w następujących jednostkach delimitacyjnych: Żydowo, Naclaw, Kościernica.

Tabela 13. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska aktywności obywatelskiej w gminie Polanowie na podstawie wyników wyborów samorządowych z 2014 roku

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Wyniki wyborów samorządowych (frekwencja) 2014	STANDARYZACJA natężenia problemu (0-1)	Skala problemu (liczba osób nieuczestniczących w wyborach)	STANDARYZACJA skali problemu (0-1)	Wskaźnik wystandaryzowany
1	Żydowo	42,60%	0,64	490	1	1
2	Naclaw	35,14%	1	294	0,6	0,97
3	Kościernica	35,14%	1	149	0,3	0,78
4	Garbno	35,14%	1	102	0,21	0,72
5	Rzeczycza Wielka	40,46%	0,74	217	0,44	0,71
6	Krytno	35,14%	1	90	0,18	0,71
7	Sowinko	35,14%	1	63	0,13	0,67
8	Rekowo	35,14%	1	53	0,11	0,66
9	Powidz	35,14%	1	51	0,1	0,66
10	Karsinka	35,14%	1	45	0,09	0,65
11	Cetuń	40,46%	0,74	131	0,27	0,6
12	Jacinki	40,46%	0,74	101	0,21	0,56
13	Dadzewo	40,46%	0,74	86	0,18	0,54
14	Wietrzno	40,46%	0,74	85	0,17	0,54
15	Chocimino	40,46%	0,74	70	0,14	0,52
16	Rosocha	40,46%	0,74	71	0,14	0,52
17	Wielin	40,46%	0,74	39	0,08	0,48
18	Warblewo	40,46%	0,74	29	0,06	0,47
19	Gołogóra	42,60%	0,64	84	0,17	0,47
20	Nowy Żelibórz	42,60%	0,64	34	0,07	0,41
21	Kępiny	42,60%	0,64	25	0,05	0,4
22	Stary Żelibórz	42,60%	0,64	7	0,01	0,37
23	Bukowo	48,72%	0,35	120	0,24	0,33
24	Domachowo	48,72%	0,35	110	0,22	0,32
25	Świerczyna	48,72%	0,35	102	0,21	0,31
26	ul. Zamkowa	52,47%	0,17	110	0,22	0,2
27	ul. Partyzancka	52,75%	0,16	109	0,22	0,19

28	ul. Wolności	52,47%	0,17	90	0,18	0,18
29	ul. Koszalińska	52,47%	0,17	90	0,18	0,18
30	ul. Zacisze	52,47%	0,17	88	0,18	0,18
31	ul. Młyńska	52,75%	0,16	98	0,2	0,18
32	ul. Mariańskie Wzgórze	52,75%	0,16	76	0,16	0,15
33	ul. Dworcowa	52,47%	0,17	50	0,1	0,13
34	ul. Żwirowa	52,47%	0,17	56	0,11	0,13
35	ul. Bobolicka	52,47%	0,17	42	0,09	0,12
36	ul. Sławieńska	52,75%	0,16	33	0,07	0,1
37	ul. Podmiejska	52,75%	0,16	34	0,07	0,1
38	ul. Kolejowa	52,47%	0,17	28	0,06	0,1
39	ul. Grabowa	52,75%	0,16	34	0,07	0,1
40	ul. Stawna	52,47%	0,17	20	0,04	0,09
41	ul. Magazynowa	52,47%	0,17	19	0,04	0,09
42	ul. Mokra	52,47%	0,17	23	0,05	0,09
43	ul. Świerczewo	52,47%	0,17	21	0,04	0,09
44	ul. Różana	52,47%	0,17	15	0,03	0,08
45	ul. Klonowa	52,47%	0,17	10	0,02	0,07
46	ul. Boczna	52,47%	0,17	6	0,01	0,07
47	ul. Plac Mestwina	52,75%	0,16	17	0,03	0,07
48	ul. Wiejska	52,75%	0,16	16	0,03	0,07
49	ul. Gradowe Wzgórze	52,47%	0,17	7	0,01	0,07
50	ul. Rybna	52,47%	0,17	8	0,02	0,07
51	ul. Lipowa	52,47%	0,17	9	0,02	0,07
52	ul. Młodzieżowa	52,75%	0,16	14	0,03	0,07
53	ul. Polna	52,47%	0,17	10	0,02	0,07
54	ul. Korczaka	52,47%	0,17	1	0	0,06
55	ul. Leśna	52,75%	0,16	5	0,01	0,06
56	ul. Cmentarna	52,47%	0,17	2	0	0,06
57	ul. Cicha	52,47%	0,17	1	0	0,06
58	ul. Ogrodowa	52,75%	0,16	4	0,01	0,06
59	ul. Przytorze	52,47%	0,17	2	0	0,06
60	ul. Strumykowa	52,47%	0,17	1	0	0,06
61	Krąg	55,99%	0	73	0,15	0,05
62	ul. Zielona	52,75%	0,16	2	0	0,05
63	ul. Jana Pawła II	52,75%	0,16	0	0	0,05
64	Bożenice	55,99%	0	69	0,14	0,04
65	Buszyno	55,99%	0	36	0,07	0
66	ul. Doktora Bernarda Pietrzaka					
67	Rynek w Polanowie, ul. Wolności					

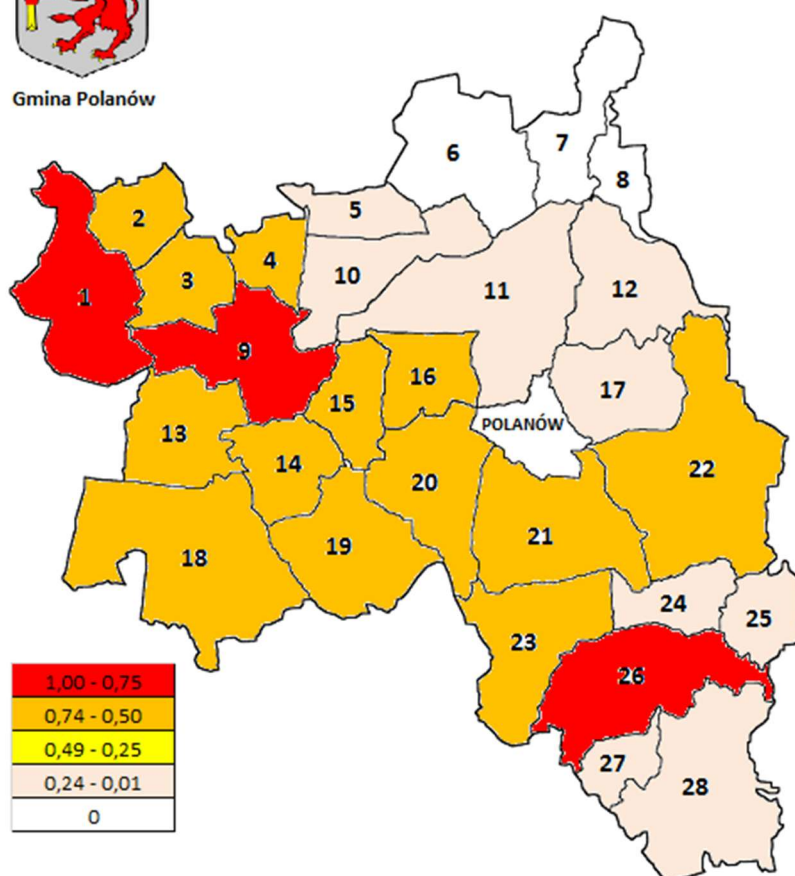
68	ul. Łąkowa					
69	ul. Poprzeczna					

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW

Rysunek 9. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska niskiej aktywności obywatelskiej w gminie Polanów na podstawie wyników wyborów samorządowych z 2014 roku

Gmina Polanów

1,00 - 0,75
0,74 - 0,50
0,49 - 0,25
0,24 - 0,01
0

Sfera społeczna - wsk. 8

Lp.	Nazwa jednostki delimitacyjnej	Lp.	Nazwa jednostki delimitacyjnej
1	Kościelnica	15	Dadzewo
2	Powidz	16	Jacinki
3	Sowinko	17	Warblewo
4	Krytno	18	Karsinka
5	Domachowo	19	Cetuń
6	Bożenice	20	Rosocha
7	Krag	21	Wietrzno
8	Buszyno	22	Rzeczycza Wielka
9	Nacław	23	Chocimino
10	Bukowo	24	Stary Żelibórz
11	Świerczyna	25	Nowy Żelibórz
12	Wielin	26	Żydowo
13	Rekowo	27	Kępiny
14	Garbno	28	Gotogóra

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW

4.2.5 Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne w gminie Polanów określono na podstawie liczby interwencji podejmowanych przez Straż Miejską w 2015 roku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców oraz skali problemu, tj. liczby interwencji. Najgorszą sytuację pod względem poziomu bezpieczeństwa publicznego odnotowano w Polanowie, przy ul. Sławieńskiej. Na tej ulicy odnotowano największą liczbę interwencji Straży Miejskiej (103 interwencje).

Tabela 14. Wyniki standaryzacji liniowej w odniesieniu przestępczości w gminie Polanów w 2015 roku

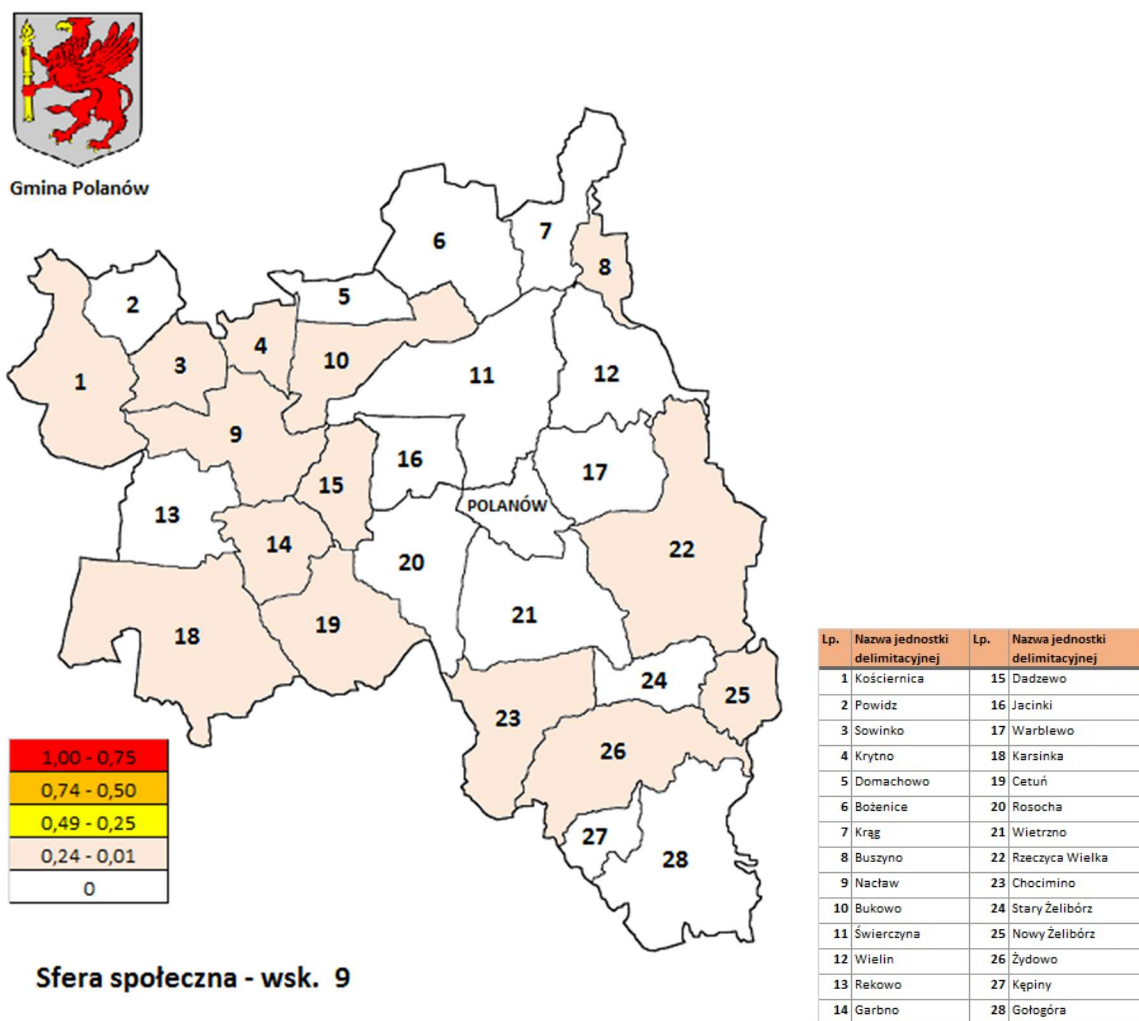
Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba interwencji podejmowanych przez Straż Miejską w przeliczeniu na 1000 mieszkańców 2015	STANDARYZACJA natężenia problemu (0-1)	Skala problemu (liczba podjętych interwencji)	STANDARYZACJA skali problemu (0-1)	Wskaźnik wystandaryzowany
1	ul. Sławieńska	1030	1	103	1	1
2	ul. Gradowe Wzgórze	722,22	0,7	13	0,13	0,41
3	ul. Cicha	250	0,24	1	0,01	0,13
4	ul. Wolności	47,01	0,05	11	0,11	0,08
5	Cetuń	32,85	0,03	9	0,09	0,06
6	ul. Kolejowa	44,12	0,04	3	0,03	0,04
7	Rzeczyca Wielka	10,04	0,01	5	0,05	0,03
8	Garbno	20,2	0,02	4	0,04	0,03
9	Sowinko	23,62	0,02	3	0,03	0,03
10	ul. Stawna	38,46	0,04	2	0,02	0,03
11	Chocimino	13,79	0,01	2	0,02	0,02
12	Naclaw	7,05	0,01	4	0,04	0,02
13	Nowy Żelibórz	28,17	0,03	2	0,02	0,02
14	Żydowo	3,1	0	3	0,03	0,02
15	Kościelnica	10,83	0,01	3	0,03	0,02
16	Buszyno	19,42	0,02	2	0,02	0,02
17	Bukowo	6,51	0,01	2	0,02	0,01
18	Krytno	5,59	0,01	1	0,01	0,01
19	Karsinka	10,64	0,01	1	0,01	0,01
20	Dadzewo	10,58	0,01	2	0,02	0,01
21	ul. Zacisze	4,13	0	1	0,01	0,01
22	ul. Zamkowa	7,43	0,01	2	0,02	0,01
23	ul. Dworcowa	8,2	0,01	1	0,01	0,01
24	ul. Mariańskie Wzgórze	10,53	0,01	2	0,02	0,01
25	ul. Bobolicka	9,52	0,01	1	0,01	0,01
26	ul. Świerczewo	18,87	0,02	1	0,01	0,01

27	Jacinki	0	0	0	0	0
28	Warblewo	0	0	0	0	0
29	ul. Koszalińska	0	0	0	0	0
30	Domachowo	0	0	0	0	0
31	Kępiny	0	0	0	0	0
32	Świerczyna	0	0	0	0	0
33	ul. Klonowa	0	0	0	0	0
34	ul. Korczaka	0	0	0	0	0
35	Rekowo	0	0	0	0	0
36	Gołogóra	0	0	0	0	0
37	Krąg	0	0	0	0	0
38	Powidz	0	0	0	0	0
39	ul. Boczna	0	0	0	0	0
40	Bożenice	0	0	0	0	0
41	Wietrzno	0	0	0	0	0
42	Wielin	0	0	0	0	0
43	ul. Żwirowa	0	0	0	0	0
44	Rosocha	0	0	0	0	0
45	ul. Partyzancka	0	0	0	0	0
46	ul. Podmiejska	0	0	0	0	0
47	ul. Plac Mestwina	0	0	0	0	0
48	ul. Młyńska	0	0	0	0	0
49	Stary Żelibórz	0	0	0	0	0
50	ul. Magazynowa	0	0	0	0	0
51	ul. Mokra	0	0	0	0	0
52	ul. Zielona	0	0	0	0	0
53	ul. Grabowa	0	0	0	0	0
54	ul. Leśna	0	0	0	0	0
55	ul. Cmentarna	0	0	0	0	0
56	ul. Wiejska	0	0	0	0	0
57	ul. Rybna	0	0	0	0	0
58	ul. Lipowa	0	0	0	0	0
59	ul. Młodzieżowa	0	0	0	0	0
60	ul. Ogrodowa	0	0	0	0	0
61	ul. Polna	0	0	0	0	0
62	ul. Przytorze	0	0	0	0	0
63	ul. Strumykowa	0	0	0	0	0
64	ul. Różana	0	0	0	0	0
65	ul. Jana Pawła II		0	0	0	0
66	ul. Doktora Bernarda Pietrzaka		0	0	0	0

67	Rynek w Polanowie, ul. Wolności		0	0	0	0
68	ul. Łąkowa		0	0	0	0
69	ul. Poprzeczna		0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Straży Miejskiej w Polanowie

Rysunek 10. Wyniki standaryzacji liniowej w odniesieniu przestępczości w gminie Polanów w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Straży Miejskiej w Polanowie

4.3 KONCENTRACJA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Po przeanalizowaniu wybranych wskaźników opisujących problemy społeczne w gminie Polanów można wskazać miejsca koncentracji negatywnych zjawisk społecznych.

Zaletą standaryzacji, która polegała na sprowadzeniu różnych danych opisujących wybrane zjawiska do wspólnego mianownika, w tym przypadku do wartości liczbowej w przedziale od 0 do 1 – była możliwość porównywania poszczególnych zjawisk ze sobą. Istotne w przypadku wyboru metody delimitacji w przedmiotowej analizie było również zawężenie się do problemów, które charakteryzuje znaczna skala.

Te problemy to: depopulacja, starzenie się społeczeństwa, bezrobocie, ubóstwo, alkoholizm, długotrwała lub ciężka choroba, dożywianie dzieci, niska aktywność obywatelska oraz bezpieczeństwo publiczne.

Aby ustalić koncentrację negatywnych zjawisk społecznych w gminie Polanów poszczególne wartości wystandaryzowane opisujące koncentrację poszczególnych problemów dodano do siebie. Otrzymano w ten sposób **syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany**.

Najwyższą wartość syntetycznego wskaźnika wystandaryzowanego (wartość powyżej 0,5) opisującego koncentrację negatywnych zjawisk społecznych uzyskano dla jednostek delimitacyjnych:

- Chocimino
- Naclaw
- Rzeczyca Wielka
- Cetuń
- Nowy Żelibórz
- Polanów, ul. Wolności
- Bukowo
- Żydowo
- Jacinki
- Warblewo
- Polanów, ul. Koszalińska
- Garbno
- Krytno
- Sowinko
- Kościernica
- Domachowo

Tabela 15. Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany opisujący koncentrację problemów społecznych w gminie Polanów

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba mieszkańców	1. Depopulacja	2. Starzenie się społeczeństwa	3. Bezrobocie	4. Ubóstwo	5. Alkoholizm	6. Długotrwała lub ciężka choroba	7. Dożywianie dzieci	8. Niska aktywność obywatelska	9. Bezpieczeństwo publiczne	Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany – koncentracja problemów społecznych
1	Chocimino	149	0,57	0,24	0,58	1	1	0,9	0,72	0,52	0,02	1
2	Nacław	542	0,51	0,3	0,71	0,9	0,38	1	0,67	0,97	0,02	0,98
3	Rzeczycza Wielka	483	0,43	0,36	1	0,83	0,57	0,46	0,76	0,71	0,03	0,93
4	Cetuń	280	0,55	0,39	0,39	0,54	0,21	0,97	0,42	0,6	0,06	0,75
5	Nowy Żelibórz	68	1	0,17	0	0,7	0,67	0,31	0,31	0,41	0,02	0,65
6	ul. Wolności	229	0,53	0,32	0,29	0,47	0,66	0,33	0,58	0,18	0,08	0,62
7	Bukowo	295	0,48	0,32	0,49	0,36	0	0,74	0,48	0,33	0,01	0,58
8	Żydowo	943	0,65	1	0	0,34	0	0,18	0	1	0,02	0,58
9	Jacinki	198	0,49	0,2	0,31	0,38	0,45	0,43	0,29	0,56	0	0,56
10	Warblewo	56	0,48	0,18	0,29	0,37	0,37	0,55	0,37	0,47	0	0,56
11	ul. Koszalińska	246	0,51	0,18	0,33	0,52	0,22	0,39	0,72	0,18	0	0,55
12	Garbno	198	0,53	0,24	0,44	0,35	0	0,29	0,41	0,72	0,03	0,54
13	Krytno	180	0,47	0,25	0,44	0,41	0	0,47	0,23	0,71	0,01	0,54
14	Sowinko	126	0,42	0,22	0,37	0,29	0,26	0,4	0,2	0,67	0,03	0,51
15	Kościernica	275	0,5	0,25	0,47	0,43	0	0,36	0	0,78	0,02	0,51
16	Domachowo	246	0,51	0,24	0,45	0,34	0	0,63	0,32	0,32	0	0,51
17	Karsinka	99	0,49	0,21	0,22	0,26	0	0,5	0,43	0,65	0,01	0,5
18	Dadzewo	187	0,49	0,28	0,38	0,33	0	0,23	0,49	0,54	0,01	0,5
19	Kępiny	51	0,41	0,26	0	0,43	0	0,64	0,61	0,4	0	0,5
20	Świerczyna	242	0,49	0,37	0,4	0,38	0	0,46	0,19	0,31	0	0,47

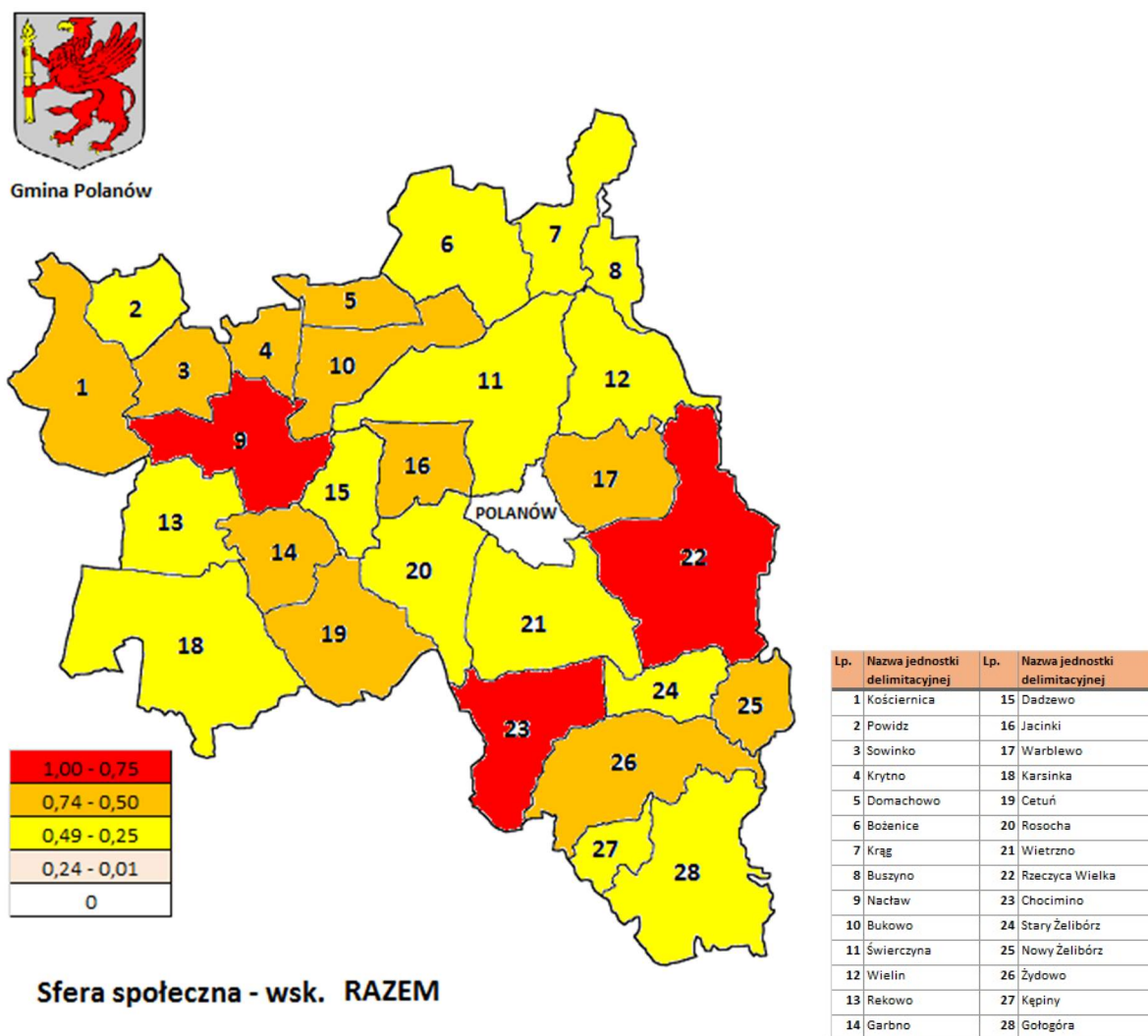
Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba mieszkańców	1. Depopulacja	2. Starzenie się społeczeństwa	3. Bezrobocie	4. Ubóstwo	5. Alkoholizm	6. Długotrwała lub ciężka choroba	7. Dożywianie dzieci	8. Niska aktywność obywatelska	9. Bezpieczeństwo publiczne	Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany – koncentracja problemów społecznych
21	ul. Sławieńska	99	0,48	0,21	0,14	0,1	0	0,24	0,2	0,1	1	0,44
22	ul. Klonowa	27	0,5	0,25	0	0,27	0	0,34	1	0,07	0	0,44
23	ul. Korczaka	3	0,78	0,75	0,83	0	0	0	0	0,06	0	0,44
24	Rekowo	117	0,41	0,24	0,29	0,34	0	0,09	0,36	0,66	0	0,43
25	Gołogóra	214	0,47	0,24	0,02	0,19	0,23	0,59	0,13	0,47	0	0,42
26	ul. Zacisze	242	0,4	0,36	0,37	0,17	0,43	0,26	0,13	0,18	0,01	0,42
27	Krąg	267	0,54	0,27	0,38	0,38	0,23	0,22	0,19	0,05	0	0,41
28	Powidz	86	0,54	0,22	0,2	0,16	0	0,39	0,08	0,66	0	0,41
29	ul. Boczna	17	0,13	0,26	0	0,42	0,84	0,53	0	0,07	0	0,4
30	Bożenice	183	0,5	0,33	0,19	0,29	0,46	0,15	0,24	0,04	0	0,4
31	ul. Zamkowa	265	0,6	0,57	0,14	0,11	0,21	0,25	0,09	0,2	0,01	0,39
32	Wietrzno	181	0,53	0,26	0,22	0,1	0,24	0,08	0,05	0,54	0	0,36
33	Wielin	83	0,51	0,16	0,19	0,06	0	0,4	0,06	0,48	0	0,34
34	ul. Dworcowa	120	0,58	0,36	0,16	0,09	0,27	0,2	0,07	0,13	0,01	0,34
35	ul. Żwirowa	137	0,5	0,17	0,17	0,16	0,26	0,47	0	0,13	0	0,33
36	ul. Stawna	50	0,45	0,34	0,08	0,16	0	0,2	0,46	0,09	0,03	0,33
37	Rosocha	163	0,52	0,29	0,15	0,15	0	0,18	0	0,52	0	0,33
38	ul. Partyzancka	282	0	0,3	0,33	0,18	0,2	0,4	0,18	0,19	0	0,32
39	Buszyno	102	0,48	0,24	0,2	0,19	0	0,23	0,35	0	0,02	0,31
40	ul. Podmiejska	93	0,51	0,27	0,22	0,1	0	0,38	0,06	0,1	0	0,3
41	ul. Plac Mestwina	47	0,45	0,16	0,31	0,27	0	0	0,28	0,07	0	0,28
42	ul. Kolejowa	68	0,57	0,2	0,12	0,13	0	0,32	0	0,1	0,04	0,27

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba mieszkańców	1. Depopulacja	2. Starzenie się społeczeństwa	3. Bezrobocie	4. Ubóstwo	5. Alkoholizm	6. Długotrwała lub ciężka choroba	7. Dożywianie dzieci	8. Niska aktywność obywatelska	9. Bezpieczeństwo publiczne	Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany – koncentracja problemów społecznych
43	ul. Mariańskie Wzgórze	190	0,48	0,44	0,1	0,16	0	0,08	0	0,15	0,01	0,26
44	ul. Młyńska	250	0,45	0,14	0,12	0,17	0	0,32	0,04	0,18	0	0,26
45	Stary Żelibórz	13	0,46	0,58	0	0	0	0	0	0,37	0	0,25
46	ul. Magazynowa	47	0,56	0,24	0,12	0,09	0	0	0,3	0,09	0	0,25
47	ul. Mokra	57	0,45	0,12	0,13	0,23	0	0,19	0	0,09	0	0,22
48	ul. Zielona	5	0,46	0,67	0	0	0	0	0	0,05	0	0,21
49	ul. Grabowa	85	0,53	0,07	0,22	0,17	0	0	0	0,1	0	0,2
50	ul. Bobolicka	106	0,39	0,15	0,12	0,1	0	0	0,13	0,12	0,01	0,18
51	ul. Leśna	13	0,42	0,27	0,23	0	0	0	0	0,06	0	0,18
52	ul. Cmentarna	5	0,46	0,45	0	0	0	0	0	0,06	0	0,18
53	ul. Wiejska	45	0,47	0,14	0,04	0	0	0	0,23	0,07	0	0,17
54	ul. Gradowe Wzgórze	21	0,41	0	0	0	0	0	0	0,07	0,41	0,16
55	ul. Rybna	22	0,48	0,21	0,08	0	0	0	0	0,07	0	0,15
56	ul. Lipowa	20	0,44	0,1	0,18	0	0	0	0	0,07	0	0,14
57	ul. Cicha	4	0,33	0,28	0	0	0	0	0	0,06	0,13	0,14
58	ul. Młodzieżowa	32	0,5	0	0,16	0	0	0	0	0,07	0	0,13
59	ul. Ogrodowa	12	0,38	0,27	0	0	0	0	0	0,06	0	0,13
60	ul. Polna	29	0,44	0,12	0	0	0	0	0	0,07	0	0,12
61	ul. Świerczewo	54	0,4	0	0,13	0	0	0	0	0,09	0,01	0,11
62	ul. Przytorze	9	0,46	0	0	0	0	0	0	0,06	0	0,09
63	ul. Strumykowa	3		0	0,29	0	0	0	0	0,06	0	0,06
64	ul. Różana	48	0,09	0,08	0	0	0	0	0	0,08	0	0,04

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba mieszkańców	1. Depopulacja	2. Starzenie się społeczeństwa	3. Bezrobocie	4. Ubóstwo	5. Alkoholizm	6. Długotrwała lub ciężka choroba	7. Dożywianie dzieci	8. Niska aktywność obywatelska	9. Bezpieczeństwo publiczne	Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany – koncentracja problemów społecznych
65	ul. Jana Pawła II	0		0	0	0	0	0	0	0,05	0	0,01
66	ul. Doktora Bernarda Pietrzaka	0		0	0	0	0	0	0		0	0
67	Rynek w Polanowie, ul. Wolności	0		0	0	0	0	0	0		0	0
68	ul. Łąkowa	0		0	0	0	0	0	0		0	0
69	ul. Poprzeczna	0		0	0	0	0	0	0		0	0

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 11. Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany opisujący koncentrację problemów społecznych w gminie Polanów

Źródło: opracowanie własne

4.4 DIAGNOZA ZJAWISK W SFERZE GOSPODARCZEJ

Problem 10. Niski poziom przedsiębiorczości

W gminie Polanów aktywną działalność gospodarczą prowadziło na koniec 2015 roku 351 osób. W przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym działalność gospodarczą prowadziło 6,01 osób. Wartość poniżej średniej gminnej dla tego wskaźnika odnotowano w jednostkach delimitacyjnych, które oznaczono kolorem czerwonym w poniżej tabeli.

Tabela 16. Liczba aktywnych działalności gospodarczych wpisanych do CEDiG na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 roku

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba aktywnych działalności gospodarczych wpisanych do CEDiG na 100 osób w wieku produkcyjnym 2015	Koncentracja PROBLEMU (1- wartość poniżej średniej, 0 - powyżej średniej)
	Gmina Polanów	6,01	
1	Nowy Żelibórz	0	1
2	ul. Korczaka	0	1
3	ul. Plac Mestwina	0	1
4	Stary Żelibórz	0	1
5	ul. Zielona	0	1
6	ul. Lipowa	0	1
7	ul. Cicha	0	1
8	ul. Ogrodowa	0	1
9	ul. Przytorze	0	1
10	ul. Strumykowa	0	1
11	Buszyno	1,54	1
12	Dadzewo	1,75	1
13	Gołogóra	2,5	1
14	ul. Dworcowa	2,6	1
15	Rzeczyca Wielka	2,67	1
16	Cetuń	3,01	1
17	Kępiny	3,03	1
18	Chocimino	3,16	1
19	ul. Stawna	3,45	1
20	ul. Młodzieżowa	3,45	1
21	Naclaw	3,54	1
22	Domachowo	3,83	1
23	ul. Partyzancka	3,87	1
24	Żydowo	4,15	1
25	ul. Młyńska	4,21	1
26	Bukowo	4,26	1
27	Krytno	4,46	1

28	Garbno	4,62	1
29	Jacinki	4,79	1
30	Warblewo	4,88	1
31	Świerczyna	5,3	1
32	ul. Mariańskie Wzgórze	5,41	1
33	ul. Sławieńska	5,56	1
34	Powidz	6,25	0
35	ul. Zamkowa	6,49	0
36	Rosocha	6,52	0
37	Kościelnica	6,67	0
38	ul. Wiejska	7,14	0
39	ul. Podmiejska	7,27	0
40	Bożenice	7,44	0
41	ul. Grabowa	7,46	0
42	ul. Kolejowa	8,33	0
43	Wietrzno	8,62	0
44	Krąg	8,96	0
45	Karsinka	9,09	0
46	ul. Zacisze	9,29	0
47	ul. Koszalińska	9,64	0
48	ul. Magazynowa	9,68	0
49	ul. Żwirowa	9,8	0
50	Rekowo	10	0
51	Sowinko	10,13	0
52	ul. Polna	10,53	0
53	Wielin	10,91	0
54	ul. Świerczewo	11,36	0
55	ul. Leśna	12,5	0
56	ul. Gradowe Wzgórze	13,33	0
57	ul. Wolności	13,42	0
58	ul. Mokra	13,64	0
59	ul. Rybna	16,67	0
60	ul. Klonowa	20	0
61	ul. Różana	21,43	0
62	ul. Boczna	22,22	0
63	ul. Bobolicka	24,68	0
64	ul. Cmentarna	33,33	0
65	ul. Jana Pawła II		
66	ul. Doktora Bernarda Pietrzaka		
67	Rynek w Polanowie, ul. Wolności		

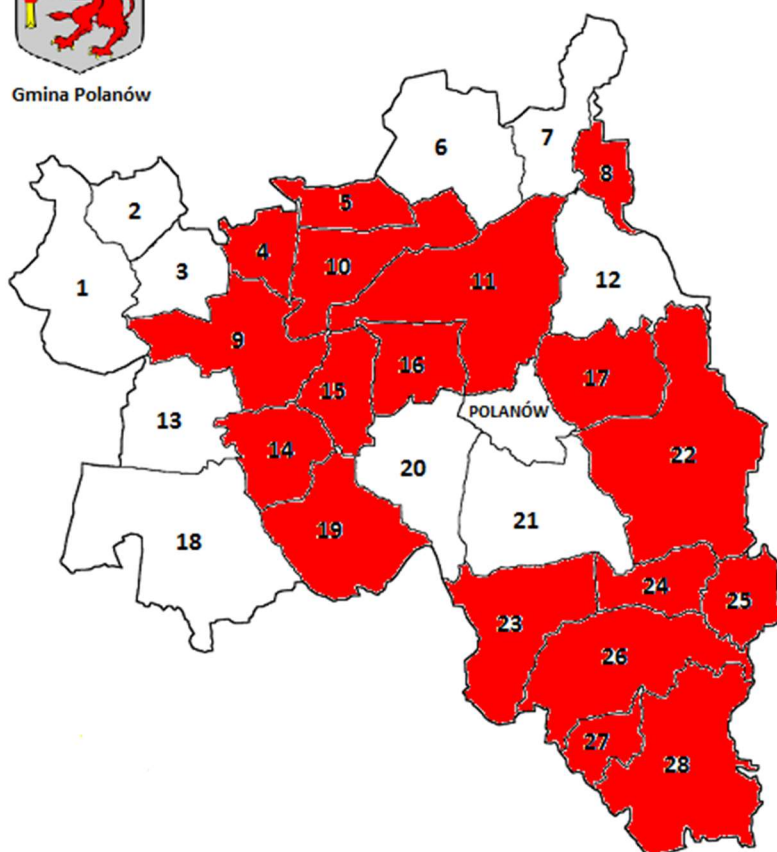
68	ul. Łąkowa		
69	ul. Poprzeczna		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Polanów

Rysunek 12. Liczba aktywnych działalności gospodarczych wpisanych do CEDiG na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 roku – wartość poniżej średniej gminnej

Gmina Polanów

Sfera gospodarcza - wsk.1

Lp.	Nazwa jednostki delimitacyjnej	Lp.	Nazwa jednostki delimitacyjnej
1	Kościelnica	15	Dadzewo
2	Powidz	16	Jacinki
3	Sowinko	17	Warblewo
4	Krytno	18	Karsinka
5	Domachowo	19	Cetuń
6	Bożenice	20	Rosocha
7	Krag	21	Wietrzno
8	Buszyno	22	Rzeczycza Wielka
9	Nacław	23	Chocimino
10	Bukowo	24	Stary Żelibórz
11	Świerczyna	25	Nowy Żelibórz
12	Wielin	26	Żydowo
13	Rekowo	27	Kępiny
14	Garbno	28	Gotogóra

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Polanów

4.5 DIAGNOZA ZJAWISK W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ

Problem 11. Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska – występowanie azbestu

W gminie Polanów zdiagnozowano występowanie materiałów zawierających azbest. Wg danych UM Polanów, wg stanu z 2015 roku – w gminie powierzchnia materiałów zawierających azbest wynosiła 132072 m². Na 1 mieszkańca gminy Polanów przypadało 14,43 m² powierzchni zawierających azbest. Obecność materiałów zawierających azbest związana jest z technologią budowy obiektów budowlanych, stosowaną powszechnie od lat 70-tych do 90-tych XX wieku. Od 1997 roku używanie azbestu jest zakazane. Wartość powierzchni azbestu przypadającej na 1 mieszkańców powyżej średniej gminnej odnotowano dla jednostek delimitacyjnych oznaczonych kolorem czerwonym w poniższej tabeli.

Tabela 17. Występowanie azbestu w gminie Polanów

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Powierzchnia (m2) pokryć azbestowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca	Koncentracja PROBLEMU (1- wartość powyżej średniej, 0 - poniżej średniej)
	Gmina Polanów	14,43	
1	Warblewo	99,74	1
2	Stary Żelibórz	68,29	1
3	Wietrzno	48,41	1
4	Świerczyna	35,81	1
5	Domachowo	33,9	1
6	Karsinka	33,85	1
7	Naclaw	33,81	1
8	Krytno	33,37	1
9	Gołogóra	32,34	1
10	Buszyno	32,31	1
11	Kępiny	28,31	1
12	Wielin	28,13	1
13	Rekowo	27,66	1
14	Rosocha	26,35	1
15	Chocimino	25,99	1
16	Dadzewo	22,94	1
17	Garbno	20,53	1
18	Sowinko	20,13	1
19	Nowy Żelibórz	18,54	1
20	Cetuń	18,35	1
21	ul. Sławieńska	15,99	1
22	Powidz	15,53	1
23	ul. Świerczewo	11,64	0

24	Kościernica	9,72	0
25	ul. Boczna	9,67	0
26	Krąg	9,32	0
27	ul. Młodzieżowa	9,15	0
28	Bukowo	8,12	0
29	ul. Koszalińska	7,95	0
30	Bożenice	7,43	0
31	ul. Wiejska	7,11	0
32	Rzeczycza Wielka	7,04	0
33	ul. Bobolicka	6,08	0
34	ul. Zacisze	5,51	0
35	Żydowo	5,21	0
36	Jacinki	5,06	0
37	ul. Mariańskie Wzgórze	4,78	0
38	ul. Wolności	2,88	0
39	ul. Partyzancka	1,82	0
40	ul. Mokra	1,46	0
41	ul. Podmiejska	0,77	0
42	ul. Magazynowa	0,63	0
43	ul. Plac Mestwina	0,48	0
44	ul. Klonowa	0	0
45	ul. Korczaka	0	0
46	ul. Zamkowa	0	0
47	ul. Dworcowa	0	0
48	ul. Żwirowa	0	0
49	ul. Stawna	0	0
50	ul. Kolejowa	0	0
51	ul. Młyńska	0	0
52	ul. Zielona	0	0
53	ul. Grabowa	0	0
54	ul. Leśna	0	0
55	ul. Cmentarna	0	0
56	ul. Gradowe Wzgórze	0	0
57	ul. Rybna	0	0
58	ul. Lipowa	0	0
59	ul. Cicha	0	0
60	ul. Ogrodowa	0	0
61	ul. Polna	0	0
62	ul. Przytorze	0	0
63	ul. Strumykowa	0	0

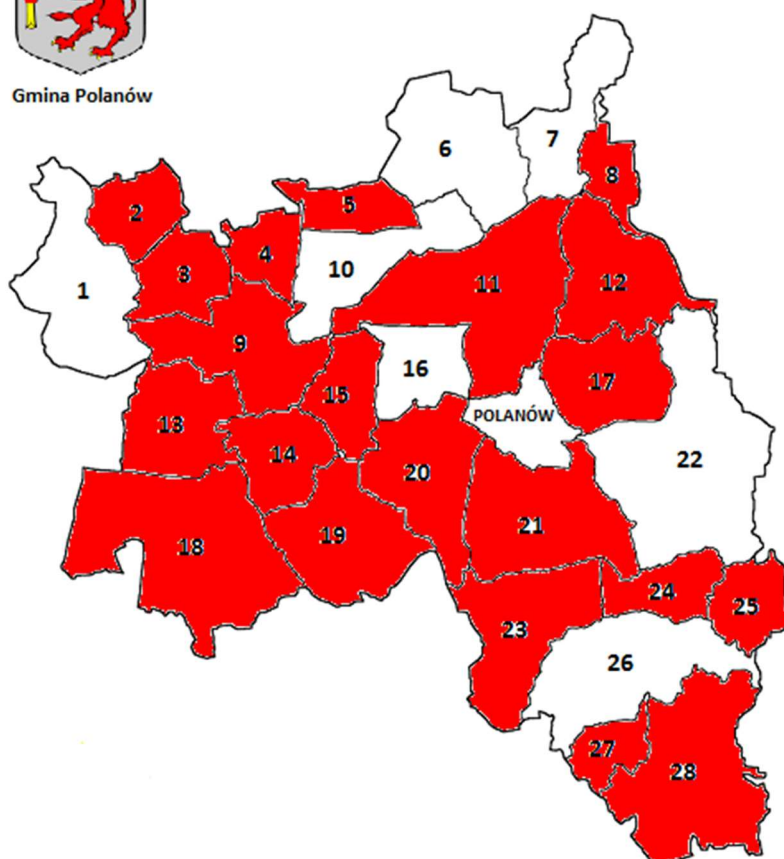
64	ul. Różana	0	0
65	ul. Jana Pawła II		
66	ul. Doktora Bernarda Pietrzaka		
67	Rynek w Polanowie, ul. Wolności		
68	ul. Łąkowa		
69	ul. Poprzeczna		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Polanów

Rysunek 13. Powierzchnia (m²) pokryć azbestowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca – wartość powyżej średniej gminnej

Gmina Polanów

Sfera środowiskowa - wsk.1

Lp.	Nazwa jednostki delimitacyjnej	Lp.	Nazwa jednostki delimitacyjnej
1	Kościelnica	15	Dadzewo
2	Powidz	16	Jacinki
3	Sowinko	17	Warblewo
4	Krytno	18	Karsinka
5	Domachowo	19	Cetuń
6	Bożenice	20	Rosocha
7	Krag	21	Wietrzno
8	Buszyno	22	Rzeczycza Wielka
9	Nacław	23	Chocimino
10	Bukowo	24	Stary Żelibórz
11	Świerczyna	25	Nowy Żelibórz
12	Wielin	26	Żydowo
13	Rekowo	27	Kępiny
14	Garbno	28	Golągóra

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Polanów

4.6 DIAGNOZA ZJAWISK W SFERZE PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ

Problem 12. Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną lub jej zły stan techniczny – drogi wymagające naprawy

W gminie Polanów zdiagnozowano zły stan infrastruktury drogowej. Łącznie w gminie konieczne jest poddanie natychmiastowej naprawie 24 650 m dróg publicznych. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy natychmiastowej naprawy wymaga 2693 m dróg publicznych. Wartość średnią dla gminy w przypadku tego wskaźnika przekroczone dla jednostek delimitacyjnych oznaczonych kolorem czerwonym w poniżej tabeli.

Tabela 18. Drogi wymagające naprawy w gminie Polanów w 2015 roku

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Ilość metrów bieżących dróg publicznych wymagających natychmiastowej naprawy (m) na 1000 mieszkańców 2015	Koncentracja PROBLEMU (1- wartość powyżej średniej, 0 - poniżej średniej)
	Gmina Polanów	2693,11	-
1	Stary Żelibórz	178 571,43	1
2	Nowy Żelibórz	119 718,31	1
3	ul. Przytorze	32 857,14	1
4	Gołogóra	26 530,61	1
5	Rekowo	22 972,97	1
6	ul. Ogrodowa	15 384,62	1
7	ul. Różana	14 468,09	1
8	ul. Gradowe Wzgórze	12 222,22	1
9	ul. Leśna	11 538,46	1
10	ul. Klonowa	11 034,48	1
11	Krąg	8 080,81	1
12	ul. Młodzieżowa	4 411,76	1
13	Dadzewo	4 232,80	1
14	ul. Żwirowa	1 470,59	0
15	Rzeczycza Wielka	1 004,02	0
16	Chocimino	0	0
17	Naclaw	0	0
18	Cetuń	0	0
19	ul. Wolności	0	0
20	Bukowo	0	0
21	Żydowo	0	0
22	Jacinki	0	0
23	Warblewo	0	0

24	ul. Koszalińska	0	0
25	Garbno	0	0
26	Krytno	0	0
27	Sowinko	0	0
28	Kościernica	0	0
29	Domachowo	0	0
30	Karsinka	0	0
31	Kępiny	0	0
32	Świerczyna	0	0
33	ul. Sławińska	0	0
34	ul. Korczaka	0	0
35	ul. Zacisze	0	0
36	Powidz	0	0
37	ul. Boczna	0	0
38	Bożenice	0	0
39	ul. Zamkowa	0	0
40	Wietrzo	0	0
41	Wielin	0	0
42	ul. Dworcowa	0	0
43	ul. Stawna	0	0
44	Rosocha	0	0
45	ul. Partyzancka	0	0
46	Buszyno	0	0
47	ul. Podmiejska	0	0
48	ul. Plac Mestwina	0	0
49	ul. Kolejowa	0	0
50	ul. Mariańskie Wzgórze	0	0
51	ul. Młyńska	0	0
52	ul. Magazynowa	0	0
53	ul. Mokra	0	0
54	ul. Zielona	0	0
55	ul. Grabowa	0	0
56	ul. Bobolicka	0	0
57	ul. Cmentarna	0	0
58	ul. Wiejska	0	0
59	ul. Rybna	0	0
60	ul. Lipowa	0	0
61	ul. Cicha	0	0
62	ul. Polna	0	0
63	ul. Świerczewo	0	0

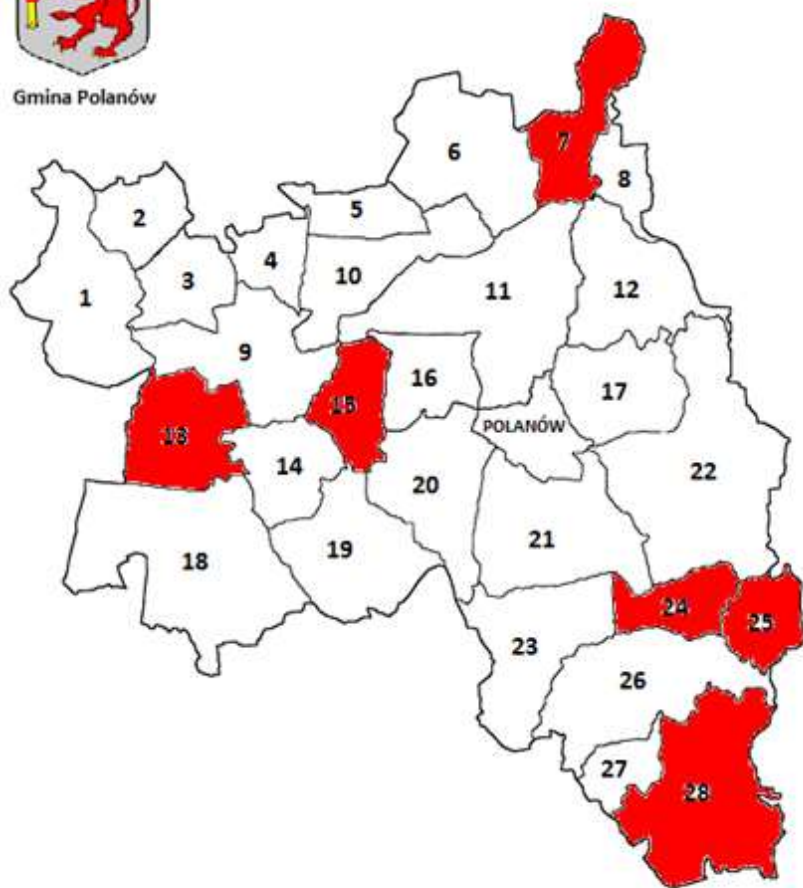
64	ul. Strumykowa	0	0
65	ul. Jana Pawła II		
66	ul. Doktora Bernarda Pietrzaka		
67	Rynek w Polanowie, ul. Wolności		
68	ul. Łąkowa		
69	ul. Poprzeczna		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Polanów

Rysunek 14. Ilość metrów bieżących dróg publicznych wymagających natychmiastowej naprawy (m) na 1000 mieszkańców 2015 – wartość powyżej średniej gminnej

Gmina Polanów

Lp.	Nazwa jednostki delimitacyjnej	Lp.	Nazwa jednostki delimitacyjnej
1	Kościelnica	15	Dadzewo
2	Powidz	16	Jacinki
3	Sowinko	17	Warblewo
4	Krytno	18	Karsinka
5	Domachowo	19	Cetuń
6	Bożenice	20	Rosocha
7	Krag	21	Wietrzo
8	Buszyno	22	Rzeczycza Wielka
9	Nactaw	23	Chocimino
10	Bukowo	24	Stary Żelibórz
11	Świerczyna	25	Nowy Żelibórz
12	Wielin	26	Żydowo
13	Rekowo	27	Kępiny
14	Garbno	28	Golągóra

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Polanów

Problem 13. Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną lub jej zły stan techniczny – niski dostęp do placów zabaw

W gminie Polanów wg danych UM Polanów zdiagnozowano niski dostęp do infrastruktury placów zabaw. Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w 2015 roku wyniosła w gminie Polanów 1,59. Wartość średnią dla gminy w przypadku tego wskaźnika przekroczone dla jednostek delimitacyjnych oznaczonych kolorem czerwonym w poniżej tabeli.

Tabela 19. Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym 2015

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym 2015	Koncentracja PROBLEMU (1- wartość poniżej średniej, 0 - powyżej średniej)
	Gmina Polanów	1,59	
1	Nowy Żelibórz	0	1
2	ul. Wolności	0	1
3	ul. Koszalińska	0	1
4	Kępiny	0	1
5	ul. Sławieńska	0	1
6	ul. Klonowa	0	1
7	ul. Zacisze	0	1
8	ul. Boczna	0	1
9	ul. Zamkowa	0	1
10	ul. Dworcowa	0	1
11	ul. Żwirowa	0	1
12	ul. Stawna	0	1
13	ul. Partyzancka	0	1
14	ul. Podmiejska	0	1
15	ul. Plac Mestwina	0	1
16	ul. Kolejowa	0	1
17	ul. Młyńska	0	1
18	Stary Żelibórz	0	1
19	ul. Magazynowa	0	1
20	ul. Mokra	0	1
21	ul. Grabowa	0	1
22	ul. Bobolicka	0	1
23	ul. Leśna	0	1
24	ul. Wiejska	0	1
25	ul. Gradowe Wzgórze	0	1
26	ul. Rybna	0	1
27	ul. Lipowa	0	1
28	ul. Cicha	0	1

29	ul. Młodzieżowa	0	1
30	ul. Ogrodowa	0	1
31	ul. Polna	0	1
32	ul. Świerczewo	0	1
33	ul. Przytorze	0	1
34	Rzeczyca Wielka	0,75	1
35	Naclaw	0,88	1
36	Żydowo	0,88	1
37	Bukowo	1,37	1
38	Rekowo	1,52	1
39	Cetuń	1,85	0
40	Gołogóra	2,04	0
41	Kościernica	2,08	0
42	Dadzewo	2,27	0
43	Garbno	2,44	0
44	Krytno	2,5	0
45	Domachowo	2,56	0
46	Świerczyna	2,63	0
47	Jacinki	2,94	0
48	Krąg	3,03	0
49	Bożenice	3,03	0
50	Wietrzno	3,03	0
51	Rosocha	3,13	0
52	Sowinko	3,33	0
53	ul. Mariańskie Wzgórze	3,33	0
54	Chocimino	3,57	0
55	Karsinka	4	0
56	Buszyno	4,76	0
57	Wielin	5	0
58	ul. Różana	6,25	0
59	Powidz	9,09	0
60	Warblewo	11,11	0
61	ul. Korczaka		
62	ul. Zielona		
63	ul. Cmentarna		
64	ul. Strumykowa		
65	ul. Jana Pawła II		
66	ul. Doktora Bernarda Pietrzaka		
67	Rynek w Polanowie, ul. Wolności		
68	ul. Łąkowa		

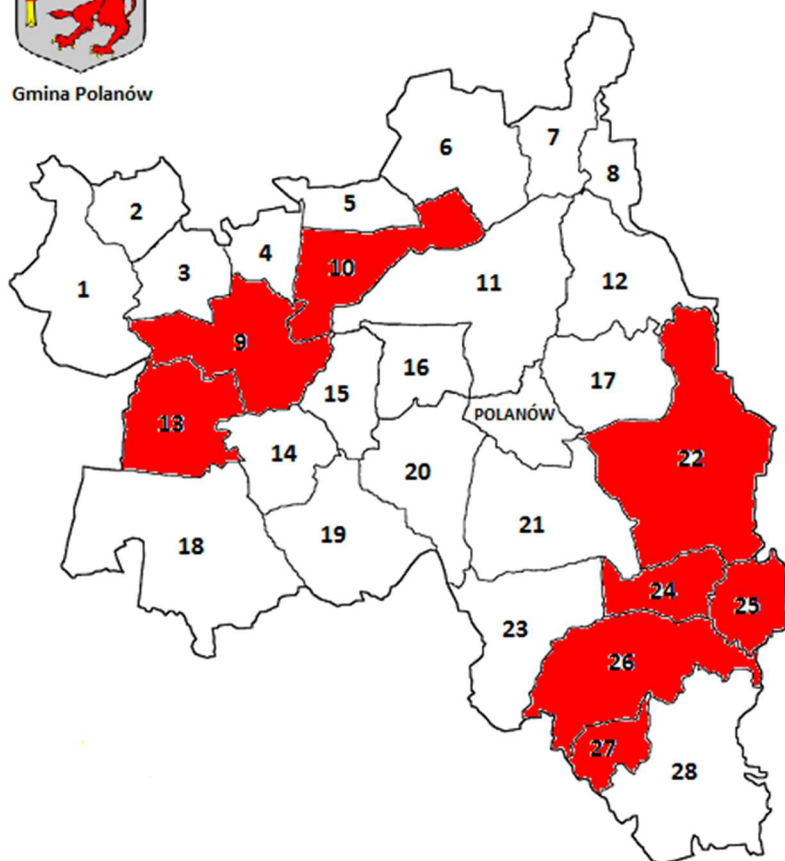
69	ul. Poprzeczna		
----	----------------	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Polanów

Rysunek 15. Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym 2015 – wartość poniżej średniej gminnej

Gmina Polanów

Sfera przestrzenno-funkcjonalna - wsk. 2

Lp.	Nazwa jednostki delimitacyjnej	Lp.	Nazwa jednostki delimitacyjnej
1	Kościelnica	15	Dadzewo
2	Powidz	16	Jacinki
3	Sowinko	17	Warblewo
4	Krytno	18	Karsinka
5	Domachowo	19	Cetuń
6	Bożenice	20	Rosocha
7	Krąg	21	Wietrzo
8	Buszyno	22	Rzeczycza Wielka
9	Nacław	23	Chocimino
10	Bukowo	24	Stary Żelibórz
11	Świerczyna	25	Nowy Żelibórz
12	Wielin	26	Żydowo
13	Rekowo	27	Kępiny
14	Garbno	28	Golągóra

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Polanów

Problem 14. Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną lub jej zły stan techniczny – niski dostęp do infrastruktury sportowej

W gminie Polanów wg danych UM Polanów zdiagnozowano niski dostęp do infrastruktury obiektów sportowych. Liczba ogólnodostępnych obiektów sportowych (bez szkolnych) na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym w 2015 roku wyniosła w gminie Polanów 0,34. Wartość średnią dla gminy w przypadku tego wskaźnika przekroczone dla jednostek delimitacyjnych oznaczonych kolorem czerwonym w poniżej tabeli.

Tabela 20. Liczba ogólnodostępnych obiektów sportowych (bez szkolnych) na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym 2015

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba ogólnodostępnych obiektów sportowych (bez szkolnych) na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym 2015	Koncentracja PROBLEMU (1- wartość poniżej średniej, 0 - powyżej średniej)
	Gmina Polanów	0,34	
1	Nowy Żelibórz	0	1
2	ul. Wolności	0	1
3	ul. Koszalińska	0	1
4	Kępiny	0	1
5	ul. Sławieńska	0	1
6	ul. Klonowa	0	1
7	ul. Korczaka	0	1
8	ul. Zacisze	0	1
9	ul. Boczna	0	1
10	ul. Zamkowa	0	1
11	ul. Dworcowa	0	1
12	ul. Żwirowa	0	1
13	ul. Stawna	0	1
14	ul. Partyzancka	0	1
15	ul. Podmiejska	0	1
16	ul. Plac Mestwina	0	1
17	ul. Kolejowa	0	1
18	ul. Mariańskie Wzgórze	0	1
19	ul. Młyńska	0	1
20	Stary Żelibórz	0	1
21	ul. Magazynowa	0	1
22	ul. Mokra	0	1
23	ul. Zielona	0	1
24	ul. Grabowa	0	1
25	ul. Bobolicka	0	1
26	ul. Leśna	0	1
27	ul. Cmentarna	0	1

28	ul. Wiejska	0	1
29	ul. Rybna	0	1
30	ul. Lipowa	0	1
31	ul. Cicha	0	1
32	ul. Młodzieżowa	0	1
33	ul. Ogrodowa	0	1
34	ul. Polna	0	1
35	ul. Świerczewo	0	1
36	ul. Przytorze	0	1
37	ul. Strumykowa	0	1
38	ul. Różana	0	1
39	Żydowo	0,14	1
40	Naclaw	0,2	1
41	Rzeczycza Wielka	0,23	1
42	Bukowo	0,38	0
43	Kościelnica	0,41	0
44	Cetuń	0,45	0
45	Domachowo	0,45	0
46	Świerczyna	0,53	0
47	Jacinki	0,56	0
48	Garbno	0,58	0
49	Gołogóra	0,59	0
50	Krąg	0,6	0
51	Dadzewo	0,63	0
52	Bożenice	0,65	0
53	Krytno	0,66	0
54	Wietrzno	0,67	0
55	Rekowo	0,79	0
56	Chocimino	0,81	0
57	Rosocha	0,81	0
58	Sowinko	0,92	0
59	Buszyno	1,16	0
60	Karsinka	1,25	0
61	Powidz	1,33	0
62	Wielin	1,33	0
63	Warblewo	2	0
64	ul. Gradowe Wzgórze	5,56	0
65	ul. Jana Pawła II		
66	ul. Doktora Bernarda Pietrzaka		
67	Rynek w Polanowie, ul. Wolności		

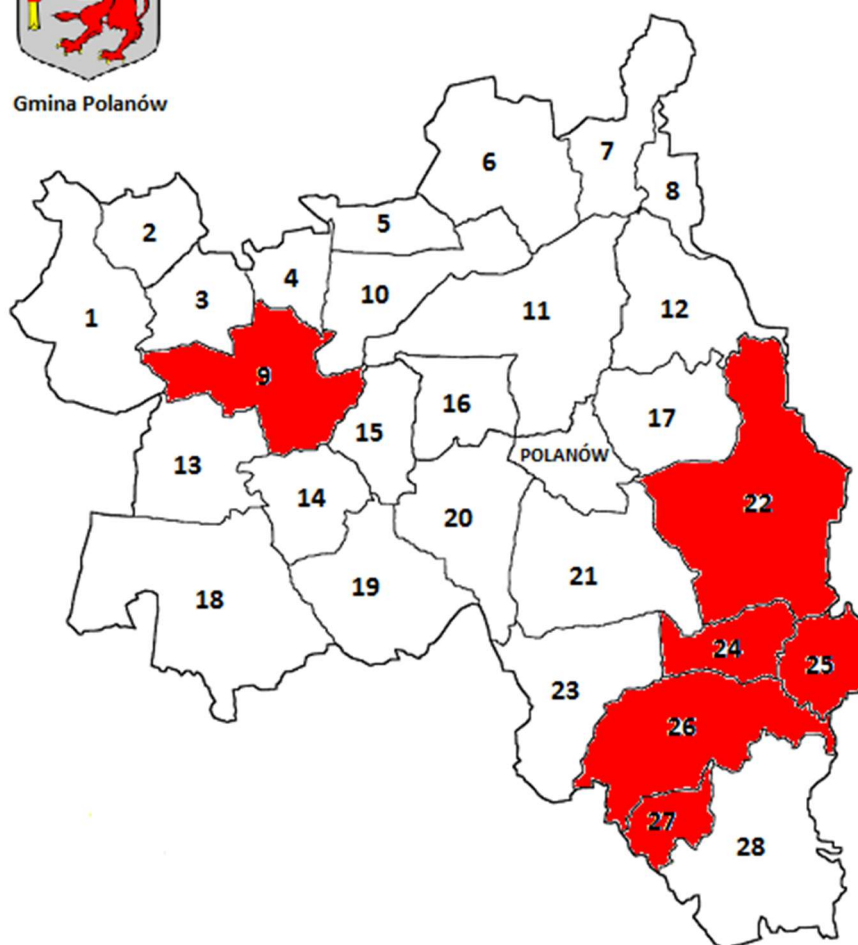
68	ul. Łąkowa		
69	ul. Poprzeczna		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Polanów

Rysunek 16. Liczba ogólnodostępnych obiektów sportowych (bez szkolnych) na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym 2015

Gmina Polanów

Sfera przestrzenno-funkcjonalna - wsk. 3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Polanów

Problem 15. Brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość – uczestnictwo w zajęciach kulturalnych

Niski dostęp do oferty domów kultury i świetlic przeanalizowano na podstawie uczestnictwa dzieci i młodzieży poszczególnych jednostek delimitacyjnych. W gminie Polanów w 2015 roku odnotowano 325 dzieci i młodzieży korzystających z usług/zajęć oferowanych przez domy kultury, świetlice. Oznacza to, że w gminie w oferty domów kultury i świetlic korzystało 17,74% dzieci i młodzieży. Wartość średnią dla gminy w przypadku tego wskaźnika przekroczone dla jednostek delimitacyjnych oznaczonych kolorem czerwonym w poniżej tabeli.

Tabela 21. Odsetek dzieci i młodzieży (do lat 18) korzystających z usług/zajęć oferowanych przez domy kultury, świetlice w 2015 roku

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Odsetek dzieci i młodzieży (do lat 17) korzystających z usług/zajęć oferowanych przez domy kultury, świetlice	Koncentracja PROBLEMU (1- wartość poniżej średniej, 0 - powyżej średniej)
	Gmina Polanów	17,47%	
1	Cetuń	0,00%	1
2	Nowy Żelibórz	0,00%	1
3	Bukowo	0,00%	1
4	Żydowo	0,00%	1
5	Warblewo	0,00%	1
6	Domachowo	0,00%	1
7	Dadzewo	0,00%	1
8	Kępiny	0,00%	1
9	Świerczyna	0,00%	1
10	ul. Klonowa	0,00%	1
11	Krąg	0,00%	1
12	Powidz	0,00%	1
13	ul. Boczna	0,00%	1
14	Wietrzno	0,00%	1
15	Wielin	0,00%	1
16	ul. Żwirowa	0,00%	1
17	ul. Stawna	0,00%	1
18	Rosocha	0,00%	1
19	Buszyno	0,00%	1
20	ul. Kolejowa	0,00%	1
21	Stary Żelibórz	0,00%	1
22	ul. Magazynowa	0,00%	1
23	ul. Bobolicka	0,00%	1
24	ul. Wiejska	0,00%	1
25	ul. Gradowe Wzgórze	0,00%	1
26	ul. Rybna	0,00%	1

27	ul. Lipowa	0,00%	1
28	ul. Cicha	0,00%	1
29	ul. Ogrodowa	0,00%	1
30	ul. Polna	0,00%	1
31	ul. Przytorze	0,00%	1
32	ul. Partyzancka	3,59%	1
33	ul. Mariańskie Wzgórze	6,67%	1
34	ul. Zacisze	7,14%	1
35	ul. Młyńska	9,09%	1
36	ul. Sławieńska	9,68%	1
37	ul. Podmiejska	10,00%	1
38	ul. Zamkowa	13,16%	1
39	ul. Koszalińska	18,18%	0
40	ul. Wolności	22,22%	0
41	ul. Plac Mestwina	22,22%	0
42	ul. Świerczewo	22,22%	0
43	Rekowo	22,73%	0
44	ul. Dworcowa	25,00%	0
45	ul. Różana	25,00%	0
46	ul. Mokra	28,57%	0
47	Krytno	30,00%	0
48	Rzeczycza Wielka	30,08%	0
49	Bożenice	30,30%	0
50	ul. Grabowa	30,77%	0
51	Gołogóra	34,69%	0
52	Nacław	35,09%	0
53	ul. Młodziejowa	40,00%	0
54	Garbno	43,90%	0
55	Karsinka	48,00%	0
56	Sowinko	50,00%	0
57	ul. Leśna	50,00%	0
58	Kościelnica	54,17%	0
59	Jacinki	64,71%	0
60	Chocimino	107,14%	0
61	ul. Korczaka		
62	ul. Zielona		
63	ul. Cmentarna		
64	ul. Strumykowa		
65	ul. Jana Pawła II		
66	ul. Doktora Bernarda Pietrzaka		

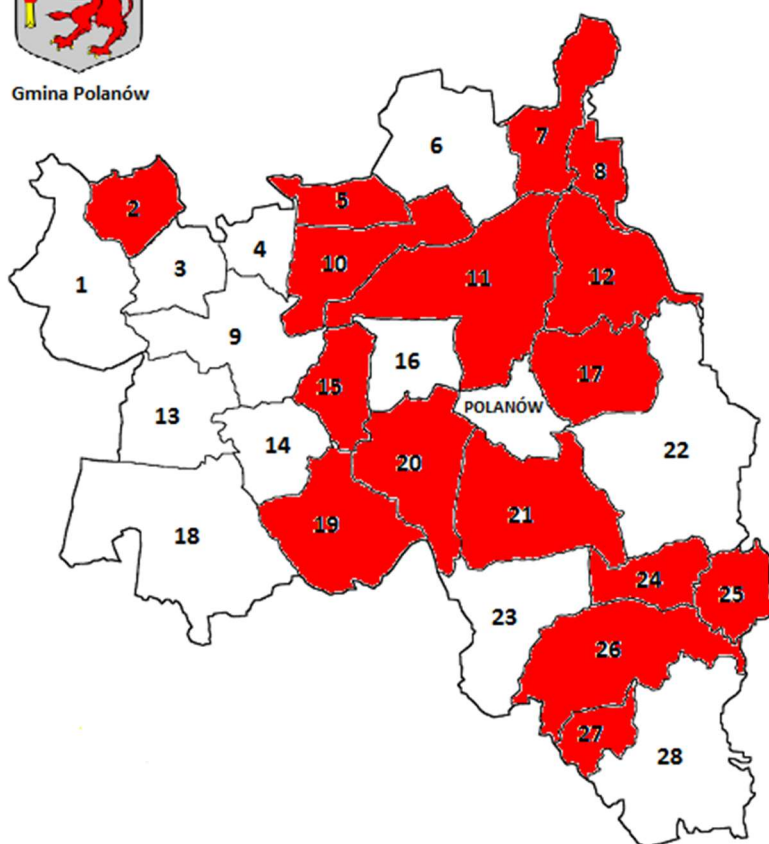
67	Rynek w Polanowie, ul. Wolności		
68	ul. Łąkowa		
69	ul. Poprzeczna		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Polanów

Rysunek 17. Liczba aktywnych uczestników (dorośli) stałych bezpłatnych zajęć kulturalnych w ośrodkach kultury (domy, kluby, świetlice) w gminie Polanów w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku – wartość poniżej średniej gminnej

Gmina Polanów

Sfera przestrzenno-funkcjonalna - wsk. 4

Lp.	Nazwa jednostki delimitacyjnej	Lp.	Nazwa jednostki delimitacyjnej
1	Kościelnica	15	Dadzewo
2	Powidz	16	Jacinki
3	Sowinko	17	Warblewo
4	Krytno	18	Karsinka
5	Domachowo	19	Cetuń
6	Bożenice	20	Rosocha
7	Krąg	21	Wietrzno
8	Buszyno	22	Rzeczyca Wielka
9	Nacław	23	Chocimino
10	Bukowo	24	Stary Żelibórz
11	Świerczyna	25	Nowy Żelibórz
12	Wielin	26	Żydowo
13	Rekowo	27	Kępiny
14	Garbno	28	Gotogóra

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Polanów

4.7 DIAGNOZA ZJAWISK W SFERZE TECHNICZNEJ

Problem 14. Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych – zły stan zabytków.

Ocenę degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych przeprowadzono na podstawie liczby zabytków wpisanych do rejestru zabytków wymagających remontu w ciągu najbliższych 5 lat. W gminie Polanów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców zdiagnozowano występowanie 1,09 takich obiektów. Wartość średnią dla gminy w przypadku tego wskaźnika przekroczono dla jednostek delimitacyjnych oznaczonych kolorem czerwonym w poniżej tabeli.

Tabela 22. Liczba zabytków wpisanych do Rejestru Zabytków wymagających remontu w ciągu najbliższych 5 lat w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba zabytków wpisanych do Rejestru Zabytków wymagających remontu w ciągu najbliższych 5 lat w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Koncentracja PROBLEMU (1- wartość powyżej średniej, 0 - poniżej średniej)
	Gmina Polanów	1,09	-
1	Chocimino	6,9	1
2	Bożenice	5,26	1
3	Garbno	5,05	1
4	Krąg	5,05	1
5	ul. Wolności	4,27	1
6	ul. Młyńska	3,97	1
7	ul. Zamkowa	3,72	1
8	Nacław	1,76	1
9	Żydowo	1,03	0
10	Rzeczycza Wielka	0	0
11	Cetuń	0	0
12	Nowy Żelibórz	0	0
13	Bukowo	0	0
14	Jacinki	0	0
15	Warblewo	0	0
16	ul. Koszalińska	0	0
17	Krytno	0	0
18	Sowinko	0	0
19	Kościelnica	0	0
20	Domachowo	0	0
21	Karsinka	0	0
22	Dadzewo	0	0
23	Kępiny	0	0
24	Świerczyna	0	0

25	ul. Sławieńska	0	0
26	ul. Klonowa	0	0
27	ul. Korczaka	0	0
28	Rekowo	0	0
29	Gołogóra	0	0
30	ul. Zacisze	0	0
31	Powidz	0	0
32	ul. Boczna	0	0
33	Wietrzno	0	0
34	Wielin	0	0
35	ul. Dworcowa	0	0
36	ul. Żwirowa	0	0
37	ul. Stawna	0	0
38	Rosocha	0	0
39	ul. Partyzancka	0	0
40	Buszyno	0	0
41	ul. Podmiejska	0	0
42	ul. Plac Mestwina	0	0
43	ul. Kolejowa	0	0
44	ul. Mariańskie Wzgórze	0	0
45	Stary Żelibórz	0	0
46	ul. Magazynowa	0	0
47	ul. Mokra	0	0
48	ul. Zielona	0	0
49	ul. Grabowa	0	0
50	ul. Bobolicka	0	0
51	ul. Leśna	0	0
52	ul. Cmentarna	0	0
53	ul. Wiejska	0	0
54	ul. Gradowe Wzgórze	0	0
55	ul. Rybna	0	0
56	ul. Lipowa	0	0
57	ul. Cicha	0	0
58	ul. Młodzieżowa	0	0
59	ul. Ogrodowa	0	0
60	ul. Polna	0	0
61	ul. Świerczewo	0	0
62	ul. Przytorze	0	0
63	ul. Strumykowa	0	0
64	ul. Różana	0	0

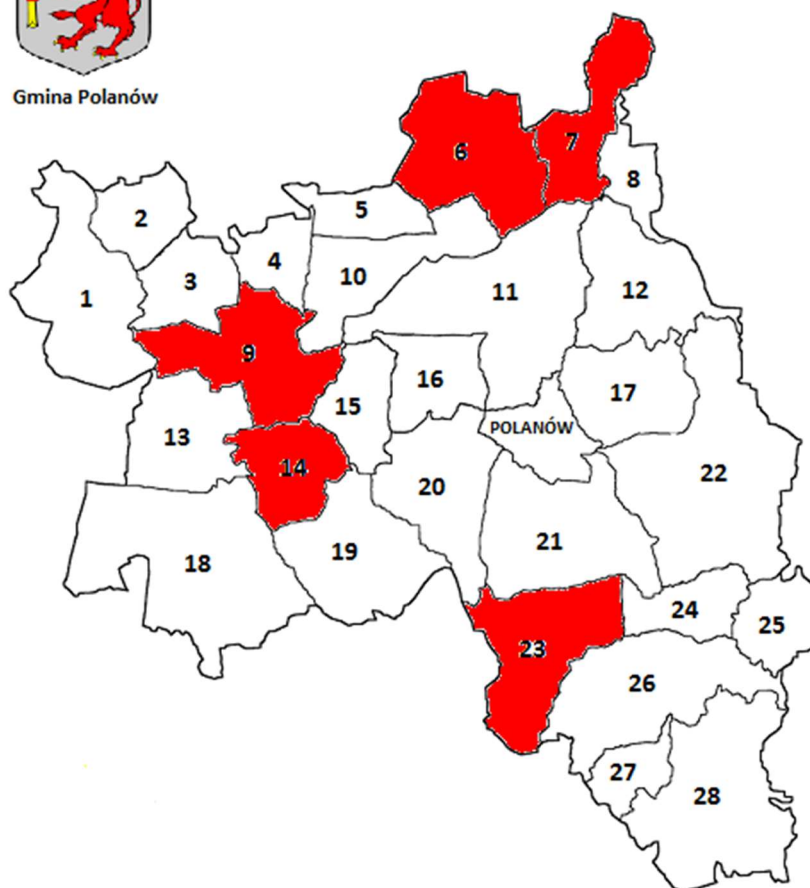
65	ul. Jana Pawła II		
66	ul. Doktora Bernarda Pietrzaka		
67	Rynek w Polanowie, ul. Wolności		
68	ul. Łąkowa		
69	ul. Poprzeczna		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Polanów

Rysunek 18. Liczba zabytków wpisanych do Rejestru Zabytków wymagających remontu w ciągu najbliższych 5 lat w przeliczeniu na 1000 mieszkańców – wartość powyżej średniej gminnej

Gmina Polanów

Sfera techniczna - wsk.1

Lp.	Nazwa jednostki delimitacyjnej	Lp.	Nazwa jednostki delimitacyjnej
1	Kościelnica	15	Dadzewo
2	Powidz	16	Jacinki
3	Sowinko	17	Warblewo
4	Krytno	18	Karsinka
5	Domachowo	19	Cetuń
6	Bożenice	20	Rosocha
7	Krag	21	Wietrzno
8	Buszyno	22	Rzeczycza Wielka
9	Nacław	23	Chocimino
10	Bukowo	24	Stary Żelibórz
11	Świerczyna	25	Nowy Żelibórz
12	Wielin	26	Żydowo
13	Rekowo	27	Kępiny
14	Garbno	28	Gołogóra

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Polanów

Problem 15. Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym – udział mieszkań popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym sołectwa / ulicy (%).

Ocenę potencjalnego poziomu degradacji technicznej obiektów budowlanych dokonano również na podstawie udziału mieszkań popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym sołectwa/ulicy. Gmina Polanów charakteryzuje się wysokim udziałem takich mieszkań w zasobie mieszkaniowym. Wg danych UM Polanów udział ten wynosił 9,5%. Wartość średnią dla gminy w przypadku tego wskaźnika przekroczone dla jednostek delimitacyjnych oznaczonych kolorem czerwonym w poniżej tabeli.

Tabela 23. Udział mieszkań popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym sołectwa / ulicy (%)

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Udział mieszkań popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym sołectwa / ulicy (%)	Koncentracja PROBLEMU (1- wartość powyżej średniej, 0 - poniżej średniej)
	Gmina Polanów	9,5	-
1	Rzeczycza Wielka	85	1
2	Świerczyna	85	1
3	Naclaw	80	1
4	Chocimino	70	1
5	Dadzewo	70	1
6	Wietrzno	65	1
7	Rosocha	45	1
8	Cetuń	40	1
9	Kościernica	40	1
10	Domachowo	40	1
11	Jacinki	10	1
12	Garbno	10	1
13	Bukowo	5	0
14	Bożenice	5	0
15	Krytno	2	0
16	ul. Partyzancka	0,4	0
17	Nowy Żelibórz	0	0
18	ul. Wolności	0	0
19	Żydowo	0	0
20	Warblewo	0	0
21	ul. Koszalińska	0	0
22	Sowinko	0	0
23	Karsinka	0	0
24	Kępiny	0	0
25	ul. Sławieńska	0	0
26	ul. Klonowa	0	0
27	ul. Korczaka	0	0

28	Rekowo	0	0
29	Gołogóra	0	0
30	ul. Zacisze	0	0
31	Krąg	0	0
32	Powidz	0	0
33	ul. Boczna	0	0
34	ul. Zamkowa	0	0
35	Wielin	0	0
36	ul. Dworcowa	0	0
37	ul. Żwirowa	0	0
38	ul. Stawna	0	0
39	Buszyno	0	0
40	ul. Podmiejska	0	0
41	ul. Plac Mestwina	0	0
42	ul. Kolejowa	0	0
43	ul. Mariańskie Wzgórze	0	0
44	ul. Młyńska	0	0
45	Stary Żelibórz	0	0
46	ul. Magazynowa	0	0
47	ul. Mokra	0	0
48	ul. Zielona	0	0
49	ul. Grabowa	0	0
50	ul. Bobolicka	0	0
51	ul. Leśna	0	0
52	ul. Cmentarna	0	0
53	ul. Wiejska	0	0
54	ul. Gradowe Wzgórze	0	0
55	ul. Rybna	0	0
56	ul. Lipowa	0	0
57	ul. Cicha	0	0
58	ul. Młodzieżowa	0	0
59	ul. Ogrodowa	0	0
60	ul. Polna	0	0
61	ul. Świerczewo	0	0
62	ul. Przytorze	0	0
63	ul. Strumykowa	0	0
64	ul. Różana	0	0
65	ul. Jana Pawła II	0	0
66	ul. Doktora Bernarda Pietrzaka	0	0
67	Rynek w Polanowie, ul. Wolności	0	0

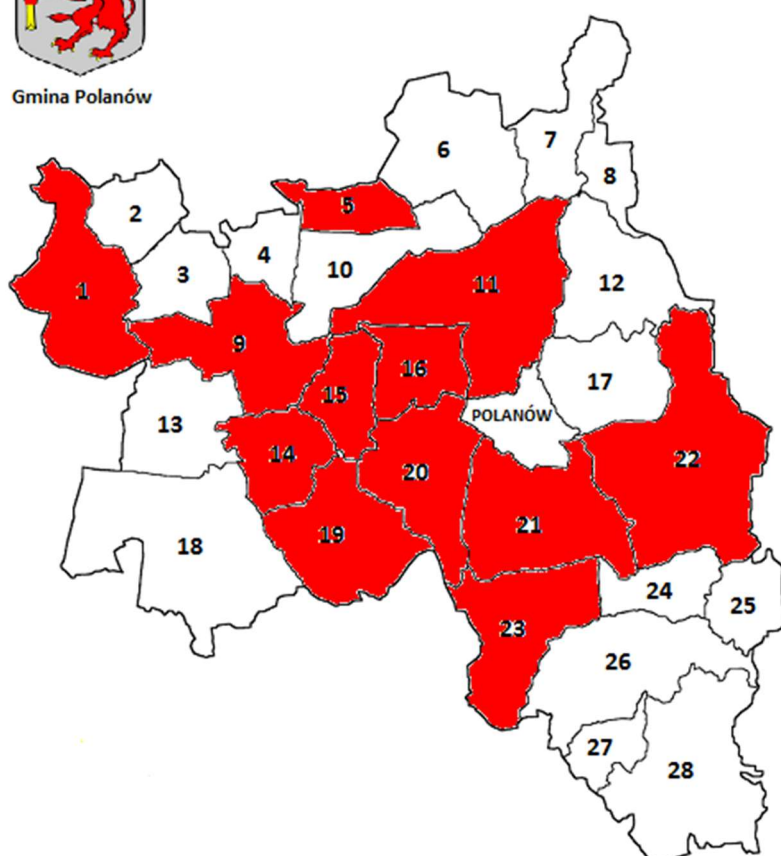
68	ul. Łąkowa	0	0
69	ul. Poprzeczna	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Polanów

Rysunek 19. Udział mieszkań popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym sołectwa / ulicy (%) – wartość powyżej średniej gminnej

Gmina Polanów

Sfera techniczna - wsk. 3

Lp.	Nazwa jednostki delimitacyjnej	Lp.	Nazwa jednostki delimitacyjnej
1	Kościelnica	15	Dadzewo
2	Powidz	16	Jacinki
3	Sowinko	17	Warblewo
4	Krytno	18	Karsinka
5	Domachowo	19	Cetuń
6	Bożenice	20	Rosocha
7	Krąg	21	Wietrzno
8	Buszyno	22	Rzeczycza Wielka
9	Nacław	23	Chocimino
10	Bukowo	24	Stary Żelibórz
11	Świerczyna	25	Nowy Żelibórz
12	Wielin	26	Żydowo
13	Rekowo	27	Kępiny
14	Garbno	28	Gołogóra

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Polanów

Problem 16. Niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska – dostęp do sieci kanalizacyjnej

W gminie Polanów problem braku dostępu do sieci kanalizacyjnej dotyczył 27,44% mieszkańców. W poniżej tabeli kolorem czerwonym oznaczono jednostki delimitacyjne, w których stwierdzono brak dostępu do sieci kanalizacyjnej.

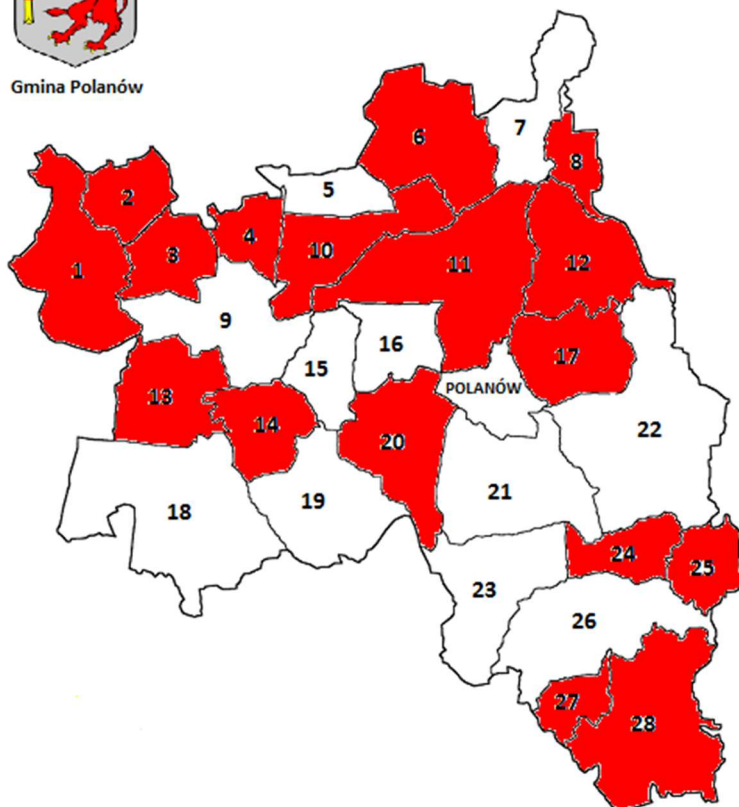
Tabela 24. Odsetek osób pozbawionych dostępu do sieci kanalizacyjnej

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Odsetek osób pozbawionych dostępu do sieci kanalizacyjnej	Koncentracja PROBLEMU (1- wartość powyżej średniej, 0 - poniżej średniej)
	Gmina Polanów	27,44%	-
1	Nowy Żelibórz	100,00%	1
2	Bukowo	100,00%	1
3	Warblewo	100,00%	1
4	Garbno	100,00%	1
5	Krytno	100,00%	1
6	Sowinko	100,00%	1
7	Kościelnica	100,00%	1
8	Kępiny	100,00%	1
9	Świerczyna	100,00%	1
10	Rekowo	100,00%	1
11	Gołogóra	100,00%	1
12	Powidz	100,00%	1
13	ul. Boczna	100,00%	1
14	Bożenice	100,00%	1
15	Wielin	100,00%	1
16	Rosocha	100,00%	1
17	Buszyno	100,00%	1
18	Stary Żelibórz	100,00%	1
19	ul. Cmentarna	100,00%	1
20	ul. Cicha	100,00%	1
21	ul. Przytorze	100,00%	1
22	Chocimino	0,00%	0
23	Naclaw	0,00%	0
24	Rzeczycza Wielka	0,00%	0
25	Cetuń	0,00%	0
26	ul. Wolności	0,00%	0
27	Żydowo	0,00%	0
28	Jacinki	0,00%	0
29	ul. Koszalińska	0,00%	0
30	Domachowo	0,00%	0

31	Karsinka	0,00%	0
32	Dadzewo	0,00%	0
33	ul. Sławieńska	0,00%	0
34	ul. Klonowa	0,00%	0
35	ul. Korczaka	0,00%	0
36	ul. Zacisze	0,00%	0
37	Krąg	0,00%	0
38	ul. Zamkowa	0,00%	0
39	Wietrzno	0,00%	0
40	ul. Dworcowa	0,00%	0
41	ul. Żwirowa	0,00%	0
42	ul. Stawna	0,00%	0
43	ul. Partyzancka	0,00%	0
44	ul. Podmiejska	0,00%	0
45	ul. Plac Mestwina	0,00%	0
46	ul. Kolejowa	0,00%	0
47	ul. Mariańskie Wzgórze	0,00%	0
48	ul. Młyńska	0,00%	0
49	ul. Magazynowa	0,00%	0
50	ul. Mokra	0,00%	0
51	ul. Zielona	0,00%	0
52	ul. Grabowa	0,00%	0
53	ul. Bobolicka	0,00%	0
54	ul. Leśna	0,00%	0
55	ul. Wiejska	0,00%	0
56	ul. Gradowe Wzgórze	0,00%	0
57	ul. Rybna	0,00%	0
58	ul. Lipowa	0,00%	0
59	ul. Młodzieżowa	0,00%	0
60	ul. Ogrodowa	0,00%	0
61	ul. Polna	0,00%	0
62	ul. Świerczewo	0,00%	0
63	ul. Strumykowa	0,00%	0
64	ul. Różana	0,00%	0
65	ul. Jana Pawła II		
66	ul. Doktora Bernarda Pietrzaka		
67	Rynek w Polanowie, ul. Wolności		
68	ul. Łąkowa		
69	ul. Poprzeczna		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Polanów

Rysunek 20. Odsetek osób pozbawionych dostępu do sieci kanalizacyjnej – wartość powyżej średniej gminnej

Sfera techniczna - wsk. 4

Lp.	Nazwa jednostki delimitacyjnej	Lp.	Nazwa jednostki delimitacyjnej
1	Kościelnica	15	Dadzewo
2	Powidz	16	Jacinki
3	Sowinko	17	Warblewo
4	Krytno	18	Karsinka
5	Domachowo	19	Cetuń
6	Bożenice	20	Rosocha
7	Krag	21	Wietrzno
8	Buszyno	22	Rzeczycza Wielka
9	Nacław	23	Chocimino
10	Bukowo	24	Stary Żelibórz
11	Świerczyna	25	Nowy Żelibórz
12	Wielin	26	Żydowo
13	Rekowo	27	Kępiny
14	Garbno	28	Gologóra

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Polanów

5 OBSZARY ZDEGRADOWANE I OBSZARY REWITALIZACJI

5.1 STAN KRYZYSOWY I OBSZAR ZDEGRADOWANY

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, **można wyznaczyć jako obszar zdegradowany**, w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw, lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz nefunkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska².

Poniżej zestawiono ze sobą, w odniesieniu do poszczególnych jednostek delimitacyjnych, koncentrację problemów społecznych, opisaną za pomocą syntetycznego wskaźnika wystandaryzowanego oraz informację nt. pozostałych problemów występujących w tych przestrzeniach.

Z zestawienia wynika, że na obszarze o najwyższej koncentracji problemów społecznych występują dalsze problemy:

- Chocimino – niski poziom przedsiębiorczości, występowanie azbestu, niski dostęp do placów zabaw, niski dostęp do infrastruktury sportu, zły stan zabytków, duży udział zabudowy po PGR,
- Naclaw – niski poziom przedsiębiorczości, występowanie azbestu, niski dostęp do placów zabaw, niski dostęp do infrastruktury sportu, zły stan zabytków, duży udział zabudowy po PGR,
- Rzeczyca Wielka – niski poziom przedsiębiorczości, niski dostęp do placów zabaw, niski dostęp do infrastruktury sportu, duży udział zabudowy po PGR,
- Cetuń – niski poziom przedsiębiorczości, występowanie azbestu, niski dostęp do placów zabaw, niski poziom uczestnictwa w zajęciach kulturalnych, duży udział zabudowy po PGR,
- Polanów, w tym:
 - ul. Wolności – niski dostęp do placów zabaw, niski dostęp do infrastruktury sportu, zły stan zabytków,
 - ul. Koszalińska – niski dostęp do placów zabaw, niski dostęp do infrastruktury sportu,

² Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020

- Zamkowa – (w sferze społecznej szczególna skala zjawiska depopulacji oraz starzenia się społeczeństwa) – niski dostęp do placów zabaw, niski dostęp do infrastruktury sportu, niski poziom uczestnictwa w zajęciach kulturalnych, zły stan zabytków,
- Ul. Sławieńska (w sferze społecznej szczególna koncentracja przestępczości) – niski poziom przedsiębiorczości, występowanie azbestu, niski dostęp do placów zabaw, niski dostęp do infrastruktury sportu.³

Uwaga: w przypadku miejscowości nowy Żelibórz nie zdecydowano się na uznanie tej wsi za zdegradowaną ze względu na plany Gminy Polanów, zakładające całkowitą likwidację tej miejscowości.

Obszar zdegradowany zamieszkalny był wg danych UM w Polanowie w 2015 roku przez 2293 osoby, co stanowiło 25,45% mieszkańców gminy.

³ W przypadku Polanowa poszukiwano spójności przestrzennej wybranych ulic o największej wartości syntetycznego wskaźnika wystandaryzowanego, opisującego koncentrację problemów społecznych

Tabela 25. Zestawienie obszarów koncentracji problemów społecznych z występowaniem dalszych problemów, w tym gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych w gminie Polanów

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba mieszkańców	Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany – koncentracja problemów społecznych	10. Przedsiębiorczość	11. Azbest	12. Drogi wymagające naprawy	13. Dostęp do placu zabaw	14. Dostęp do infrastruktury sportu	15. Uczestnictwo w zajęciach kulturalnych	16. Zły stan zabytków	17. Udział mieszkań po PGR	18. Dostęp do sieci kanalizacyjnej	Problemy pozostałe razem
1	Chocimino	149	1	1	1	0	0	0	0	1	1	0	4
2	Nacław	542	0,98	1	1	0	1	1	0	1	1	0	6
3	Rzeczyca Wielka	483	0,93	1	0	0	1	1	0	0	1	0	4
4	Cetuń	280	0,75	1	1	0	0	0	1	0	1	0	4
5	Nowy Żelibórz	68	0,65	1	1	1	1	1	1	0	0	1	7
6	ul. Wolności	229	0,62	0	0	0	1	1	0	1	0	0	3
7	Bukowo	295	0,58	1	0	0	1	1	1	0	0	1	5
8	Żydowo	943	0,58	1	0	0	1	0	1	0	0	0	3
9	Jacinki	198	0,56	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2
10	Warblewo	56	0,56	1	1	0	0	0	1	0	0	1	4
11	ul. Koszalińska	246	0,55	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2
12	Garbno	198	0,54	1	1	0	0	0	0	1	1	1	5
13	Krytno	180	0,54	1	1	0	0	0	0	0	0	1	3
14	Domachowo	246	0,51	1	1	0	0	0	1	0	1	0	4
15	Kościernica	275	0,51	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
16	Sowinko	126	0,51	0	1	0	0	0	0	0	0	1	2
17	Dadzewo	187	0,5	1	1	1	0	0	1	0	1	0	5
18	Karsinka	99	0,5	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
19	Kępiny	51	0,5	1	1	0	1	1	1	0	0	1	6
20	Świerczyna	242	0,47	1	1	0	0	0	1	0	1	1	5

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba mieszkańców	Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany – koncentracja problemów społecznych	10. Przedsiębiorczość	11. Azbest	12. Drogi wymagające naprawy	13. Dostęp do placu zabaw	14. Dostęp do infrastruktury sportu	15. Uczestnictwo w zajęciach kulturalnych	16. Zły stan zabytków	17. Udział mieszkań po PGR	18. Dostęp do sieci kanalizacyjnej	Problemy pozostałe razem
21	ul. Klonowa	27	0,44	0	0	1	1	1	1	0	0	0	4
22	ul. Korczaka	3	0,44	1	0	0	1	1		0	0	0	3
23	ul. Sławieńska	99	0,44	1	1	0		1	1	0	0	0	4
24	Rekowo	117	0,43	0	1	1	1	0	0	0	0	1	4
25	Gołogóra	214	0,42	1	1	1	1	1	0	0	0	1	6
26	ul. Zacisze	242	0,42	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
27	Krąg	267	0,41	0	0	1	0	0	1	1	0	0	3
28	Powidz	86	0,41	0	1	0	0	0	1	0	0	1	3
29	Bożenice	183	0,4	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2
30	ul. Boczna	17	0,4	0	0	0	1	1	1	0	0	1	4
31	ul. Zamkowa	265	0,39	0	0	0	1	1	1	1	0	0	4
32	Wietrzno	181	0,36	0	1	0	0	0	1	0	1	0	3
33	ul. Dworcowa	120	0,34	1	0	0	1	1	0	0	0	0	3
34	Wielin	83	0,34	0	1	0	0	0	1	0	0	1	3
35	Rosocha	163	0,33	0	1	0	0	0	1	0	1	1	4
36	ul. Stawna	50	0,33	1	0	0	1	1	1	0	0	0	4
37	ul. Żwirowa	137	0,33	0	0	0	1	1	1	0	0	0	3
38	ul. Partyzancka	282	0,32	1	0	0	1	1	1	0	0	0	4
39	Buszyno	102	0,31	1	1	0	0	0	1	0	0	1	4
40	ul. Podmiejska	93	0,3	0	0	0	1	1	1	0	0	0	3
41	ul. Plac Mestwina	47	0,28	1	0	0	1	1	0	0	0	0	3
42	ul. Kolejowa	68	0,27	0	0	0	1	1	1	0	0	0	3

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba mieszkańców	Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany – koncentracja problemów społecznych	10. Przedsiębiorczość	11. Azbest	12. Drogi wymagające naprawy	13. Dostęp do placu zabaw	14. Dostęp do infrastruktury sportu	15. Uczestnictwo w zajęciach kulturalnych	16. Zły stan zabytków	17. Udział mieszkań po PGR	18. Dostęp do sieci kanalizacyjnej	Problemy pozostałe razem
43	ul. Mariańskie Wzgórze	190	0,26	1	0	0	1	1	1	0	0	0	4
44	ul. Młyńska	250	0,26	1	0	0	0	1	1	1	0	0	4
45	Stary Żelibórz	13	0,25	1	1	1	1	1	1	0	0	1	7
46	ul. Magazynowa	47	0,25	0	0	0	1	1	1	0	0	0	3
47	ul. Mokra	57	0,22	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2
48	ul. Zielona	5	0,21	1	0	0		1		0	0	0	2
49	ul. Grabowa	85	0,2	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2
50	ul. Bobolicka	106	0,18	0	0	0	1	1	1	0	0	0	3
51	ul. Cmentarna	5	0,18	0	0	0	1	1		0	0	1	3
52	ul. Leśna	13	0,18	0	0	1		1	0	0	0	0	2
53	ul. Wiejska	45	0,17	0	0	0	1	1	1	0	0	0	3
54	ul. Gradowe Wzgórze	21	0,16	0	0	1	1	0	1	0	0	0	3
55	ul. Rybna	22	0,15	0	0	0	1	1	1	0	0	0	3
56	ul. Cicha	4	0,14	1	0	0	1	1	1	0	0	1	5
57	ul. Lipowa	20	0,14	1	0	0	1	1	1	0	0	0	4
58	ul. Młodzieżowa	32	0,13	1	0	1	1	1	0	0	0	0	4
59	ul. Ogrodowa	12	0,13	1	0	1	1	1	1	0	0	0	5
60	ul. Polna	29	0,12	0	0	0	1	1	1	0	0	0	3
61	ul. Świerczewo	54	0,11	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2
62	ul. Przytorze	9	0,09	1	0	1	1	1	1	0	0	1	6
63	ul. Strumykowa	3	0,06	1	0	0		1		0	0	0	2
64	ul. Różana	48	0,04	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Liczba mieszkańców	Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany – koncentracja problemów społecznych	10. Przedsiębiorczość	11. Azbest	12. Drogi wymagające naprawy	13. Dostęp do placu zabaw	14. Dostęp do infrastruktury sportu	15. Uczestnictwo w zajęciach kulturalnych	16. Zły stan zabytków	17. Udział mieszkań po PGR	18. Dostęp do sieci kanalizacyjnej	Problemy pozostałe razem
65	ul. Jana Pawła II	0	0,01								0		0
66	Rynek w Polanowie, ul. Wolności	0	0								0		0
67	ul. Doktora Bernarda Pietrzaka	0	0								0		0
68	ul. Łąkowa	0	0								0		0
69	ul. Poprzeczna	0	0								0		0

Źródło: opracowanie własne

5.2 CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH W GMINIE POLANÓW

5.2.1 Polanów – ul. Koszalińska, Sławieńska, Wolności, Zamkowa

Lokalizacja: Polanów, ul. Wolności (234 mieszkańców), ul. Koszalińska (244), ul. Sławieńska (100), ul. Zamkowa (100 mieszkańców).

Liczba mieszkańców: 847 mieszkańców wg danych UM Polanów za 2015 rok (9,26% ludności gminy).

Uzasadnienie degradacji: koncentracja problemów społecznych oraz występowanie problemów przestrzenno-funkcyjnych.

Główne problemy społeczne:

- Depopulacja (ul. Wolności, Koszalińska, Zamkowa)
- Starzenie się społeczeństwa (ul. Zamkowa)
- Ubóstwo (ul. Wolności)
- Alkoholizm (ul. Wolności)
- Dożywianie dzieci (ul. Wolności, Koszalińska)
- Niski poziom bezpieczeństwa publicznego (ul. Sławieńska)

Pozostałe problemy:

- Niski poziom przedsiębiorczości (ul. Sławieńska)
- Występowanie azbestu (ul. Sławieńska)
- Niski dostęp do placów zabaw
- Niski dostęp do infrastruktury sportu
- Niski poziom uczestnictwa w zajęciach kulturalnych (ul. Zamkowa)
- Zły stan zabytków (ul. Zamkowa)

Opis obszaru:

Obszar znajduje się w centrum Polanowa i obejmuje m.in. rynek, otoczenie kościoła, pierzeję przedwojennych kamienic, powojenne bloki wielorodzinne oraz przestrzeń byłego dworca autobusowego. Dominuje zabudowa wielorodzinna (kamienice sprzed 1945 roku – w szczególności ul. Koszalińska, bloki z lat 1945 – 89 – ul. Zamkowa), obiekty historyczne (kościół, budynek Urzędu Miasta – ul. Wolności) oraz obiekty handlowe i usługowe (ul. Wolności).

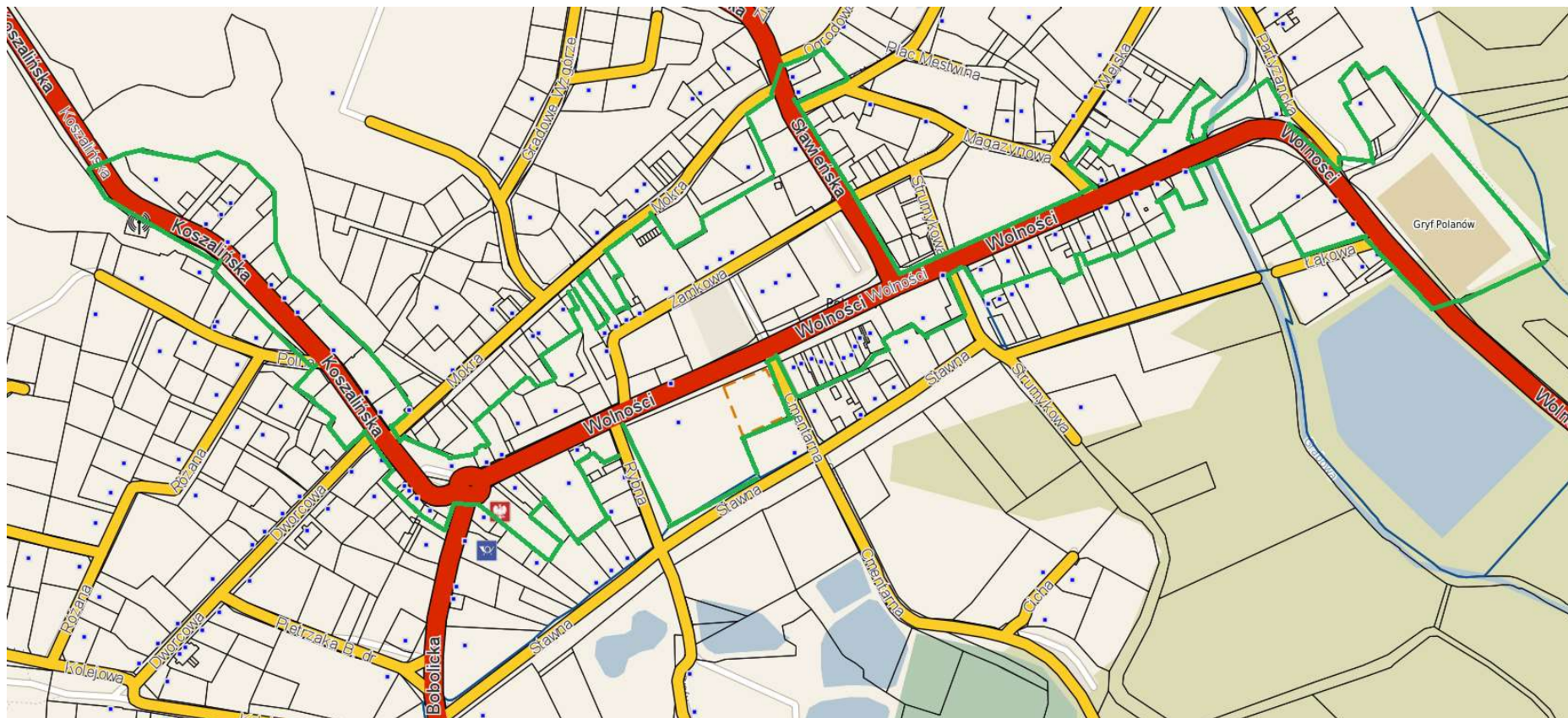
Teren położony jest wzdłuż dróg wojewódzkich nr 205 (w kierunku Koszalina) i 206 (w kierunku Bytowa).

Zabytki znajdujące się w granicach terenu:

- Kościół Wniebowzięcia NMP - rejestr zabytków
- Układ urbanistyczny miasta - wojewódzka ewidencja zabytków

Obszar nie jest chroniony przyrodniczo i krajobrazowo.

Rysunek 21. Lokalizacja obszaru zdegradowanego w Polanowie

Źródło: opracowanie własne

5.2.2 Chocimino

Lokalizacja: Chocimino

Liczba mieszkańców: 145 mieszkańców wg danych UM Polanów za 2015 rok (1,58% mieszkańców gminy).

Uzasadnienie degradacji: koncentracja problemów społecznych oraz występowanie problemów gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.

Główne problemy społeczne:

- Depopulacja
- Bezrobocie
- Ubóstwo
- Alkoholizm
- Długotrwała lub ciężka choroba
- Dożywianie dzieci
- Niska aktywność obywatelska

Pozostałe problemy:

- Niski poziom przedsiębiorczości
- Występowanie azbestu
- Niski dostęp do placów zabaw
- Niski dostęp do infrastruktury sportu
- Zły stan zabytków
- Duży udział zabudowy po PGR

Opis:

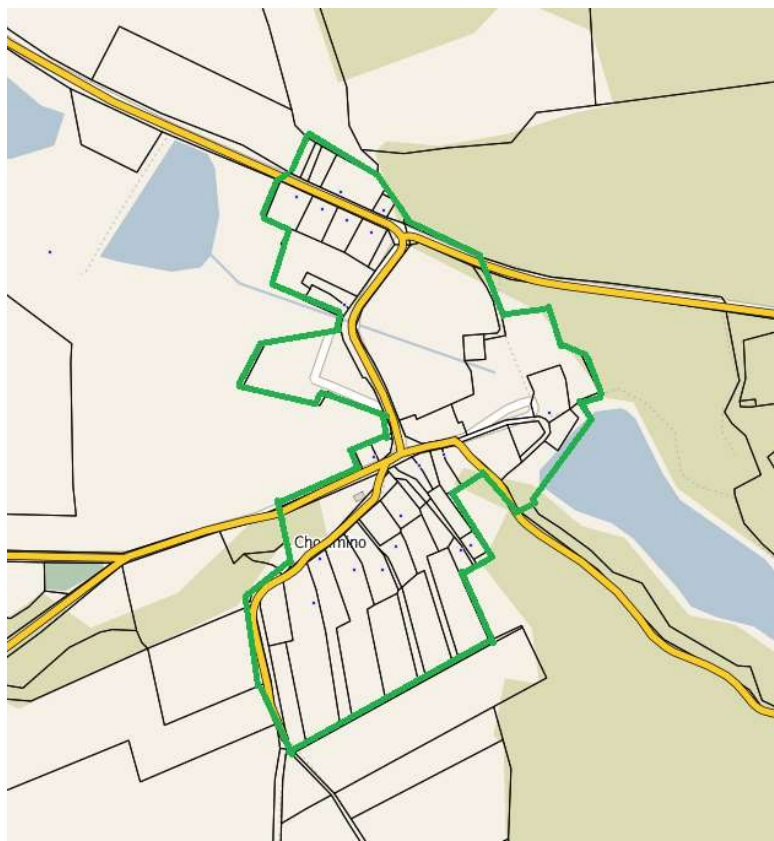
Wieś znajduje się na skraju południowym gminy Polanów, przy granicy z gminą Bobolice oraz przy drodze powiatowej łączącej Wietrzo z Cybulinem. Miejscowość położona na uboczu, wśród lasów, łąk i jezior. Charakteryzuje się stosunkowo sporą ilością zabudowań przedwojennych, jednakże dominują zabudowania popegerowskie (w typie niewielkich, kilkurodzinnych bloków mieszkalnych). We wschodniej części wsi znajduje się zabytkowy dwór, w chwili obecnej stanowiący budynek mieszkalny wielorodzinny. Budynek wymaga kapitalnego remontu.

Zabytki znajdujące się w miejscowości:

- Otoczenie kościoła - cmentarz przykościelny - rejestr zabytków
- Kościół św. Teresy od Dzieciątka Jezus wraz z otoczeniem - rejestr zabytków
- Park pałacowy - rejestr zabytków
- Dwór - wojewódzka ewidencja zabytków
- Spichlerz - wojewódzka ewidencja zabytków
- Cmentarz rodowy - wojewódzka ewidencja zabytków
- Cmentarz wiejski - wojewódzka ewidencja zabytków
- Młyn - wojewódzka ewidencja zabytków

Miejscowość nie jest chroniona przyrodniczo i krajobrazowo.

Rysunek 22. Lokalizacja obszaru zdegradowanego w Chocimiu

Źródło: opracowanie własne

5.2.3 Cetuń

Lokalizacja: Cetuń

Liczba mieszkańców: 274 mieszkańców wg danych UM Polanów za 2015 rok (2,99% mieszkańców gminy).

Uzasadnienie degradacji: koncentracja problemów społecznych oraz występowanie problemów gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.

Główne problemy społeczne:

- Depopulacja
- Ubóstwo
- Długotrwała lub ciężka choroba

Niska aktywność obywatelska Pozostałe problemy:

- niski poziom przedsiębiorczości
- występowanie azbestu
- niski dostęp do placów zabaw
- niski poziom uczestnictwa w zajęciach kulturalnych
- duży udział zabudowy po PGR

Opis:

Wieś znajduje się w zachodniej części gminy Polanów, przy drodze powiatowej. Miejscowość położona nad jeziorem Wielkim. Charakteryzuje się stosunkowo sporą ilością zabudowań przedwojennych. W centralnej części wsi dominuje zabytkowy pałac, w chwili obecnej stanowiący dom pomocy społecznej. Budynek wraz z parkiem przypałacowym – zadbane.

Zabytki znajdujące się w miejscowości:

- Park dworski - rejestr zabytków;
- Zespół folwarczny - wojewódzka ewidencja zabytków;
- Gorzelnia - wojewódzka ewidencja zabytków;
- Cmentarz wiejski - wojewódzka ewidencja zabytków;
- Pałac - wojewódzka ewidencja zabytków;
- Obora i spichlerz - wojewódzka ewidencja zabytków;

Miejscowość nie jest chroniona przyrodniczo i krajobrazowo.

Rysunek 23. Lokalizacja obszaru zdegradowanego w Cetuniu

Źródło: opracowanie własne

5.2.4 Naclaw

Lokalizacja: Naclaw

Liczba mieszkańców: 567 mieszkańców wg danych UM Polanów za 2015 rok (6,19% mieszkańców gminy).

Uzasadnienie degradacji: koncentracja problemów społecznych oraz występowanie problemów gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.

Główne problemy społeczne:

- Depopulacja
- Bezrobocie
- Ubóstwo
- Długotrwała lub ciężka choroba
- Dożywianie dzieci

Pozostałe problemy:

- Niski poziom przedsiębiorczości
- Występowanie azbestu
- Niski dostęp do placów zabaw
- Niski dostęp do infrastruktury sportu
- Zły stan zabytków
- Duży udział zabudowy po PGR

Opis:

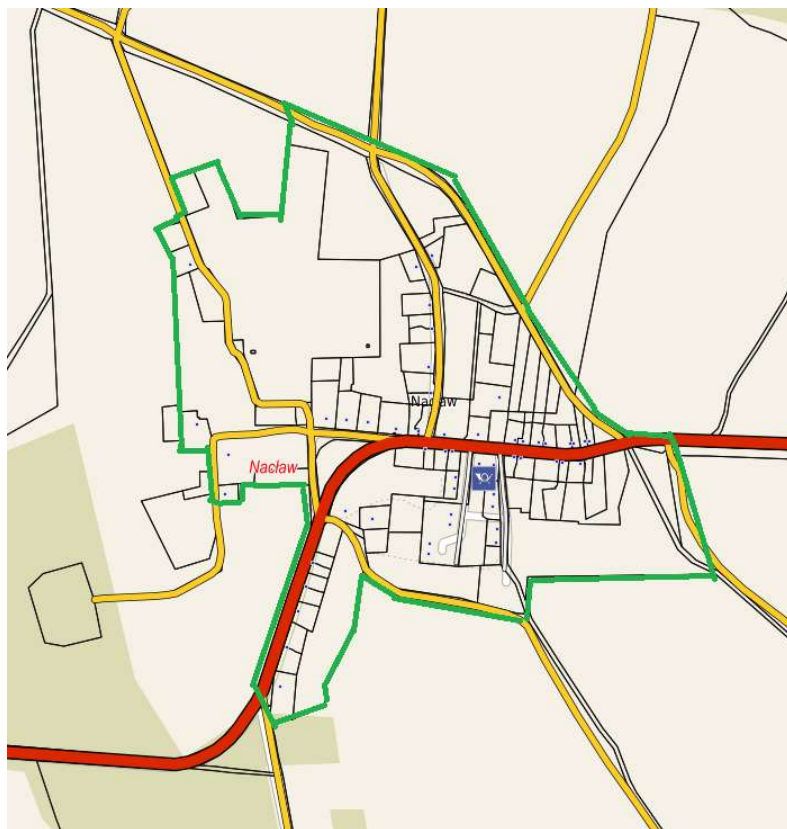
Wieś znajduje się w północno-zachodniej części gminy Polanów, przy drodze wojewódzkiej nr 206. Charakteryzuje się stosunkowo sporą ilością zabudowań przedwojennych. Przy wjeździe do miejscowości od strony Koszalina znajduje się zabytkowy pałac wraz z parkiem (własność prywatna). Zabudowania w większości zadbane. Miejscowość znajduje się przy Europejskim Szlaku św. Jakuba - Droga Pomorska Kościernica-Naclaw-Jacinki-Święta Góra.

Zabytki znajdujące się w miejscowości:

- pałac i park pałacowy - rejestr zabytków
- zespół folwarczny - wojewódzka ewidencja zabytków
- budynek poczty - wojewódzka ewidencja zabytków
- cmentarz wiejski - wojewódzka ewidencja zabytków
- cmentarz rodowy w parku pałacowym - wojewódzka ewidencja zabytków
- dom zarządcy - wojewódzka ewidencja zabytków

Miejscowość nie jest chroniona przyrodniczo i krajobrazowo.

Rysunek 24. Lokalizacja obszaru zdegradowanego w Naclawiu

Źródło: opracowanie własne

5.2.5 Rzeczyca Wielka

Lokalizacja: Rzeczyca Wielka oraz osada Rzeczyca Mała

Liczba mieszkańców: 498 mieszkańców wg danych UM Polanów za 2015 roku (5,44% mieszkańców gminy).

Uzasadnienie degradacji: koncentracja problemów społecznych oraz występowanie problemów gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.

Główne problemy społeczne:

- Bezrobocie
- Ubóstwo
- Alkoholizm
- Dożywianie dzieci
- Niska aktywność obywatelska

Pozostałe problemy:

- Niski poziom przedsiębiorczości
- Niski dostęp do placów zabaw
- Niski dostęp do infrastruktury sportu
- Duży udział zabudowy po PGR

Opis:

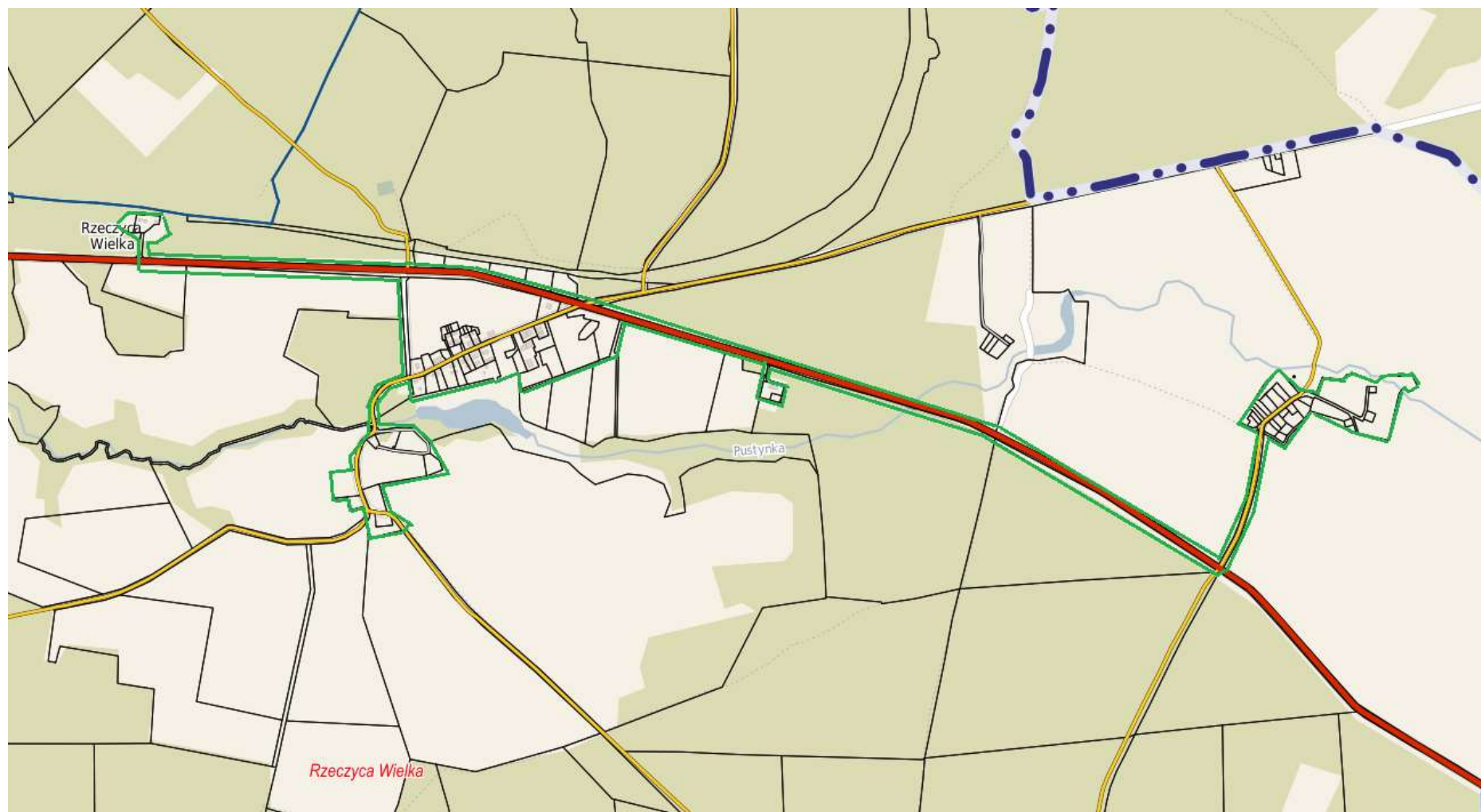
Wieś znajduje się w południowo-wschodniej części gminy Polanów, przy drodze wojewódzkiej nr 206. Najbardziej wysunięta wieś na południowy – wschód przed granicą z województwem pomorskim. Charakteryzuje się stosunkowo sporą ilością zabudowań popegerowskich. Zabudowania często zaniedbane.

Zabytki znajdujące się w miejscowości:

- Park dworski – rejestr zabytków
- Zespół folwarczny – wojewódzka ewidencja zabytków
- Cmentarz wiejski – wojewódzka ewidencja zabytków

Miejscowość nie jest chroniona przyrodniczo i krajobrazowo.

Rysunek 25. Lokalizacja obszaru zdegradowanego w Rzeczy Wielkiej

Źródło: opracowanie własne

5.3 OBSZAR REWITALIZACJI

Po przeprowadzeniu analiz prowadzących do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, niezbędne jest wyznaczenie (w ramach tego obszaru) **obszaru rewitalizacji**. Obszar rewitalizacji jest obszarem, na którym prowadzona będzie rewitalizacja.

Określenie, która część obszaru zdegradowanego stanowić będzie obszar rewitalizacji następuje w oparciu o dwie przesłanki. Pierwszą z nich jest stwierdzenie szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk. Do wniosku tego można dojść za pomocą metod badawczych służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego (porównanie wartości mierników, ich koncentracji terytorialnej).

Drugą z przesłanek jest uznanie, że obszar ten ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy. To bardzo szeroka przesłanka, która pozwala gminie na zachowanie marginesu uznaniowości we wskazaniu, która część obszaru zdegradowanego poddana ma zostać rewitalizacji. Znaczenie dla rozwoju gminy oceniać można na różne sposoby, przede wszystkim istotność danego obszaru powinna jednak wynikać z gminnych dokumentów strategicznych, być w nich wskazana jako obszar szczególnej troski władz publicznych, obszar, na którym skupiać się będzie życie społeczno-gospodarcze w gminie. Do oceny istotności obszaru można posłużyć się przykładowo analizami urbanistycznymi, które wskażą obszar wpisujący się w zasady ogólne planowania przestrzennego, takie jak np. zasada miasta zwarte, zasada niskoemisyjności.⁴

Obszar rewitalizacji – obszar obejmujący **całość lub część obszaru zdegradowanego**, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na **istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego**, zamierza się prowadzić rewitalizację.

Obszar rewitalizacji

- nie może obejmować terenów większych niż **20% powierzchni** gminy,
- oraz zamieszkanym przez więcej niż **30% mieszkańców**.

Mając na uwadze, że na obszarze zdegradowanym mieszkało mniej niż 30% ludności gminy oraz zajmuje on w skali całej gminy niedużą powierzchnię – zasadne jest wskazanie całego obszaru rewitalizacji jako przestrzeni, na której Gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

Istotne jest również to, że obszar zdegradowany obejmuje zwarte i spójne pod względem przestrzenno-funkcjonalnym obszary: tj. centrum Polanowa oraz wsie Cetuń, Chocimino, Naclaw, Rzeczyca Wielka. Na tych obszarach stwierdzono szczególną koncentrację problemów, w szczególności problemów społecznych.

Tym samym obszar rewitalizacji w gminie Polanów, składa się z pięciu podobszarów rewitalizacji, tj. centrum Polanowa oraz wsi Cetuń, Chocimino, Naclaw, Rzeczyca Wielka.

Uzasadnienie:

W przypadku zdegradowanych obszarów wiejskich (Cetuń, Chocimino, Naclaw, Rzeczyca Wielka) zdecydowano o włączeniu do obszaru rewitalizacji całej zamieszkałej przestrzeni poszczególnych miejscowości, ze względu na dużą trudność w zdefiniowaniu koncentracji problemów w przestrzeni poszczególnych niedużych obszarów. Wymienione wsie są względnie niedużymi społecznościami

⁴ Źródło: Ustawa o rewitalizacji - praktyczny komentarz, Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa Departament Polityki Przestrzennej, Warszawa 2016

lokalnymi oraz niedużymi obszarami – realizowane działania rewitalizacyjne w poszczególnych miejscowościach oddziaływać będą na przestrzeń całych miejscowości oraz wszystkich mieszkańców.

W przypadku miejscowości Polanów zdecydowano o wskazaniu do rewitalizacji przestrzeni centrum miasta, tj. ulic Wolności, Koszalińskiej, Zamkowej oraz Sławieńskiej – tj. zwartej przestrzeni centrum Polanowa, w której koncentruje się szereg usług na rzecz ludności gminy Polanów.

Obszar rewitalizacji zamieszkalny był wg danych UM w Polanowie w 2015 roku przez 2293 osoby, co stanowiło 25,45% mieszkańców gminy.

5.4 POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

Wyznaczenie obszaru rewitalizacji w gminie Polanów jest istotnym punktem w procesie tworzenia programu rewitalizacji. Obszar rewitalizacji jest to przestrzeń gminy, w której (a właściwie na rzecz której) realizowany będzie program rewitalizacji. Aby móc zaplanować właściwy zestaw działań rewitalizacyjnych, konieczne jest pogłębienie wiedzy nt. problemów występujących w rewitalizowanej przestrzeni oraz poszukiwanie potencjałów, na których możliwe jest zbudowanie pomysłu na rewitalizację. Służy temu pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji, którą oparto o dane typu desk-research, badania jakościowe oraz ilościowe z udziałem mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz liderów lokalnych.

Poniżej zaprezentowano wyniki poszczególnych prac badawczych realizowanych, w celu pogłębienia wiedzy nt. obszaru rewitalizacji.

5.4.1 Problemy oraz potencjały obszaru rewitalizacji zdiagnozowane na podstawie diagnozy delimitacyjnej oraz podczas spotkań warsztatowych z mieszkańcami

5.4.1.1 Podobszar rewitalizacji Polanów – ul. Koszalińska, Sławieńska, Wolności, Zamkowa

Lokalizacja: Polanów, ul. Wolności (234 mieszkańców), ul. Koszalińska (244), ul. Sławieńska (100), ul. Zamkowa (100 mieszkańców).

Liczba mieszkańców: 847 mieszkańców wg danych UM Polanów za 2015 rok (9,26% ludności gminy).

Uzasadnienie degradacji: koncentracja problemów społecznych oraz występowanie problemów przestrzenno-funkcyjnych.

Tabela 26. Charakter problemów na podobszarze rewitalizacji Polanów wynikających z diagnozy delimitacyjnej

Lp.	Kategoria problemów	Zdiagnozowane problemy na podstawie diagnozy delimitacyjnej
1	Sfera społeczna	• Depopulacja 2015/2010 – ubyło 65 mieszkańców, co stanowiło 7,12% (w gminie 3,30%) • Starzejące się społeczeństwo – 155 osób w wieku poprodukcyjnym, co stanowiło 18,29% mieszkańców tego obszaru (w gminie 15,84%) • Bezrobocie – 48 osób bezrobotnych (91,77 bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym – przy średniej gminnej 109,19) • Ubóstwo – 40 osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa (47,22 na 1000 osób przy średniej gminnej 44) • Alkoholizm – 5 osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu (5,9 na 1000 osób przy średniej gminnej 4,0)

		- Długotrwała lub ciężka choroba – 17 osób korzystających z tego tytułu z pomocy społecznej (5,9 na 1000 mieszkańców przy średniej gminnej 23) - Dzieci korzystające z dożywiania – 36 dzieci (42,5 dzieci na 1000 mieszkańców do 17 roku przy średniej gminnej 131,72) - Frekwencja wyborcza – 52,47% przy średniej gminnej 45,23% Bezpieczeństwo publiczne – 116 interwencji Straży Miejskiej, z czego 103 na ulicy Sławieńskiej (136 interwencji na 1000 mieszkańców przy średniej gminnej 103)
2	Sfera gospodarcza	-
3	Sfera środowiskowa	-
4	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	- Brak ogólnodostępnych placów zabaw w ciągu ulic - Brak ogólnodostępnych obiektów sportowych w ciągu ulic 2 obiekty zabytkowe wymagające remontów (10 takich obiektów w całej gminie) – co oznacza 0,23 takich obiektów na 100 mieszkańców, przy średniej gminnej 0,10 - Niski odsetek dzieci korzystających z oferty obiektów kultury – w 2015 roku z takiej oferty korzystało 28 dzieci z 169 zamieszkujących tą przestrzeń co stanowiło 16,5%, przy średniej gminnej 17,47%
5	Sfera techniczna	-

Tabela 27. Opis problemów zdiagnozowanych na podobszarze rewitalizacji Polanów po spotkaniach z mieszkańcami obszaru

Lp.	Kategoria problemów	Zdiagnozowane problemy w trakcie spotkań warsztatowych / opinie mieszkańców nt. potrzeb rewitalizacji
1	Sfera społeczna	- Brak siedziby dla dobrze zorganizowanej grupy seniorów. Brak przestrzeni do prowadzenia zajęć rehabilitacyjnych wraz z trenerem. - Brak atrakcyjnej oferty dla młodych.
2	Sfera gospodarcza	-
3	Sfera środowiskowa	Przebieg przez centrum Polanowa dróg tranzytowych (m.in. Koszalin – Bobolice, Bobolice – Miastko, Bobolice – Sławno), w tym w ciągach ulic: Koszalińskiej, Wolności, Sławieńskiej oraz znaczne natężenie ruchu powoduje powstawanie uciążliwego dla mieszkańców hałasu komunikacyjnego.
4	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Niewykorzystana przestrzeń publiczna w obrębie rynku (ul. Zamkowa), obecnie funkcjonuje tu parking, przestrzeń charakteryzuje się niską estetyką – pomysł

		Gminy Polanów dot. stworzenia funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni publicznej. - Niska estetyka przestrzeni dworca autobusowego przy ul. Wolności – pomysł Gminy Polanów związany jest z utworzeniem centrum przesiadkowego, umożliwiającego integrację różnych form komunikacji. - Niska estetyka przestrzeni wokół kościoła pw. Wniebowzięcia NMP. - W części obszaru rewitalizacji związanej z ulicą Koszalińską brak jest placu zabaw, a tą część miasta zamieszkuje duża liczba dzieci. Mieszkańcy wskazują ponadto na potrzebę utworzenia siłowni zewnętrznej. - Zauważalnym problemem, związanym z zagospodarowaniem przestrzeni, jest występowanie licznych obiektów gospodarczych, tj. szop, komórek, które charakteryzują się złym stanem technicznym oraz niską estetyką (część to obiekty blaszane). Problem ten powiązany jest z brakiem sieci ciepłowniczej. Szopy i komórki służą jako miejsce przechowywania opału. Rozwiązaniem tego problemu może rozwój ogrzewania na gaz skroplony (takie koncepcje pojawiają się w Gminie). Istotną barierą będzie przekonanie mieszkańców do likwidacji obiektów gospodarczych oraz pomysł na zagospodarowanie wolnych przestrzeni, zajętych przez te obiekty.
5	Sfera techniczna	Istotną skalę problemu stanowi stan obiektów mieszkalnych, w szczególności zlokalizowanych przy ul. Koszalińskiej, zły stan techniczny mieszkań, niska estetyka obiektów budowlanych – współwystępują z niską estetyką przestrzeni wspólnych, w tym podwórek, przestrzeni pomiędzy budynkami. Problem ten widoczny jest w szczególny sposób na ulicy Koszalińskiej, zdominowanej przez starszą zabudowę mieszkalną wielorodzinną (kamienice z XIX/XX wieku). Istota problemu polega na tym, że część mieszkań to obiekty komunalne i socjalne o niskim standardzie, zasiedlone przez mieszkańców o niskim statusie materialnym, co utrudnia zorganizowanie prac modernizacyjnych. Pomysłem, które może w dłuższej perspektywie czasowej rozwiązać problem jest stworzenie narzędzi dotacyjnych dla wspólnot i właścicieli prywatnych na remonty i modernizacje obiektów mieszkalnych.

Na czym oprzeć pomysł rewitalizacji w Polanowie:

- Wspieranie różnych form aktywności społecznej, w tym także tworzenie oferty dla młodych oraz starzejącego się społeczeństwa
- Zagospodarowanie przestrzeni publicznych, w tym rynku oraz centrum przesiadkowego, stworzenie placu zabaw

- Poprawa stanu technicznego obiektów mieszkalnych oraz części wspólnych, w tym podwórek, docelowo w dłuższej perspektywie likwidacja szop i komórek (powiązana z tworzeniem alternatywy dla ogrzewania węglowego – tj. gaz skroplony, oraz zagospodarowanie przestrzeni zajętych przez komórki i szopy)

Potencjały obszaru rewitalizacji:

- Na obszarze rewitalizacji zlokalizowany jest dobrze wyposażony i nowoczesny obiekt Biblioteki Publicznej
- Na obszarze rewitalizacji koncentruje się życie gospodarcze, zlokalizowanych jest szereg usług oraz obiektów handlowych (sklepy)
- Przestrzeń rewitalizacji została już częściowo zmodernizowana i sąsiaduje z atrakcyjną przestrzenią Parku Miejskiego

Dokumentacja fotograficzna:

Fot. 1. Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Polanowie

Fot. 2. Zabudowa wielorodzinna przy ul. Zamkowej

Fot. 3. Przestrzeń przy kościele pw. Wniebowzięcia NMP

Fot. 4. Zabudowa gospodarcza przy ul. Zamkowej

Fot. 5. Zabudowa gospodarcza przy ul. Zamkowej

Fot. 6. Widok ogólny na ulicę Zamkową

Fot. 7. Rynek w Polanowie, obecnie parking

Fot. 8. Ul. Wolności w Polanowie

Fot. 9. Obiekty handlowe przy ul. Wolności

Fot. 10. Przestrzeń dworca autobusowego przy ul. Wolności

Fot. 11. Zagospodarowana przestrzeń parku miejskiego (plac zabaw) przy ul. Wolności

Fot. 12. Stan nawierzchni drogi ulicy Zamkowej

Fot. 13. Przestrzeń publiczna za blokami na ulicy Zamkowej

Fot. 14. Przestrzeń publiczna za blokami na ulicy Zamkowej

Fot. 15. Estetyka przestrzeni zamieszkania przy ul. Zamkowej

Fot. 16. Złe rozwiązania funkcjonalne, skutkujące dewastacją zieleni publicznej

Fot. 17. Obiekt Urzędu Miasta w Polanowie przy ul. Wolności

Fot. 18. Ulica Koszalińska w Polanowie

Fot. 19. Zdewastowane obiekty gospodarcze przy ul. Koszalińskiej

Fot. 20. Przestrzeń wspólna sąsiedztwa obiektów mieszkalnych przy ul. Koszalińskiej

Fot. 21. Zabudowa wielorodzinna przy ul. Koszalińskiej

5.4.1.2 Podobszar rewitalizacji Chocimino

Lokalizacja: Chocimino

Liczba mieszkańców: 145 mieszkańców wg danych UM Polanów za 2015 rok (1,58% mieszkańców gminy).

Uzasadnienie degradacji: koncentracja problemów społecznych oraz występowanie problemów gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.

Tabela 28. Charakter problemów na podobszarze rewitalizacji Chocimino wynikających z diagnozy delimitacyjnej

Lp.	Kategoria problemów	Zdiagnozowane problemy na podstawie diagnozy delimitacyjnej
1	Sfera społeczna	• Depopulacja 2015/2010 – ubyło 21 mieszkańców, co stanowiło 12,65% (w gminie 3,30%) • Starzejące się społeczeństwo – 22 osoby w wieku poprodukcyjnym, co stanowiło 15,17% mieszkańców tego obszaru (w gminie 15,84%) • Bezrobocie – 27 osób bezrobotnych (284,21 bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym – przy średniej gminnej 109,19) • Ubóstwo – 26 osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa (179,31 na 1000 osób przy średniej gminnej 44) • Alkoholizm – 4 osoby korzystające z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu (27,59 na 1000 osób przy średniej gminnej 4,0)

		- Długotrwała lub ciężka choroba – 10 osób korzystających z tego tytułu z pomocy społecznej (68,97 na 1000 mieszkańców przy średniej gminnej 23) - Dzieci korzystające z dożywiania – 14 dzieci (500 dzieci na 1000 mieszkańców do 17 roku przy średniej gminnej 131,72) - Frekwencja wyborcza – 40,36% przy średniej gminnej 45,23% - Bezpieczeństwo publiczne – 2 interwencje Straży Miejskiej (13,79 interwencji na 1000 mieszkańców przy średniej gminnej 103)
2	Sfera gospodarcza	Niska przedsiębiorczość mieszkańców – 3,16 osób na 100 w wieku produkcyjnym prowadzi działalność gospodarczą, przy średniej gminnej 6,01
3	Sfera środowiskowa	Występowanie azbestu – 25,99 m² na mieszkańca, przy średniej gminnej 14,43
4	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Zabytki wymagające remontów (1 obiekt) – 6,9 obiektów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, przy średniej gminnej 1,09
5	Sfera techniczna	Wysoki udział zabudowy po PGR – 70% obiektów mieszkalnych przy średniej gminnej 9,5%

Tabela 29. Opis problemów zdiagnozowanych na podobszarze rewitalizacji Chocimino po spotkaniach z mieszkańcami obszaru

Lp.	Charakter problemów	Zdiagnozowane problemy w trakcie spotkań warsztatowych / opinie mieszkańców nt. potrzeb rewitalizacji
1	Sfera społeczna	- W miejscowości zlokalizowane są mieszkania socjalne. - Mała liczba mieszkańców zaangażowana jest w sprawy wspólne.
2	Sfera gospodarcza	-
3	Sfera środowiskowa	-
4	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	- Zabytkowy obiekt kościoła jest w złym stanie technicznym, m.in. przecieka dach. Konieczne jest również zagospodarowanie przestrzeni wokół kościoła. - Bardzo zły stan zabudowy mieszkalnej wielorodzinnej, w tym obiekt pałacu, który zamieszkuje 5 rodzin o bardzo niskich dochodach, jak też zabudowa blokowa po PGR. Szacowane koszty remontu, m. in. dachu, w opinii mieszkańców przekraczają ich zdolności finansowe. Ponadto w przypadku bloków po PGR mieszkańcy zwracają na trudności w podjęciu wspólnej decyzji co do remontów obiektu (np. 4 na 6 rodzin jest za podjęciem decyzji, 2 rodziny są przeciwnie). - Mieszkańcy zwracają uwagę na brak zewnętrznej siłowni. Brak jest także zagospodarowanej przestrzeni publicznej do spotkań plenerowych.

		• W miejscowości zlokalizowane są niedokończone obiekty mieszkalne. Przyczyną była likwidacja PGR. • W miejscowości zlokalizowane jest stary poniemiecki cmentarz. Mieszkańcy zwracają uwagę na konieczność jego uporządkowania. • Wykluczenie komunikacyjne. Wieś położona z dala od głównych ciągów komunikacyjnych.
5	Sfera techniczna	• Zły stan urządzeń wodociągu zbudowanego w latach 70-tych XX wieku, a tym samym zły stan wody. • Zły stan nawierzchni drogi oraz brak chodników. • Zły stan 4 km drogi powiatowej prowadzącej w kierunku Bobolic (droga o nawierzchni kostki brukowej)

Na czym oprzeć pomysł rewitalizacji w Chocimlinie:

- Integracja społeczna mieszkańców tej niedużej wspólnoty wokół wspólnych celów, wytworzenie silniejszych więzi społecznych i sąsiedzkim, które można pozytywnie spożytkować na cele wspólnych akcji poprawy estetyki i funkcjonalności wsi. Zaletą wsi jest jej położenie na uboczu, przyroda i cisza.
- Zagospodarowanie przestrzeni publicznych, w tym utworzenie plenerowego miejsca spotkań z siłownią zewnętrzną, boiskiem sportowym, docelowo zagospodarowanie wybranych przestrzeni publicznych, części wspólnych, obiektów dziedzictwa kulturowego (m.in. cmentarz poniemiecki).
- Poprawa stanu technicznego obiektów mieszkalnych oraz części wspólnych, w tym podwórek,
- Zachowanie obiektów zabytkowych – zagospodarowanie przestrzeni wokół kościoła oraz zachowanie obiektu kościoła.

Potencjały obszaru rewitalizacji:

- Na obszarze rewitalizacji zlokalizowany jest obiekt świetlicy wiejskiej, który może służyć do integracji społecznej.

Dokumentacja fotograficzna:

Fot. 22. Nieukończone obiekty mieszkalne w Chociminie

Fot. 23. Zabudowa mieszkalna i gospodarcza w Chociminie

Fot. 24. Zabudowa mieszkalna i gospodarcza w Chociminie

Fot. 25. Zabudowa mieszkalna i gospodarcza w Chociminie

Fot. 26. Niska estetyka przestrzeni zamieszkania

Fot. 27. Przestrzeń przy zabytkowym kościele w Chocimlinie

Fot. 28. Zabytkowy kościół w Chocimlinie

Fot. 29. Zabudowa wielorodzinna po PGR w Chocimlinie

Fot. 30. Przestrzeń wspólna przy zabudowie mieszkalnej w Chociminie

Fot. 31. Przystanek autobusowy w Chociminie

5.4.1.3 Podobszar rewitalizacji Cetuń

Lokalizacja: Cetuń

Liczba mieszkańców: 274 mieszkańców wg danych UM Polanów za 2015 rok (2,99% mieszkańców gminy).

Uzasadnienie degradacji: koncentracja problemów społecznych oraz występowanie problemów gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.

Tabela 30. Charakter problemów na podobszarze rewitalizacji Cetuń wynikający z diagnozy delimitacyjnej

Lp.	Kategoria problemów	Zdiagnozowane problemy na podstawie diagnozy delimitacyjnej
1	Sfera społeczna	• Depopulacja 2015/2010 – ubyło 22 mieszkańców, co stanowiło 7,43% (w gminie ubyło 3,30%) • Starzejące się społeczeństwo – 54 osoby w wieku poprodukcyjnym, co stanowiło 19,71% mieszkańców tego obszaru (w gminie 15,84%) • Bezrobocie – 22 osoby bezrobotne (132,53 bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym – przy średniej gminnej 109,19) • Ubóstwo – 20 osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa (72,29 na 1000 osób przy średniej gminnej 44) • Alkoholizm – 1 osoba korzystająca z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu (3,65 na 1000 osób przy średniej gminnej 6,02) • Długotrwała lub ciężka choroba – 16 osób korzystających z tego tytułu z pomocy społecznej (58,39 na 1000 mieszkańców przy średniej gminnej 23) • Dzieci korzystające z dożywiania – 10 dzieci (185,19 dzieci na 1000 mieszkańców do 17 roku przy średniej gminnej 131,72) • Frekwencja wyborcza – 40,46% przy średniej gminnej 45,23% • Bezpieczeństwo publiczne – 9 interwencji Straży Miejskiej (32,85 interwencji na 1000 mieszkańców przy średniej gminnej 103)
2	Sfera gospodarcza	• Niska przedsiębiorczość mieszkańców – 3,01 osób na 100 w wieku produkcyjnym prowadzi działalność gospodarczą, przy średniej gminnej 6,01
3	Sfera środowiskowa	• Występowanie azbestu – 18,35 m² na mieszkańca, przy średniej gminnej 14,43
4	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	• Brak udziału dzieci i młodzieży w ofercie kulturalnej
5	Sfera techniczna	• Wysoki udział zabudowy po PGR – 40% obiektów mieszkalnych przy średniej gminnej 9,5%

Tabela 31. Opis problemów zdiagnozowanych na podobszarze rewitalizacji Cetuń po spotkaniach z mieszkańcami obszaru

Lp.	Kategoria problemów	Zdiagnozowane problemy w trakcie spotkań warsztatowych / opinie mieszkańców nt. potrzeb rewitalizacji
1	Sfera społeczna	- We wsi zdaniem mieszkańców występują problemy społeczne, które dotyczą młodych mieszkańców. - Brak zaufania społecznego pomiędzy grupom starszych mieszkańców oraz młodzieżą.
2	Sfera gospodarcza	Miejscowość nie wykorzystuje potencjału jezior – możliwość kształtowania tzw. wsi tematycznej.
3	Sfera środowiskowa	
4	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	- Brak świetlicy wiejskiej – mieszkańcy swoim własnym nakładem pracy postawili drewniany obiekt świetlicy, jednak nie spełniał on warunków bezpiecznego użytkowania i nie był wykorzystywany. Gmina planuje wykorzystać obiekty po byłym PGR, tj. zabudowania gospodarcze, w celu utworzenia obiektu świetlicy wiejskiej. - Mieszkańcy zwracają uwagę na brak komunikacji publicznej. - Mieszkańcy oczekują utworzenia placu fitness (siłowni zewnętrznej). - Wieś charakteryzuje się niską estetyką, pomimo zlokalizowania na jej terenie obiektu pałacowego wraz z parkiem, w którym zlokalizowany jest Dom Pomocy Społecznej. - Miejscowość zlokalizowana jest w sąsiedztwie jeziora Wielkiego, znanego w regionie z występowania sandacza. Dostęp do jeziora możliwy jest przez plażę, powiązaną funkcjonalnie z wsią ścieżką pieszo-rowerową (m. im. szlak rowerowy).
5	Sfera techniczna	- Mieszkańcy oczekują poprawy jakości wody. - Zły stan techniczny drogi oraz brak chodników.

Na czym oprzeć pomysł rewitalizacji w Cetuniu:

- Aktywność społeczna, już zaobserwowana. Warto zauważyć, że mieszkańcy Cetunia zorganizowali się społecznie, aby wybudować obiekt świetlicy. Ponadto warto inwestować w integrację społeczną, w szczególności włączając osoby młode. W przypadku osób młodych warto budować zasób odpowiedzialności – poprzez stworzenie przestrzeni do aktywności młodych w oparciu o utworzony obiekt świetlicy, a także działania wzmacniające przedsiębiorczość (powiązane z tworzeniem pomysłu na wieś: tj. wsi tematycznej – pomysł opcjonalny do rozważenia – jako długoterminowa strategia rozwoju wsi).
- Utworzenie świetlicy wiejskiej, wraz z zagospodarowaniem terenu wokół. Świetlica wiejska powinna być obiektem angażującym różne grupy społeczne, wykorzystywanym do podnoszenia wiedzy i umiejętności (opcjonalnie: nawiązującym do motywu przewodniego wsi tematycznej).

- Zagospodarowanie przestrzeni publicznych, w tym utworzenie placu fitness, poprawa estetyki wsi.
- Opcjonalnie (do rozważenia): utworzenie wsi tematycznej w oparciu o motyw przewodni związany z występowaniem sandacza w jeziorze Wielkim. Motyw przewodni „wsi sandaczowej” powinien być rozwijany w kierunku integracji wsi, rozbudowy infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz rozwoju przedsiębiorczości (np. restauracji oferując sandacza, hodowla sandacza, usługi noclegowe).

Potencjały obszaru rewitalizacji:

- Na obszarze rewitalizacji zlokalizowany jest Dom Pomocy Społecznej. Warto angażować mieszkańców tej placówki w działania integrujące wieś.

Dokumentacja fotograficzna:

Fot. 32. Zabudowa mieszkalna w Cetuniu (widoczne pokrycia dachowe z azbestu)

Fot. 33. Droga prowadząca przez miejscowość

Fot. 34. Zły stan techniczny obiektów budowlanych

Fot. 35. Zdewastowany obiekt gospodarczy w centrum miejscowości (miejsce przewidziane w planach Gminy do utworzenia świetlicy wiejskiej)

Fot. 36. Przystanek autobusowy w Cetuniu

Fot. 37. Dom Pomocy Społecznej w Cetuniu

Fot. 38. Zabudowa mieszkalna w Cetuniu

Fot. 39. Plac zabaw w Cetuniu

Fot. 40. Obiekt niefunkcjonującej świetlicy wiejskiej

Fot. 41. Plaża przy jeziorze Wielkim w Cetuniu

Fot. 42. Miejsce odpoczynku na plaży przy jeziorze Wielkim w Cetuniu

5.4.1.4 Podobszar rewitalizacji Naclaw

Lokalizacja: Naclaw

Liczba mieszkańców: 567 mieszkańców wg danych UM Polanów za 2015 rok (6,19% mieszkańców gminy).

Uzasadnienie degradacji: koncentracja problemów społecznych oraz występowanie problemów gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.

Tabela 32. Charakter problemów na podobszarze rewitalizacji Naclaw wynikających z diagnozy delimitacyjnej

Lp.	Kategoria problemów	Zdiagnozowane problemy na podstawie diagnozy delimitacyjnej
1	Sfera społeczna	• Depopulacja 2015/2010 – ubyło 14 mieszkańców, co stanowiło 2,41% (w gminie 3,30%) • Starzejące się społeczeństwo – 57 osób w wieku poprodukcyjnym, co stanowiło 10,05% mieszkańców tego obszaru (w gminie 15,84%) • Bezrobocie – 48 osób bezrobotnych (121,21 bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym – przy średniej gminnej 109,19) • Ubóstwo – 44 osoby korzystające z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa (77,60 na 1000 osób przy średniej gminnej 44) • Alkoholizm – 2 osoby korzystające z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu (3,53 na 1000 osób przy średniej gminnej 4,0) • Długotrwała lub ciężka choroba – 23 osoby korzystające z tego tytułu z pomocy społecznej (40,56 na 1000 mieszkańców przy średniej gminnej 23) • Dzieci korzystające z dożywiania – 18 dzieci (157,89 dzieci na 1000 mieszkańców do 17 roku przy średniej gminnej 131,72) • Frekwencja wyborcza – 35,14% przy średniej gminnej 45,23% • Bezpieczeństwo publiczne – 4 interwencje Straży Miejskiej (7,05 interwencji na 1000 mieszkańców przy średniej gminnej 103)
2	Sfera gospodarcza	• Niska przedsiębiorczość mieszkańców – 3,54 osób na 100 w wieku produkcyjnym prowadzi działalność gospodarczą, przy średniej gminnej 6,01
3	Sfera środowiskowa	• Występowanie azbestu – 33,81 m² na mieszkańca, przy średniej gminnej 14,43
4	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	• Nieduża powierzchnia terenów zieleni – 14,64 m² na mieszkańca przy średniej gminnej 60,95 • Nieduża ilość placów zabaw – 0,88 na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przy średniej gminnej 1,59

		- Nieduża liczba obiektów sportu – 0,2 obiektów na 100 osób w wieku przed i poprodukcyjnym, przy średniej gminnej 0,34 - Zabytki wymagające remontów (1 obiekt) – 1,76 obiektów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, przy średniej gminnej 1,09
5	Sfera techniczna	Wysoki udział zabudowy po PGR – 80% obiektów mieszkalnych przy średniej gminnej 9,5%

Tabela 33. Opis problemów zdiagnozowanych na podobszarze rewitalizacji Naclaw po spotkaniach z mieszkańcami obszaru

Lp.	Kategoria problemów	Zdiagnozowane problemy w trakcie spotkań warsztatowych / opinie mieszkańców nt. potrzeb rewitalizacji
1	Sfera społeczna	Mała i stała liczba mieszkańców angażujących się w sprawy publiczne i wspólne miejscowości.
2	Sfera gospodarcza	-
3	Sfera środowiskowa	-
4	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	- W miejscowości zlokalizowany jest pałac wraz parkiem. Jest to obiekt prywatny. Park jest miejscem niedostępnym dla mieszkańców. Nosi cechy degradacji. Zdegradowana jest również infrastruktura otaczająca park, w tym ogrodzenie, brama wjazdowa na teren parku. Sam obiekt pałacu znajduje się z złym stanie technicznym. - Mieszkańcy oczekują tworzenia ścieżek rowerowych, m. in. w kierunku Polanowa (droga łącząca Naclaw z Polanowem biegnie przez zabytkową aleję drzew). - Brak jest w miejscowości boiska sportowego typu Orlik. Gmina zwraca uwagę na możliwość przejęcia gruntów od ANR i utworzenie takiego obiektu. Opcjonalnie boisko można utworzyć przy obiekcie szkoły. - Mieszkańcy zwracają uwagę na zły dojazd do kościoła, do którego biegnie gruntowa droga. - Na uwagę zwraca niska estetyka wybranych przestrzeni publicznych, która psuje pozytywny obraz wsi (m. in. nowa świetlica wiejska z zagospodarowanym otoczeniem). - Warto rozważyć odgrodzenie przestrzeni publicznej w sąsiedztwie świetlicy wiejskiej od pasa drogowego, np. poprzez żywopłot.
5	Sfera techniczna	-

Na czym oprzeć pomysł rewitalizacji w Naclawiu:

- Aktywność społeczna, która związana jest ze społecznym zaangażowaniem kilkunastu osób. Aktywność społeczna powinna być wzmacniana poprzez działania integrujące mieszkańców, np. wspólne sprzątanie wsi, tworzenie przestrzeni publicznych, przedsięwzięcia kulturalne i animacyjne.

- Działalności świetlicy. Jest to nowoczesny obiekt, w którym możliwe jest prowadzenie szeregu przedsięwzięć edukacyjnych na rzecz mieszkańców.
- Zagospodarowanie przestrzeni publicznych, w tym utworzenie boiska sportowego oraz poprawie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych.

Potencjały obszaru rewitalizacji:

- We wsi zlokalizowany jest obiekt pałacu wraz z parkiem. Obiekt przeznaczony jest na sprzedaż. W przypadku znalezienia inwestora zewnętrznego warto rozważyć pomysł na udostępnienie przestrzeni parkowej mieszkańcom.

Dokumentacja fotograficzna:

Fot. 43. Plac zabaw przy Świetlicy Wiejskiej w Naclawiu

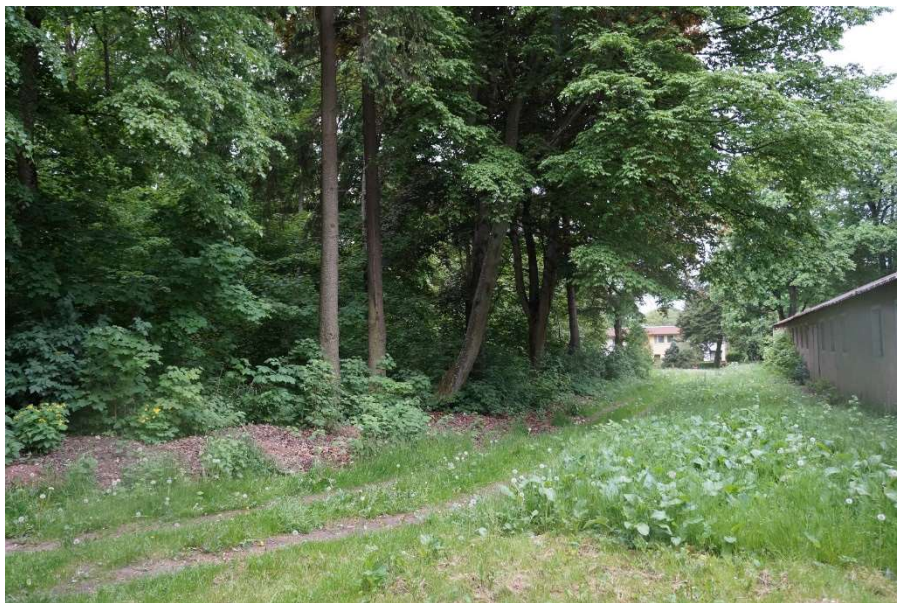
Fot. 44. Świetlica Wiejska w Naclawiu

Fot. 45. Zdewastowane ogrodzenie przy parku pałacowym w Naclawiu (teren prywatny w sąsiedztwie Świetlicy Wiejskiej – tj. centrum wsi)

Fot. 46. Park przy pałacu w Naclawiu (teren prywatny)

Fot. 47. Zdewastowana brama wjazdowa do pałacu w Naclawiu

Fot. 48. Pałac w Naclawiu (obiekt prywatny)

Fot. 49. Zabudowa wielorodzinna w Naclawiu

Fot. 50. Przystanek autobusowy w Naclawiu

Fot. 51. Droga prowadząca do kościoła w Naclawiu

Fot. 52. Siłownia zewnętrzna w Naclawiu

Fot. 53. Zabudowa mieszkalna w Naclawiu

Fot. 54. Kościół w Naclawiu

5.4.1.5 Podobszar rewitalizacji Rzeczyca Wielka

Lokalizacja: Rzeczyca Wielka oraz osada Rzeczyca Mała

Liczba mieszkańców: 498 mieszkańców wg danych UM Polanów za 2015 roku (5,44% mieszkańców gminy)..

Uzasadnienie degradacji: koncentracja problemów społecznych oraz występowanie problemów gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.

Tabela 34. Charakter problemów na podobszarze rewitalizacji Rzeczyca Wielka wynikających z diagnozy delimitacyjnej

Lp.	Kategoria problemów	Zdiagnozowane problemy na podstawie diagnozy delimitacyjnej
1	Sfera społeczna	• Depopulacja 2015/2010 – przybyło 8 mieszkańców, co stanowiło +1,63% (w gminie ubyło 3,30%) • Starzejące się społeczeństwo – 65 osób w wieku poprodukcyjnym, co stanowiło 13,05% mieszkańców tego obszaru (w gminie 15,84%) • Bezrobocie – 65 osób bezrobotnych (216,67 bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym – przy średniej gminnej 109,19) • Ubóstwo – 39 osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa (78,31 na 1000 osób przy średniej gminnej 44) • Alkoholizm – 3 osoby korzystające z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu (3,53 na 1000 osób przy średniej gminnej 6,02)

		- Długotrwała lub ciężka choroba – 10 osób korzystających z tego tytułu z pomocy społecznej (20,08 na 1000 mieszkańców przy średniej gminnej 23) Dzieci korzystające z dożywiania – 21 dzieci (157,89 dzieci na 1000 mieszkańców do 17 roku przy średniej gminnej 131,72) Frekwencja wyborcza – 40,46% przy średniej gminnej 45,23% - Bezpieczeństwo publiczne – 5 interwencji Straży Miejskiej (10,04 interwencji na 1000 mieszkańców przy średniej gminnej 103)
2	Sfera gospodarcza	Niska przedsiębiorczość mieszkańców – 2,67 osób na 100 w wieku produkcyjnym prowadzi działalność gospodarczą, przy średniej gminnej 6,01
3	Sfera środowiskowa	
4	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	- Nieduża ilość placów zabaw – 0,75 na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przy średniej gminnej 1,59 - Nieduża liczba obiektów sportu – 0,23 obiektów na 100 osób w wieku przed i poprodukcyjnym, przy średniej gminnej 0,34
5	Sfera techniczna	Wysoki udział zabudowy po PGR – 85% obiektów mieszkalnych przy średniej gminnej 9,5%

Tabela 35. Opis problemów zdiagnozowanych na podobszarze rewitalizacji Rzeczyca Wielka po spotkaniach z mieszkańcami obszaru

Lp.	Kategoria problemów	Zdiagnozowane problemy w trakcie spotkań warsztatowych / opinie mieszkańców nt. potrzeb rewitalizacji
1	Sfera społeczna	
2	Sfera gospodarcza	
3	Sfera środowiskowa	
4	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	- Brak zagospodarowania przestrzeni przy świetlicy wiejskiej, pomysł na plac rekreacyjny, miejsce odpoczynku przy ścieżce rowerowej, postawienie wiaty/altany umożliwiającej organizację przedsięwzięć integracyjnych w plenerze. - Zagospodarowanie terenów publicznych roślinnością (nasadzenia). - W Rzeczycy Małej zlikwidowany został zbiornik p.poż./staw, z którego korzystali mieszkańcy, obiekt jest prawdopodobnie własnością prywatną, należącą do gospodarstwa rolnego, wcześniej mieszkańcy sami zarybili ten staw (istotne jest pośrednictwo w rozwiązaniu sporu). - Brak zagospodarowania niedużego parku w Rzeczycy Małej jako miejsca integracji społecznej oraz miejsca dla dzieci. Ponadto mieszkańcy zwracają uwagę na brak wiaty umożliwiającej organizację imprez plenerowych.

		• Zmiana organizacji ruchu na skrzyżowaniu drogi prowadzącej do Rzeczycy Wielkiej z drogą relacji Polanów-Miasto. Pomimo ograniczenia prędkości do 40 km podróżujący drogą nie stosują się do ograniczenia, co stwarza istotne niebezpieczeństwo w ruchu drogowym (wyjazd z drogi podporządkowanej z ograniczoną widocznością). • Brak chodników w części wsi. • Doposażenie placu zabaw. W tej chwili jest zbyt mało urządzeń w stosunku do liczby dzieci we wsi. • Brak przystanku dla dzieci oczekujących na autobus z Rzeczycy Małej przy drodze relacji Polanów – Miastko. • Zdewastowany teren parku (jest to obiekt prywatny) • Brak parkingów dla parkujących w centrum miejscowości pojazdów ciężarowych.
5	Sfera techniczna	• Słaby zasięg telefonii komórkowej. • Zły stan techniczny drogi prowadzącej do Rzeczycy Małej. • Zły stan drogi prowadzącej do osady leśnej (droga należąca do Lasów Państwowych).

Na czym oprzeć pomysł rewitalizacji w Rzeczycy Wielkiej:

- Aktywność społeczna, która powinna być wzmacniana poprzez działania integrujące mieszkańców, np. wspólne sprzątanie wsi, tworzenie przestrzeni publicznych, przedsięwzięcia kulturalne i animacyjne.
- Działalność świetlicy. Jest to nowoczesny obiekt, w którym możliwe jest prowadzenie szeregu przedsięwzięć edukacyjnych na rzecz mieszkańców.
- Zagospodarowanie przestrzeni publicznych, w tym także Rzeczycy Małej, utworzenie plenerowych miejsc spotkań, poprawa estetyki wsi.
- Poprawa bezpieczeństwa i funkcjonalności wsi, w tym zmiany w organizacji ruchu, poprawa stanu technicznego drogi do Rzeczycy Małej, budowa chodników, budowa parkingów w obrębie wsi dla pojazdów wysokotonazowych.

Dokumentacja fotograficzna:

Fot. 55. Obiekt Świetlicy Wiejskiej w Rzeczycy Wielkiej

Fot. 56. Niezagospodarowana przestrzeń przy świetlicy wiejskiej

Fot. 57. Droga biegnąca przez Rzeczycę Wielką

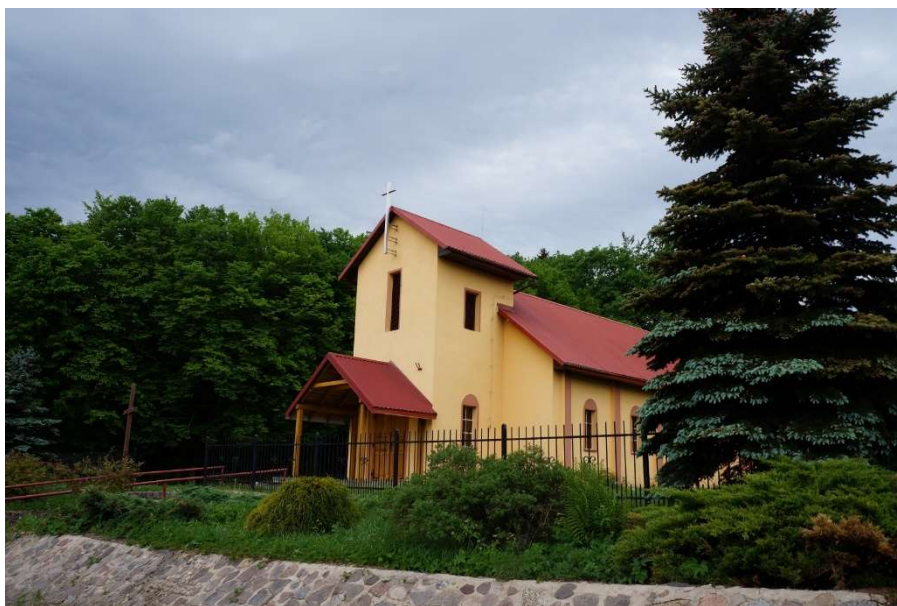
Fot. 58. Zabudowa wielorodzinna po PGR w Rzeczycy Wielkiej

Fot. 59. Przestrzeń wspólna w zabudowie wielorodzinnej w Rzeszycy Wielkiej

Fot. 60. Kościół w Rzeszycy Wielkiej

Fot. 61. Przestrzeń przy kościele w Rzeszycy Wielkiej

Fot. 62. Zabudowa wielorodzinna w Rzeszycy Wielkiej

Fot. 63. Plac zabaw w Rzeczycy Małej

Fot. 64. Widok ogólny na Rzeczycę Małą

Fot. 65. Przystanek autobusowy w Rzeczycy Małej

Fot. 66. Droga prowadząca do Rzeczycy Małej

5.4.2 Obszary rewitalizacji w gminie Polanów w opinii liderów oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Na zlecenie Gminy Polanów Instytut Badawczy IPC Sp. z o.o. przeprowadził w czerwcu 2017 roku badania jakościowe, z mieszkańcami obszarów objętych Lokalnym Programem Rewitalizacji oraz z lokalnymi liderami opinii – sołtysami, radnymi, przedstawicielami pomocy społecznej.

W badaniu wzięło udział 18 osób żyjących na terenie wybranym do procesu rewitalizacji, były to głównie kobiety. Ponadto w badaniu wzięło udział 6 lokalnych liderów opinii. Badania zostały zrealizowane za pomocą indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI).

INDYWIDUALNE WYWIADY POGŁĘBIONE – badanie jakościowe mające przede wszystkim charakter eksploracyjny. Polega na rozmowie w „cztery oczy” badacza z respondentem. Celem rozmowy jest uzyskanie szczegółowych opinii i informacji od konkretnych osób, spełniających określone przez badacza kryteria doboru. IB IPC do realizacji indywidualnych pogłębionych wywiadów zatrudnia zespół doświadczonych, wyspecjalizowanych badaczy, którzy wykorzystując podejście psychologiczne umiejętnie sterują przebiegiem rozmowy, wprowadzają kolejne tematy, ukierunkowują wypowiedź respondenta, pomagają w ujawnianiu przekonań, opinii, postaw. Przebieg wywiadu jest rejestrowany, a podstawą interpretacji wyników jest pogłębiona analiza informacji uzyskanych z rozmowy.

Wyniki badań pokazują, że sytuacja życiowa mieszkańców terenów objętych Lokalnym Programem Rewitalizacji jest różnicowana. Część badanych osób, żyjących na tych terenach, to **rodziny niepełne**, z małymi dziećmi. Najczęściej to samotne kobiety, które zdecydowały się na odejście od męża lub partnera ze względu na stosowaną przemoc fizyczną lub uzależnienie od alkoholu. Wśród badanych mieszkańców również znalazły się osoby, które żyją w **pełnych rodzinach**. Zazwyczaj jest to model rodziny, gdzie ojciec jest jedynym żywicielem rodziny, matka natomiast nie pracuje zawodowo, opiekuje się dziećmi. Poza dochodami mężczyzn, rodziny utrzymują się z pomocy socjalnej – z zasiłków rodzinnych, pomocy społecznej.

Sytuacja mieszkaniowa osób zamieszkujących tereny rewitalizacji jest różnorodna. Respondenci zarówno zamieszkują lokalne socjalne, mieszkają u własnej rodziny lub wynajmują mieszkania. Rzadko zdarza się, że respondenci mieszkają we własnościowym domu lub mieszkaniu. Większość osób przyznaje, że ma problemy z regularnym opłacaniem swoich mieszkań.

Ocena jakości życia jest powiązana z sytuacją **materiałną badanych**. Wśród nich znalazły się osoby, które straciły pracę i wówczas oceniały swoją sytuację życiową jako zdecydowanie gorszą, ale również były takie osoby, którym żyje się coraz lepiej wraz z upływem lat. Na poprawę sytuacji życiowej ma duży wpływ pomoc socjalna oraz rządowy program Rodzina 500+.

Sytuacja zdrowotna osób, zamieszkujących tereny objęte Programem Rewitalizacji jest zróżnicowana. Z jednej strony mieszkają tu ludzie cieszący się dobrym zdrowiem, z drugiej strony pojawiają się mieszkańcy z własnymi problemami zdrowotnymi lub problemami zdrowotnymi dzieci.

Grupa lokalnych liderów opinii zdiagnozowała główne problemy, które spotyka się na terenach rewitalizacji. Występują tu **problemy alkoholowe**, **mała chęć integracji wśród ludzi**. Ponadto mimo pomocy rządowej – programu Rodzina 500+ na terenach objętych rewitalizacją obserwuje się **ubóstwo**. Potrzebna jest także **pomoc socjalna**. Problem stanowi również **chuligaństwo młodzieży**,

zażywanie narkotyków. Osoby z różnymi problemami zakładają własne rodziny i powielają błędy, których doświadczyły w dzieciństwie – taki schemat powtarzany jest z pokolenia na pokolenie.

Ponadto wśród problemów wskazywanych przez lokalnych liderów opinii znalazły się również **problemy finansowe**, które uniemożliwiają realizację inicjatyw lokalnych. Dużym problemem zdegradowanych terenów jest **starzejące się społeczeństwo – migracje zarobkowe młodych ludzi**. Ponadto mieszkańcy tych terenów **nie są dobrze wykształceni**. Na przestrzeni lat obserwuje się również coraz większą **niechęć do podjęcia pracy** – głównym powodem według ekspertów są niskie zarobki. W związku z tym atrakcyjniejsze i przede wszystkim bardziej „opłacalne” wydaje się korzystanie z pomocy socjalnej. Problem z zatrudnieniem dotyczy również **braku pracodawców w poszczególnych miejscowościach**. Badani przyznali, że odpowiedniej liczby miejsc pracy nie ma w okolicy, a ludzie są zmuszeni dojeżdżać do pracy. Cierpią na tym relacje rodzinne (spora część wolnego czasu spędza się poza domem, na dojazdach) i często w konsekwencji młodzi ludzie decydują się na wyjazd za granicę.

Opinie ekspertów co do sytuacji na rynku pracy obszarów przeznaczonych do rewitalizacji potwierdzają mieszkańcy tych obszarów. Część osób biorących udział w badaniu jest aktywna zawodowo. Pracujący respondenci są zadowoleni ze swojej pracy i wyrażają chęć podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych. Jednak grupą dominującą wśród badanych są osoby bezrobotne. W związku z tym, że zdecydowana większość badanych to kobiety, najczęściej występuje tu model rodziny, gdzie mąż / partner pracuje, a żona / partnerka opiekuje się dziećmi. Powodami braku chęci podjęcia aktywizacji zawodowej jest z jednej strony prowadzenie domu – wśród części kobiet pojawia się chęć podjęcia aktywności zawodowej jeśli dziecko pójdzie do przedszkola. Część badanych odpowiada, że nie podejmie pracy poprzez brak ofert z PUP, przez brak połączeń komunikacyjnych – pracodawca musiałby zorganizować dojazd pracowników. Ponadto według badanych pracy nie ma na obszarze zamieszkania dla osób niepełnosprawnych, starszych czy dla osób bez wykształcenia. Wśród badanych znalazły się także takie osoby, które nie podejmą zatrudnienia ze względu na brak pomocy ze strony osób trzecich – przede wszystkim pod względem opieki nad dziećmi. W związku z tym zdecydowanie korzystniejszym rozwiązaniem jest wsparcie socjalne.

Badane osoby zamieszkujące różne części gminy Polanów, zdiagnozowały pewne braki oraz potrzeby związane z miejscem zamieszkania:

- **Polanów:**
 - Brak oferty skierowana do dzieci i młodzieży – wypełnienie czasu wolnego
 - Brak miejsc rekreacji dla całych rodzin
 - Brak wydarzeń np. festynów
 - Niski poziom edukacji
 - Poprawa funkcjonowania ośrodka zdrowia – zmniejszenie kolejek do lekarzy
 - Braki sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej
 - Braki w infrastrukturze – chodniki, drogi
 - Braki przejść dla pieszych
 - Brak połączeń / brak wystarczającej liczby połączeń z Miastkiem, Sławnem, Bobolicami, Koszalinem
 - Brak lekarzy specjalistów z zakresu neurologii, ortopedii, reumatologii czy kardiologii
 - Brak wystarczającej liczby mieszkań
- **Cetui:**
 - Braki w infrastrukturze – brak chodnika na terenie całej wioski, brak ławek na terenie wioski, a także miejsc siedzących na boisku sportowym
 - Brak połączeń / brak wystarczającej liczby połączeń z Polanowem, Koszalinem
 - Brak miejsca spotkań dla dorosłych mieszkańców
 - Brak lekarzy specjalistów

- Za duże kolejki do lekarzy
- **Naclaw**
 - Zwiększenie liczby połączeń z Polanowem, Koszalinem w dni wolne od pracy
 - Brak inicjatyw na rzecz integracji środowiska wiejskiego
 - Niezadowalająca działalność świetlicy wiejskiej
 - Brak lekarzy specjalistów z zakresu pediatrii, okulistyki, stomatologii, kardiologii czy neurologii
- **Rzeczycza**
 - Brak połączeń autobusowych w okresie wakacyjnym
 - Niesatysfakcjonująca jakość opieki zdrowotnej
 - Brak zabezpieczenia sprzętów dla dzieci na placu zabaw
 - Poprawy wymaga infrastruktura – drogi, chodniki
 - Brak rozwiązań, które ograniczyłyby prędkość kierowców przy wyjeździe z Rzeczycy
 - Brak zajęć w świetlicy dla dzieci, rozwijających ich zdolności, talenty
- **Chocimino**
 - Brak chodnika
 - Brak połączeń autobusowych w okresie wakacyjnym
 - Brak oświetlenia
 - Niezabezpieczenie pustostanów stwarzających zagrożenie dla dzieci
 - Braki ławek, koszy na śmieci i miejsc zabaw dla dzieci

To co Lokalny Program Rewitalizacji powinien zmienić w badanych obszarach według mieszkańców oraz lokalnych liderów opinii to:

- Poprawa funkcjonowania transportu publicznego (częstotliwość kursów w godzinach wieczornych – problem mają osoby pracujące na zmiany, częstotliwość kursów w weekendy oraz w okresie wakacyjnym)
- Poprawa jakości edukacji
- Stworzenie oferty kulturalno-rozrywkowej dla dzieci i młodzieży: place zabaw, zajęcia w świetlicach, rozwijanie talentów
- Stworzenie oferty kulturalno-rozrywkowej dla dorosłych mieszkańców np. koło gospodyń wiejskich, koło kulinarne, zajęcia z florystyki – wykorzystanie potencjału świetlic wiejskich, festyny rodzinne
- Stworzenie oferty sportowej powiązanej z integracją mieszkańców (np. wspólne uprawianie Nordic Walking)
- Poprawa bezpieczeństwa
- Działania profilaktyczne: szkolenia dla mieszkańców z zakresu metod wychowawczych działania profilaktyczne w szkołach dla dzieci i młodzieży
- Spotkania dla mieszkańców z doradcami zawodowymi, autorami książek
- Stworzenie alternatywy dla niewłaściwych zachowań – przystanki miejsce spotkań młodzieży pijącej alkohol
- Integracja społeczeństwa
- Zwiększenie dbałości o dobro wspólne
- Wykorzystanie możliwości turystycznych regionu
- Budowa ścieżek rowerowych z Polanowa do wsi objętych programem rewitalizacji
- Zadbanie o stronę wizualną miejsc - nasadzenia kwiatów, dbanie o zielen publiczną
- Większe zaangażowanie władz w poprawę jakości życia

Lokalni liderzy opinii zadeklarowali, że na terenie obszarów wskazanych do rewitalizacji potencjałem są miejsca do spędzania czasu wolnego – podwórka, place zabaw. Są to obszary wymagające naprawy, doposażenia, oczyszczenia, jednak istnieją one na mapie gminy. Potencjałem jest również

uksztaltowanie terenu – góry, lasy, jeziora, które mogą wspomóc rozwój turystyczny gminy. Ponadto potencjałem jest infrastruktura dostępna na obszarach rewitalizacji – w świetlicach, domach pomocy społecznej można przeprowadzać różnego typu spotkania, warsztaty, szkolenia.

Grupa mieszkańców wśród organizacji i instytucji pomocowych, działających dla osób z terenów przeznaczonych do rewitalizacji wymieniała: Caritas, Ośrodki Pomocy Społecznej, a także Bank Żywności. Najczęściej instytucją bezpośrednio pomagającą respondentom jest lokalny Ośrodek Pomocy Społecznej.

To, czego mieszkańcy obszarów rewitalizacji oczekują od instytucji pomocowych to:

- Wychodzenie z własnej inicjatywy do rodzin z problemami, zainteresowanie się ich losem
- Dowóz żywności do potrzebujących rodzin
- Spotkania władz z mieszkańcami
- Wsparcie, pomoc w poszukiwaniu mieszkania socjalnego
- Wsparcie, pomoc w zagospodarowaniu okresu wakacyjnego dla dzieci
- Podjęcie działań edukacyjnych na temat niepełnosprawności
- Wsparcie w corocznych, obowiązkowych wydatkach – wyprawka szkolna, opał na zimę

Prawie wszyscy badani mieszkańcy są chętni do zaangażowania się w działania z zakresu kultury, rynku pracy, szkoleń, które będą prowadzone w ich miejscu zamieszkania.

5.4.3 Obszary rewitalizacji w gminie Polanów w opinii uczestników spacerów badawczych

W ramach opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Polanów na lata 2017-2023 Instytut Badawczy IPC sp. z o.o. w dniach 4 – 7 lipca 2017 roku przeprowadził konsultacje społeczne w formie spacerów diagnostyczno-badawczych z interesariuszami rewitalizacji.

Uczestnikami spacerów byli głównie interesariusze zamieszkujący obszary rewitalizacji, w mniejszym stopniu interesariusze prowadzący lub zamierzający prowadzić na tych obszarach działalność gospodarczą lub społeczną, a także osoby decyzyjne w sprawach sołectw, miasta Polanów i gminy Polanów. Spacerzy badawcze przeprowadził pracownik Instytutu Badawczego IPC sp. z o.o. w towarzystwie pracownika Urzędu Miejskiego w Polanowie.

5.4.3.1 Spacer Badawczy – Polanów

Spacer studyjny w miejscowości Polanów odbył się 4 lipca 2017 roku w godzinach 13.00 - 17.00. W spacerze wzięło udział łącznie 11 osób. Spotkanie rozpoczęło przed budynkiem Biblioteki Publicznej w miejscowości Polanów, uczestnicy wpisali się na listę obecności i wypełnili ankietę.

W dalszej kolejności odwiedzono pracownika znajdującego się w budynku Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Odbyło się wspólne moderowane spotkanie, w którym wzięło udział 7 osób.

Do poruszanych wątków należały:

1. Problemy w działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Polanowie (mieszczącego się w budynku Centrum Społeczno – Kulturalnego na ulicy Wolności 7).

Pracownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jako podstawowe problemy w działalności ośrodka na terenie miasta i gminy to:

- narastające problemy wychowawcze,
- zagospodarowanie czasu wolnego młodym ludziom, brakuje ośrodka centrotwórczego, przestrzeni rekreacyjno – wypoczynkowej.

W dalszej kolejności omówiono wstępnie poszczególne obszary rewitalizacji:

2. Obszary rewitalizacji.

a) Rynek Miejski przy ulicy Zamkowej wskazywano jako miejsce, które powinna zostać zrewitalizowane i zagospodarowane w pierwszej kolejności uzasadniając to w następujący sposób:

- *Miejsce, które mogłoby być miejscem centrotwórczym, kulturalnym aby spędzać czas wolny to dobrze zagospodarowany rynek.*
- Rynek stanowiłby przestrzeń rekreacyjno - wypoczynkową dla młodych ludzi, dzieci i ich rodziców - *Rodzice zamiast zajmować się dziećmi i spędzać z nimi konstruktywnie i rozwojowo czas zostawiają je przed komputerem co często wiąże się później z problemami wychowawczymi i brakiem odpowiedniego rozwoju. Podstawową przyczyną jest brak miejsc, w których młodzi ludzie i nie tylko mogą spędzać w kreatywny sposób czas, brakuje różnorodnej oferty kulturalnej, rekreacyjnej i rozrywkowej i przestrzeni w której ta oferta byłaby realizowana.*
- Rynek stanowiłby przestrzeń rekreacyjno – wypoczynkową dla osób dorosłych – *skwer, szachy, planszowe gry, miejsce spotkań, łącze WI-FI, schludne zagospodarowanie przestrzeni. W okolicy miejsca parkingowe, ponieważ do tej pory parkowano na rynku.*
- Rynek jako przestrzeń wielofunkcyjna - *w zależności od pogody i potrzeb, rozrywkowo, rekreacyjno, kulturalne.*

Zwrócono również uwagę, że koniecznością byłoby:

- przeniesienie dotychczasowych miejsc parkingowych w okolice rynku (dla przykładu podano skwer przy kościele na Ulicy Zamkowej),
- odpowiednie zapewnienie bezpieczeństwa,
- zapewnienie dogodnych rozwiązań funkcjonalnych w tym miejscu (ławki, śmietniki, wiata, stoliki)
- zapewnienie odpowiednich warunków dla osób niepełnosprawnych.

b) Respondenci wskazali również ulicę Wolności w okolicy punktów handlowych, zwrócono tu uwagę na:

- zaniedbaną nawierzchnię,
- nierówne i niebezpieczne chodniki,
- przestarzałą infrastrukturę przestrzeni niedostosowanej do osób niepełnosprawnych, kobiet z wózkami itp.

c) Ulica Wolności i Ulica Koszalińska: poprawa stanu technicznego i przestrzenno - funkcjonalnego w tym obrębie, przede wszystkim:

- brak barierek zabezpieczających przy ulicy,

- źle rozmieszczone pasy,
- większa ilość śmietników, ławek, przy urzędach,
- mało ścieżek rowerowych.

d) Blok między ulicą Wolności a ulicą Zamkową, który jest rażący estetycznie i niespójny:

- (...) *każdy balkon samowolnie pomalowany na inny kolor, obudowany, blok zaniedbany a jest miejscem które przy wjeździe do centrum miasta jest rzucający się w oczy i razi.*

e) Przystanek autobusowy na ulicy Wolności oceniony jako źle zagospodarowany i zaniedbany

W dalszej kolejności udano się do Biblioteki Publicznej znajdującej się w tym samym budynku, w spotkaniu wzięło udział 10 osób.

Fot. 67. Moderowane spotkanie z pracownikami Biblioteki Publicznej i uczestnikami spaceru badawczego w Polanowie

Do poruszanych wątków należały:

1. Problemy w działalności Biblioteki Publicznej w Polanowie (mieszczącej się w budynku Centrum Społeczno – Kulturalnego na ulicy Wolności 7):

- *Dostosowanie oferty do potrzeb mieszkańców - Z tego co zauważmy jest duża potrzeba oferty dla mieszkańców starszych, seniorów, jest to grupa dość aktywna. My jako biblioteka mamy trochę lepsze warunki do pracy, w miarę możliwości organizujemy warsztaty, spotkania, zajęcia, wyjazdy dla tej grupy. Jest to grupa nieformalna.*

2. Obszary rewitalizacji

a) Rynek Miejski przy ulicy Zamkowej:

- Pracownicy Biblioteki byli zainteresowani zagospodarowaniem tej przestrzeni na przestrzeń centrotwórczą (...) *oferta Biblioteki wyszłaby na zewnątrz, w współorganizacji wydarzeń, warsztatów co byłoby z korzyścią dla mieszkańców i ich potrzeb.*
- Rynek powinien być reprezentatywny (...) *jako wizytówka miasta, nie spełnia oczekiwań, potrzeb, brakuje roślinności, ławek, kawiarni, miejsca spotkań. Brakuje przestrzeni do rekreacji.*

- W jego okolicy zaproponowano stworzenie – ścieżki dla najmłodszych połączonej z możliwością nauki dla dzieci np. jazdy na rowerze, deskorolce itp.
- b) Biblioteka Publiczna w Polanowie – pracownicy zgłosili, że jest im potrzebna większa przestrzeń do realizacji swoich zamierzeń, (...) *wyremontowano strych można tą przestrzeń wykorzystać, nie ma dla przykładu miejsca dla seniorów i ich spotkań.*
- c) Punkt Informacji Turystycznej – zdaniem respondentów brakuje takiego miejsca (...) *w planie jest umiejscowienie go w przestrzeni przesiadkowej w miejscu dotychczasowego dworca autobusowego. Dotychczasowy Infobox zepsuł się, a koszt naprawy jest zbyt duży.*

Następnie udano się w okolice skweru przy Kościele (ulica Zamkowa) i zapytano respondentów czy przestrzeń jest właściwie użytkowana. Uczestnicy spaceru badawczego zgodnie stwierdzili, że przestrzeń nie jest dobrze wykorzystana a na dodatek zaniedbana. Zaproponowano tu rozwiązania jak:

- *Powinno się tą przestrzeń wykorzystać na cele działalności Biblioteki Publicznej;*
- *Przestrzeń wykorzystana jako parking przy Kościele;*
- *Wokół Kościoła jest nieestetycznie, brakuje chodnika przy kościele. Można tą część zamknąć jako część spacerowa/deptak aby uniknąć problemu kierunku ruchu, niebezpieczeństwa w rozwiązaniu nawierzchni. Jest to zaproszenie w te rejony, zabytkowe, które powinny być reprezentatywne.*

Ze skweru przy Kościele udano się dalej ulicą Zamkową.

Fot. 68. Widok ulicy Zamkowej od strony starych zabudowań mieszkalnych

Oceniono rozwiązania estetyczne, techniczne oraz przestrzenno- funkcjonalne ulicy Zamkowej, badani zwrócili tu uwagę na:

- Konieczność narzucenia kolorystyki budynków mieszkalnych ustalonej z konserwatorami;
- Niespójność zabudowy, stare zabudowania w pobliżu nowych, ich zaniedbanie i brak rewitalizacji starszych budynków mieszkalnych;
- Konieczność odnowy chodników;
- Brak w przestrzeni miejsc do wypoczynku: ławeczek, kawiarni oraz elementów funkcjonalnych jak śmietniki;
- Brak placu zabaw, boisk w pobliżu dla dzieci;

- Potrzeba większej ilości parkingów, wykorzystanie placu zabaw za budynkami na przestrzeń rekreacyjną;
- Konieczność odnowy barierek przy nowych budynkach mieszkalnych.

Następnie udano się na teren Rynku Miejskiego znajdującego się przy ulicy Zamkowej, do spotkania dołączył zastępca Burmistrza Miasta Polanów przedstawiając plan zagospodarowania rynku w:

- Przestrzeń rekreacyjno – wypoczynkową;
- Zagospodarowanie Rynku w ławki, roślinność i zadaszone stoiska umożliwiające spotkania mieszkańców oraz wydarzenia rozrywkowe i kulturalne.

Respondenci ponownie podkreślali konieczność zagospodarowania rynku w odpowiednią infrastrukturę umożliwiającą przekształcenie go na ośrodek centrotwórczy miasta, a także przestrzeń rekreacyjno – wypoczynkową. Uznano, że przestrzeń ta nie jest obecnie użytkowana właściwie, służy głównie za parking i miejsce drobnego handlu. Podkreślano, że przestrzeń ta powinna być również dobrze zabezpieczona *wydzielona przestrzeń aby dzieci nie mogły uciec na ulicę, kiedy rodzice odpoczywają, korzystają z oferty itp.*

Następnie udano się w kierunku ulicy Wolności aby ocenić przestrzeń publiczną i jej funkcjonalność. Respondenci zwracali uwagę przede wszystkim na niebezpieczny i nieestetyczny chodnik przy punktach handlowych a także ich niską estetykę i niespójność w zabudowie. Wedle wiedzy uczestników spaceru punkty handlowe są obiektami prywatnymi, ale od lat zniechęcają swoim wyglądem, a znajdują się na jednej z głównych ulic miasta i powinny jak rynek być jego wizytówką.

Oceniono również blok między ulicą Wolności i ulicą Zamkową znajdujący się naprzeciw punktów handlowych.

Fot. 69. Spotkanie uczestników spacerów badawczych przy bloku na między ulicą Wolności i ulicą Zamkową

Po raz kolejny podkreślono jego niską estetykę oraz niespójność w zabudowie (...) *istnieje brak współpracy mieszkańców w odnawianiu budynku, z funduszy remontowych itp. (...) budynek jest niespójny estetycznie, panuje tam samowolka architektoniczna, zabudowanie balkonów itp.*

Następnie udano się aby ocenić teren przy Szkole Podstawowej na ulicy Wolności. W przypadku omawianej przestrzeni uczestnicy wskazywali głównie na konieczność wymiany nawierzchni boiska,

pokrycia jej bezpieczniejszym materiałem – *nikt już nie robi asfaltowych boisk*, rozszerzenie możliwości korzystania z boiska w przestrzeni publicznej, a także dostawienia większej ilości urządzeń sportowych.

Zasugerowano również wykorzystanie przestrzeni strychu na wydarzenia kulturalne, rozrywkowe i rekreacyjne jako przestrzeń publiczną dla mieszkańców Polanowa.

W dalszej kolejności skierowano się na ulicę Koszalińską aby ocenić powiązania funkcjonalno - przestrzenne centrum miasta. Uczestnicy spacerów badawczych bardzo nisko ocenili stan nawierzchni i chodników, zwrócono uwagę na brak barierek przy ulicy stanowiącej *główną ulicę przelotową miasta*, (...) *jest to niebezpieczne miejsce, w szczególności, że w okolicy mieszka sporo dzieci, pasy są źle rozmieszczone, za daleko do przystanku, to za duże odległości.*

Respondenci ocenili również stan techniczny budynków mieszkalnych, przede wszystkim zwraca uwagę ich niska estetyka oraz zły stan techniczny. Porozmawiano również z mieszkańcem ulicy, który jako podstawowe problemy w tej przestrzeni wskazał: *brak monitoringu, młodzież nie ma gdzie się podziać, śmieć, jest wandalizm i brak nadzoru policji.* Do spaceru dołączyła również młoda matka, mieszkanka ulicy Koszalińskiej. Respondentka wyraziła opinie, że ulica Koszalińska jest: *Niebezpiecznym miejscem dla dzieci, brak barierek, dzieci wbiegają prosto na ulicę, braku placu zabaw dla dzieci.*

Uczestnicy ocenili stan podwórek na ulicy Koszalińskiej jako fatalny. Podwórka są zagruzowane, brak możliwości korzystania z nich jako przestrzeni publicznej, miejsca dla dzieci, młodzieży i dorosłych. *Plac zabaw znajduje się w dużej odległości, na dodatek do przejścia przez ulicę, pasy źle rozmieszczone a droga ruchliwa.*

Fot. 70. Ocena przestrzeni między obiektami mieszkalnymi na ulicy Koszalińskiej

W celu podsumowania spaceru badawczego udano się dalej wzdłuż ulicy Koszalińskiej, respondenci zasugerowali tu, że wzdłuż ulicy brakuje zabezpieczeń, ławek, podwórka są źle zagospodarowane, duży hałas od drogi, który jest uciążliwy dla mieszkańców, istnieje również możliwość do stworzenia placu zabaw na końcu ulicy a także przestrzeni publicznej.

5.4.3.2 Spacer badawczy - Rzeczyca Wielka / Rzeczyca Mała

Spacer studyjny w sołectwie Rzeczyca Wielka odbył się 5 lipca 2017 roku w godzinach 15.00 - 19.00. W spacerze wzięło udział łącznie 7 osób. Spotkanie rozpoczęło przed budynkiem świetlicy wiejskiej w Rzeczyca Wielkiej, uczestnicy wpisali się na listę obecności.

Sołtys Rzeczyca Wielkiej wypełnił ankietę i przedstawił plan zagospodarowania terenów zielonych przy budynku świetlicy, teren wokół nie jest odpowiednio zagospodarowany a co za tym idzie reprezentatywny dla miejscowości a stanowi główny obiekt w jej centrum.

Następnie do spaceru badawczego dołączyła miejscowa młodzież i oceniono stan zagospodarowania przestrzeni wokół świetlicy. W obrębie przestrzeni wokół świetlicy znajduje się niezagospodarowany teren, który zdaniem uczestników spaceru studyjnego może stanowić teren rekreacji i wypoczynku a także organizacji wydarzeń kulturalnych i sportowych dla mieszkańców Rzeczyca Wielkiej.

Fot. 71. Przestrzeń obok budynku Świetlicy Wiejskiej w Rzeczyca Wielkiej

Kontynuowano spacer wzdłuż głównej ulicy miejscowości oceniając stan techniczny i estetyczny zabudowań mieszkalnych oraz stan infrastruktury drogowej i zagospodarowania przestrzeni publicznej wokół Kościoła, który mieszkańcy wybudowali z własnych funduszy. W trakcie spaceru do dyskusji dołączyli również mieszkańcy mijanych domów.

Następnie przeprowadzono rozmowę z mieszkańcami w obrębie bloków mieszkalnych.

Fot. 72. Bloki mieszkalne w Rzeczycy Wielkiej

Fot. 73. Rozmowa z mieszkańcami przy blokach mieszkalnych

Dla podsumowania tej części spaceru badawczego udano się aby obejrzeć skrzyżowanie drogi biegnącej przez Rzeczyca Wielką z drogą wojewódzką nr 206 (Polanów- Miastko) i oceniono stan bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Do podstawowych potrzeb i problemów w miejscowości należą:

- Przeorganizowanie drogi wyjazdowej na trasę 206, jest ona niebezpieczna zarówno dla mieszkańców jak i włączających się w ruch. Po pierwsze wyjeżdżający nie widzą nadjeżdżających pojazdów z lewej strony, po drugie wjeżdżający pieszych a często z braku chodnika biegnącego wzdłuż ulicy dzieci bawiących się w okolicy;

- Brakuje drogi z drugiej strony wsi łączącej się z drogą wojewódzką więc bardzo często osoby przemieszczające się w tamtej okolicy skracają sobie drogę wzdłuż pól prywatnych, nie ma tam położonego asfaltu;
- Wzdłuż głównej ulicy brakuje chodnika co stwarza zagrożenie dla mieszkańców jak i kierowców, świetlica nie jest odpowiednio zagospodarowana, brakuje zieleni, ławek, infrastruktury publicznej i rekreacyjnej;
- W pobliżu świetlicy wiejskiej znajduje się boisko, ale teren za świetlicą nie jest zagospodarowany, odpowiednie zadbanie o teren jest potrzebne z racji organizacji w tym miejscu wydarzeń skupiających okolicznych mieszkańców (festynów, itp.). Jest to teren o dużym potencjalnie do stworzenia kompleksowej przestrzeni społecznej. Brakuje zadaszanej wiaty, która umożliwi spotkania mieszkańców niezależnie od pogody;
- Brakuje miejsc parkingowych (miejscowi parkują głównie przed domami, nie ma jednak żadnych konkretnych miejsc parkingowych, w szczególności dla przyjezdnych);
- Plac zabaw nie posiada dostatecznej i dostosowanej do wieku dzieci infrastruktury, brakuje większej ilości huśtawek, zjeżdżalni itp., dzieci w Rzeczycy znajduje się spora ilość i zgodnie z opinią napotkanych rodziców w porze letniej czy popołudniowej do placu zabaw ustawia się wręcz kolejka.

Budynki mieszkalne umiejscowiona wzdłuż południowej części miejscowości są zaniedbane, zarówno pod względem estetycznym jak i technicznym (konieczna jest ich termoizolacja), brakuje miejsc parkingowych oraz większej ilości ławek, skwerów, placów zabaw. Pomieszczenia gospodarcze w okolicy budynków są zaniedbane.

Droga prowadząca do południowej części miejscowości jest słabo oświetlona, bez chodników, krawężników, niezbyt bezpieczna dla okolicznych mieszkańców.

Cytując opinię jednego z napotkanych mieszkańców - *Z mediami jest kłopot, czarna dziura jeżeli chodzi o zasięg. Do tego nieoświetlony przystanek PKS, w pobliżu powinna znajdować się też wysepka zwalniająca, nie raz ludzie jadą tam z dużą prędkością przez miejscowość, po trzecie wyjazd, złożono interpelację o zburzenie domu zasłaniającego wyjazd na drogę, ale nie wyrażono zgody.*

Rzeczycza Mała

Spacer badawczy podsumowano i nastąpił przejazd do Rzeczycy Małej z jednym z uczestników spaceru badawczego (sołtysem Rzeczycy Wielkiej). Na miejscu udano się z mieszkańcami Rzeczycy Małej w obręb dawnego stawu z którego korzystali miejscowi, obecnie staw nie funkcjonuje.

Następnie udano się w centrum wsi aby spotkać się z mieszkańcami i ocenić sytuację mieszkaniową, infrastrukturę techniczną w tym drogową wsi oraz infrastrukturę społeczną oraz przestrzeń publiczną.

Fot. 74. Spotkanie z mieszkańcami Rzeczycy Małej

Do podstawowych potrzeb i problemów w miejscowości należą:

Dojazd do wsi jest w fatalnym stanie (droga nieutwardzona), wieś nie jest skomunikowana z komunikacją podmiejską, praktycznie w jej okolicy nie kursują żadne autobusy w szczególności w okresie wakacyjnym.

Brakuje:

- stosownego oświetlenia miejscowości,
- boiska dla dzieci,
- odpowiednio zagospodarowanego placu zabaw,
- chodników,
- przestrzeni rekreacyjnej a także zagospodarowanej przestrzeni publicznej.

We wsi funkcjonował staw, który został wskutek nieokreślonych działań (padło kilka możliwości) został częściowo zlikwidowany i aktualnie nie funkcjonuje mimo że dochodziła do niego rzeka. W miejscowości brakuje hydrantu przeciwpożarowego i wody na wypadek pożaru, także staw jest potrzebny jako dodatkowe źródło wody.

5.4.3.3 Spacer badawczy - Cetuń

Spacer studyjny w Cetuniu odbył się 6 lipca 2017 roku w godzinach 15.00 - 19.00. W spacerze wzięło udział łącznie 4 osoby. Spotkanie rozpoczęło pod obiektem Domu Pomocy Społecznej w Cetuniu, omówiono cel oraz trasę spaceru, uczestnicy wpisali się na listę obecności oraz wypełnili ankietę.

Fot. 75. Wypełnianie ankiety przez uczestników spaceru badawczego pod obiektem Domu Pomocy Społecznej w Cetuniu

Następnie przeprowadzono rozmowę z mieszkańcami Domu Pomocy Społecznej i jego pracownikami. Mieszkańcy DPS ocenili obiekt, w którym się znajdują na wysokim poziomie, jako miejsce gdzie mają wszystko *pod ręką* i nie mają nawet większej konieczności wychodzenia do miejscowości oprócz pobliskiego sklepu spożywczego. Jednak zarówno mieszkańcy DPS jak i pracownicy wyrazili zainteresowanie integracją ze społecznością lokalną w ramach wydarzeń rozrywkowych i kulturalnych.

Po odbytej rozmowie udano się na spacer wzdłuż głównej ulicy Cetunia. Przeprowadzono rozmowy obrębie obiektów mieszkalnych oraz przestrzeni publicznych (teren przystanku PKS, w centrum miejscowości) i udano się w miejsce stanowiące przestrzeń pod budowę świetlicy wiejskiej w Cetuniu.

Fot. 76. Przestrzeń i obiekty, gdzie docelowo może powstać świetlica wiejska w Cetuniu

Następnie udano się w obręb wsi gdzie znajduje się przestrzeń publiczna, na której zlokalizowany jest dotychczasowy obiekt tymczasowej świetlicy wiejskiej. Oceniono zagospodarowanie terenu a także zaobserwowano pierwsze problemy środowiskowe jakim jest rozsiewający się po całej wsi Barszcz Sosnowskiego. Omówiono również codzienne problemy miejscowości oraz niezgodę panującą między

mieszkańcami, która dotyczy głównie braku świadomości mieszkańców czyje grunty są prywatne, a które publiczne.

Dalsza część spaceru badawczego przebiegała w kierunku plaży przy jeziorze Wielkim oraz znajdujących się w pobliżu zabudowań mieszkalnych. W odwiedzanym obszarze pierwsze co zwróciło uwagę to duże powierzchnie pokryte Barszczem Sosnowskiego, który w niektórych miejscach osiągał do 2 metrów wysokości.

Fot. 77. Przestrzeń w okolicy jeziora i budynków mieszkalnych pokryta prawie hektarem Barszczu Sosnowskiego

Następnie udano się w okolice Jeziora od strony Domu Pomocy Społecznej gdzie przestrzeń w większości jest niedostępna dla mieszkańców oraz niezagospodarowana pod miejsce rekreacji i wypoczynku.

Na sam koniec udano się drogą biegnącą wzdłuż miejscowości to drugiego punktu jeziora, na której w opinii respondentów znajduje się nieodpowiednio zabezpieczony i niebezpieczny dla kierowców i pieszych zakręt. Docierając nad jezioro podsumowano spacer badawczy.

Do podstawowych problemów miejscowości Cetuń, które wskazali uczestnicy spaceru badawczego należą:

- brak świetlicy wiejskiej integrującej społeczność lokalną – miejscowi wyrażają zainteresowanie dla użytkowania zarówno przez ludzi starszych, średnim wieku jak i dzieci, nie posiadają tego rodzaju miejsca w Cetuniu, dotychczasowa świetlica to tak naprawdę pomieszczenie gospodarcze a nie przestrzeń o odpowiedniej infrastrukturze,
- brak chodników – przede wszystkim wzdłuż głównej ulicy, niezagospodarowany teren wokół domu opieki społecznej, brak dojścia do jeziora w kilku miejscach (albo teren prywatny albo barszcz Sosnowskiego),
- brak dróg utwardzonych na obrzeżach miejscowości,
- społeczność niezintegrowana o zauważalnych problemach społecznych,
- zakład obróbki drewna przekraczający normy hałasu umiejscowiony w centrum wsi (działa do późnych godzin wieczornych – g.21),
- droga dojazdowa w złym stanie,

- brak pasów przy przystanku i progów zwalniających – przystanek wykorzystywany tylko jako przystanek na autobus szkolny, naprzeciw domu opieki społecznej, jest to więc miejsce wymagające szczególnej ostrożności i spełnienia warunków bezpieczeństwa,
- obok jeziora i pobliskich budynków mieszkalnych teren zarasta Barszcz Sosnowskiego, może zajmować już teren kilka hektarów w całej miejscowości, rozrasta się coraz bardziej, pierwsze oznaki nawet już w centrum wsi (problemy środowiskowe),
- wedle informacji mieszkanki posiadającej teren na którym znajduje się dostęp do jeziora, wędkarze pozostawiają po sobie znaczne ilości śmieci, musi je sprzątać na własny koszt,
- oświetlenie miejscowości głównie w centrum,
- problemy przestrzenno – funkcjonalne: problemy komunikacyjne, do miejscowości dojeżdża tylko autobus szkolny, droga dojazdowa do miejscowości asfaltowa, ale nie poszerzona, dużo wyboi, brak zjazdów/wyseppek,
- droga z drugiej części miejscowości przy jeziorze – niebezpieczny zakręt, nieposzerzony bez możliwości manewru,
- brak przestrzeni rekreacyjnych, powstałe dotychczas z inicjatywy mieszkańców są niewyposażone odpowiednio – na boisku brakuje np. ławek,
- brak dostatecznej ilości ławek w całej miejscowości,
- niepotwierdzone wiadomości dotyczące gruntów – prawdopodobni tereny publiczne użytkowane jako prywatne, co rodzi konflikty między mieszkańcami, dodatkowo nie sprzyjając ich integracji,
- nie dość rozbudowana sieć teleinformatyczna – tylko jedna sieć komórkowa i to nie działająca w każdym miejscu,
- niska estetyka otoczenia - część domów mieszkalnych zaniedbana, w centrum wsi „straszą” budynki po czasach dawnego PGR-U, które są już pustostanami stwarzającymi zagrożenie.

5.4.3.4 Spacer badawczy - Chocimino

Spacer studyjny w miejscowości Chocimino odbył się 7 lipca 2017 roku w godzinach 15.00 - 19.00. W spacerze wzięło udział łącznie 4 osoby. Spotkanie rozpoczęto pod obiektem świetlicy wiejskiej, omówiono cel oraz trasę spaceru, uczestnicy wpisali się na listę obecności oraz wypełnili ankietę.

W dalszej kolejności udano się w kierunku przestrzeni mieszkaniowej w Chocimiu oraz przeprowadzono rozmowy z mieszkańcami w obrębie obiektów mieszkalnych i przestrzeni publicznych, gdzie dalej skierowano się w kierunku mieszkań socjalnych i oceniono stopień zagospodarowania przestrzeni wokół bloków i utworzenia boiska sportowego.

Fot. 78. Widok pustostanów obok mieszkań socjalnych

Po ocenie przestrzeni wokół mieszkań socjalnych udano się w kierunku zabytkowego Kościoła i starego cmentarza ewangelickiego.

Fot. 79. Widok elewacji Kościoła i fragment bramy wejściowej

Po obejrzeniu zabytkowego Kościoła udano się w stronę starego ewangelickiego cmentarza, który jest do tego stopnia porośnięty trawą, że nie ma możliwości swobodnego wejścia na jego teren.

Następnie uczestnicy spaceru badawczego skierowali się w stronę zabudowy mieszkaniowej na terenie pałacowym, tam omówiono również z mieszkańcami problemy techniczne obiektów mieszkalnych oraz oceniono stan przestrzeni wspólnych oraz estetykę tej części wsi.

Fot. 80. Zabudowania w przestrzeni pałacowej

Na sam koniec nastąpił przejazd (ok. 1 km od wsi) w kierunku tzw. „źródła” z którego miejscowi czerpią wodę. Po przeprowadzeniu rozmowy skierowano się z powrotem pod świetlicę wiejską i tam podsumowano spacer badawczy.

Do podstawowych problemów miejscowości Chocimino, które wskazali uczestnicy spaceru badawczego należą:

- zły stan drogi dojazdowej, wjazd i wyjazd ze wsi odbywają się jedną drogą, wieś nie jest przelotowa, istnieje droga w kierunku Bobolic, która jest brukowa i jej stan techniczny uniemożliwia przejazd,
- brak komunikacji, przystanek PKS wykorzystywany tylko pod autobus szkolny a na co dzień „miejsce spotkań” miejscowych, położony jest w centrum miejscowości,
- brak chodników, pasów dla pieszych, śmietniki w ograniczonej ilości, wieś oświetlona głównie w centrum,
- brak miejsca integracji społeczności lokalnej i jej spotkań, świetlica wiejska użytkowana głównie przez dzieci i młodzież, brak w niej aneksu kuchennego, sanitariat wymaga wymiany, obok świetlicy znajduje się również niebezpieczny nieoznakowany zakręt,
- brak przestrzeni rekreacyjno – wypoczynkowej, do zagospodarowania jest przestrzeń wokół przystanku PKS, ale brakuje tam ławek, stosownego zadaszenia, wiaty itp.,
- zabytkowy Kościół z XVI wieku w Chociminie jest zaniedbany, dach grozi zawaleniem, fundamenty pękają, okna niewymieniane od wielu lat, w środku ogrzewanie gazowe. W obiekcie znajdują się zabytkowe organy i obrazy niezabezpieczone w odpowiedni sposób. Trawnik wokół obiektu niekoszony a mur wokół niego zdewastowany,
- zabudowa mieszkaniowa na terenie pałacowym – sam pałac jest bardzo zaniedbany, dachówki niewymieniane od dawna, dach niszczy się jak i sam obiekt, od lat nikt go nie odnawiał. Przeciekający dach zalewa również dobudowaną przestrzeń mieszkaniową. W obiekcie znajduje się 6 mieszkań, 2 z nich mimo, że mają właściciela są niezamieszkałe i niszczeją. Mieszkańcy pałacu nie potrafią porozumieć się w kwestiach remontu budynku oraz nie posiadają wystarczających środków na ten cel. Wokół obiektu znajdują się zdewastowane budynki gospodarcze.
- mieszkania socjalne – to obszar największej degradacji obszaru w miejscowości, występują tam głównie problemy społeczne i techniczne a także przestrzenno – funkcjonalne. Wedle opinii respondentów policja wzywana jest w ten obszar prawie codziennie, mimo że skupia on ¼ mieszkańców wsi pozostali nie zapuszczają się w te rejony. Na dodatek obok obiektów

mieszkalnych znajdują się pustostany po PGR, które stwarzają zagrożenie, brakuje przestrzeni rekreacyjno – wypoczynkowej, ławek, placu zabaw dla dzieci itd.,

- znaczna część wsi wykupiona jest na własność prywatną, a mieszkańcy nie mają do tych terenów dostępu (np. stawy w miejscowości),
- woda pitna w miejscowości jest zanieczyszczona, mieszkańcy są zmuszeni do korzystania z wody pitnej w tzw. "źródle" oddalonym o ok. 1 km od miejscowości, miejsce jest niezabezpieczone,
- niska aktywność społeczna i obywatelska mieszkańców.

5.4.3.5 Podsumowanie wyników badań ankietowych prowadzonych w trakcie spacerów badawczych

Podczas wszystkich 4 spacerów badawczych, tylko 15 respondentów wypełniło ankiety dostarczone przez prowadzącego spacer badawczy.

Na pierwsze pytanie *Gdyby to od Pani/Pana zależało, to która część Gminy Polanów powinno się rewitalizować, która wymaga zmian?* respondenci odpowiadali zazwyczaj podając tylko nazwę miejscowości, w której odbywał się spacer badawczy. W przypadku miejscowości Polanów pojawiały się konkretne przestrzenie jak:

- rynek,
- okolice dworca,
- centrum miasta (ulica Wolności i znajdujące się tam obiekty).

W przypadku miejscowości Cetuń pojawiło się miejsce jakim jest zabytkowy Kościół oraz „źródło”.

Na kolejne pytanie - *Czy to jest miejsce ważne dla wszystkich mieszkańców Gminy Polanów, czy tylko dla jakiejś konkretnej grupy, jakiej?* badani zazwyczaj odpowiadali, że jest to miejsce ważne dla wszystkich mieszkańców a na czym *polega atrakcyjność tego miejsca dla ludzi? Co sprawia, że to miejsce to wymaga poprawy?* wskazywano umiejscowienie je w centrum o potencjale na przestrzeń publiczną, teren rekreacji wypoczynku, integracji społeczności oraz miejsce wydarzeń kulturalnych. Do innych cech należała tu korzystna lokalizacja przestrzeni.

W pytaniu nr 5 respondentom zadano pytanie *Proszę wskazać, który obszar mający zostać poddany rewitalizacji P. zamieszkuje lub jest P. z nim w jakikolwiek związany/a? z zaznaczeniem aby wskazać jeden obszar.*

W przypadku miejscowości:

- Polanów - najczęściej wskazywano ulicę Wolności lub ogólnie centrum miasta (w umowne centrum miasta wliczana jest również ulica Wolności),
- Cetuń – centrum miejscowości,
- Rzeczyca Wielka i Mała – przestrzeń publiczną miejscowości,
- Chocimino – „źródło” i zabytkowy Kościół.

Ankietowanych poproszono o wskazanie po 3 problemy społeczne z 5 kategorii, które na wskazanym obszarze są najbardziej uciążliwe. Odpowiedzi uczestników 4 spacerów badawczych potraktowano łącznie oraz opisano i przedstawiono graficznie w formie tabel.

Do najczęściej wskazywanych problemów społecznych w podanym obszarze należały:

- systematyczne zmniejszanie się liczby ludności miasta,
- wysoki poziom bezrobocia.

5.4.4 Obszary rewitalizacji w gminie Polanów w opinii mieszkańców obszaru rewitalizacji

Instytut Badawczy IPC Sp. z o.o. w czerwcu 2017 roku zrealizował badania ilościowe dla Gminy Polanów.

Badanie zostało zrealizowane za pomocą trzech technik badawczych – CATI, CAPI oraz CAWI. Narzędzia zostały tak zaprojektowane, aby można było przełożyć je na trzy techniki badawcze. Dzięki takiemu rozwiązaniu zwiększono próbę badawczą bez wpływu na jakość uzyskanych badań.

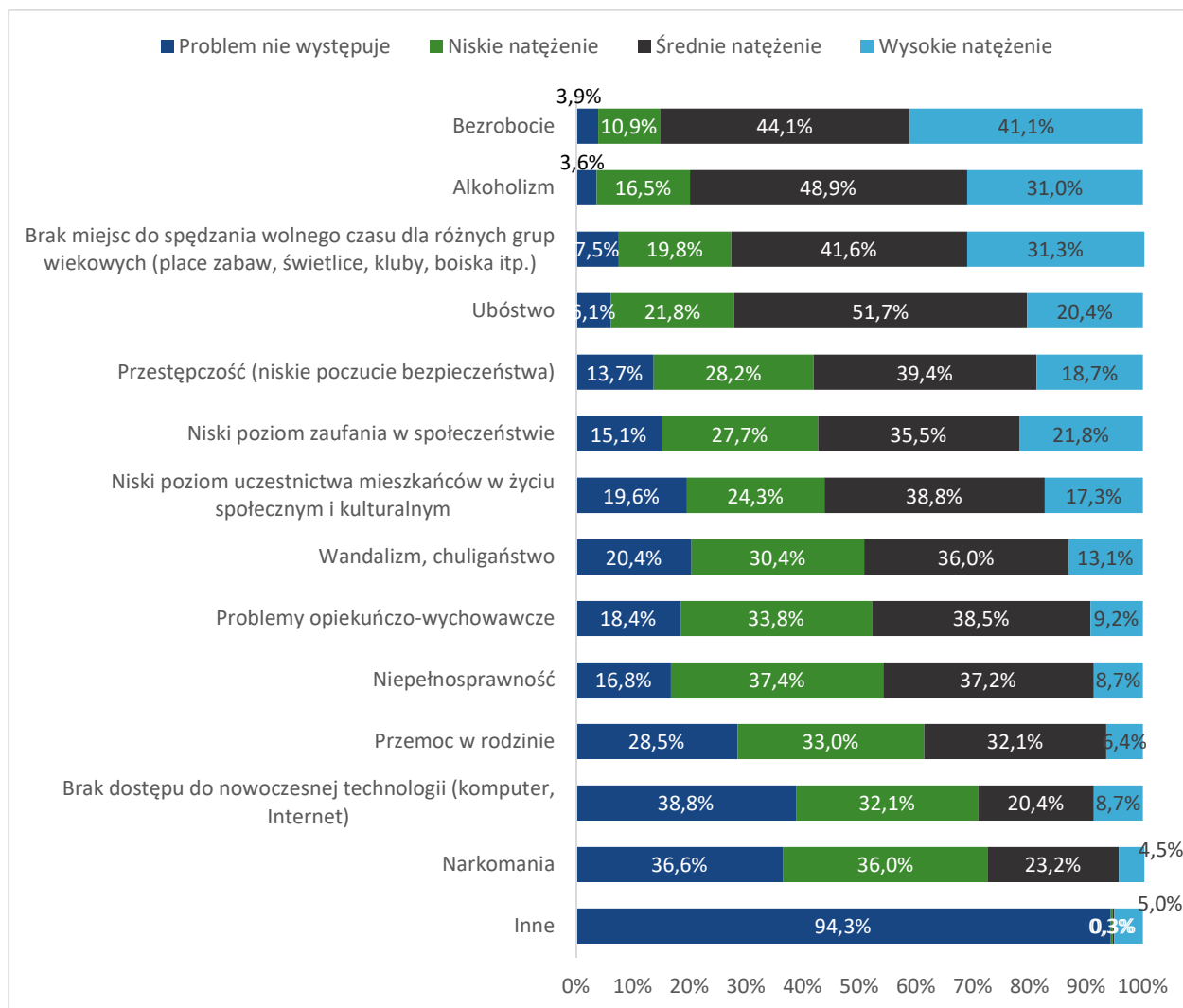
- CATI – Computer Assisted Telephone Interviewing - metoda zbierania informacji w badaniach ilościowych. W badaniach realizowanych metodą CATI wywiad z respondentem jest prowadzony przez telefon, a ankieter odczytuje pytania i notuje uzyskiwane odpowiedzi korzystając ze specjalnego skryptu komputerowego. Skrypt pozwala na pewne zautomatyzowanie kwestionariusza – np. poprzez zarządzanie filtrowaniem zadawanych pytań lub losowanie kolejności, w jakiej określone kwestie będą odczytywane respondentowi.
- CAWI – Computer Assisted Web Interview - wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony www – metoda zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej.
- CAPI – Computer Assisted Personal Interview – wywiady bezpośrednie przeprowadzane z respondentami przy użyciu laptopów, tabletów. Technika CAPI pozwala na pełną multimedialność – respondentowi możemy prezentować materiał tekstowy, graficzny, dźwiękowy i filmowy.

W badaniach wzięło udział 358 respondentów. Wśród nich zbadano nieco więcej kobiet niż mężczyzn – 51,4%;48,6%. Wiek respondentów został zgrupowany w 3 przedziały – 18 – 34-latkowie (30,7%), 35 – 54-latkowie (45,5%) oraz osoby w wieku powyżej 55 lat (23,7%).

Na obszarze rewitalizacji badani mieszkańcy uznali, że najpoważniejszym problemem, charakteryzującym się największym natężeniem, jest bezrobocie (85,2% - suma odpowiedzi średnie i wysokie natężenie). Na drugim miejscu uplasował się alkoholizm (79,9% - suma odpowiedzi średnie i wysokie natężenie), na trzecim zaś brak miejsc do spędzania wolnego czasu dla różnych grup wiekowych – place zabaw, świetlice, kluby, boiska etc. (72,9% - suma odpowiedzi średnie i wysokie natężenie).

Za duży problem na obszarze rewitalizacji badani uznali również ubóstwo (72,1% - suma odpowiedzi średnie i wysokie natężenie). Ranking zamyka problem braku dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, Internet) oraz problem narkomanii. Ponad jedna trzecia respondentów uznała, że te problemy na obszarze rewitalizacji nie występują (dla nowoczesnych technologii – 38,8%, a dla narkomanii – 36,6%), a około jedna trzecia zadeklarowała, że problem ten występuje, ale w niskim natężeniu (dla nowoczesnych technologii – 32,1%, a dla narkomanii – 36,0%).

Wykres 1. Natężenie poszczególnych elementów na obszarze rewitalizacji

Źródło: Badanie ilościowe, IB IPC Sp. z o.o., 2017 rok

Pytanie o stopień natężenia poszczególnych problemów społecznych zdekomponowano także na poszczególne miejsca, które zostaną objęte programem rewitalizacji. Liczebność respondentów mieszkających w różnych częściach Polanowa i okolicznych miejscowościach wyglądała następująco:

- Polanów, ul. Wolności – 68 badanych
- Polanów, ul. Koszalińska – 60 badanych
- Polanów, ul. Sławieńska – 26 badanych
- Polanów, ul. Zamkowa – 70 badanych
- Chocimino – 15 badanych
- Cetuń – 19 badanych
- Naclaw – 46 badanych
- Rzeczyca Wielka – 27 badanych
- Miejsce poza wskazanymi powyżej obszarami – 27 badanych

Tabela prezentuje sumę odpowiedzi „średnie natężenie” oraz „wysokie natężenie”. We wszystkich badanych obszarach wśród głównych problemów pojawiło się bezrobocie (najczęściej podawane w Naclawiu – 93,5%), a także alkoholizm (najczęściej wskazywane Polanowie na ul. Wolności).

W Polanowie na ul. Wolności poza dwoma głównymi problemami (alkoholizm – 89,7% oraz bezrobocie – 82,4%) wskazano jeszcze na brak miejsc do spędzania czasu wolnego dla różnych grup wiekowych (77,9%). Natomiast wydaje się, że najmniejszym problemem dla mieszkańców tej ulicy jest narkomania – 19,1% oraz brak dostępu do nowoczesnych technologii – 27,9%.

W Polanowie na ul. Koszalińskiej największym problemem jest alkoholizm – 85%, na drugim miejscu przestępczość (na tej ulicy mieszkańcy nie czują się bezpiecznie) – 81,7%. Na trzecim miejscu pod względem natężenia występowania uplasowało się bezrobocie – 80%. Podobnie jak w przypadku ul. Wolności, na ul. Koszalińskiej najmniejszym problemem wydaje się być brak dostępu do nowoczesnej technologii – 25% oraz narkomania – 28,3%.

W Polanowie na ul. Sławieńskiej wśród problemów o największym natężeniu odnotowano przestępczość – 96,2%, na drugim miejscu *ex aequo* uplasował się alkoholizm oraz brak miejsc do spędzania czasu wolnego – 84,6%, a na trzecim miejscu *ex aequo* bezrobocie oraz ubóstwo – 80,8%. Tak jak w przypadku poprzednich ulic, najmniejszym problemem wydaje się tu być brak dostępu do nowoczesnej technologii – 34,% oraz narkomania – 38,5%.

W Polanowie na ul. Zamkowej aż 91,4% badanych wskazało, że problemem o największym stopniu natężenia jest bezrobocie. Na drugim miejscu wskazano na alkoholizm – 77,1%, a na trzecim na brak miejsc do spędzania czasu wolnego – 75,7%. Natomiast najmniejszym problemem na ulicy Zamkowej jest brak dostępu do nowoczesnej technologii – 8,6%, przemoc w rodzinie – 21,4% oraz narkomania 28,6%.

W Chociminie największy problem stanowi bezrobocie, ubóstwo oraz brak miejsc do spędzania czasu wolnego – po 80% wskazań, a także niski poziom zaufania w społeczeństwie i alkoholizm – po 73,3% wskazań. Najniższa skala występowania problemów dotyczyła przestępczości oraz narkomanii – po 26,7% wskazań oraz przemocy w rodzinie – 33,3% odpowiedzi.

Mieszkańcy Cetunia deklarują, że w ich miejscowości problemem o największym natężeniu jest bezrobocie oraz brak miejsc do spędzania wolnego czasu – po 84,2% wskazań. Na drugim miejscu *ex aequo* pojawiło się ubóstwo oraz alkoholizm – po 68,4% wskazań. Najmniejszy problem w Cetuniu stanowi przestępczość – 15,8%, niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym i kulturalnym – 21,1% oraz narkomania – 26,3% wskazań.

W Naclawiu największy odsetek badanych wskazał na bezrobocie – 93,5%. Problemem o wysokim stopniu natężenia jest również alkoholizm – 71,7%, a na trzecim miejscu uplasowało się *ex aequo* ubóstwo oraz niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym i kulturalnym – po 67,4% wskazań. W Naclawiu natomiast występuje niski stopień natężenia takich problemów jak przemoc w rodzinie – 13%, problemy opiekuńczo-wychowawcze – 15,2% wskazań oraz przestępczość – 19,6%.

W Rzeczy Wielkiej problemem o największym natężeniu jest bezrobocie – 85,2% wskazań. Na drugim miejscu uplasowało się ubóstwo – 77,8%, a na trzecim alkoholizm – 74,1%. Problemami o niższym natężeniu w Rzeczy Wielkiej są narkomania oraz przemoc w rodzinie – po 29,6% wskazań oraz brak dostępu do nowoczesnej technologii – 33,3% odpowiedzi.

Osoby mieszkające na innych obszarach miasta, oceniały także skalę występowania poszczególnych problemów na terach wybranych do działań rewitalizacyjnych. Według tej grupy respondentów największym problemem jest tu niski poziom zaufania w społeczeństwie – 85,2%, na drugim miejscu uplasowało się bezrobocie – 81,5%, a na trzecim *ex aequo* ubóstwo oraz alkoholizm – po 77,8% wskazań. Wśród mieszkańców innych terenów istnieje przekonanie, że na terenach przeznaczonych do

rewitalizacji występuje niskie natężenie takich problemów jak: niepełnosprawność – 25,9%, przemoc w rodzinie – 33,3% oraz brak dostępu do nowoczesnej technologii – 37%.

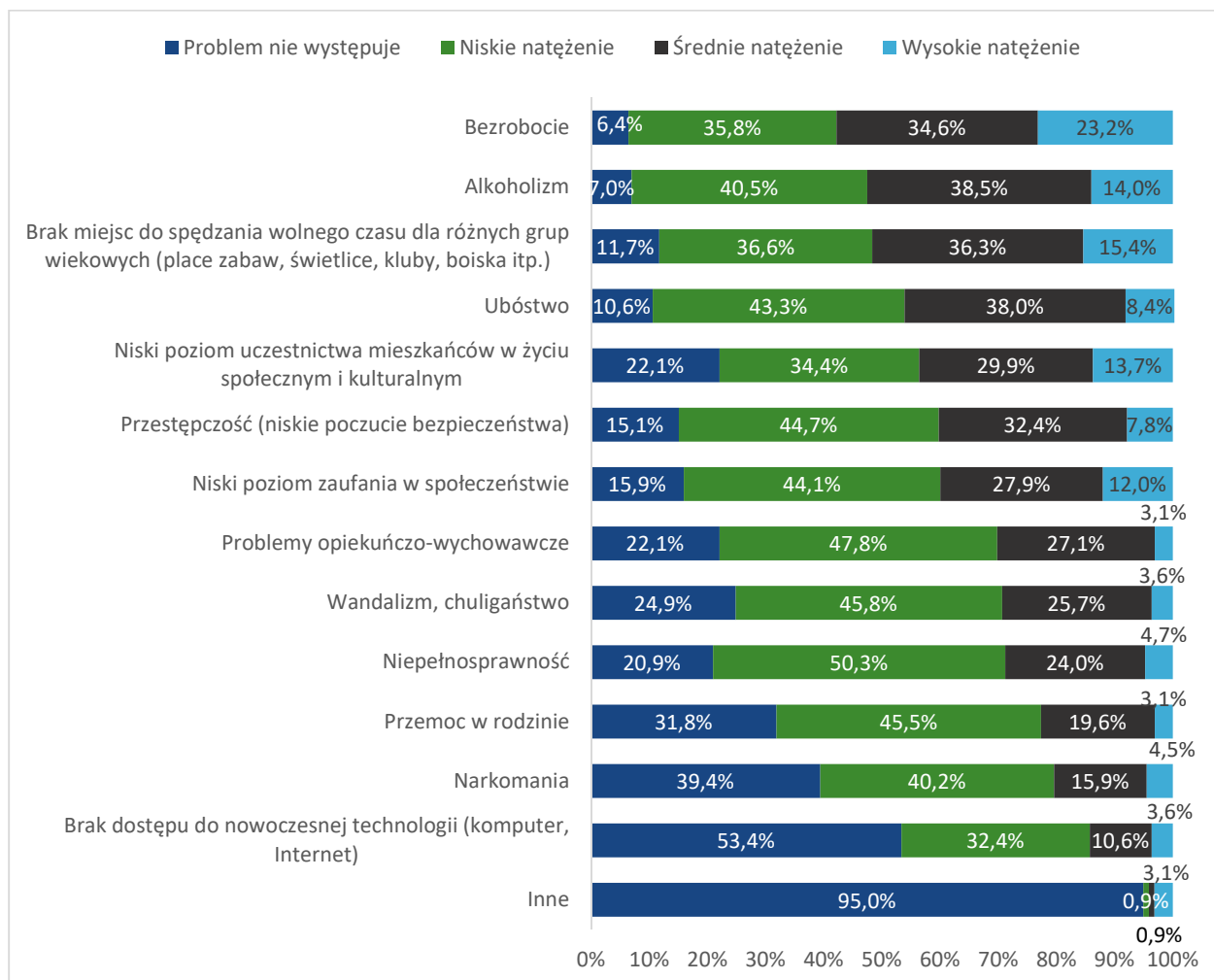
Tabela 36. Natężenie poszczególnych elementów na obszarze rewitalizacji w podziale na miejsce zamieszkania respondenta

Problem	Miejsce zamieszkania respondenta								
	Polanów, ul. Wolności	Polanów, ul. Kozalińska	Polanów, ul. Sławieńska	Polanów, ul. Zamkowa	Chocimino	Cetui	Nadaw	Rzeczycza Wielka	miejsce poza wskazanymi obszarami
Bezrobocie	82,4%	80,0%	80,8%	91,4%	80,0%	84,2%	93,5%	85,2%	81,5%
Ubóstwo	66,2%	70,0%	80,8%	74,3%	80,0%	68,4%	67,4%	77,8%	77,8%
Przestępczość (niskie poczucie bezpieczeństwa)	63,2%	81,7%	96,2%	70,0%	26,7%	15,8%	19,6%	55,6%	40,7%
Niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym i kulturalnym	63,2%	56,7%	61,5%	47,1%	73,3%	21,1%	67,4%	40,7%	66,7%
Niski poziom zaufania w społeczeństwie	58,8%	65,0%	65,4%	58,6%	73,3%	31,6%	28,3%	55,6%	85,2%
Wandalizm, chuligaństwo	55,9%	56,7%	57,7%	47,1%	46,7%	31,6%	34,8%	44,4%	55,6%
Alkoholizm	89,7%	85,0%	84,6%	77,1%	73,3%	68,4%	71,7%	74,1%	77,8%
Narkomania	19,1%	28,3%	38,5%	28,6%	26,7%	26,3%	23,9%	29,6%	40,7%
Przemoc w rodzinie	63,2%	48,3%	61,5%	21,4%	33,3%	36,8%	13,0%	29,6%	33,3%
Problemy opiekuńczo-wychowawcze	55,9%	46,7%	69,2%	61,4%	46,7%	36,8%	15,2%	25,9%	59,3%
Niepełnosprawność	50,0%	53,3%	76,9%	45,7%	60,0%	31,6%	23,9%	48,1%	25,9%
Brak miejsc do spędzania wolnego czasu dla różnych grup wiekowych (place zabaw, świetlice, kluby, boiska itp.)	77,9%	71,7%	84,6%	75,7%	80,0%	84,2%	52,2%	63,0%	77,8%
Brak dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, Internet)	27,9%	25,0%	34,6%	8,6%	66,7%	42,1%	39,1%	33,3%	37,0%

Źródło: Badanie ilościowe, IB IPC Sp. z o.o., 2017 rok

Poszczególne elementy w gminie Polanów zostały uszeregowane według sum „średnie natężenie” oraz „wysokie natężenie”. Okazuje się, że ranking problemów wygląda podobnie jak w przypadku obszarów wybranych do procesu rewitalizacji – największym problemem jest bezrobocie, następnie alkoholizm i kolejny problem to brak miejsc do spędzania wolnego czasu. Jednak biorąc pod uwagę całą gminę sumy odpowiedzi „średnie natężenie” oraz „wysokie natężenie” są niższe niż w przypadku terenów przeznaczonych do rewitalizacji. Niższe są też wskaźniki odpowiedzi „wysokie natężenie”. Świadczy to o trafności wybranych obszarów – obszary najbardziej problemowe.

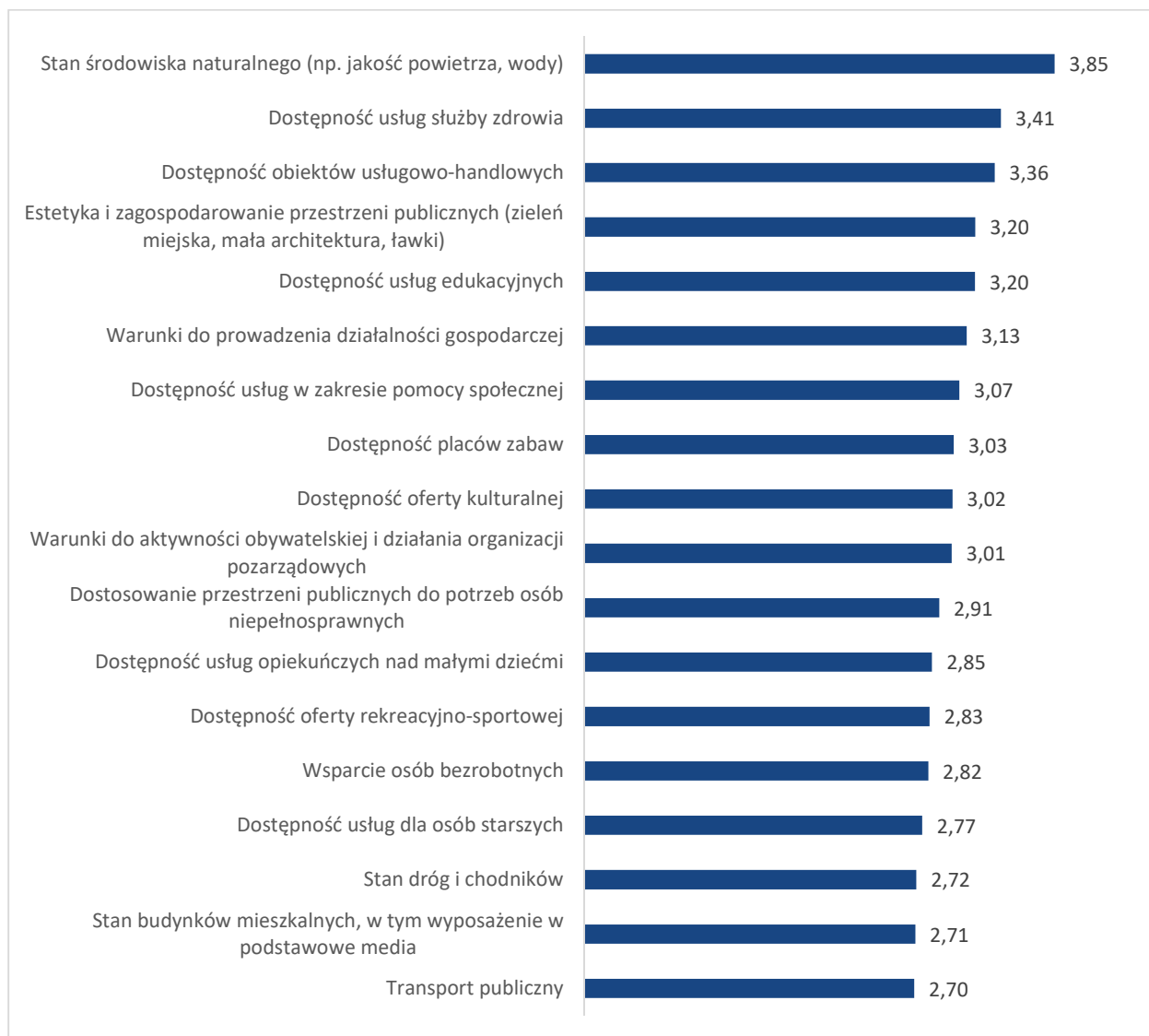
Wykres 2. Natężenie poszczególnych elementów w Gminie Polanów

Źródło: Badanie ilościowe, IB IPC Sp. z o.o., 2017 rok

W kolejnym pytaniu badani oceniali na 5-stopniowej skali szkolnej poszczególne aspekty życia w obszarze rewitalizacji. Poniższy wykres prezentuje średnie odpowiedzi – im większa średnia, tym lepsza ocena. Najlepiej spośród wszystkich czynników oceniono stan środowiska naturalnego – jakość powietrza, wody $M=3,85$. Na ocenę „dostateczny plus” oceniono również dostęp do służby zdrowia $M=3,41$ oraz dostępność obiektów usługowo-handlowych $M=3,36$. Najgorzej w ocenie wypadł transport publiczny $M=2,70$, stan budynków mieszkalnych, w tym wyposażenie w podstawowe media $M=2,71$ oraz stan dróg i chodników $M=2,72$. Średnią poniżej 3,0 uzyskała również dostępność usług dla osób starszych $M=2,77$, wsparcie osób bezrobotnych $M=2,82$ oraz dostępność oferty rekreacyjno-sportowej $M=2,83$. Warto także pracować nad dostępnością usług opiekuńczych nad małymi dziećmi $M=2,85$ oraz nad udogodnieniami dla osób niepełnosprawnych (dostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych) $M=2,91$.

Wykres 3. Ocena aspektów życia na obszarze rewitalizacji na 5 – stopniowej skali

Źródło: Badanie ilościowe, IB IPC Sp. z o.o., 2017 rok

W Polanowie na ul. Wolności najwyżej oceniono takie aspekty życia jak stan środowiska naturalnego $M=3,94$, dostępność obiektów usługowo-handlowych $M=3,74$ oraz dostępność usług służby zdrowia $M=3,66$. Najgorzej zaś wśród mieszkańców tej części Polanowa wypadło dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych $M=2,71$. Na drugim miejscu znalazły się *ex aequo* takie aspekty życia jak dostępność usług dla osób starszych oraz transport publiczny $M=2,68$. Na trzecim miejscu uplasował się stan budynków mieszkalnych $M=2,66$.

W Polanowie na ul. Koszalińskiej dobrze oceniono dostępność usług służby zdrowia $M=3,78$, dostępność do obiektów usługowo-handlowych $M=3,72$ oraz stan środowiska naturalnego $M=3,63$. Najgorzej zaś w ocenie wypadł stan dróg i chodników $M=2,30$, stan budynków mieszkalnych $M=2,40$ oraz transport publiczny $M=2,72$.

W Polanowie na ul. Sławieńskiej dobrze oceniono stan środowiska naturalnego $M=4,0$, dostępność usług służby zdrowia $M=3,92$ oraz dostępność do usług edukacyjnych $M=3,73$. Najgorzej zaś w ocenie wypadł stan budynków mieszkalnych $M=2,54$, stan dróg i chodników $M=2,58$ oraz dostęp do usług opiekuńczych dla nad małymi dziećmi $M=2,73$.

Mieszkańcy ul. Zamkowej w Polanowie wysoko ocenili stan środowiska naturalnego $M=3,80$, dostępność obiektów usługowo-handlowych $M=3,61$, a na trzecim miejscu znalazła się *ex aequo* dostępność usług służby zdrowia oraz dostępność usług edukacyjnych $M=3,39$.

W Chocimlinie dobrze ocenia się stan środowiska naturalnego $M=3,73$ to najwyższa średnia ocen w tej miejscowości. Pozostałe aspekty zostały ocenione na średnią poniżej 3,00. Najgorzej w ocenie wypadł transport publiczny $M=1,87$. Nisko oceniono także dostępność do służby zdrowia, do obiektów usługowo-handlowych oraz stan dróg i chodników $M=2,00$. Niskie noty dotyczyły także dostępności placów zabaw oraz wsparcia osób bezrobotnych $M=2,00$.

W Cetuniu najwyższe średnie uzyskała estetyka i zagospodarowanie przestrzeni publicznych (zieleń miejska, mała architektura, ławki) $M=4,37$. Ponadto ocenę „dobrą” przyznano dla stanu środowiska $M=4,05$. Na trzecim miejscu uplasował się dostęp do placów zabaw $M=3,47$. Najgorzej w Cetuniu ocenia się natomiast dostępność oferty sportowo-rekreacyjnej oraz transport publiczny $M=2,26$, na drugim miejscu znalazł się stan budynków mieszkalnych $M=2,37$, a na trzecim miejscu dostępność usług opiekuńczych $M=2,47$.

Nacław najlepiej oceniany jest pod względem stanu środowiska $M=4,09$, na drugim miejscu uplasowała się estetyka i zagospodarowanie przestrzeni publicznych $M=3,80$, a na trzecim miejscu dostępność usług dla osób starszych. Najniższe noty wśród mieszkańców Nacława oscylowały wokół oceny „dostatecznej” i oceniono tak warunki dla aktywności obywatelskiej i działania organizacji pozarządowych $M=3,11$, a także dostępność oferty kulturalnej i dostępność usług w zakresie pomocy społecznej $M=3,15$.

W Rzeczy Wielkiej najlepiej oceniono estetykę i zagospodarowanie przestrzeni publicznej $M=3,96$. Na drugim miejscu znalazła się ocena stanu środowiska naturalnego $M=3,74$, a na trzecim dostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych $M=3,37$. Najgorzej mieszkańcy Rzeczy Wielkiej ocenili natomiast stan budynków mieszkalnych, w tym wyposażenie w podstawowe media $M=2,41$. Na drugim miejscu znalazł się transport publiczny $M=2,52$, a na trzecim dostępność usług dla osób starszych $M=2,59$.

Osoby mieszkające na innych obszarach niż te przeznaczone do programu rewitalizacji najwyższe noty przyznali dla stanu środowiska naturalnego $M=3,78$. Na drugim miejscu znalazła się dostępność placów zabaw $M=3,37$, a na trzecim estetyka i zagospodarowanie przestrzeni publicznych $M=3,15$. Mieszkańcy innych terenów niż te przeznaczone do programu rewitalizacji najgorzej ocenili transport publiczny $M=1,93$. Na drugim miejscu znalazła się dostępność dla osób starszych $M=2,15$, a na trzecim stan dróg i chodników $M=2,26$.

Tabela 37. Ocena aspektów życia na obszarze rewitalizacji na 5 – stopniowej skali w podziale na miejsce zamieszkania respondenta

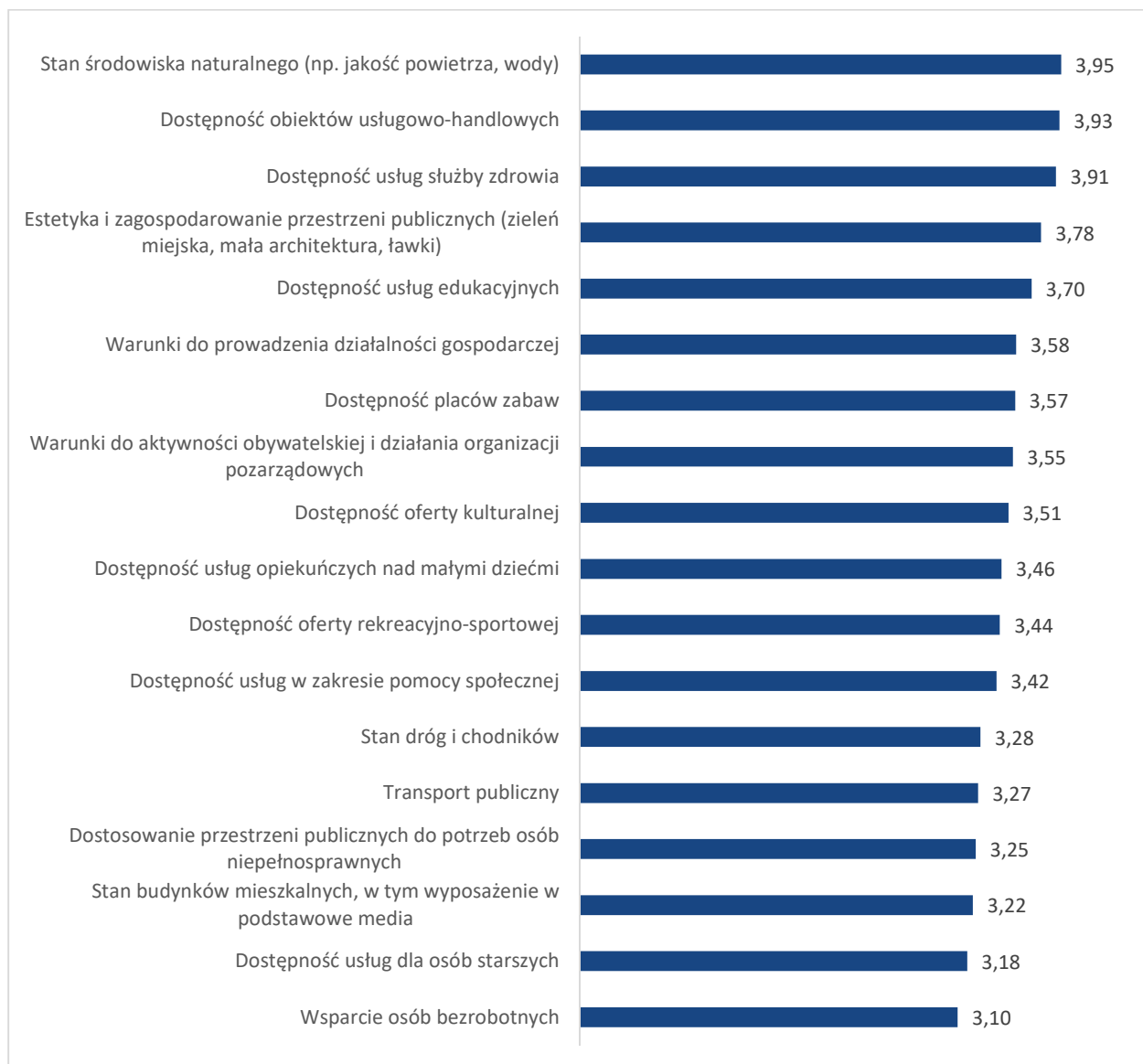
Oceniane aspekty	Miejsce zamieszkania respondenta								
	Włocławek Polanów, ul. Kaszaliński	Polanów, ul. Stawiański	Polanów, ul. Zamkowa	Chocimino	Cetun	Nadaw	Rzeczyca Wielka	obszarami mi wskazany poza miejsce	
Stan środowiska naturalnego (np. jakość powietrza, wody)	3,94	3,63	4,00	3,80	3,73	4,05	4,09	3,74	3,78
Dostępność usług służby zdrowia	3,66	3,78	3,92	3,39	2,00	2,89	3,65	2,74	2,96
Dostępność obiektów usługowo-handlowych	3,74	3,72	3,69	3,61	2,00	2,68	3,17	2,81	2,78
Estetyka i zagospodarowanie przestrzeni publicznych	3,09	3,13	2,85	2,77	2,07	4,37	3,80	3,96	3,15

(zieleni miejska, mała architektura, ławki)									
Dostępność usług edukacyjnych	3,31	3,30	3,73	3,39	2,27	2,79	3,22	2,81	2,89
Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej	3,00	3,27	3,50	3,24	2,20	3,00	3,63	2,89	2,56
Dostępność usług w zakresie pomocy społecznej	3,18	3,35	3,04	3,07	2,80	2,89	3,15	2,63	2,81
Dostępność placów zabaw	3,06	2,90	3,00	2,89	2,13	3,47	3,26	3,07	3,37
Dostępność oferty kulturalnej	3,04	3,13	3,19	2,89	2,67	2,84	3,15	3,19	2,78
Warunki do aktywności obywatelskiej i działania organizacji pozarządowych	3,26	2,98	3,08	3,17	2,67	3,05	3,11	2,63	2,33
Dostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych	2,71	2,75	2,96	3,06	2,27	2,79	3,46	3,37	2,37
Dostępność usług opiekuńczych nad małymi dziećmi	2,76	3,05	2,73	3,07	1,93	2,47	3,11	2,96	2,37
Dostępność oferty rekreacyjno-sportowej	2,72	3,10	3,12	2,73	2,60	2,26	3,13	2,78	2,56
Wsparcie osób bezrobotnych	2,81	2,75	3,23	2,59	2,13	2,63	3,65	2,81	2,30
Dostępność usług dla osób starszych	2,68	2,73	3,12	2,54	2,07	2,84	3,76	2,59	2,15
Stan dróg i chodników	2,79	2,30	2,58	2,79	2,00	2,84	3,65	2,63	2,26
Stan budynków mieszkalnych, w tym wyposażenie w podstawowe media	2,66	2,40	2,54	2,77	2,20	2,37	3,61	2,41	2,85
Transport publiczny	2,68	2,72	3,12	2,79	1,87	2,26	3,39	2,52	1,93

Źródło: Badanie ilościowe, IB IPC Sp. z o.o., 2017 rok

Poszczególne aspekty życia zostały także ocenione na skali 5-stopniowej w odniesieniu do gminy Polanów. Tak jak w przypadku natężenia poszczególnych problemów, tak w przypadku oceny aspektów życia, oceny są wyższe dla gminy niż obszarów rewitalizowanych. W gminie tak jak w obszarze rewitalizacji najwyższe noty otrzymał stan środowiska $M=3,95$. Na drugim miejscu znalazła się dostępność obiektów usługowo-sportowych $M=3,93$, a na trzecim dostępność usług służby zdrowia $M=3,91$. Najgorzej w całej Gminie Polanów oceniono wsparcie osób bezrobotnych $M=3,10$, dostępność usług dla osób starszych $M=3,18$ oraz stan budynków mieszkalnych, w tym wyposażenie w podstawowe media $M=3,22$.

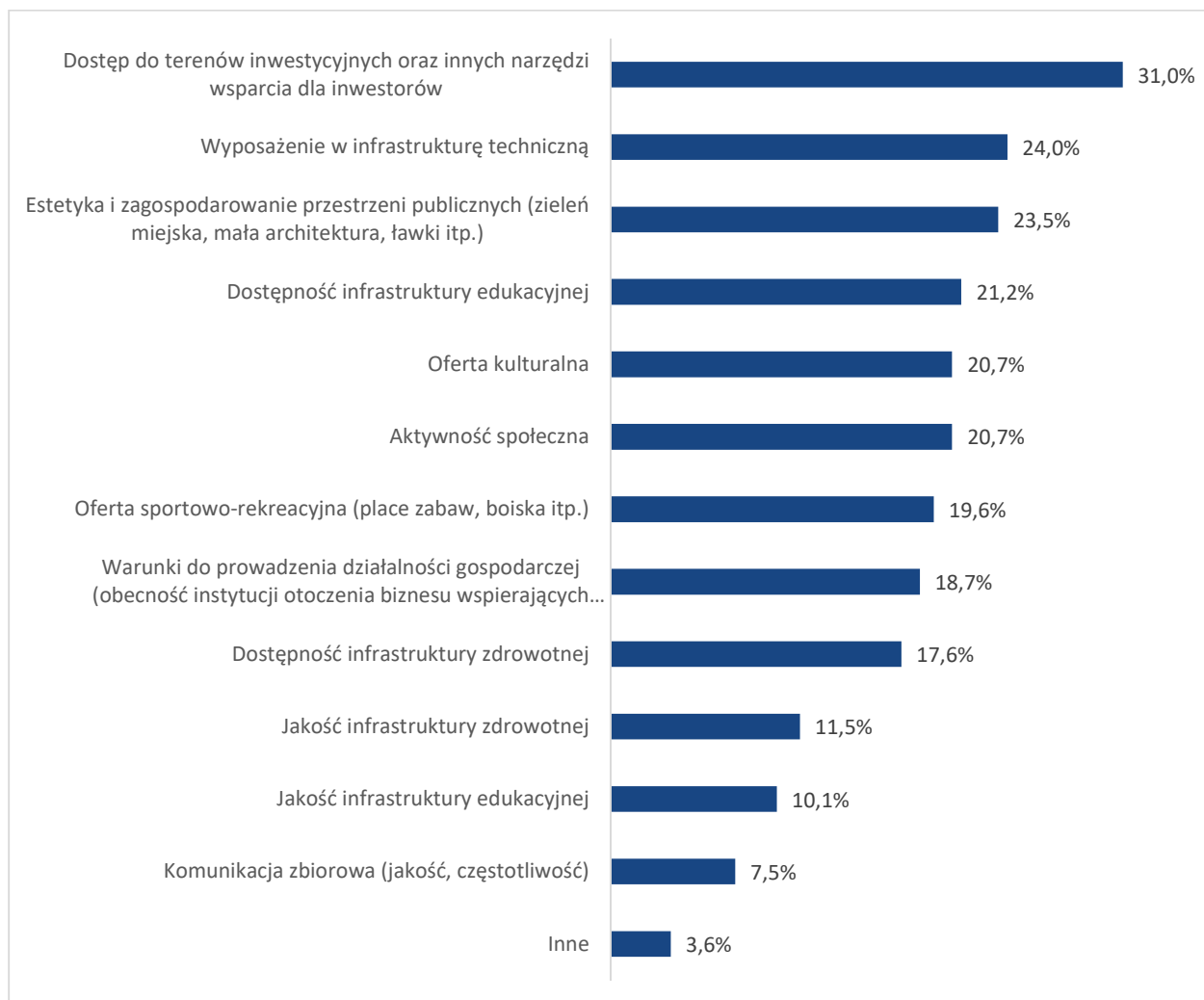
Wykres 4. Ocena aspektów życia w gminie Polanów na 5 – stopniowej skali

Źródło: Badanie ilościowe, IB IPC Sp. z o.o., 2017 rok

W kolejnym pytaniu badani mieli za zadanie określić trzy najważniejsze potencjały (mocne strony) występujące na obszarze rewitalizacji. Na pierwszym miejscu badani uplasowali dostęp do terenów inwestycyjnych oraz innych narzędzi wsparcia dla inwestorów – 31%. Kolejną mocną stroną obszaru rewitalizacji jest wyposażenie w infrastrukturę techniczną – 24%, a na trzecim miejscu badani umieścili estetykę i zagospodarowanie przestrzeni publicznych – 23,5%. Ranking zamyka komunikacja zbiorowa – 7,5% wskazań, a także jakość infrastruktury edukacyjnej – 10,1% wskazań. Wśród innych odpowiedzi, które otrzymały 3,6% wskazań znalazła się turystyka, duża ilość lasów, zieleni, jezioro, bliskość morza, a także wsparcie dla rodzin wielodzietnych.

Wykres 5. Trzy najważniejsze potencjały (mocne strony) na obszarze rewitalizacji

Źródło: Badanie ilościowe, IB IPC Sp. z o.o., 2017 rok

Pytanie o trzy najważniejsze potencjały (mocne strony) na obszarze rewitalizacji zdekomponowano na miejsce zamieszkania respondenta. Hierarchia przedstawia się następująco:

- **Polaków, ul. Wolności**
 1. Dostęp do terenów inwestycyjnych oraz innych narzędzi wsparcia dla inwestorów oraz wyposażenie w infrastrukturę techniczną – po 20,6% wskazań
 2. Dostępność infrastruktury zdrowotnej – 17,6% wskazań
 3. Dostępność infrastruktury edukacyjnej – 16,2% wskazań
- **Polaków, ul. Koszalińska**
 1. Dostęp do terenów inwestycyjnych oraz innych narzędzi wsparcia dla inwestorów – 26,7% wskazań
 2. Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej (obecność instytucji otoczenia biznesu wspierających rozwój podmiotów gospodarczych) – 23,3% wskazań
 3. Estetyka i zagospodarowanie przestrzeni publicznych (zielen miejska, mała architektura, ławki itp.) – 21,7% wskazań
- **Polaków, ul. Sławińska**
 1. Dostęp do terenów inwestycyjnych oraz innych narzędzi wsparcia dla inwestorów – 42,3% wskazań
 2. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną – 34,6% wskazań

3. Dostępność infrastruktury edukacyjnej – 23,1% wskazań
- **Polanów, ul. Zamkowa**
 1. Dostęp do terenów inwestycyjnych oraz innych narzędzi wsparcia dla inwestorów – 41,4% wskazań
 2. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną – 38,6% wskazań
 3. Dostępność infrastruktury edukacyjnej – 25,7% wskazań
- **Chocimino**
 1. Estetyka i zagospodarowanie przestrzeni publicznych (zieleń miejska, mała architektura, ławki itp.) – 46,7% wskazań
 2. Aktywność społeczna – 40% wskazań
 3. Dostęp do terenów inwestycyjnych oraz innych narzędzi wsparcia dla inwestorów, oferta kulturalna oraz oferta sportowo-rekreacyjna (place zabaw, boiska itp.) – 26,7% wskazań
- **Cetuń**
 1. Dostęp do terenów inwestycyjnych oraz innych narzędzi wsparcia dla inwestorów – 57,9% wskazań
 2. Estetyka i zagospodarowanie przestrzeni publicznych (zieleń miejska, mała architektura, ławki itp.) – 52,6% wskazań
 3. Oferta sportowo-rekreacyjna (place zabaw, boiska itp.) – 47,4% wskazań
- **Nacław**
 1. Estetyka i zagospodarowanie przestrzeni publicznych (zieleń miejska, mała architektura, ławki itp.) – 41,3% wskazań
 2. Dostępność infrastruktury edukacyjnej – 39,1% wskazań
 3. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną oraz oferta kulturalna – 28,3% wskazań
- **Rzeczycza Wielka**
 1. Dostęp do terenów inwestycyjnych oraz innych narzędzi wsparcia dla inwestorów – 51,9% wskazań
 2. Estetyka i zagospodarowanie przestrzeni publicznych (zieleń miejska, mała architektura, ławki itp.) – 40,7% wskazań
 3. Oferta kulturalna – 37% wskazań
- **Miejsce poza wskazanymi do rewitalizacji obszarami**
 1. Oferta kulturalna oraz oferta sportowo-rekreacyjna (place zabaw, boiska itp.) – 33,3% wskazań
 2. Estetyka i zagospodarowanie przestrzeni publicznych (zieleń miejska, mała architektura, ławki itp.) – 29,6% wskazań
 3. Dostępność infrastruktury edukacyjnej oraz aktywność społeczna – 22,2% wskazań

Tabela 38. Trzy najważniejsze potencjały (mocne strony) na obszarze rewitalizacji w podziale na miejsce zamieszkania respondenta

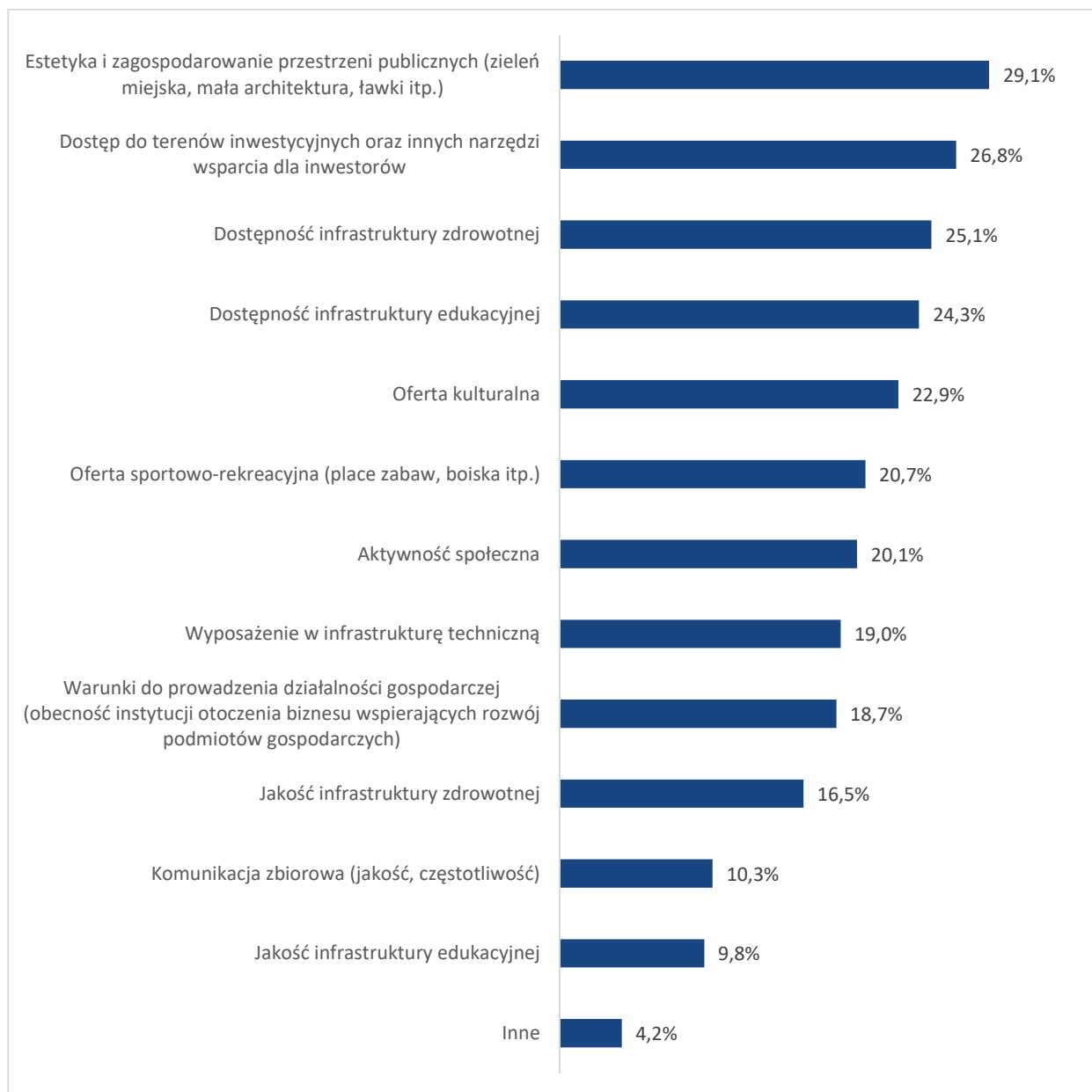
Mocne strony	Miejsce zamieszkania respondenta								
	Polanów, Wolności ul.	Polanów, Kozalińska ul.	Polanów, Sławińska ul.	Polanów, Zamkowa ul.	Chocimino	Cetuń	Nacław	Rzeczycza Wielka	miejsce wskazanymi poza obszarami
Dostęp do terenów inwestycyjnych oraz innych narzędzi wsparcia dla inwestorów	20,6%	26,7%	42,3%	41,4%	26,7%	57,9%	15,2%	51,9%	18,5%
Wyposażenie w infrastrukturę techniczną	20,6%	16,7%	34,6%	38,6%	13,3%	10,5%	28,3%	22,2%	11,1%

Estetyka i zagospodarowanie przestrzeni publicznych (zielen miejska, mała architektura, ławki itp.)	13,2%	21,7%	3,8%	8,6%	46,7%	52,6%	41,3%	40,7%	29,6%
Dostępność infrastruktury edukacyjnej	16,2%	20,0%	23,1%	25,7%	13,3%	5,3%	39,1%	7,4%	22,2%
Aktywność społeczna	13,2%	20,0%	7,7%	21,4%	40,0%	36,8%	19,6%	29,6%	22,2%
Oferta kulturalna	13,2%	16,7%	11,5%	15,7%	26,7%	26,3%	28,3%	37,0%	33,3%
Oferta sportowo-rekreacyjna (place zabaw, boiska itp.)	13,2%	20,0%	15,4%	8,6%	26,7%	47,4%	19,6%	29,6%	33,3%
Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej (obecność instytucji otoczenia biznesu wspierających rozwój podmiotów gospodarczych)	13,2%	23,3%	19,2%	22,9%	20,0%	15,8%	17,4%	25,9%	7,4%
Dostępność infrastruktury zdrowotnej	17,6%	20,0%	19,2%	20,0%	6,7%	0,0%	21,7%	14,8%	18,5%
Jakość infrastruktury zdrowotnej	7,4%	13,3%	11,5%	11,4%	0,0%	10,5%	15,2%	18,5%	11,1%
Jakość infrastruktury edukacyjnej	8,8%	10,0%	11,5%	4,3%	0,0%	15,8%	21,7%	7,4%	11,1%
Komunikacja zbiorowa (jakość, częstotliwość)	4,4%	5,0%	7,7%	1,4%	13,3%	0,0%	23,9%	7,4%	11,1%

Źródło: Badanie ilościowe, IB IPC Sp. z o.o., 2017 rok

Trzy najmocniejsze strony gminy Polanów to według respondentów estetyka i zagospodarowanie przestrzeni publicznej – 29,1%. Na drugim miejscu znalazł się dostęp do terenów inwestycyjnych oraz innych narzędzi wsparcia dla inwestorów – 26,8% wskazań, zaś na trzecim miejscu badani uplasowali dostęp do infrastruktury zdrowotnej – 25,1%. Ranking mocnych strony zamyka jakość infrastruktury edukacyjnej – 9,8% wskazań oraz komunikacja zbiorowa – 10,3%. Wśród innych odpowiedzi, wskazanych przez 4,2% respondentów znalazły się podobne odpowiedzi jak w przypadku oceny obszaru rewitalizacji – środowisko naturalne: jezioro, lasy, turystyka, szlaki turystyczne.

Wykres 6. Trzy najważniejsze potencjały (mocne strony) na obszarze gminy Polanów

Źródło: Badanie ilościowe, IB IPC Sp. z o.o., 2017 rok

Podsumowanie wyników badań z mieszkańcami

Największym problemem, jaki odnotowano na obszarze rewitalizacji jest bezrobocie (najczęściej podawane w Naclawiu). Na drugim miejscu uplasował się alkoholizm (najczęściej podawany w Polanowie na ul. Wolności), a na trzecim brak miejsc do spędzania wolnego czasu dla różnych grup wiekowych – place zabaw, świetlice, kluby, boiska etc. (problem najczęściej podawany w Polanowie na ulicy Sławieńskiej oraz w Cetuniu). Za duży problem na obszarze rewitalizacji badani uznali również ubóstwo (najczęściej podawane w Polanowie na ul. Sławieńskiej). To z czym obszar rewitalizacji ma najmniejsze problemy to brak dostępu do nowoczesnej technologii – komputer, Internet (najmniejszy problem występował w Polanowie na ul. Zamkowej) oraz narkomania (najmniejszy problem w Polanowie na ul. Wolności).

Na obszarach wybranych do rewitalizacji najlepiej oceniono stan środowiska naturalnego – jakość powietrza, wody (najlepiej ocenione w Naclawiu). Na drugim miejscu uplasował się dostęp do służby zdrowia (najlepiej ocenione w Polanowie na ul. Sławieńskiej, zaś w Chociminie była to jedna z najniższych ocen – dostęp do służby zdrowia jest tutaj problemem), a na trzecim dostępność obiektów usługowo-handlowych (najlepiej ocenione w Polanowie na ul. Wolności, a ponownie w Chociminie była to jedna z najniższych ocen). Najgorzej w ocenie wypadł transport publiczny (najgorzej w Chociminie), stan budynków mieszkalnych, w tym wyposażenie w podstawowe media oraz stan dróg i chodników (również w Chociminie).

Trzy najważniejsze potencjały (mocne strony) występujące na obszarze rewitalizacji to: dostęp do terenów inwestycyjnych oraz innych narzędzi wsparcia dla inwestorów, wyposażenie w infrastrukturę techniczną oraz estetyka i zagospodarowanie przestrzeni publicznych. Ranking zamyka komunikacja zbiorowa, a także jakość infrastruktury edukacyjnej. Biorąc pod uwagę poszczególne obszary hierarchia przedstawia się następująco:

- **Polanów, ul. Wolności**
 1. Dostęp do terenów inwestycyjnych oraz innych narzędzi wsparcia dla inwestorów oraz wyposażenie w infrastrukturę techniczną
 2. Dostępność infrastruktury zdrowotnej
 3. Dostępność infrastruktury edukacyjnej
- **Polanów, ul. Koszalińska**
 1. Dostęp do terenów inwestycyjnych oraz innych narzędzi wsparcia dla inwestorów
 2. Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej (obecność instytucji otoczenia biznesu wspierających rozwój podmiotów gospodarczych)
 3. Estetyka i zagospodarowanie przestrzeni publicznych (zielen miejska, mała architektura, ławki itp.)
- **Polanów, ul. Sławieńska**
 1. Dostęp do terenów inwestycyjnych oraz innych narzędzi wsparcia dla inwestorów
 2. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną
 3. Dostępność infrastruktury edukacyjnej
- **Polanów, ul. Zamkowa**
 1. Dostęp do terenów inwestycyjnych oraz innych narzędzi wsparcia dla inwestorów
 2. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną
 3. Dostępność infrastruktury edukacyjnej
- **Chocimino**
 1. Estetyka i zagospodarowanie przestrzeni publicznych (zielen miejska, mała architektura, ławki itp.)
 2. Aktywność społeczna
 3. Dostęp do terenów inwestycyjnych oraz innych narzędzi wsparcia dla inwestorów, oferta kulturalna oraz oferta sportowo-rekreacyjna (place zabaw, boiska itp.)
- **Cetuń**
 1. Dostęp do terenów inwestycyjnych oraz innych narzędzi wsparcia dla inwestorów
 2. Estetyka i zagospodarowanie przestrzeni publicznych (zielen miejska, mała architektura, ławki itp.)
 3. Oferta sportowo-rekreacyjna (place zabaw, boiska itp.)
- **Naclaw**
 1. Estetyka i zagospodarowanie przestrzeni publicznych (zielen miejska, mała architektura, ławki itp.)
 2. Dostępność infrastruktury edukacyjnej
 3. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną oraz oferta kulturalna
- **Rzeczyca Wielka**

1. Dostęp do terenów inwestycyjnych oraz innych narzędzi wsparcia dla inwestorów
2. Estetyka i zagospodarowanie przestrzeni publicznych (zieleń miejska, mała architektura, ławki itp.)
3. Oferta kulturalna

5.4.5 Podsumowanie diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji

Podsumowanie diagnozy obszaru rewitalizacji ujęto w formie klasycznej analizy SWOT. Podsumowanie przeprowadzono w odniesieniu do całości obszaru rewitalizacji. Tym samym analiza SWOT wskazuje nad podstawowe cele rewitalizacji Gminy Polanów. W dalszej części programu rewitalizacji poszczególne czynniki ujęte w analizie SWOT zestawiono z oczekiwanym obrazem przyszłości poszczególnych podobszarów rewitalizacji (wizja obszaru rewitalizacji) – oceniając tym samym ich znacznie dla realizacji kompleksowej przemiany tych podobszarów.

Analiza SWOT obejmuje analizę:

- Mocnych stron, tj. uwarunkowań wewnętrznych, mających pozytywny charakter z punktu widzenia przyszłego rozwoju obszaru rewitalizacji,
- Słabych stron, tj. uwarunkowań wewnętrznych o negatywnym charakterze,
- Szans, tj. uwarunkowań zewnętrznych o charakterze pozytywnym. Jako szanse uwzględnione zostały te zagadnienia, których źródła leżą poza obszarem rewitalizacji,
- Zagrożeń, tj. uwarunkowań zewnętrznych mających negatywny wpływ na dalszy rozwój obszaru rewitalizacji.

Tabela 39. Analiza SWOT obszaru rewitalizacji

Najważniejsze mocne strony obszaru rewitalizacji	Najistotniejsze słabe strony obszaru rewitalizacji
• Walory przestrzenne i środowiskowe, w przypadku Polanowa lokalizacja w centrum miasta, w przypadku obszarów wiejskich – duże walory przyrodnicze – czyste środowisko, • Istniejąca infrastruktura społeczna, umożliwiające rozwijanie oferty kulturalnej oraz aktywności społecznej, w tym obiekt Miejsko-Gminnego Centrum Kultury, świetlice wiejskie, • Istniejące aktywności społeczne, zarówno formalne (organizacje pozarządowe, działalność sołectw), jak też nieformalne (aktywność seniorów, działalność szkół, aktywności mieszkańców).	• Znaczna skala zjawiska bezrobocia i ubóstwa – oraz brak znaczącego zmniejszania skali tych zjawisk na wybranych podobszarach, • Niska aktywność społeczna mieszkańców, tj. ograniczona do nielicznej grupy mieszkańców obszarów rewitalizacji, w tym brak poczucia wspólnoty i tożsamości lokalnej, brak zaangażowania się w aktywności dotyczące dobra wspólnego, • Niskie wskaźniki przedsiębiorczości indywidualnej, • Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura społeczna, w tym wyposażenie obiektów świetlic lub brak świetlic (Cetuń), niedostateczne wyposażenie świetlic istniejących, brak miejsc plenerowych do

	rozwijania aktywności społecznej, brak placów zabaw, miejsc aktywności fizycznej, • Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura techniczna, w tym zły stan dróg, chodników, • Znaczna skala degradacji obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym – w szczególności skoncentrowana w przestrzeni centrum Polanowa (ul. Koszalińska), występowanie azbestu, duży udział zabudowy po PGR.
Szanse rozwoju obszaru rewitalizacji	Zagrożenia rozwoju obszaru rewitalizacji
• Poprawiająca się sytuacja na rynku pracy, wzrost liczby miejsc pracy, wzrost wynagrodzeń, • Wzrost zainteresowanie Gminą Polanów inwestorów zewnętrznych lub przedsiębiorców lokalnych – w kontekście posiadanych przez Gminę terenów inwestycyjnych oraz przychylności władz lokalnych • Wzrost integracji funkcjonalno-przestrzennej gminy oraz otoczenia, m. in. dzięki poprawie stanu infrastruktury drogowej, rozwoju sieci ścieżek oraz dróg rowerowych, • Znaczna skala możliwości pomocowych, w szczególności środki dedykowane obszarom rewitalizacji w funduszach unijnych w ramach RPO, w tym środki EFS, • Znaczny potencjał turystyczny oraz tzw. zielonych miejsc pracy, związany z rolnictwem, leśnictwem, gospodarką rybacką – umożliwiający rozwój małej przedsiębiorczości oraz usług na rzecz ludności.	• Wykluczenie komunikacyjne, w tym zły stan dróg, brak komunikacji publicznej, brak dróg i ścieżek rowerowych – co wpływa negatywnie na dostępność usług publicznych, w szczególności dla osób starszych, trudności związane z dojazdem do pracy, ograniczone wykorzystanie potencjału turystycznego, • Ograniczone możliwości finansowe realizacji pełnego planu rewitalizacji, związane ze skalą negatywnych zjawisk – w odniesieniu do zdolności finansowych Gminy Polanów, dostępności środków zewnętrznych oraz kwalifikowalności wydatków (np. brak większych możliwości wsparcie modernizacji i remontów obiektów mieszkalnych), • Nieefektywność i niedostosowanie zakresu wsparcia zewnętrznego, przewidzianego w funduszach zewnętrznych – w odniesieniu do problemów, w szczególności społecznych, • Brak zaangażowania podmiotów prywatnych, w tym wspólnot, właścicieli obiektów mieszkalnych w remonty i modernizacje, co znacznie ograniczy kompleksowość rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne

6 WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI, CELE ORAZ KIERUNKI REWITALIZACJI

Wizja obszaru rewitalizacji jest pierwszym elementem struktury operacyjnej programu rewitalizacji. Program rewitalizacji jest dokumentem porządkującym sposób działania na rzecz wychodzenia ze stanów kryzysowych obszaru zdegradowanego. W przedmiotowym dokumencie datą docelową realizacji ujętych w nim projektów i przedsięwzięć jest 2023 rok. Taka perspektywa czasowa wskazuje na to, że wizję obszaru rewitalizacji należałoby określić właśnie dla tego roku.

Z drugiej strony podkreśla się, że rewitalizacja jest procesem wieloletnim, a jego komplementarność polega między innymi na spójności realizowanych przedsięwzięć w czasie, np. w odniesieniu do poprzednich programów rewitalizacji, realizowanych w latach 2007 – 2013.

W celu zdefiniowania wizji poszczególnych podobszarów rewitalizacji – przeanalizowano sformułowane zasadnicze problemy tych podobszarów i zestawiono je z potencjałami, na bazie których możliwe jest zrealizowanie pozytywnej przemiany.

Tabela 40. Zasadnicze problemy, potencjały oraz wizja obszaru rewitalizacji

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Zasadnicze problemy	Potencjały	Oczekiwana przemiana obszaru (wizja przemian na obszarze rewitalizacji).
1.	Polanów - ul. Koszalińska, Wolności, Zamkowa, Sławieńska	Społeczne: • Znaczna skala zjawiska bezrobocia, ubóstwa. • Niska aktywność społeczna mieszkańców, tj. ograniczona do nielicznej grupy mieszkańców obszaru rewitalizacji. • Niski poziom bezpieczeństwa. Pozostałe: • Znaczna skala degradacji funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej (w szczególności przestrzeń tzw. Rynku, dworca autobusowego oraz podwórek przy ul. Koszalińskiej). • Znaczna skala degradacji obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym (ul. Koszalińska, Zamkowa).	• Lokalizacja w centrum miasta. • Istniejąca infrastruktura społeczna, umożliwiające rozwijanie oferty kulturalnej oraz aktywności społecznej, w tym obiekt Miejsko-Gminnego Centrum Kultury. • Istniejące aktywności społeczne, zarówno formalne (organizacje pozarządowe), jak też nieformalne (aktywność seniorów, działalność szkół, aktywności mieszkańców).	Społeczna: • Zwiększanie aktywności zawodowej oraz przedsiębiorczości. • Zwiększanie aktywności społecznej mieszkańców. Przestrzenno-funkcjonalna oraz techniczna: • Rozwój infrastruktury społecznej oraz rewitalizacja przestrzeni publicznych. • Poprawa stanu zasobów mieszkaniowych oraz estetyki przestrzeni miejskiej.
2.	Chocimino	Społeczne: • Znaczna skala zjawiska bezrobocia i ubóstwa. • Niska aktywność społeczna mieszkańców, tj. ograniczona do nielicznej grupy	• Walory przyrodnicze. • Istniejąca infrastruktura społeczna, umożliwiające rozwijanie oferty kulturalnej oraz aktywności społecznej,	Społeczna: • Zwiększanie aktywności zawodowej oraz przedsiębiorczości. • Zmniejszanie skali ubóstwa,

		mieszkańców obszaru rewitalizacji. Pozostałe: - Znaczna skala degradacji funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej (zły stan obiektu zabytkowego kościoła oraz jego otoczenia, przestrzeni publicznych, brak obiektów rekreacji, zły stan nawierzchni dróg i chodników, zdewastowany cmentarz poniemiecki). - Znaczna skala degradacji obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym (w tym zabudowania po PGR).	w tym obiekt świetlicy wiejskiej. Istniejące aktywności społeczne, zarówno formalne (organizacje pozarządowe, działalność sołectw), jak też nieformalne (aktywność seniorów, aktywności mieszkańców).	- Zwiększanie aktywności społecznej mieszkańców. Przestrzenno-funkcjonalna oraz techniczna: - Rozwój infrastruktury społecznej oraz rewitalizacja przestrzeni publicznych. - Poprawa stanu zasobów mieszkaniowych oraz estetyki przestrzeni wsi.
3.	Cetuń	Społeczne: - Znaczna skala zjawiska bezrobocia i ubóstwa. - Niska aktywność społeczna mieszkańców, tj. ograniczona do nielicznej grupy mieszkańców obszaru rewitalizacji. Pozostałe: - Znaczna skala degradacji funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej (zdewastowane obiekty po PGR, brak świetlicy wiejskiej, brak zagospodarowanie	- Walory przyrodnicze, w tym sąsiedztwo jeziora. - Istniejąca infrastruktura społeczna, umożliwiające rozwijanie oferty kulturalnej oraz aktywności społecznej, w tym Dom Pomocy Społecznej. - Istniejące aktywności społeczne, zarówno formalne (organizacje pozarządowe, działalność sołectw), jak też nieformalne (aktywność seniorów, aktywności mieszkańców).	Społeczna: - Zwiększanie aktywności zawodowej oraz przedsiębiorczości. - Zwiększanie aktywności społecznej mieszkańców. Przestrzenno-funkcjonalna oraz techniczna: - Rozwój infrastruktury społecznej oraz rewitalizacja przestrzeni publicznych.

		terenów publicznych, niska estetyk, zły stan drogi oraz przestrzeni przystanku). • Znaczna skala degradacji obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym (w tym zabudowania po PGR).		• Poprawa stanu zasobów mieszkaniowych oraz estetyki przestrzeni wsi.
4.	Naclaw	Społeczne: • Znaczna skala zjawiska bezrobocia i ubóstwa. • Niska aktywność społeczna mieszkańców, tj. ograniczona do nielicznej grupy mieszkańców obszaru rewitalizacji. Pozostałe: • Znaczna skala degradacji funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej (park, przestrzeń przy kościele oraz świetlicy wiejskiej). • Znaczna skala degradacji obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym (w tym zabudowania po PGR).	• Walory przyrodnicze. • Istniejąca infrastruktura społeczna, umożliwiające rozwijanie oferty kulturalnej oraz aktywności społecznej, w tym obiekt świetlicy wiejskiej. • Istniejące aktywności społeczne, zarówno formalne (organizacje pozarządowe, działalność sołectw), jak też nieformalne (aktywność seniorów, aktywności mieszkańców).	Społeczna: • Zwiększanie aktywności zawodowej oraz przedsiębiorczości. • Zwiększanie aktywności społecznej mieszkańców. Przestrzenno-funkcjonalna oraz techniczna: • Rozwój infrastruktury społecznej oraz rewitalizacja przestrzeni publicznych. • Poprawa stanu zasobów mieszkaniowych oraz estetyki przestrzeni wsi.
5.	Rzeczyca Wielka	Społeczne: • Znaczna skala zjawiska bezrobocia i ubóstwa. • Niska aktywność społeczna mieszkańców, tj. ograniczona do nielicznej grupy	• Walory przyrodnicze. • Istniejąca infrastruktura społeczna, umożliwiające rozwijanie oferty kulturalnej oraz aktywności społecznej, w tym obiekt świetlicy wiejskiej.	Społeczna: • Zwiększanie aktywności zawodowej oraz przedsiębiorczości. • Zwiększanie aktywności społecznej mieszkańców.

		mieszkańców obszaru rewitalizacji. Pozostałe: • Znaczna skala degradacji funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej (brak zagospodarowania terenu przy świetlicy, zły stan chodników, zły stan drogi do Rzeczycy Małej, brak przystanku w Rzeczycy Małej, niski poziom bezpieczeństwa przy wyjeździe z Rzeczycy na drogę Polanów - Miastko). • Znaczna skala degradacji obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym (w tym zabudowania po PGR).	• Istniejące aktywności społeczne, zarówno formalne (organizacje pozarządowe, działalność sołectw), jak też nieformalne (aktywność seniorów, aktywności mieszkańców).	Przestrzenno-funkcjonalna oraz techniczna: • Rozwój infrastruktury społecznej oraz rewitalizacja przestrzeni publicznych. • Poprawa stanu zasobów mieszkaniowych oraz estetyki przestrzeni wsi.
--	--	---	---	---

Mając na uwadze powyższe **wizja obszaru rewitalizacji** wskazuje na następujące kluczowe przemiany obszaru rewitalizacji:

W sferze społecznej:

- Zwiększanie aktywności zawodowej oraz przedsiębiorczości,
- Zmniejszanie skali ubóstwa,
- Zwiększanie aktywności społecznej mieszkańców.

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej:

- Rozwój infrastruktury społecznej oraz rewitalizacja przestrzeni publicznych.
- Poprawa stanu infrastruktury technicznej, w tym dróg, chodników.
- Poprawa stanu zasobów mieszkaniowych oraz estetyki przestrzeni miejskiej i wiejskiej.

W oparciu o przeprowadzone analizy sytuacji społeczno-gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej gminy, które przedstawiono w poprzednich rozdziałach, sformułowane zostały cele rewitalizacji. Zgodnie z logiką główne cele rewitalizacji odnoszą się do zidentyfikowanych obszarów problemowych, wyznaczonych na podstawie analiz oraz konsultacji społecznych.

Program rewitalizacji zbudowany został w oparciu o hierarchiczną strukturę celów, w tym celów głównych oraz podlegających im kierunków działań rewitalizacyjnych i zadań rewitalizacyjnych. Cele główne nawiązują bezpośrednio do wizji obszaru rewitalizacji. Hierarchiczna struktura celów porządkuje sposób działań związanych z rewitalizacją, wskazując poszczególnym kierunkom działań ich nadrzędny cel.

Cele główne rewitalizacji to:

- 1. Zwiększona aktywność zawodowa, przedsiębiorczość oraz zmniejszona skala ubóstwa na obszarze rewitalizacji.**
 - Kluczowy wskaźnik rezultatu: liczba osób bezrobotnych.
 - Kluczowy wskaźnik rezultatu: liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa.
 - Kluczowy wskaźnik rezultatu: liczba osób prowadząca działalność gospodarczą.
- 2. Zwiększona aktywność społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji.**
 - Kluczowy wskaźnik rezultatu: liczba aktywnych uczestników (dorośli) stałych bezpłatnych zajęć kulturalnych w miejskich ośrodkach kultury (domy, kluby, świetlice).
 - Kluczowy wskaźnik rezultatu: liczba dzieci i młodzieży (do lat 17) korzystających z usług/zajęć oferowanych przez domy kultury, świetlice.
 - Kluczowy wskaźnik rezultatu: frekwencja wyborów samorządowych.
- 3. Rozwinięta infrastruktura społeczna oraz zrewitalizowane przestrzeni publiczne obszaru rewitalizacji.**
 - Kluczowy wskaźnik rezultatu: liczba zmodernizowanych, utworzonych obiektów infrastruktury społecznej.
 - Kluczowy wskaźnik rezultatu: liczba zrewitalizowanych przestrzeni publicznych.
- 4. Poprawiony stan infrastruktury technicznej obszaru rewitalizacji.**
 - Kluczowy wskaźnik rezultatu: ilość metrów bieżących naprawionych chodników.
 - Kluczowy wskaźnik rezultatu: ilość metrów bieżących naprawionych dróg.

5. Poprawiony stan zasobów mieszkaniowych obszaru rewitalizacji.

- Kluczowy wskaźnik rezultatu: liczba wyremontowanych obiektów budowlanych na obszarze rewitalizacji.

Schemat celów rewitalizacji został rozwinięty o kierunki działań rewitalizacyjnych.

Tabela 41. Kierunki działań rewitalizacyjnych

Cele rewitalizacji	Kierunki działań rewitalizacyjnych
Cel 1. Zwiększona aktywność zawodowa, przedsiębiorczość oraz zmniejszona skala ubóstwa na obszarze rewitalizacji.	• Aktywizacja zawodowa mieszkańców poprzez działania animacyjne oraz szkoleniowe, realizowane we współpracy z PUP oraz przedsiębiorcami. • Praca socjalna na rzecz osób zagrożonych ubóstwem oraz wspieranie tych osób. • Rozwój ekonomii społecznej. • Wspieranie kształcenia zawodowego oraz doradztwa zawodowego, w szczególności wśród młodzieży. • Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości poprzez działania animacyjne oraz szkoleniowe. • Współpraca samorządu z przedsiębiorcami, w celu budowanie lokalnych przewag konkurencyjnych. • Wspieranie kształtowania lokalnych obiegów gospodarczych oraz wzmacnianie konkurencyjności przedsiębiorstw, np. poprzez tworzenie „wsi tematycznych”.
Cel 2. Zwiększona aktywność społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji.	• Wspieranie rozwoju aktywności społecznych, m. in. poprzez działania animacyjne, szkoleniowe, działalność organizacji pozarządowych, sołectw, nieformalnych zrzeszeń. • Kształcenie i wspieranie rozwoju liderów społecznych. • Realizacja działań integrujących społeczności lokalne oraz promujących aktywność społeczną.
Cel 3. Rozwinięta infrastruktura społeczna oraz zrewitalizowane przestrzeni publiczne obszaru rewitalizacji.	• Tworzenie niezbędnej nowej infrastruktury społecznej (budowa lub rozbudowa). • Modernizacja i remonty istniejącej infrastruktury społecznej. • Poprawa jakości świadczonych usług publicznych związanych z kulturą, rekreacją, aktywnością społeczną, m. in. poprzez zakup wyposażenia, przystosowanie obiektów infrastruktury do

	efektywniejszego wykorzystania (np. wyposażenie w system ogrzewania). • Zagospodarowanie i rozwój przestrzeni publicznych, wpływających na integrację społeczną obszaru rewitalizacji, np. skwerów, placów, parków. • Poprawa estetyki i ładu przestrzennego obszarów rewitalizacji.
Cel 4. Poprawiony stan infrastruktury technicznej obszaru rewitalizacji.	• Remonty dróg. • Remonty oraz budowa chodników.
Cel 5. Poprawiony stan zasobów mieszkaniowych obszaru rewitalizacji.	• Remonty i modernizacje obiektów mieszkalnych. • Remonty i modernizacje obiektów zabytkowych. • Poprawa zagospodarowania części wspólnych przestrzeni mieszkalnych, w tym obiektów gospodarczych, podwórek.

7 LISTA PODSTAWOWYCH PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne stanowią ostatnie ogniwo struktury operacyjnej programu rewitalizacji. Poszczególne projekty i przedsięwzięcia przypisane zostały do celów rewitalizacji, nawiązując bezpośrednio do oczekiwanych kierunków działań rewitalizacyjnych.

Wytyczne w zakresie rewitalizacji wskazują na konieczność dość precyzyjnego określenia poszczególnych zamierzeń rewitalizacyjnych. Zdecydowano się te zamierzenia zaprezentować w jednolity sposób, za pomocą kart projektów.

Program rewitalizacji przygotowany jest przed Gminę, jednak w celu zwiększenia skuteczności prowadzonych działań zakłada się również udział innych podmiotów, także prywatnych (np. przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, etc.).

Wytyczne w zakresie rewitalizacji wskazują, że program rewitalizacji powinien zawierać informacje o planowanych działaniach rewitalizacyjnych, w tym:

- identyfikację podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tj. takich, bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z kryzysowej sytuacji. Na tej liście każdy projekt/przedsięwzięcie rewitalizacyjne powinno zawierać co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji;
- charakterystykę (zbiorczy opis) innych, uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tj. takich, które ze względu na mniejszą skalę oddziaływania trudno zidentyfikować indywidualnie, a są oczekiwane ze względu na realizację celów programu rewitalizacji.

Mając na uwadze powyższe, poszczególne projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne przypisane zostały do dwóch list:

- Listy podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych – obejmujących najważniejsze projekty, które zostały dość precyzyjnie zdefiniowane, zawierające m. in. takie elementy jak: opis przedmiotu projektu, szacunkowa wartości, oczekiwane rezultaty, sposób ich pomiaru, podmiot realizujący, oczekiwane źródła finansowania, jak też terminy realizacji,
- Listy pozostałych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych – obejmującej pozostałe pomysły, których nie udało się dość szczegółowo rozplanować na etapie tworzenia programu rewitalizacji, choćby ze względu na odległy termin realizacji, brak dostatecznej wiedzy nt. sposobu realizacji, etc., a także projekty o mniejszej skali oddziaływania.

Poszczególne projekty przypisane zostały do celów rewitalizacji. Za wyzwanie postawiono sobie wypracowanie projektów, które bezpośrednio realizowane będą na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji, próbując bezpośrednio dokonać zmiany negatywnych zjawisk (tzw. projekty kluczowe –

które mogą być finansowane np. ze środków EFS). Do tych projektów dołączono przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym (twarde), które uzupełniają działania miękkie.

PROJEKT NR 1	
Rewitalizacja centrum Polanowa.	
OPIS PROJEKTU	
Cele projektu	1. Zwiększona aktywność zawodowa, przedsiębiorczość oraz zmniejszona skala ubóstwa na obszarze rewitalizacji. 2. Zwiększona aktywność społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji. 3. Rozwinięta infrastruktura społeczna oraz zrewitalizowane przestrzeni publiczne obszaru rewitalizacji. 4. Poprawiony stan infrastruktury technicznej obszaru rewitalizacji. 5. Poprawiony stan zasobów mieszkaniowych obszaru rewitalizacji.
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Powiązanie z problemami: • Koncentracja problemów społecznych, w tym: bezrobocie oraz ubóstwo. • Zły stan oraz niedostatek przestrzeni publicznych wpływających na integrację społeczną oraz ład przestrzenny. • Degradacja stanu technicznego obiektów mieszkalnych, zły stan elewacji tynków oraz niska estetyka przestrzeni mieszkaniowych i publicznych. Projekt obejmuje: W sferze społecznej: 1. Prowadzenie działań edukacyjnych i animacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej oraz przedsiębiorczości. Zakres projektu obejmować będzie także doradztwo w zakresie rozwoju zawodowego, jak też prowadzenia przedsiębiorczości. 2. Stworzenie w Polanowie Młodzieżowej Rady Gminy. Najważniejszym celami inicjatywy jest wzmacnianie postaw prospołecznych młodzieży, promowanie wśród osób młodych aktywności obywatelskiej oraz wyszukiwanie przyszłych liderów społeczności lokalnej. 3. Wzmacnianie trzeciego sektora. Zachęcanie mieszkańców do tworzenia lokalnych stowarzyszeń poprzez doradztwo i rozwijanie kompetencji liderskich. Podmioty trzeciego sektora mogłyby stać się czasem realnym partnerem samorządu w realizacji zadań ważnych z punktu widzenia społeczności lokalnej (aktywizacja środowiska seniorów, integracja międzypokoleniowa, promocja miasta i gminy jako miejsca atrakcyjnego turystycznie itp.). 4. Utworzenie i działalność społecznej świetlicy młodzieżowej. Przedsięwzięcie wymaga znalezienia odpowiedniego lokalu w centrum Polanowa, wyposażenia go niezbędny sprzęt do prowadzenia działań animacyjnych dla młodzieży oraz zatrudnienia animatora. Młodzież w założeniu miałaby współdecydować o sposobie urządzenia wnętrza i ofercie świetlicy, aby wzmacniać w niej poczucie sprawstwa i postawy odpowiedzialności za siebie i społeczność, w której funkcjonują. W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej:

	5. Rewitalizacja tzw. Rynku – centrum Polanowa (ul. Wolności). Celem projektu jest nadanie placowi w centrum Polanowa i terenowi przed kościołem funkcji reprezentacyjnej, rekreacyjnej i integracyjnej. Służyć temu mają: budowa fontanny, sceny, montaż ławek, koszy na śmieci, oświetlenia, odnowa zieleni (uporządkowanie istniejącej, nowe nasadzenia), odnowa elewacji pobliskich budynków, utworzenie centrum informacji-turystycznej, zwiększenie liczby punktów gastronomicznych itp. Zrewitalizowanie centrum Polanowa wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej miasta i całej gminy. W dalszej perspektywie może przyczynić się do powodzenia innych inicjatyw lokalnych, np. pomysłu utworzenia w Polanowie centrum przygotowań sportowych (ta inicjatywa wymaga poza rewitalizacją centrum Polanowa także wzbogacenia bazy hotelowej i sportowej w mieście). 6. Budowa placu zabaw przy ulicy Koszalińskiej oraz siłowni fitness przy ul. Wolności. Powstaną w ten sposób atrakcyjne przestrzenie do zabaw dla dzieci, zachęcająca jednocześnie dorosłych do aktywności fizycznej i sprzyjająca wzmocnieniu więzi sąsiedzkich. 7. Modernizacja obiektu boiska sportowego przy Szkole Podstawowej (ul. Wolności). Wymiana nawierzchni boiska, pokrycia jej bezpieczniejszym materiałem, rozszerzenie możliwości korzystania z boiska w przestrzeni publicznej, a także dostawienia większej ilości urządzeń sportowych. 8. Zagospodarowanie podwórzy w ciągu kamienic przy ul. Koszalińskiej. Prace objęłyby wyrównanie i zdrenowanie terenu, montaż urządzeń do zabaw dla dzieci (piaskownice, huśtawki itp.) i dorosłych (siłownia zewnętrzna), budowę estetycznych wiat na śmieci, remonty bram wejściowych/ wjazdowych. Tak zagospodarowane przestrzenie wspólne sprzyjałyby integracji mieszkańców i aktywnemu spędzaniu czasu wolnego. 9. Rewitalizacja przestrzeni przy budynkach Zamkowa 5,6 w Polanowie. Przedsięwzięcia polega na zagospodarowaniu terenów i przestrzeni przyległych do budynków w celu poprawy ich estetyki i nadania im nowych funkcji społeczno-rekreacyjnych. Zakres przedsięwzięcia polega na wymianie chodników i dojść do budynków, przebudowie pasażu przy pasie lokali użytkowych usytuowanych na parterze budynku przy ul Zamkowej 5, modernizacji placu zabaw przy budynku Zamkowa 6. 10. Termomodernizacja budynków przy ul Zamkowej 5,6 w Polanowie wraz z poprawą estetyki elewacji. Przedsięwzięcie obejmuje wymianę detali architektonicznych i dołożenie nowych współgrających z otaczającą zabudową.
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Podobszar rewitalizacji Polanów
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Polanów, organizacje pozarządowe, Spółdzielnia Mieszkaniowa Jutrzenka w Koszalinie
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIAW ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI	
Prognozowane rezultaty	W sferze społecznej: • Zwiększenie aktywności zawodowej oraz zmniejszenie skali bezrobocia i ubóstwa mieszkańców obszaru rewitalizacji. • Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji.

	W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej: • Utworzenie nowej infrastruktury społecznej – świetlica młodzieżowa • Poprawa stanu zagospodarowania i funkcjonalności przestrzeni publicznych – w tym: Rynek – Plac Wolności, plac zabaw przy ul. Koszalińskiej, siłownia fitness przy ul. Wolności • Poprawa stanu technicznego infrastruktury społecznej – boisko sportowe przy ul. Wolności • Poprawa stanu technicznego oraz estetyki przestrzeni mieszkaniowych centrum Polanowa – podwórka przy ul. Koszalińskiej, przestrzenie przy budynkach ul. Zamkowa • Poprawa stanu technicznego obiektów mieszkalnych – budynki przy ul. Zamkowej 5,6	
Sposób oceny i miary	W sferze społecznej: • Liczba mieszkańców uczestniczą w działaniach animacyjnych oraz szkoleniowych (listy obecności) – 50 osób, w tym: 20 osób bezrobotnych lub zagrożonych ubóstwem • Istniejąca i działająca Rada Młodzieżowa – raport z działalności W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej: • Nowe przestrzenie publiczne umożliwiające spędzanie wolnego czasu, wpływające na integrację społeczną – 5 przestrzeni (protokół odbioru robót budowlanych) – Rynek, ul. Koszalińska, ul. Zamkowa, ul. Wolności (w tym przestrzenie przy budynkach ul. Koszalińska oraz ul. Zamkowa) • Poprawiony stan techniczny obiektów mieszkalnych – 2 budynki	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018 – 2023	W sferze społecznej: Ad. 1. Prowadzenie działań edukacyjnych i animacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej i przedsiębiorczości – 50 tys. zł Ad. 2. Rada Młodzieżowa – 10 tys. zł Ad. 3. Wzmacnianie trzeciego sektora – 50 tys. zł Ad. 4. Świetlica młodzieżowa – utworzenie i działalność – 350 tys. W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej: Ad. 5. Rewitalizacja Rynku – centrum Polanowa – 7 mln zł Ad. 6. Plac zabaw ul. Koszalińska oraz siłownia plenerowa ul. Wolności – 80 tys. zł Ad. 7. Modernizacja obiektu boiska sportowego przy Szkole Podstawowej – 100 tys. zł Ad. 8. Podwórka przy ul. Koszalińskiej – 250 tys. zł Ad. 9. Przestrzenie przy ul. Zamkowej 5,6 – 200 tys. zł	W sferze społecznej: Ad. 1. Prowadzenie działań edukacyjnych i animacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej i przedsiębiorczości – RPO/EFS 95%, Gmina Polanów 5% Ad. 2. Rada Młodzieżowa – Gmina Polanów, inne zewnętrzne źródła 100% Ad. 3. Wzmacnianie trzeciego sektora – Gmina Polanów, inne zewnętrzne źródła 100% Ad. 4. Świetlica młodzieżowa – utworzenie i działalność – Gmina Polanów, inne zewnętrzne źródła 100% W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej: Ad. 5. Rewitalizacja Rynku – centrum Polanowa – RPO 85%, Gmina Polanów 5% Ad. 6. Plac zabaw i siłownia plenerowa ul. Koszalińska, ul.

	Ad. 10. Budynki przy ul. Zamkowej 5,6 – 800 tys. zł Razem: 8,890 mln zł	Wolności – Gmina Polanów 100% Ad. 7. Modernizacja obiektu boiska sportowego przy Szkole Podstawowej – inne zewnętrzne środki, Gmina Polanów – 100% Ad. 8. Podwórza przy ul. Koszalińskiej – RPO 85%, Gmina Polanów 15% Ad. 9. Przestrzenie przy ul. Zamkowej 5,6 – środki prywatne, inne zewnętrzne, w tym RPO 100% Ad. 10. Budynki przy ul. Zamkowej 5,6 – środki prywatne, inne zewnętrzne, w tym RPO 100%
--	---	---

PROJEKT NR 2 Poprawa funkcjonalności, estetyki przestrzeni wsi Chocimino oraz zwiększenie aktywności społecznej, zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców.	
OPIS PROJEKTU	
Cele rewitalizacji:	1. Zwiększona aktywność zawodowa, przedsiębiorczość oraz zmniejszona skala ubóstwa na obszarze rewitalizacji. 2. Zwiększona aktywność społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji. 3. Rozwinięta infrastruktura społeczna oraz zrewitalizowane przestrzeni publiczne obszaru rewitalizacji. 4. Poprawiony stan infrastruktury technicznej obszaru rewitalizacji.
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Powiązanie z problemami: • Silnie skoncentrowane problemy społeczne – w tym ubóstwo, bezrobocie, niski poziom przedsiębiorczości. • Niska aktywność społeczna. • Znaczna skala degradacji funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej, w tym zły stan wyposażenia obiektów infrastruktury społecznej oraz obiektów budowlanych o przeznaczeniu mieszkaniowych (w tym po byłym PGR). Przedmiot projektu obejmuje: W sferze społecznej: 1. Prowadzenie działań edukacyjnych i animacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej oraz przedsiębiorczości. Zakres projektu obejmować będzie także doradztwo w zakresie rozwoju zawodowego, jak też prowadzenia przedsiębiorczości. 2. Rozwój oferty świetlicy wiejskiej na rzecz mieszkańców oraz integracja społeczna, w tym:

	- Cykl spotkań seniorów i młodzieży pod hasłem „Przekazujemy rodzinne tradycje”. W ramach spotkań seniorzy uczyć będą młodzież gotowania, pieczenia, haftowania, szycia. Zasadniczym celem projektu jest aktywizacja seniorów i integracja międzypokoleniowa. Niezbędne jest przeznaczenie środków na wyposażenie świetlicy wiejskiej w odpowiednie urządzenia kuchenne, maszynę do szycia, oświetlenie oraz zakupy bieżące dostosowane do tematu spotkań (artykuły spożywcze, tkaniny, włóczkę itp.). - Aktywizacja środowiska seniorów poprzez wzbogacenie oferty wyjazdów. Skromne środki funduszu sołeckiego nie pozwalają na organizowanie działań integracyjnych w postaci wspólnych wyjazdów seniorów np. do teatrów lub pobliskich atrakcji turystycznych. Utworzenie stowarzyszenia działającego na rzecz wsi, w tym środowiska seniorów. W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej: 3. Remont świetlicy w Chociminie. 4. Remont drogi do budynku socjalnego. 5. Utworzenie boiska sportowego w Chociminie. 6. Stworzenie w centrum wsi miejsca spotkań dla mieszkańców. Plac służący organizacji festynów i imprez na świeżym powietrzu powinien być wyposażony w miejsce do rozpalania grilla i ogniska, miejsce do tańca i boisko do siatkówki. Optymalną lokalizacją jest teren przy świetlicy wiejskiej. 7. Modernizacja oświetlenia. Oświetlenie na terenie wsi jest częściowo niesprawne. 8. Zagospodarowanie terenu przy źródle. Miejsce to było w przeszłości wyposażane w ławki i służyło spotkaniom mieszkańców. Przywrócenie tej funkcji wymaga postawienia zadaszenia, montażu ławek, koszy na śmieci i stojaków na rowery, przygotowania miejsca na ognisko i estetycznej zabudowy źródła (zastąpienia prowizorycznego ocembrowania np. obudową drewnianą z rynną odprowadzającą wodę).
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Chocimino
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Polanów, sołectwo Chocimino, organizacje pozarządowe, mieszkańcy
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIAW ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI	
Prognozowane rezultaty	W sferze społecznej: - Zwiększenie aktywności zawodowej oraz zmniejszenie skali bezrobocia i ubóstwa mieszkańców obszaru rewitalizacji. - Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji. W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej: - Poprawa stanu zagospodarowania i funkcjonalności przestrzeni publicznych

	• Poprawa stanu technicznego infrastruktury społecznej	
Sposób oceny i miary	W sferze społecznej: • Liczba mieszkańców uczestniczą w działaniach animacyjnych oraz szkoleniowych (listy obecności) – 30 osób, w tym: 10 osób bezrobotnych lub zagrożonych ubóstwem. • Utworzenie i działalność organizacji pozarządowej W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej: • Zmodernizowana lub nowa infrastruktura społeczna – w obiekty (świetlica wiejska, boisko sportowe) • Nowe przestrzenie publiczne umożliwiające spędzanie wolnego czasu, wpływające na integrację społeczną – 2 przestrzenie (protokół odbioru robót budowlanych) – teren przy źródelku, teren w centrum wsi	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018 – 2023	W sferze społecznej: Ad. 1. Prowadzenie działań edukacyjnych i animacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej i przedsiębiorczości – 50 tys. zł Ad. 2. Rozwój oferty świetlicy wiejskiej na rzecz mieszkańców oraz integracja społeczna – 100 tys. zł W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej: Ad. 3. Remont świetlicy w Chocimlinie – 300 tys. zł Ad. 4. Remont drogi do budynku socjalnego – 200 tys. zł Ad. 5. Utworzenie boiska sportowego w Chocimlinie – 100 tys. zł Ad. 6. Stworzenie w centrum wsi miejsca spotkań dla mieszkańców – 30 tys. Ad. 7. Modernizacja oświetlenia – 20 tys. zł Ad. 8. Zagospodarowanie terenu przy źródelku – 20 tys. Razem: 820 tys. zł	W sferze społecznej: Ad. 1. Prowadzenie działań edukacyjnych i animacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej i przedsiębiorczości – RPO/EFS 95%, Gmina Polanów 5% Ad. 2. Rozwój oferty świetlicy wiejskiej na rzecz mieszkańców oraz integracja społeczna – Gmina Polanów Gmina Polanów, inne zewnętrzne źródła 100% W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej: Ad. 3. Remont świetlicy w Chocimlinie – RPO 85%, Gmina Polanów 15% Ad. 4. Remont drogi do budynku socjalnego – RPO 85%, Gmina Polanów 15% Ad. 5. Utworzenie boiska sportowego w Chocimlinie – RPO 85%, Gmina Polanów 15% Ad. 6. Stworzenie w centrum wsi miejsca spotkań dla mieszkańców – RPO 85%, Gmina Polanów 15% Ad. 7. Modernizacja oświetlenia – Gmina Polanów, inne zewnętrzne źródła 100% Ad. 8. Zagospodarowanie terenu przy źródelku – Lasy Państwowe 100%

PROJEKT NR 3

Poprawa funkcjonalności, estetyki przestrzeni wsi Cetuń oraz zwiększenie aktywności społecznej, zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców.

OPIS PROJEKTU

Cele rewitalizacji:	1. Zwiększona aktywność zawodowa, przedsiębiorczość oraz zmniejszona skala ubóstwa na obszarze rewitalizacji. 2. Zwiększona aktywność społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji. 3. Rozwinięta infrastruktura społeczna oraz zrewitalizowane przestrzeni publiczne obszaru rewitalizacji. 4. Poprawiony stan infrastruktury technicznej obszaru rewitalizacji. 5. Poprawiony stan zasobów mieszkaniowych obszaru rewitalizacji.
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Powiązanie z problemami: • Silnie skoncentrowane problemy społeczne – w tym ubóstwo, bezrobocie, niski poziom przedsiębiorczości. • Niska aktywność społeczna. • Znaczna skala degradacji funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej, w tym brak lub zły stan wyposażenia obiektów infrastruktury społecznej oraz zły stan obiektów budowlanych o przeznaczeniu mieszkaniowych (w tym po byłym PGR). Przedmiot projektu obejmuje: W sferze społecznej: 1. Prowadzenie działań edukacyjnych i animacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej oraz przedsiębiorczości. Zakres projektu obejmować będzie także doradztwo w zakresie rozwoju zawodowego, jak też prowadzenia przedsiębiorczości. 2. Wieś tematyczna Cetuń. Działanie obejmuje wsparcie procesu tworzenia wsi tematycznej, w tym: poszukiwania tematu związanego bezpośrednio z charakterem Cetunia, który może być elementem rozwojowym wsi, budującym tożsamość mieszkańców i wpływających na zwiększenie aktywności społecznej. Mieszkańcy zgłaszali pierwsze pomysły na stworzenie oferty w postaci wsi tematycznej np. „Życie w PGR” czy związanej z kulinariami tj.: pieczenie chleba, „ogórki w bekach z jeziora”. Przedsięwzięcie obejmuje wsparcie animacyjne i doradcze dla mieszkańców wsi, przedsiębiorców oraz władz gminy. 3. Utworzenie i działalność spółdzielni socjalnej. Pomysł na spółdzielnię socjalną powiązany jest w pomysłem na wieś tematyczną. Spółdzielnia socjalna zajmować się będzie działalnością stwarzającą możliwość zatrudnienia i dodatkowego dochodu dla mieszkańców. Wśród możliwych pomysłów są: wyroby rękodzieła art. z drewna i kamienia, polnego suszu i igliwia, okolicznościowe stroiki dekoracyjne, budki lęgowe i karmniki dla ptaków. Realizacja tego przedsięwzięcia wymaga wsparcia animacyjnego oraz doradczego. W ramach tego przedsięwzięcia realizowane będą m. in. zajęcia rzemieślnicze, florystyczne. 4. Utworzenie strony www sołectwa. Zbudowanie strony internetowej sołectwa pozwoli na konsolidację społeczności lokalnej, prezentację prowadzonych działań oraz wpłynie na poszerzenie dostępności informacji nt. historii i aktualnych wydarzeń. Zadanie obejmować będzie wsparcie doradcze nt. prowadzenia działalności informacyjnej, w tym także prowadzenia serwisu internetowego wsi. W ramach projektu wybrane osoby (liderzy lokalni) uzyskają wiedzę w jaki sposób

	utworzyć i prowadzić stronę internetową. Sfinansowane zostaną także koszty utworzenia tej strony. W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej: 5. Remont drogi powiatowej przebiegającej przez wieś wraz z budową chodnika – oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego (poszerzenie niebezpiecznego zakrętu w kierunku jeziora), utworzenie przepustu. 6. Przebudowa obiektów po PGR na świetlicę wiejską. Stworzenie miejsca do prowadzenia działań integracyjno-edukacyjnych, jest w opinii mieszkańców najważniejszą potrzebą. W pełni wyposażona świetlica (komputery, Internet, rzutnik multimedialny, zaplecze kuchenne, RTV itp.) stworzy możliwość do prowadzenia działań na rzecz rozwoju aktywności społeczności lokalnej. Świetlica wiejska zostanie utworzona na bazie obiektu po byłym PGR. Wymagana jest przebudowa tego obiektu. 7. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w okolicy boiska sportowego. Rozbudowa/dostosowanie boiska do piłki nożnej oraz stworzenie miejsca do gry w inne gry zespołowe tj. kosz, siatkówka, postawienie ławek dla kibiców. Budowa zadaszonych wiat z siedziskami. Stworzenie miejsca do spotkań mieszkańców w plenerze – miejsce do grilla, piec chlebowy. 8. Utworzenie ścieżki zdrowia wokół jeziora wraz zagospodarowaniem terenów przy jeziorze na potrzeby rekreacyjne. 9. Usunięcie barszczu Sosnowskiego.
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Cetuń
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Polanów, sołectwo Cetuń, organizacje pozarządowe, mieszkańcy
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIAW ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI	
Prognozowane rezultaty	W sferze społecznej: • Zwiększenie aktywności zawodowej oraz zmniejszenie skali bezrobocia i ubóstwa mieszkańców obszaru rewitalizacji • Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej: • Utworzenie nowej infrastruktury społecznej – świetlica wiejska • Poprawa stanu zagospodarowania i funkcjonalności przestrzeni publicznych – 2 przestrzenie, w tym: teren przy boisku sportowym, teren przy jeziorze
Sposób oceny i miary	W sferze społecznej: • Liczba mieszkańców uczestniczą w działaniach animacyjnych oraz szkoleniowych (listy obecności) – 30 osób, w tym: 10 osób bezrobotnych lub zagrożonych ubóstwem • Utworzenie i działalność spółdzielni socjalnej W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej:

	• Nowa infrastruktura społeczna – świetlica wiejska • Nowe przestrzenie publiczne umożliwiające spędzanie wolnego czasu, wpływające na integrację społeczną – 2 przestrzenie (protokół odbioru robót budowlanych) – teren przy boisku sportowym, teren przy jeziorze	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018 – 2023	W sferze społecznej: Ad. 1. Prowadzenie działań edukacyjnych i animacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej i przedsiębiorczości – 50 tys. zł Ad. 2. Doradztwo – wieś tematyczna – 50 tys. zł Ad. 3. Utworzenie i działalność spółdzielni socjalnej – 300 tys. zł Ad. 4. Strona internetowa sołectwa – wsparcie doradcze – 5 tys. zł W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej: Ad. 5. Remont drogi powiatowej – 1 mln zł Ad. 6. Przebudowa obiektów po PGR na świetlicę wiejską – 1,5 mln zł Ad. 7. Przestrzeń publiczna w okolicy boiska – 50 tys. zł Ad. 8. Ścieżka zdrowia oraz teren przy jeziorze – 50 tys. zł Ad. 9. Usunięcie barszczu Sosnowskiego. Razem: 3,025 mln zł	W sferze społecznej: Ad. 1. Prowadzenie działań edukacyjnych i animacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej i przedsiębiorczości – RPO/EFS 95%, Gmina Polanów 5% Ad. 2. Doradztwo – wieś tematyczna – Gmina Polanów / Gmina Polanów, inne zewnętrzne źródła 100% Ad. 3. Utworzenie i działalność spółdzielni socjalnej – RPO/EFS 95%, Gmina Polanów 5% Ad. 4. Strona internetowa sołectwa – wsparcie doradcze – Gmina Polanów, inne zewnętrzne źródła 100% W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej: Ad. 5. Remont drogi powiatowej – RPO 85%, Gmina Polanów 15% Ad. 6. Przebudowa obiektów po PGR na świetlicę wiejską – RPO 85%, Gmina Polanów 15% Ad. 7. Przestrzeń publiczna w okolicy boiska – RPO 85%, Gmina Polanów 15% Ad. 8. Ścieżka zdrowia oraz teren przy jeziorze – RPO 85%, Gmina Polanów 15% Ad. 9. Usunięcie barszczu Sosnowskiego – 20 tys. zł – inne zewnętrzne środki, Gmina Polanów 100%

PROJEKT NR 4

Poprawa funkcjonalności, estetyki przestrzeni wsi Naclaw oraz zwiększenie aktywności społecznej, zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców.

OPIS PROJEKTU

Cele rewitalizacji:	1. Zwiększona aktywność zawodowa, przedsiębiorczość oraz zmniejszona skala ubóstwa na obszarze rewitalizacji. 2. Zwiększona aktywność społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji. 3. Rozwinięta infrastruktura społeczna oraz zrewitalizowane przestrzeni publiczne obszaru rewitalizacji. 4. Poprawiony stan infrastruktury technicznej obszaru rewitalizacji. 5. Poprawiony stan zasobów mieszkaniowych obszaru rewitalizacji.
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Powiązanie z problemami: • Silnie skoncentrowane problemy społeczne – w tym ubóstwo, bezrobocie, niski poziom przedsiębiorczości. • Niska aktywność społeczna. • Znaczna skala degradacji funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej, w tym brak lub zły stan wyposażenia obiektów infrastruktury społecznej oraz zły stan obiektów budowlanych o przeznaczeniu mieszkaniowych (w tym po byłym PGR). Przedmiot projektu obejmuje: W sferze społecznej: 1. Prowadzenie działań edukacyjnych i animacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej oraz przedsiębiorczości. Zakres projektu obejmować będzie także doradztwo w zakresie rozwoju zawodowego, jak też prowadzenia przedsiębiorczości. 2. Rozwój oferty świetlicy wiejskiej na rzecz mieszkańców oraz integracja społeczna, w tym: • Babskie wieczory filmowe w świetlicy wiejskiej w Naclawiu. Celem projektu byłoby aktywizacja i integracja społeczna mieszkanki Naclawia poprzez organizację cyklicznych, comiesięcznych spotkań, w których programie znalazłby się seans filmowy oraz niewielki poczęstunek (kawa, herbata, ciasta). Zakłada się, że prezentowano by filmy dostępne legalnie i nieodpłatnie (np. znajdujące się w domenie publicznej). Konieczne byłoby natomiast doposażenie świetlicy w projektor, ekran, rolety, nagłośnienie i fotele. • Prowadzenie zajęć dla dzieci. Zapewnienie dzieciom dostępu do świetlicy wiejskiej od poniedziałku do piątku, także w czasie wakacji. Pomysł ma na celu umożliwienie dzieciom bezpiecznego i ciekawego spędzania czasu wolnego codziennie, a nie jedynie w wybranych dniach tygodnia. Zapewnienie dzieciom codziennej opieki ułatwiłoby mieszkańcom (zwłaszcza mieszkankom) aktywność zarobkową, np. zbieranie latem runa leśnego. • Otwarte spotkanie integracyjne dla mieszkańców. Zwiększenie oferty spotkań w świetlicy wiejskiej o imprezy ogólnodostępne, niededykowane głównie dzieciom i ich rodzinom. • Zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców. Prowadzenie w szkole, świetlicy, podczas imprez wiejskich akcji edukacyjnych mających

	na celu przeciwdziałanie powszechnemu spalaniu odpadów w piecach domowych. W sferze przestrzenno-funkcjonalnej: 3. Utwardzenie drogi od krzyża do kościoła wraz z budową bezpiecznego wyjazdu. Krótki i wąski odcinek drogi gruntowej często używany przez mieszkańców w obecnym stanie uniemożliwia mijanie się pojazdów i kończy się niebezpiecznym wyjazdem na łuku drogi powiatowej nr 206. 4. Zagospodarowanie terenu przy kościele na plac do jazdy na rolkach. Celem przedsięwzięcia jest stworzenie na niezagospodarowanym terenie w centrum wsi przestrzeni o funkcji rekreacyjnej służącej głównie dzieciom i młodzieży. Wymagane jest położenie odpowiedniej nawierzchni, montaż oświetlenia, ławek, koszy na śmieci. 5. Remont budynku Szkoły Podstawowej w Naclawiu. Budynek SP w Naclawiu wymaga wymiany dachu, rynien i okien, wymiany instalacji grzewczej, odnowienia elewacji i wymiany wykładzin podłogowych. Pilność tych prac wynika nie tylko ze stanu technicznego budynku, ale także roli, jaką pełni szkoła w społeczności wsi Naclaw. Realizacja projektu przyczyniłaby się do poprawy warunków nauki uczniów i pracy nauczycieli, zmniejszenia strat energii i poprawy estetyki przestrzeni publicznej. 6. Zagospodarowanie terenu przy Szkole Podstawowej na boisko sportowe. 7. Budowa przystanku autobusowego wraz z zatoką.
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Naclaw
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Polanów, sołectwo Naclaw, organizacje pozarządowe, mieszkańcy
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIAW ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI	
Prognozowane rezultaty	W sferze społecznej: • Zwiększenie aktywności zawodowej oraz zmniejszenie skali bezrobocia i ubóstwa mieszkańców obszaru rewitalizacji • Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej: • Poprawa stanu lub utworzenie nowej infrastruktury społecznej • Poprawa stanu zagospodarowania i funkcjonalności przestrzeni publicznych
Sposób oceny i miary	W sferze społecznej: • Liczba mieszkańców uczestniczą w działaniach animacyjnych oraz szkoleniowych (listy obecności) – 50 osób, w tym: 20 osób bezrobotnych lub zagrożonych ubóstwem W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej: • Poprawa stanu lub utworzenie nowej infrastruktury społecznej – 2 obiekty (szkoła, boisko sportowe)

	Poprawa stanu zagospodarowania i funkcjonalności przestrzeni publicznych – 2 przestrzenie (teren przy kościele, przystanek z zatoką)	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018 – 2023	W sferze społecznej: Ad. 1. Prowadzenie działań edukacyjnych i animacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej i przedsiębiorczości – 50 tys. zł Ad. 2. Rozwój oferty świetlicy wiejskiej na rzecz mieszkańców oraz integracja społeczna – 120 tys. W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej: Ad. 3. Utwardzenie drogi – 50 tys. Ad. 4. Zagospodarowanie terenu przy kościele – 50 tys. Ad. 5. Remont szkoły – 300 tys. zł Ad. 6. Zagospodarowanie terenu przy Szkole Podstawowej na boisko sportowe – 100 tys. zł 7. Budowa przystanku autobusowego wraz z zatoką – 300 tys. zł Razem: 970 tys. zł	W sferze społecznej: Ad. 1. Prowadzenie działań edukacyjnych i animacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej i przedsiębiorczości – RPO/EFS 95%, Gmina Polanów 5% Ad. 2. Rozwój oferty świetlicy wiejskiej na rzecz mieszkańców oraz integracja społeczna – Gmina Polanów, inne zewnętrzne źródła 100% W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej: Ad. 3. Utwardzenie drogi – RPO 85%, Gmina Polanów 15% Ad. 4. Zagospodarowanie terenu przy kościele – RPO 85%, Gmina Polanów 15% Ad. 5. Remont szkoły – RPO 85%, Gmina Polanów 15% Ad. 6. Zagospodarowanie terenu przy Szkole Podstawowej na boisko sportowe – RPO 85%, Gmina Polanów 15% 7. Budowa przystanku autobusowego wraz z zatoką – RPO 85%, Gmina Polanów 15%

PROJEKT NR 5

Poprawa funkcjonalności, estetyki przestrzeni sołectwa Rzeczyca Wielka oraz zwiększenie aktywności społecznej, zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców.

OPIS PROJEKTU

Cele rewitalizacji:	1. Zwiększona aktywność zawodowa, przedsiębiorczość oraz zmniejszona skala ubóstwa na obszarze rewitalizacji. 2. Zwiększona aktywność społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji. 3. Rozwinięta infrastruktura społeczna oraz zrewitalizowane przestrzeni publiczne obszaru rewitalizacji. 4. Poprawiony stan infrastruktury technicznej obszaru rewitalizacji.
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Powiązanie z problemami: • Silnie skoncentrowane problemy społeczne – w tym ubóstwo, bezrobocie, niski poziom przedsiębiorczości. • Niska aktywność społeczna. • Znaczna skala degradacji funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej, w tym brak lub zły stan wyposażenia obiektów infrastruktury społecznej oraz zły stan obiektów budowlanych o przeznaczeniu mieszkaniowych (w tym po byłym PGR). Przedmiot projektu obejmuje: W sferze społecznej: 1. Prowadzenie działań edukacyjnych i animacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej oraz przedsiębiorczości. Zakres projektu obejmować będzie także doradztwo w zakresie rozwoju zawodowego, jak też prowadzenia przedsiębiorczości. 2. Rozwój oferty świetlicy wiejskiej na rzecz mieszkańców oraz integracja społeczna, w tym: • Poszerzenie oferty świetlicy wiejskiej – organizacja zajęć edukacyjno-kulturalnych dla różnych grup wiekowych w świetlicy wiejskiej. Wśród wymienianych propozycji: a) zajęcia brydżowe i szachowe dla dorosłych, b) pokazy filmowe, c) „babski wieczór” – spotkania dla kobiet, d) klub kibica, e) zajęcia taneczne i gimnastyczne, f) zajęcia artystyczne, g) zajęcia językowe, h) spotkania z grami planszowymi, i) zajęcia komputerowe, j) zajęcia kulinarne, k) otwarcie świetlicy również w okresie wakacyjnym. • Organizacja zajęć sportowych dla młodzieży – a) piłka nożna, b) siatkówka, c) organizacja turniejów sportowych, d) tor do jazdy na wrotkach/rolkach, e) stworzenie możliwości poznania różnych dyscyplin sportowych. Sport wśród uczestników spotkania postrzegany był jako szansa na stworzenie alternatywy dla dominujących obecnie we wsi destrukcyjnych sposobów spędzania czasu przez młodzież. 3. Wsparcie procesu budowy tożsamości wsi – poprzez organizację szkoleń i warsztatów dla mieszkańców wsi z zakresu możliwości prowadzenia działań społecznych na terenach wiejskich. 4. Profilaktyka uzależnień. Organizacja spotkań, zajęć i poszerzenie dostępności do informacji z zakresu profilaktyki uzależnień, m. in. z organizacją spotkań z zakresu zdrowego stylu życia, w tym dotyczących chorób cywilizacyjnych.

	W sferze przestrzenno-funkcjonalnej: 5. Rozbudowa placu zabaw i stworzenie unikalnego wyposażenia w formie „dzikiego placu zabaw”. 6. Infrastruktura: budowa chodnika, postawienie wiaty na potrzeby spotkań integracyjno-kulturalnych w plenerze. 7. Przebudowa skrzyżowania drogi przebiegającej przez wieś z drogą wojewódzką nr 206. 8. Budowa boiska sportowego. 9. Remont drogi w kierunku dawnego PGR-u. 10. Przebudowa drogi w miejscowości Rzeczyca Mała.		
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Sołectwo Rzeczyca Wielka, w tym przysiółek Rzeczyca Mała		
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Polanów, sołectwo Rzeczyca Wielka, organizacje pozarządowe, mieszkańcy		
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIAW ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI			
Prognozowane rezultaty	W sferze społecznej: • Zwiększenie aktywności zawodowej oraz zmniejszenie skali bezrobocia i ubóstwa mieszkańców obszaru rewitalizacji • Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej: • Poprawa stanu zagospodarowania i funkcjonalności przestrzeni publicznych – plac zabaw, miejsce integracji społecznej • Poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej – budowa chodnika		
Sposób oceny i miary	W sferze społecznej: • Liczba mieszkańców uczestnicząca w działaniach animacyjnych oraz szkoleniowych (listy obecności) – 50 osób, w tym: 20 osób bezrobotnych lub zagrożonych ubóstwem W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej: • Nowe przestrzenie publiczne umożliwiające spędzanie wolnego czasu, wpływające na integrację społeczną – 2 przestrzenie (plac zabaw, miejsce imprez plenerowych) • Nowa infrastruktura społeczna – 1 obiekt (boisko sportowe)		
Przewidywany termin realizacji projektu		Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018 – 2023		W sferze społecznej: Ad. 1. Prowadzenie działań edukacyjnych i animacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej i przedsiębiorczości – 100 tys. zł	W sferze społecznej: Ad. 1. Prowadzenie działań edukacyjnych i animacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej i przedsiębiorczości – RPO/EFS 95%, Gmina Polanów 5%

	Ad. 2. Rozwój oferty świetlicy wiejskiej na rzecz mieszkańców oraz integracja społeczna – 100 tys. zł Ad. 3. Warsztaty dla mieszkańców wsi z zakresu możliwości prowadzenia działań społecznych – 50 tys. zł Ad. 4. Organizacja spotkań, zajęć i poszerzenie dostępności do informacji z zakresu profilaktyki uzależnień – 50 tys. zł W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej: Ad. 5. Rozbudowa placu zabaw – 50 tys. Ad. 6. Infrastruktura: budowa chodnika, postawienie wiaty na potrzeby spotkań integracyjno-kulturalnych w plenerze – 200 tys. zł Ad. 7. Przebudowa skrzyżowania drogi przebiegającej przez wieś z drogą wojewódzką nr 206 – 150 tys. zł 8. Utworzenie boiska sportowego – 100 tys. zł 9. Remont drogi w kierunku dawnego PGR-u – 300 tys. zł 10. Przebudowa drogi w miejscowości Rzeczycza Mała – 300 tys. zł Razem: 1,4 mln zł	Ad. 2. Rozwój oferty świetlicy wiejskiej na rzecz mieszkańców oraz integracja społeczna – Gmina Polanów, inne zewnętrzne źródła 100% Ad. 3. Warsztaty dla mieszkańców wsi z zakresu możliwości prowadzenia działań społecznych – Gmina Polanów, inne zewnętrzne źródła 100% Ad. 4. Organizacja spotkań, zajęć i poszerzenie dostępności do informacji z zakresu profilaktyki uzależnień – Gmina Polanów, inne zewnętrzne źródła 100% W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej: Ad. 5. Rozbudowa placu zabaw – 50 tys. Ad. 6. Infrastruktura: budowa chodnika, postawienie wiaty na potrzeby spotkań integracyjno-kulturalnych w plenerze – RPO 85%, Gmina Polanów 15% Ad. 7. Przebudowa skrzyżowania drogi przebiegającej przez wieś z drogą wojewódzką nr 206 – RPO 85%, Gmina Polanów 15% 8. Utworzenie boiska sportowego – RPO 85%, Gmina Polanów 15% 9. Remont drogi w kierunku dawnego PGR-u – RPO 85%, Gmina Polanów 15% 10. Przebudowa drogi w miejscowości Rzeczycza Mała – RPO 85%, Gmina Polanów 15%
--	---	--

PROJEKT NR 6		
Szkoła liderów lokalnych gminy Polanów.		
OPIS PROJEKTU		
Cele rewitalizacji:	Cel 3. Integracja oraz zwiększanie aktywności społecznej.	
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Powiązanie z problemami: Niska aktywność społeczna, zarówno w odniesieniu do życia publicznego, jak również udziału w życiu społeczno-kulturalnym. Przedmiot projektu obejmuje: Prowadzenie działań edukacyjnych i animacyjnych z mieszkańcami obszarów rewitalizacji, mających na celu wyłonienie oraz wykształcenie liderów społeczności lokalnych oraz pobudzenie wolontariatu. W odniesieniu do poszczególnych podobszarów rewitalizacji przeprowadzona zostanie diagnoza potencjału obywatelskiego i społecznego, a następnie przeprowadzone zostaną spotkania animacyjne – mające na celu wyłonienie grupy potencjalnych liderów społecznych. W ramach projektu przewiduje się wsparcie edukacyjne dla grupy liderów (20 osób), mieszkających lub działających na obszarze rewitalizacji w Polanowie, Chocimlinie, Cetuniu, Naclawiu, Rzeczy Wielkiej. W ramach projekt liderzy lokalni będą uczestniczyć w projektach na rzecz społeczności lokalnych, otrzymując wsparcie doradcze, a także rzeczowe/finansowe na organizację działań na rzecz społeczności lokalnych np. w formie festynów, wydarzeń kulturalnych, sportowych, działań edukacyjnych.	
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Podobszary rewitalizacji w Polanowie, Chocimlinie, Cetuniu, Naclawiu, Rzeczy Wielkiej	
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Polanów, Sieć Zachodniopomorska Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej – Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej dla regionu koszalińskiego	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIAW ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI		
Prognozowane rezultaty	Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji.	
Sposób oceny i miary	Wyłonienie i wykształcenie 20 liderów społeczności lokalnych. Przeprowadzenie przez liderów społeczności lokalnych min. 5 działań angażujących mieszkańców obszaru rewitalizacji.	
Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018 – 2020	300 tys. zł	95% - EFS, 5% Gmina Polanów

PROJEKT NR 7

Podniesienie kompetencji społecznych mieszkańców obszaru rewitalizacji.

OPIS PROJEKTU

Cele rewitalizacji:	Cel 3. Integracja oraz zwiększanie aktywności społecznej.
Zakres realizowanego projektu/ realizowanych zadań	Powiązanie z problemami: - Silnie skoncentrowane problemy społeczne – w tym ubóstwo, bezrobocie, niski poziom przedsiębiorczości. - Niska aktywność społeczna. Przedmiot projektu obejmuje: 1. Spotkania warsztatowe z rodzicami. Warsztaty są cyklem spotkań, podczas których rodzice mogą zdobyć wiedzę na temat rozwoju dziecka oraz umiejętności, które pozwolą im radzić sobie w wielu nowych, a także trudnych dla nich sytuacjach związanych z procesem wychowania. (psycholog, pedagog, terapeuta) 2. Spotkania warsztatowe z dziećmi i młodzieżą, podczas których prezentowane będą osoby przedstawiające wzorce zarówno pozytywnych jak i negatywnych oddziaływań mających odzwierciedlenie w historiach życia poszczególnych jednostek. (psycholog, pedagog, terapeuta) 3. Indywidualna pomoc psychologiczna dla osób i rodzin tego potrzebujących. (psycholog, terapeuta) 4. Wyjazdy integracyjno-edukacyjne dla rodziców, dzieci i młodzieży mające na celu odbudowanie relacji w rodzinie i wypracowanie nowych, zdrowych wzorców codziennego funkcjonowania. (pedagog, psycholog, terapeuta, pracownik socjalny)
Lokalizacja projektu/ miejsce prowadzenia przedsięwzięcia	Gmina Polanów, Miasto Polanów (obiekty na terenie miasta), świetlice wiejskie w miejscowościach Cetuń, Chocimino, Naclaw, Rzeczyc Wielka.
Podmiot(y) realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Polanów, Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Polanowie
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIAW ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU REWITALIZACJI	
Prognozowane rezultaty	Nabycie praktycznych umiejętności wychowawczych mających przełożenie na prawidłowe funkcjonowanie rodziny z jednoczesnym prawidłowym wzorcem modelowania jej członków.
Sposób oceny i miary	Ankietowanie przed w trakcie i po realizacji całego projektu rewitalizacji.

Przewidywany termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia	Przewidywane źródło finansowania
2018 – 2020	150 tys. zł	95% - EFS, 5% Gmina Polanów

8 POZOSTAŁE PROJEKTY I PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

W tym rozdziale ujęte zostały pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne, tj. takie, których na etapie tworzenia programu rewitalizacji nie udało się szczegółowo zdefiniować, natomiast ich przyszła realizacja wykazuje zbieżność z celami rewitalizacji lub może wносить wkład w rozwiązywanie problemów społecznych, koncentrujących się na obszarze rewitalizacji.

Tabela 42. Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Podobszar rewitalizacji	Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne
Polanów	W sferze gospodarczej: - Zbadanie walorów klimatycznych Polanowa. Walory klimatyczne Polanowa (unikalne cechy mikroklimatu), odpowiednio zbadane, potwierdzone naukowo i zewidencjonowane, w połączeniu z walorami przyrodniczymi gminy (lasy, jeziora, złoża borowiny) mogłyby stać się bazą do prowadzenia działalności uzdrowiskowej. Efekt: wzmocnienie konkurencyjności lokalnej gospodarki. W sferze przestrzenno-funkcjonalnej: - Adaptacja strychu Biblioteki Publicznej na potrzeby działań animacyjnych i integracyjnych społeczności lokalnej. Efekt: utworzenie przestrzeni do realizacji działań integrujących społeczność. - Utworzenie punktu informacji turystycznej w przestrzeni punktu przesiadkowego (ul. Wolności). Efekt: promocja lokalnych usług i oferty. Wzmocnienie potencjału gospodarczego. - Poprawa estetyki przestrzeni wokół kościoła (ul. Wolności/Zamkowa). Efekt: poprawa jakości życia. - Rozwój małej infrastruktury sprzyjającej integracji społecznej i przebywaniu w centrum miasta, w tym ławeczek, śmietników. Efekt: poprawa jakości życia. - Odnowa barierek oddzielających drogę od stref przebywania ludzi. Efekt: poprawa bezpieczeństwa publicznego. - Remonty i modernizacje obiektów mieszkalnych. Przedsięwzięcie polegać będzie na remontach i modernizacjach obiektów mieszkalnych należących do wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni, podmiotów prywatnych oraz Gminy. Efekt: poprawa jakości życia.
Chocimino	W sferze społecznej: - Organizacja Ochotniczej Straży Pożarnej. OSP mogłyby poza podnoszeniem bezpieczeństwa znacznie przyczynić się do aktywizacji zwłaszcza młodych mieszkańców wsi. Efekt: wzrost aktywności społecznej. W sferze przestrzenno-funkcjonalnej: - Odtworzenie sieci ścieżek rowerowych pomiędzy Żydowem, Chociminem, Polanowem, Bobolicami, trzema mostami. Sieć ścieżek rowerowych prowadzących przez atrakcyjne turystycznie miejsca w gminie ulega stopniowemu niszczeniu. Wymaga więc odnowy obejmującej ponowne oznakowanie przebiegu dróg, zagospodarowania miejsc odpoczynkowych, rozmieszczenia nowych tablic informacyjnych itp. Efekt: wzmocnienie

	powiązań przestrzennych, w tym przeciwdziałanie wykluczeniu komunikacyjnemu, wzrost potencjału turystycznego. W sferze technicznej: • Poprawa jakości wody. Woda dostępna w sieci wodociągowej na terenie wsi spełnia normy bakteriologiczne, często natomiast nie nadaje się do spożycia i zastosowań gospodarczych ze względu na żaźelaznienie. Mieszkańcy upatrują przyczyny zarówno we właściwościach źródła wody, jak i w stanie sieci wodociągowej. Efekt: poprawa jakości życia. • Remonty i modernizacje obiektów mieszkalnych. Przedsięwzięcie polegać będzie na remontach i modernizacjach obiektów mieszkalnych należących do wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni, podmiotów prywatnych oraz Gminy. Efekt: poprawa jakości życia. • Remont kościoła filialnego pod wezwaniem św. Teresy. Niszczyjący kościół wymaga pilnego remontu, a pozyskanie środków na ten cel przez parafię rzymskokatolicką w Żydowie ułatwiłoby zdaniem mieszkańców współdziałanie ze strony Urzędu Miasta Gminy Polanów (w formie doradztw i zachęty) . Pierwszym etapem powinno być zakończenie przygotowywania dokumentacji projektowej. Efekt: poprawa stanu technicznego obiektu zabytkowego.
Cetuń	W sferze społecznej: • Powołanie ochotniczej straży pożarnej. Efekt: zwiększenie aktywności społecznej. • Powołanie Koła Gospodyń Wiejskich. Mieszkańcy wskazują na duże Na ternie sołectwa jest duże zainteresowanie możliwością utworzenia i prowadzenia KGW. Efekt: zwiększenie aktywności społecznej. W sferze przestrzenno-funkcjonalnej: • Poprawa stanu wody pitnej. Mieszkańcy uczestniczący w spotkaniu zgłaszali zły stan wody pitnej we wsi. Efekt: poprawa jakości życia. W serze technicznej: • Remonty i modernizacje obiektów mieszkalnych. Przedsięwzięcie polegać będzie na remontach i modernizacjach obiektów mieszkalnych należących do wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni, podmiotów prywatnych oraz Gminy. Efekt: poprawa jakości życia.
Naclaw	W sferze przestrzenno-funkcjonalnej: • Ścieżka rowerowa Naclaw – Jacinki. Budowa ścieżki rowerowej z infrastrukturą towarzyszącą (stojaki na rowery, ławki, barierki itp.) byłaby odpowiedzią na brak terenów rekreacyjnych we wsi i w jej pobliżu, zwłaszcza dostosowanych do potrzeb i możliwości seniorów. Efekt: wzmocnienie powiązań przestrzennych, w tym przeciwdziałanie wykluczeniu komunikacyjnemu, wzrost potencjału turystycznego. • Poprawa estetyki wsi. W tej kategorii zwracano uwagę na potrzebę skweru w centrum wsi (tzw. trójkąt), remontu szpecącego wieś budynku poczty, uprzątnięcie i zagospodarowanie niszczonego parku. Efekt: poprawa jakości życia. • Budowa chodników na brakujących odcinkach. Efekt: poprawa jakości życia. • Budowa hali gimnastycznej. Efekt: zwiększenie aktywności społecznej. W sferze technicznej: • Remonty i modernizacje obiektów mieszkalnych. Przedsięwzięcie polegać będzie na remontach i modernizacjach obiektów mieszkalnych należących

	do wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni, podmiotów prywatnych oraz Gminy. Efekt: poprawa jakości życia.
Rzeczyca Wielka	W sferze społecznej: • Wsparcie procesu tworzenia i funkcjonowania Koła Gospodyń Wiejskich - stworzenie struktury KGW, wpłynie na zwiększenie zaangażowania w życie społeczno-kulturalne wsi. Efekt: zwiększenie aktywności społecznej. • Wsparcie procesu tworzenia i funkcjonowania drużyny sportowej – powołanie piłkarskiej drużyny młodzieżowej stworzy szansę na zaangażowanie grupy młodzieży. Efekt: zwiększenie aktywności społecznej. W sferze przestrzenno-funkcjonalnej: • Utworzenie ścieżki rowerowej do Polanowa. Efekt: wzmocnienie powiązań przestrzennych, w tym przeciwdziałanie wykluczeniu komunikacyjnemu, wzrost potencjału turystycznego. • Zmiana organizacji ruchu na skrzyżowaniu drogi prowadzącej do Rzeczycy Wielkiej z drogą relacji Polanów-Miasto. Pomimo ograniczenia prędkości do 40 km podróżujący drogą nie stosują się do ograniczenia, co stwarza istotne niebezpieczeństwo w ruchu drogowym (wyjazd z drogi podporządkowanej z ograniczoną widocznością). Efekt: poprawa bezpieczeństwa mieszkańców. • Utworzenie przystanku dla dzieci oczekujących na autobus z Rzeczycy Małej przy drodze relacji Polanów – Miastko. Efekt: poprawa bezpieczeństwa dzieci. • Zagospodarowania niedużego parku w Rzeczycy Małej jako miejsca integracji społecznej oraz miejsca dla dzieci. Efekt: zwiększenie aktywności i integracji społecznej. W sferze technicznej: • Remonty i modernizacje obiektów mieszkalnych. Przedsięwzięcie polegać będzie na remontach i modernizacjach obiektów mieszkalnych należących do wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni, podmiotów prywatnych oraz Gminy. Efekt: poprawa jakości życia.

9 MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI

Komplementarność to jedna z najistotniejszych cech programów rewitalizacji. Rewitalizacja jest procesem całościowej przemiany przestrzeni gminy, która charakteryzuje się szczególną koncentracją problemów.

W gminie Polanów główne problemy obszaru rewitalizacji związane są z koncentracją problemów społecznych oraz degradacją infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych. Widoczny jest niski poziom przedsiębiorczości oraz znaczna degradacja zasobów mieszkaniowych (m.in. duży udział zabudowy mieszkaniowej po byłym PGR). Wokół tych problemów zbudowany został pomysł na rewitalizację w gminie Polanów. Wyrazem tego są projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które stanowią odpowiedź na problemy.

Program rewitalizacji, będący bardzo precyzyjnie zdefiniowanym planem operacyjnym na rzecz wychodzenia ze stanów kryzysowych przestrzeni zdegradowanej, powinien być tak skonstruowany, aby zapewnić równowagę w eliminowaniu problemów, które z reguły wzajemnie się przenikają i są od siebie zależne (**komplementarność problemowa**).

Schemat komplementarności problemowej rewitalizacji w Gminie Polanów przedstawia się następująco:

- Poszczególne podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały tak skonstruowane (zintegrowane), aby stanowiły odpowiedź na zasadnicze problemy poszczególnych podobszarów rewitalizacji. Łącznie zdefiniowano 5 podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych (dla każdego z podobszarów po jednym projekcie, tj. projekty nr 1-5), które integrują różne typy działań. Schemat każdego z projektów zawiera działania ukierunkowane na rozwiązywanie problemów społecznych (bezrobocie, ubóstwo, niski poziom przedsiębiorczości, niska aktywność społeczna) oraz problemów o charakterze infrastrukturalnym, w tym przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych. Lista pięciu projektów uzupełniona została o dwa projekty przekrojowe (projekty nr 6 i 7), tj. realizowane na rzecz wszystkich podobszarów rewitalizacji. Projekty te stanowią odpowiedź na problemy niskiej aktywności społecznej.
- Poszczególne projekty wykorzystują lokalny potencjał poszczególnych podobszarów rewitalizacji. Poszczególne typy działań wzajemnie się przenikają. Oprócz działań na rzecz poprawy warunków mieszkaniowych realizowane będą przedsięwzięcia skierowane bezpośrednio do mieszkańców (działania animacyjne i szkoleniowe). Inwestycje w infrastrukturę mieszkaniową wspierane będą inwestycjami w przestrzeń publiczną – tworząc całościową przemianę przestrzeni obszaru rewitalizacji. Na obszarach wiejskich pomysł na rewitalizację bazuje przede wszystkim na oddolnym zaangażowaniu i partycypacji społecznej. Działania inwestycyjne wspierane będą aktywnością społeczną. Oprócz efektu poprawy zagospodarowania przestrzeni lub stanu infrastruktury społecznej przyczyniać się będą do dalszej integracji wsi. Ponadto działaniom edukacyjnym i animacyjnym sprzyjać będzie istniejąca oraz zmodernizowana infrastruktura społeczna.
- Realizacja podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wspierana będzie działaniami ujętymi na liście pozostałych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Samo pojęcie komplementarności nie ogranicza się jednak tylko i wyłącznie do całościowego spojrzenia na problemy trwające przestrzeń rewitalizacji. Przestrzeń miasta, na której gmina zamierza prowadzić rewitalizację jest częścią tkanki większej przestrzeni – powiązaną z nią funkcjonalnie. Szereg procesów zachodzących w tej przestrzeni wynika z uwarunkowań i czynników występujących poza granicami obszaru rewitalizacji (**komplementarność przestrzenna**).

Do najważniejszych cech komplementarności przestrzennej rewitalizacji w Gminie Polanów należy:

- Przedsięwzięcia rewitalizacyjne co do zasady realizowane będą na obszarze rewitalizacji (poza niektórymi działaniami edukacyjnymi, realizowanymi na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz działaniami związanymi z poprawą infrastruktury komunikacyjnej, w szczególności tworzeniem dróg rowerowych).
- W przypadku obszarów wiejskich – granice obszaru rewitalizacji obejmują całe przestrzenie zamieszkałe wsi. Działania rewitalizacyjne na tych obszarach, ze względu na ich nieduży charakter i dostępność poszczególnych przestrzeni oraz infrastruktury – będą oddziaływać na całość przestrzeni wsi oraz będą dostępne dla ogółu mieszkańców.
- W przypadku centrum Polanowa – należy podkreślić, iż obszar rewitalizacji jest stosunkowo zwartą przestrzenią śródmiejską (ul. Wolności, Zamkowa, Koszalińska, Sławieńska). Rewitalizacja przestrzeni centrum Pełczyc pozytywnie wpłynie na wizerunek i rozwój całej miejscowości Polanów, wzmacniając procesy centrotwórcze (powstanie nowej przestrzeni Rynku – ul. Wolności, modernizacja dworca PKS, poprawa estetyki centrum miasta, zachęcająca do przebywania w tej części miasta).
- Projekty edukacyjne, społeczne, animacyjne – realizowane będą na rzecz mieszkańców obszarów rewitalizacji, bez wyróżniania, z której części tego obszaru będą pochodzić.

Rewitalizacja jest procesem wieloletnim, a zdefiniowany na konkretny okres czasu program rewitalizacji, to dość precyzyjny plan operacyjny. Oznacza to, że w programie rewitalizacji należy także uwzględniać wymiar czasu – w szczególności poprzez nawiązanie do prowadzonych już wcześniej działań. W ten sposób możliwe jest wykorzystanie oraz wzmacnianie rezultatów już wcześniej prowadzonych działań (**komplementarność międzyokresowa**).

Komplementarność międzyokresowa polegać będzie na:

- W przypadku Polanowa w poprzedzających realizację programu rewitalizacji okresie zrealizowano przedsięwzięcia infrastrukturalne związane z remontami i modernizacją dróg oraz chodników, jak też skwerów (m. in. plac zabaw przy ul. Wolności, budowa nowego obiektu Domu Kultury wraz z zagospodarowaniem otoczenia - parking).
- Na obszarach wiejskich realizowane były przedsięwzięcia inwestycyjne, które finansowane były głównie z środków PROW oraz środków własnych Gminy. Warto tu wspomnieć o świetlicy wiejskiej w Naclawiu oraz Rzeczycy Wielkiej.
- Pomysł na rewitalizację, w szczególności w sferze społecznej (problemy społeczne) oraz technicznej (głównie degradacja obiektów budowlanych) – wymaga kontynuacji działań rewitalizacyjnych po 2023 roku. Związane jest to ze znaczną skalą niektórych negatywnych zjawisk oraz prognozowanymi zdolnościami finansowanymi ich realizacji. Znaczna liczba obiektów mieszkaniowych, będąca w złym stanie technicznym oraz struktura własności tych obiektów, wskazuje, że główny ciężar finansowania działań rewitalizacyjnych związany będzie ze środkami prywatnymi. Istotne dla całościowej przemiany jest stworzenie mechanizmu zachęt oraz wsparcia wspólnot i właścicieli obiektów mieszkalnych.

Sukces rewitalizacji jest w dużym stopniu uzależniony od tego, czy uda się zrealizować szereg zaplanowanych, bardzo konkretnych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych. Projektowe podejście do realizacji programu rewitalizacji, oznacza, że jest to dość skomplikowany plan, który wymaga partnerstwa oraz zorganizowania procedur realizacji. Niepowodzenie realizacji jednego z istotnych projektów rewitalizacyjnych może bowiem wpłynąć na niepowodzenie lub skuteczność całego programu rewitalizacji (**komplementarność proceduralno-instytucjonalna**).

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna polegać będzie na:

- Program rewitalizacji realizowany będzie przez Gminę, ale charakteryzuje się również włączeniem w proces tworzenia i realizacji różnych interesariuszy, w tym mieszkańców. Gmina pełnić będzie rolę lidera inicjującego współpracę interesariuszy oraz odpowiedzialna będzie za zorganizowanie procesu uspołecznienia, jak też monitoringu i ewaluacji.
- Istotną rolę w procesie przemian powinny mieć także organizacje pozarządowe oraz mieszkańcy.
- Komplementarność proceduralno – instytucjonalną opisano szerzej w rozdziale 11. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI.

Podejście projektowe realizacji programu rewitalizacji oznacza także konieczność poszukiwania dla każdego z przedsięwzięć źródeł finansowania. Różnorodność pomysłów rewitalizacyjnych skutkuje różnorodnością potencjalnych źródeł finansowania. Projekty edukacyjne, szkoleniowe, etc. mogą uzyskać wsparcie ze środków EFS, projekty infrastrukturalne ze środków EFRR. Program rewitalizacji może być realizowany zarówno przez podmioty publiczne jak też prywatne (**komplementarność źródeł finansowania**).

Komplementarność źródeł finansowania polegać będzie na:

- Realizacja programu rewitalizacji zakłada wykorzystanie szeregu dostępnych funduszy zewnętrznych. Uzupełnieniem środków zewnętrznych będą fundusze własne, w tym publiczne oraz prywatne.
- Komplementarność finansowa przedstawiona została szczegółowo w rozdziale 10. INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE.

10 INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE

Zabezpieczenie finansowe działań związanych z realizacją Programu Rewitalizacji stanowią przede wszystkim środki budżetowe gminy. Jednakże środki własne gminy wspomagane będą środkami zewnętrznymi pochodzącymi m. in. ze środków Unii Europejskiej.

Podstawowe źródła pozabudżetowe wykorzystywane do realizacji programu obejmują:

- środki Unii Europejskiej – m. in.: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Europejski Fundusz na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów, jak i jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetów samorządów – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania (w odniesieniu do pozostałych projektów rewitalizacyjnych),
- środki prywatne – np. środki organizacji pozarządowych.

Tabela 43. Indykatywne ramy finansowe związane z realizacją Programu Rewitalizacji, w odniesieniu do podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lp.	Nazwa projektu	Część projektu / zakres projektu	Nazwa podmiotu/ów realizujących	Szacowana wartość projektu (zł)	Termin realizacji	Źródła finansowania
1.	Rewitalizacja centrum Polanowa.	Całość	-	8,890 mln zł	2018-2023	-
		Ad. 1. Prowadzenie działań edukacyjnych i animacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej i przedsiębiorczości – 50 tys. zł	Gmina Polanów, organizacje pozarządowe	50 tys. zł	2018-2023	- RPO WZ/EFS 95% - Działanie 7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej - Gmina Polanów/organizacje pozarządowe 5%
		Ad. 2. Rada Młodzieżowa – 10 tys. zł	Gmina Polanów	10 tys. zł	2018-2023	Gmina Polanów, inne zewnętrzne źródła 100%
		Ad. 3. Wzmacnianie trzeciego sektora	Gmina Polanów	50 tys. zł	2018-2023	Gmina Polanów, inne zewnętrzne źródła 100%
		Ad. 4. Świetlica młodzieżowa – utworzenie i działalność.	Gmina Polanów, organizacje pozarządowe	350 tys. zł	2018-2023	Gmina Polanów, inne zewnętrzne źródła 100%
		Ad. 5. Rewitalizacja Rynku	Gmina Polanów	7 mln zł	2018-2020	- RPO WZ 85% - Działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich - Gmina Polanów 15%

		Ad. 6. Plac zabaw ul. Koszalińska oraz siłownia plenerowa ul. Wolności	Gmina Polanów	80 tys. zł	2018-2020	- RPO WZ 85% - Działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich - Gmina Polanów 15%
		Ad. 7. Modernizacja obiektu boiska sportowego przy Szkole Podstawowej	Gmina Polanów	100 tys.	2018-2020	- RPO WZ 85% - Działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich - Gmina Polanów 15%
		Ad. 8. Podwórza przy ul. Koszalińskiej	Gmina Polanów	250 tys.	2018-2020	- RPO WZ 85% - Działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich - Gmina Polanów 15%
		Ad. 9. Przestrzenie przy ul. Zamkowej 5,6	Spółdzielnia Mieszkaniowa Jutrzenka w Koszalinie	200 tys.	2018-2020	- RPO WZ 85% - Działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich - Spółdzielnia Mieszkaniowa Jutrzenka w Koszalinie 15%
		Ad. 10. Budynki przy ul. Zamkowej 5,6	Spółdzielnia Mieszkaniowa Jutrzenka w Koszalinie	800 tys.	2018-2020	- RPO WZ 85% - Działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich - Spółdzielnia Mieszkaniowa Jutrzenka w Koszalinie 15%
2.	Poprawa funkcjonalności, estetyki przestrzeni wsi Chocimino oraz zwiększenie	Całość	-	820 tys. zł	2018-2023	-
		Ad. 1. Prowadzenie działań edukacyjnych i animacyjnych z zakresu aktywizacji	Gmina Polanów, sołectwo Chocimino, organizacje pozarządowe	50 tys. zł	2018-2023	RPO WZ/EFS 95% - Działanie 7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą

aktywności społecznej, zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców.	zawodowej i przedsiębiorczości				instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej
	Ad. 2. Rozwój oferty świetlicy wiejskiej na rzecz mieszkańców oraz integracja społeczna	Gmina Polanów, sołectwo Chocimino, organizacje pozarządowe	100 tys. zł	2018-2023	- Gmina Polanów/organizacje pozarządowe 5% - Gmina Polanów, inne zewnętrzne źródła 100%
	Ad. 3. Remont świetlicy w Chocimlinie – 300 tys. zł	Gmina Polanów, sołectwo Chocimino	300 tys. zł	2018-2020	- RPO WZ 85% - Działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich - Gmina Polanów 15%
	Ad. 4. Remont drogi do budynku socjalnego	Gmina Polanów, sołectwo Chocimino	200 tys. zł	2018-2020	- RPO WZ 85% - Działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich - Gmina Polanów 15%
	Ad. 5. Utworzenie boiska sportowego w Chocimlinie	Gmina Polanów, sołectwo Chocimino	100 tys. zł	2018-2020	- RPO WZ 85% - Działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich - Gmina Polanów 15%
	Ad. 6. Stworzenie w centrum wsi miejsca spotkań dla mieszkańców	Gmina Polanów, sołectwo Chocimino	30 tys. zł	2018-2020	- RPO WZ 85% - Działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich - Gmina Polanów 15%
	Ad. 7. Modernizacja oświetlenia	Gmina Polanów	20 tys. zł	2018-2020	Gmina Polanów, inne zewnętrzne źródła 100%

		Ad. 8. Zagospodarowanie terenu przy źródle	Lasy Państwowe	20 tys. zł	2018-2020	Lasy Państwowe 100%
3.	Poprawa funkcjonalności, estetyki przestrzeni wsi Cetuń oraz zwiększenie aktywności społecznej, zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców.	Całość	-	3,025 mln zł	2018-2023	-
		Ad. 1. Prowadzenie działań edukacyjnych i animacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej i przedsiębiorczości	Gmina Polanów, sołectwo Cetuń, organizacje pozarządowe	50 tys. zł	2018-2023	- RPO WZ/EFS 95% - Działanie 7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej - Gmina Polanów/organizacje pozarządowe 5%
		Ad. 2. Doradztwo – wieś tematyczna	Gmina Polanów, sołectwo Cetuń, organizacje pozarządowe	50 tys. zł	2018-2023	Gmina Polanów, inne zewnętrzne źródła 100%
		Ad. 3. Utworzenie i działalność spółdzielni socjalnej	Gmina Polanów, sołectwo Cetuń, organizacje pozarządowe	300 tys. zł	2018-2023	- RPO WZ/EFS 95% - Działanie 7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej - Gmina Polanów/organizacje pozarządowe 5%
		Ad. 4. Strona internetowa sołectwa – wsparcie doradcze	Gmina Polanów, sołectwo Cetuń, organizacje pozarządowe	5 tys. zł	2018-2023	Gmina Polanów, inne zewnętrzne źródła 100%

		Ad. 5. Remont drogi powiatowej	Gmina Polanów	1 mln zł	2018-2020	- RPO WZ 85% - Działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich - Gmina Polanów 15%
		Ad. 6. Przebudowa obiektów po PGR na świetlicę wiejską	Gmina Polanów	1,5 mln zł	2018-2020	- RPO WZ 85% - Działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich - Gmina Polanów 15%
		Ad. 7. Przestrzeń publiczna w okolicy boiska	Gmina Polanów, sołectwo Cetuń	50 tys. zł	2018-2020	- RPO WZ 85% - Działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich - Gmina Polanów 15%
		Ad. 8. Ścieżka zdrowia oraz teren przy jeziorze	Gmina Polanów, sołectwo Cetuń	50 tys. zł	2018-2020	- RPO WZ 85% - Działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich - Gmina Polanów 15%
		Ad. 9 Usunięcie barszczu Sosnowskiego	Gmina Polanów, sołectwo Cetuń	20 tys. zł	2018-2020	Inne zewnętrzne środki, Gmina Polanów 100%
4.	Poprawa funkcjonalności, estetyki przestrzeni wsi Naclaw oraz zwiększenie aktywności społecznej, zawodowej i	Całość	-	970 tys. zł	2018-2023	-
		Ad. 1. Prowadzenie działań edukacyjnych i animacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej i przedsiębiorczości – 50 tys. zł	Gmina Polanów, sołectwo Naclaw, organizacje pozarządowe	50 tys.	2018-2023	- RPO WZ/EFS 95% - Działanie 7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej - Gmina Polanów/organizacje pozarządowe 5%

	przedsiębiorczości mieszkańców.	Ad. 2. Rozwój oferty świetlicy wiejskiej na rzecz mieszkańców oraz integracja społeczna – 120 tys.	Gmina Polanów, sołectwo Naclaw, organizacje pozarządowe	120 tys.	2018-2023	Gmina Polanów, inne zewnętrzne źródła 100%
		Ad. 3. Utwardzenie drogi – 50 tys.	Gmina Polanów	50 tys.	2018-2020	- RPO WZ 85% - Działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich - Gmina Polanów 15%
		Ad. 4. Zagospodarowanie terenu przy kościele – 50 tys.	Gmina Polanów	50 tys.	2018-2020	- RPO WZ 85% - Działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich - Gmina Polanów 15%
		Ad. 5. Remont szkoły – 300 tys. zł	Gmina Polanów	300 tys.	2018-2020	- RPO WZ 85% - Działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich - Gmina Polanów 15%
		Ad. 6. Zagospodarowanie terenu przy Szkole Podstawowej na boisko sportowe	Gmina Polanów, Sołectwa Naclaw	100 tys. zł	2018-2020	- RPO WZ 85% - Działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich - Gmina Polanów 15%
		7. Budowa przystanku autobusowego wraz z zatoką	Gmina Polanów	300 tys.	2018-2020	Inne zewnętrzne środki finansowe, Gmina Polanów 100%
5.	Poprawa funkcjonalności,	Całość	-	1,4 mln zł	2018-2023	-

estetyki przestrzeni sołectwa Rzeczyca Wielka oraz zwiększenie aktywności społecznej, zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców.	Ad. 1. Prowadzenie działań edukacyjnych i animacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej i przedsiębiorczości	Gmina Polanów, sołectwo Rzeczyca Wielka, organizacje pozarządowe	100 tys. zł	2018-2023	- RPO WZ/EFS 95% - Działanie 7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej - Gmina Polanów/organizacje pozarządowe 5%
	Ad. 2. Rozwój oferty świetlicy wiejskiej na rzecz mieszkańców oraz integracja społeczna	Gmina Polanów, sołectwo Rzeczyca Wielka, organizacje pozarządowe	100 tys. zł	2018-2023	Gmina Polanów, inne zewnętrzne źródła 100%
	Ad. 3. Warsztaty dla mieszkańców wsi z zakresu możliwości prowadzenia działań społecznych	Gmina Polanów, sołectwo Rzeczyca Wielka, organizacje pozarządowe	50 tys. zł	2018-2023	Gmina Polanów, inne zewnętrzne źródła 100%
	Ad. 4. Organizacja spotkań, zajęć i poszerzenie dostępności do informacji z zakresu profilaktyki uzależnień	Gmina Polanów, sołectwo Rzeczyca Wielka, organizacje pozarządowe	50 tys. zł	2018-2023	- RPO WZ/EFS 95% - Działanie 7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej - Gmina Polanów/organizacje pozarządowe 5%
	Ad. 5. Rozbudowa placu zabaw	Gmina Polanów	50 tys. zł	2018-2020	- RPO WZ 85% - Działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich - Gmina Polanów 15%

		Ad. 6. Infrastruktura: budowa chodnika, postawienie wiaty na potrzeby spotkań integracyjno-kulturalnych w plenerze	Gmina Polanów	200 tys. zł	2018-2020	- RPO WZ 85% - Działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich - Gmina Polanów 15%
		Ad. 7. Przebudowa skrzyżowania drogi przebiegającej przez wieś z drogą wojewódzką nr 206	Gmina Polanów	150 tys.	2018-2020	Inne zewnętrzne środki finansowe, Gmina Polanów 100%
		8. Utworzenie boiska sportowego	Gmina Polanów, Sołectwo Rzeczyca Wielka	100 tys. zł	2018-2020	- RPO WZ 85% - Działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich - Gmina Polanów 15%
		9. Remont drogi w kierunku dawnego PGR-u	Gmina Polanów	300 tys. zł	2018-2020	Inne zewnętrzne środki finansowe, Gmina Polanów 100%
		10. Przebudowa drogi w miejscowości Rzeczyca Mała	Gmina Polanów	300 tys. zł	2018-2020	Inne zewnętrzne środki finansowe, Gmina Polanów 100%
6.	Szkoła liderów lokalnych gminy Polanów	Prowadzenie działań edukacyjnych i animacyjnych z mieszkańcami obszarów rewitalizacji, mających na celu wyłonienie oraz wykształcenie liderów społeczności	Gmina Polanów, Sieć Zachodniopomorska Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej – Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej dla regionu koszalińskiego	300 tys. zł	2018-2023	- RPO WZ/EFS 95% - Działanie 7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej - Gmina Polanów/organizacje pozarządowe 5%

		lokalnych oraz pobudzenie wolontariatu.				
7.	Podniesienie kompetencji społecznych mieszkańców obszaru rewitalizacji.	1. Spotkania warsztatowe z rodzicami. 2. Spotkania warsztatowe z dziećmi i młodzieżą. 3. Indywidualna pomoc psychologiczna. 4. Wyjazdy integracyjno-edukacyjne.	Gmina Polanów, Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Polanowie	150 tys.	2018-2023	- RPO WZ/EFS 95% - Działanie 7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej - Gmina Polanów 5%
		Program rewitalizacji razem		15,505 mln zł		
		Gmina Polanów, pozostałe zewnętrzne źródła		1 895 tys. zł		
		Gmina Polanów – jako udział własny w projektach RPO		1 936,5 tys. zł		
		RPO WD/EFS Działanie 7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej oraz Działanie 7.6 Wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym		997,5 tys. zł		

	RPO WD Działanie 9.3 Wsparcie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich	10,676 mln zł
--	---	---------------

11 MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH W PROCES REWITALIZACJI

Program rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Zespołu ds. rewitalizacji.

Przygotowanie, prowadzenie i ocena rewitalizacji polegają w szczególności na:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
- prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji oraz o przebiegu tego procesu;
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności gminnego programu rewitalizacji;
- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji programu rewitalizacji;
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest ważnym warunkiem sukcesu.⁵

Procedura uspołecznienia na etapie przygotowania programu rewitalizacji.

Procedura uspołecznienia przygotowania programu rewitalizacji związana była zarówno z aktywnymi, jak też biernymi formami angażującymi społeczność lokalną. Możliwość wypowiedzenia się mieszkańców gminy, w tym również mieszkańców obszaru rewitalizacji, m. in. poprzez badania

⁵ Na podstawie: Ustawa z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji

jakościowe, warsztaty oraz spotkania z mieszkańcami – miała istotny wpływ na kształt programu rewitalizacji (więcej nt. w rozdziale **Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji**).

Proces konsultacji społecznych obejmował również tradycyjne formy, umożliwiające wnoszenie uwag i opinii w formie pisemnej. Uspółeczniony był także proces formułowania projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tj. pomysły rewitalizacyjne zbierane były w formie kart lub opisów projektów, które zgłosić mógł każdy zainteresowany. Pomysły na przedsięwzięcia rewitalizacyjne definiowane były w trakcie spotkań o charakterze warsztatowym z mieszkańcami podobszarów rewitalizacji. Łącznie na etapie tworzenia części operacyjnej dokumentu odbyło się 5 takich spotkań (bezpośrednio na obszarze rewitalizacji).

Gmina Polanów przez cały okres przygotowywania programu prowadziła kampanię informacyjną dla mieszkańców. Polegała ona na bieżącym informowaniu o wszystkich etapach prac przez zamieszczanie wiadomości oraz udostępnianie materiałów ze spotkań w specjalnie utworzonej w tym celu zakładce na stronie internetowej miasta.

Tabela 44. Formy i rezultaty konsultacji programu rewitalizacji

Forma konsultacji	Opis / rezultaty
1. Spotkania warsztatowe z interesariuszami rewitalizacji przeprowadzone na obszarach rewitalizacji	Miejsce oraz terminy spotkań: Obszary zdegradowane wskazane do rewitalizacji: • Polanów, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Polanowie, ul. Wolności 7, Polanów – 29.05.2017, godz. 17:00 • Chocimino, Świetlica Wiejska, 30.05.2017, godz. 17:00 • Cetuń, Świetlica Wiejska, 30.05.2017, godz. 19:15 • Naclaw, Świetlica Wiejska, 31.05.2017, godz. 17:00 • Rzeczyca Wielka, Świetlica Wiejska, 31.05.2017, godz. 19:00 Czas trwania: • Około 120 min/warsztat – łącznie 10 godzin Cele warsztatów: • Zapoznanie mieszkańców z wynikami diagnozy służącej wytyczeniu obszaru zdegradowanego w gminie Polanów, • Zapoznanie mieszkańców z celami rewitalizacji, • Pogłębienie diagnozy nt. problemów występujących na obszarach zdegradowanych oraz analiza oczekiwań zgłaszanych przez mieszkańców i interesariuszy rewitalizacji w odniesieniu do działań rewitalizacyjnych. Przebieg spotkań: • Powitanie uczestników • Prezentacja diagnozy miejscowości/sołectwa na tle gminy Polanów wykonanej w oparciu o dane statystyczne • Omówienie założeń i celów rewitalizacji społecznej, funkcjonalno-przestrzennej i infrastrukturalnej • Przedstawienie planu działań i harmonogramu opracowywania programu rewitalizacji • Dyskusja moderowana – zbieranie informacji nt. problemów oraz oczekiwań dot. rewitalizacji danej miejscowości

Fot. 81. Powitanie uczestników warsztatów przez Zastępcę Burmistrza Polanowa

Fot. 82. Moderowane dyskusja z mieszkańcami obszaru rewitalizacji

Rezultaty:

Opis w rozdziale 5.4.1 Problemy oraz potencjały obszaru rewitalizacji zdiagnozowane na podstawie diagnozy delimitacyjnej oraz podczas spotkań warsztatowych z mieszkańcami.

2. Działania aktywizujące mieszkańców obszaru rewitalizacji na

Miejsce oraz terminy spotkań:

Obszary zdegradowane wskazane do rewitalizacji:

- Naclaw, Świetlica Wiejska, 21.06.2017, godz. 16:00 - 21:00.
- Rzeczyca Wielka, Świetlica Wiejska, 21.06.2017, godz. 16:00 – 21:00.

terenie gminy Polanów ze szczególnym uwzględnieniem środowisk popegeerowskich (warsztaty z mieszkańcami).

- Polanów, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Polanowie, ul. Wolności 7, Polanów – 22.06.2017, godz. 16:00 – 21:00.
- Chocimino, Świetlica Wiejska, 03.07.2017, godz. 16:00 - 21:00
- Cetuń, Dom Pomocy Społecznej, 03.07.2017, godz. 16:00 – 21:00

Czas trwania:

- łącznie 25 godzin

Cele warsztatów:

- Zwiększenie zainteresowania procesem rewitalizacji,
- Zidentyfikowanie potencjalnych projektów z zakresu zwiększenia aktywności społecznej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Przebieg spotkań:

- Prezentacja przykładów procesów rewitalizacyjnych na obszarach miejskich i wiejskich
- Prezentacja przykładów działań aktywizujących podejmowanych na terenach wiejskich
- Omówienie głównych elementów składowych procesu rewitalizacji, podkreślenie znaczenia partycypacji mieszkańców.
- Przesłanki włączenia poszczególnych sołectw do obszaru rewitalizacji w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta i Gminy Polanów na lata 2017 – 2023.

Fot. 83. Warsztat generowania pomysłów na projekty rewitalizacyjne w Rzeczycy Wielkiej.

Fot. 84. Warsztat generowania pomysłów na projekty rewitalizacyjne w Naclawiu

Rezultaty:

Rezultatem warsztatów są pomysły projekty rewitalizacyjne ujęte w rozdziale 7. Lista podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz 8. Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

3. Spacery badawcze

Miejsce oraz terminy spotkań:

- Polanów – centrum miasta (ul. Koszalińska, Sławieńska, Wolności, Zamkowa) – termin wtorek 04.07.2017, godz. 13:00;
- Rzeczyca Wielka – termin środa 05.07.2017, godz. 15:00;
- Cetuń – termin 06.07.2017 godz. 15:00;
- Chocimino – termin 07.07.2017 godz. 15:00.

1. Polanów

- centrum miasta (ulice: Koszalińska, Sławieńska, Wolności, Zamkowa).

2. Sołectwo Rzeczyca Wielka

- Przestrzeń wokół świetlicy wiejskiej w Rzeczy Wielkiej;
- Przestrzeń mieszkaniowa w Rzeczy Wielkiej;
- Skrzyżowania drogi biegnącej przez Rzeczę Wielką z drogą wojewódzką nr 206 (Polanów – Miastko);
- Kościół w Rzeczy Wielkiej;
- Rzeczyca Mała.

3. Sołectwo Cetuń

- Dom Pomocy Społecznej;
- Przestrzeń mieszkaniowa w Cetuniu;

- Przestrzeń i obiekty pod budowę świetlicy wiejskiej w Cetuniu;
- Przestrzeń publiczna, na której zlokalizowany jest dotychczasowy obiekt świetlicy; wiejskiej;
- Plaża przy jeziorze Wielkim.

4. Sołectwo Chocimino

- Świetlica Wiejska w Chociminie;
- Przestrzeń mieszkaniowa w Chociminie;
- Zabytkowy kościół w Chociminie;
- Zabudowa mieszkaniowa na terenie pałacowym;
- Bloki socjalne;
- Stary cmentarz ewangelicki.

Uczestnicy spacerów:

Uczestnikami spacerów byli głównie interesariusze zamieszkujący obszary rewitalizacji, w mniejszym stopniu interesariusze prowadzący lub zamierzający prowadzić na tych obszarach działalność gospodarczą lub społeczną a także osoby decyzyjne w sprawach sołectw, miasta Polanów i gminy Polanów. Spacery badawcze przeprowadził pracownik Instytutu Badawczego IPC sp. z o.o. w towarzystwie pracownika Urzędu Miejskiego w Polanowie.

Sposób prowadzenia spacerów:

Ze względu na charakterystykę omawianej formy konsultacji, jaką jest spacer diagnostyczno-badawczy, omawiane spotkania przebiegały w kilku wersjach, opisanych poniżej:

- Spacer rozpoczął się od przywitania uczestników przez osoby prowadzące, które przybliżyły zainteresowanym istotę rewitalizacji – cele oraz zasady jej prowadzenia. Zaproszeni interesariusze wpisali się na listę uczestników. Rozdano materiały służące do zebrania uwag interesariuszy spaceru (z podkładem mapowym), wraz z podkładkami i długopisami. Rozdano także ankiety diagnostyczne dla zjawisk i czynników kryzysowych na obszarach do rewitalizacji. Przeprowadzono wstępny wywiad z interesariuszami oraz ustalono wspólnie trasę spaceru.
- Podczas spaceru, na trasie, uczestnicy diagnozując czynniki kryzysowe wskazali miejsca z niewykorzystanym potencjałem, komentowali oraz wpisywali - na dostarczonych materiałach - uwagi, według własnego uznania. Na zakończenie zebrano wypełnione materiały.
- Interesariusze wskazali miejsca z niewykorzystanym potencjałem.
- Dodatkowo, spacery badawcze odbywały również się w formie wywiadów indywidualnych (z poszczególnymi osobami odbył się spacer w miejsce przez nich wskazane, celem realizacji pełnej diagnostyki miejsca).

Rezultaty:

Opis w rozdziale 5.4.3 Obszary rewitalizacji w gminie Polanów w opinii uczestników spacerów badawczych

4. Badania jakościowe	W badaniu wzięło udział 18 osób żyjących na terenie wybranym do procesu rewitalizacji, były to głównie kobiety. Ponadto w badaniu wzięło udział 6 lokalnych liderów opinii. Badania zostały zrealizowane za pomocą indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI). Rezultaty: Więcej nt. w rozdziale 5.4.2 Obszary rewitalizacji w gminie Polanów w opinii liderów oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
5. Badania ilościowe	Badanie zostało zrealizowane za pomocą trzech technik badawczych – CATI, CAPI oraz CAWI. W badaniach wzięło udział 358 respondentów. Rezultaty: Więcej nt. w rozdziale 5.4.4 Obszary rewitalizacji w gminie Polanów w opinii mieszkańców obszaru rewitalizacji.
6. Imprezy animacyjne	Na mocy umowy Nr PG.I.272.5.2017 pomiędzy Gminą Polanów a Fundacją Nauka dla Środowiska zrealizowane zostało ... eventów animacyjnych. Celem eventów było wzmocnienie poczucia więzi społecznych - poczucia bycia częścią danej społeczności i współdziałania w obszarze dobra wspólnego. Eventy były dedykowane mieszkańcom obszarów rewitalizacji, w tym osobom wykluczonym społecznie lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. 24.06.2017 Polanów. Wydarzenie odbywało się w dniu 24.06.2017r. i trwało 10 godzin od godz. 16:00 do 2:00. W godzinach 16-18 oraz 20-2 odbywała się część festynowa, część warsztatowa odbywała się w godzinach 18.00-20.00. Event został zorganizowany w atrakcyjnym i przyjaznym miejscu, nad Zalewem, gdzie wielki namiot dawał schronienie uczestnikom przed zmiennymi warunkami atmosferycznymi. W evencie uczestniczyło około 600 osób. Event był ogólnodostępny, niebiletowany. 01.07.2017 Rzeczyca Wielka. Wydarzenie odbywało się w dniu 1.07.2017r. i trwało 8 godzin od godz. 16:00 do 0:00. W godzinach 16-18 oraz 20-0.00 odbywała się część festynowa, część warsztatowa odbywała się w godzinach 18.00-20.00. Event został zorganizowany w atrakcyjnym i przyjaznym miejscu, przy świetlicy wiejskiej, która dawała schronienie uczestnikom przed zmiennymi warunkami atmosferycznymi. Event był ogólnodostępny, niebiletowany. Pomimo niesprzyjających warunków pogodowych mieszkańcy licznie przybyli na miejsce imprezy. W kulminacyjnym momencie imprezy na placu bawiło się ok. 300 mieszkańców. Przez cały czas trwania wydarzenia (pomimo deszczu) płonęło ognisko doglądane przez jednego z mieszkańców, przy którym pieczono kiełbaski.

Fot. 85. Event w Polanowie

Fot. 86. Event w Rzeczycy Wielkiej

Pozostałe eventy w trakcie realizacji.

7. Korespondencyjne zbieranie pomysłów rewitalizacyjnych.

Mieszkańcy poszczególnych podobszarów przekazywali pomysły i projekty na rewitalizację w formie elektronicznej.

Rezultaty:

Pomysły były analizowane oraz zostały ujęte w opisach projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

8. Opublikowanie projektu

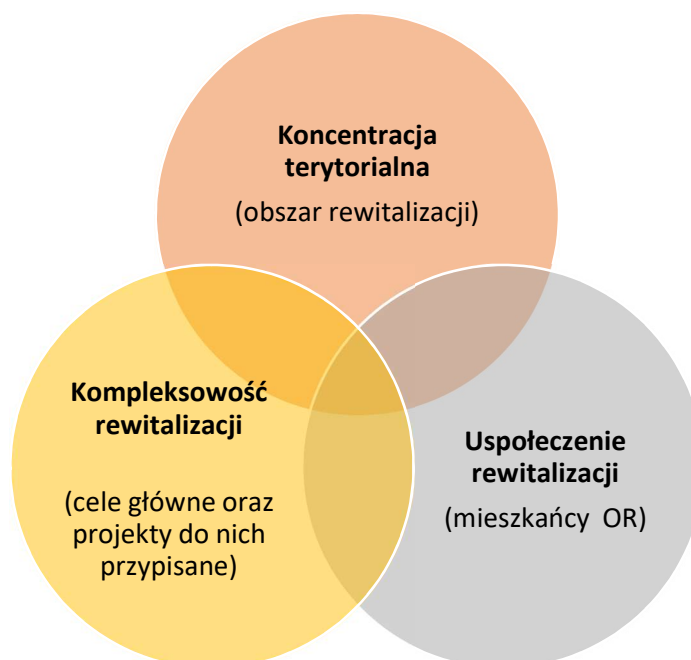
W trakcie realizacji

**programu
rewitalizacji na
stronie
internetowej
gminy**

Procedura uspołecznienia na etapie realizacji programu rewitalizacji.

Rewitalizacja w praktyce odznacza nowe podejście do zarządzania gminą w kontekście realizowanych na rzecz części jej przestrzeni (obszaru rewitalizacji) działań rozwojowych. Wybrane aspekty, charakteryzujące rewitalizację, w tym koncentracja na obszarze rewitalizacji, kompleksowość działań rewitalizacyjnych oraz uspołecznienie rewitalizacji – wzajemnie się przenikają.

Rysunek 26. Poglądowy schemat rewitalizacji w Gminie Polanów

Źródło: opracowanie własne

Partycypacja społeczna jest jednym z filarów rewitalizacji. Aby tak się stało w gminie Polanów konieczne jest stworzenie odpowiednich narzędzi i mechanizmów, które pozwolą prowadzić rewitalizację w sposób partycypacyjny, a które będą dedykowane konkretnej przestrzeni gminy. Koncentracja terytorialna na wybranym obszarze w gminie Polanów oznacza konieczność wypracowania dla tego obszaru – dedykowanego modelu partycypacji społecznej.

Obok projektów istotnym narzędziem uspołecznienia będzie działalność **Zespołu ds. rewitalizacji**. Będzie to ciało doradcze i opiniotwórcze, składać się będzie głównie z lokalnych ekspertów, którzy są w stanie wnieść do jego działalności wiedzę i zaangażowanie.

Oprócz podmiotów publicznych w skład Zespołu ds. rewitalizacji wejdą reprezentanci sektora pozarządowego oraz przedsiębiorców. Istotne jest, aby w skład Zespołu ds. rewitalizacji wszedł przedstawiciel każdego z podobszarów rewitalizacji.

Efektywność partycypacji społecznej zależy od skuteczności dwustronnego przepływu informacji, co oznacza, że nie tylko Gmina, jako podmiot zarządzający procesem rewitalizacji, powinien informować stronę społeczną o planowanych działaniach i zamierzeniach, ale także strona społeczna powinna mieć szanse wyrażenia swojej opinii na temat realizowanych działań.

W gminie Polanów wykorzystane zostaną następujące formy uspołecznienia realizacji programu rewitalizacji:

1) Związane z kompleksowym wdrażaniem programu rewitalizacji – w tym przypadku nadrzędnymi działaniami będzie:

- działalność Zespołu ds. rewitalizacji (spotkania z członkami zespołu, ponadto członkowie zespołu będą multiplikatorami informacji nt. programu rewitalizacji),
- konsultowanie i opiniowanie z mieszkańcami założeń i oczekiwań odnośnie przemian rewitalizacyjnych, jak też ewaluacji programu rewitalizacji (w tym w odniesieniu do sposobów komunikacji i informacji).

2) Związane z realizacją konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych – w tym przypadku uspołecznienie związane będzie z:

- konsultowaniem, opiniowaniem założeń poszczególnych projektów. Istotne jest docieranie do mieszkańców, na rzecz których realizowane będą przedsięwzięcia (spotkania bezpośrednio na obszarach rewitalizacji, festyny np. podwórkowe, otwarte punkty konsultacyjne i doradcze np. w trakcie imprez plenerowych, badania i wywiady z mieszkańcami). Istotne jest tworzenie narzędzi dopasowanych do lokalnej specyfiki (np. formularze badawcze w formie elektronicznej, papierowej, bezpośrednie spotkania z mieszkańcami). Oprócz standardowych działań, takich jak upublicznienia planów realizacji poszczególnych przedsięwzięć – istotne będzie bezpośrednie dotarcie z założeniami poszczególnych projektów do mieszkańców,
- w szczególności takich, w których w prosty sposób można uwzględnić opinie mieszkańców, np. dot. zagospodarowania przestrzeni.

Waga uspołecznienia rewitalizacji w gminie Polanów podkreślona jest poprzez zakres oraz treść poszczególnych projektów rewitalizacyjnych. W projektach uwzględnia się istotną rolę organizacji pozarządowych oraz mieszkańców, jak też opinie zebrane podczas tworzenia programu rewitalizacji.

12 SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI ORAZ MONITORING

System realizacji

Opracowanie i przyjęcie programu rewitalizacji rozpoczyna pierwszy i najistotniejszy etap procesu wdrażania. Proces wdrażania zależy będzie od podejmowanych działań, a proces realizacji programu – od procedur gwarantujących jej realizację oraz od organizacji prac nad programem, czyli podziału obszarów odpowiedzialności za realizację pomiędzy struktury/jednostki organizacyjne Gminy.

Dla powodzenia wdrożenia programu rewitalizacji należy przyjąć tzw. zasadę partnerstwa, czyli współpracę poszczególnych aktorów rozwoju (instytucji samorządowych, organizacji społecznych, przedstawicieli mieszkańców, przedsiębiorców) oraz zasadę partycypacji społecznej, czyli prowadzenie dialogu społecznego pomiędzy różnymi podmiotami na terenie gminy, w zakresie wdrażania programu rewitalizacji.

Współpraca podmiotów powinna dotyczyć w szczególności:

- prowadzenia dialogu społecznego pomiędzy różnymi podmiotami w zakresie przedsięwzięć rewitalizacyjnych i ich komplementarności,
- budowy trwałej sieci partnerstwa na rzecz rozwoju obszaru rewitalizacji, a tym samym zapewnienia kompleksowego podejścia do rozwiązywania problemów zdiagnozowanych w programie rewitalizacji,
- kojarzenia partnerów do wspólnych przedsięwzięć oraz projektów, poprzez tworzenie platformy i podstaw wymiany pomysłów, potencjału i potrzeb,
- poprawy skuteczności działania tych podmiotów poprzez wymianę doświadczeń i informacji o trendach/pomysłach rozwojowych,
- prowadzenia badań i analiz w zakresie zmian społeczno-gospodarczych w gminie, które są rezultatem prowadzonych działań rewitalizacyjnych,
- współdziałania w zakresie doboru rozwiązań zapobiegających sytuacjom kryzysowym o charakterze społeczno-gospodarczym,
- budowy warunków sprzyjających wdrażaniu programu rewitalizacji,
- wdrażania programu rewitalizacji.

Skuteczność realizacji programu rewitalizacji i jego celów zapewnić będzie sprawny system oceny skuteczności wdrażania obejmujący:

- monitoring, czyli podsystem zbierania i selekcjonowania informacji,
- ewaluację, czyli podsystem oceny i interpretacji zgromadzonego materiału.

Prace nad realizacją działań rewitalizacyjnych powinny rozpocząć się natychmiast po przyjęciu programu rewitalizacji. Skuteczne, terminowe i efektywne wdrażanie programu rewitalizacji wymagać będzie szeregu działań: koordynacyjnych, organizacyjnych, koncepcyjnych, kontrolnych i informacyjnych.

Proces tworzenia oraz realizacji programu rewitalizacji można podzielić na kilka istotnych etapów:

- 1) Przygotowanie do sporządzania programu rewitalizacji.
- 2) Sporządzenie projektu programu rewitalizacji.
- 3) Konsultacje społeczne programu rewitalizacji.
- 4) Opiniowanie projektu programu rewitalizacji.
- 5) Wprowadzenie zmian wynikających z przeprowadzonych konsultacji społecznych i uzyskanych opinii oraz uchwalenie programu rewitalizacji.
- 6) Realizacja programu rewitalizacji.

Istotnym narzędziem realizacji programu rewitalizacji będzie Zespół ds. rewitalizacji, który stanowić będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełnić będzie funkcję opiniotwórczo-doradczą Burmistrza.

- Zespół ds. rewitalizacji składać się będzie z reprezentantów interesariuszy, na rzecz których lub przez których realizowany jest program rewitalizacji oraz reprezentantów Gminny, w tym: przedstawicieli mieszkańców poszczególnych sołectw, np. sołtysów, przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na rzecz obszarów rewitalizacji, przedstawicieli przedsiębiorców działających na obszarze rewitalizacji, radnych z obszaru rewitalizacji, przedstawicieli Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury oraz Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Polanowie.
- Proponuje się, aby Burmistrz niezwłocznie po podjęciu przez Radę Miejską uchwały dot. przyjęcia programu rewitalizacji powołał Zespół ds. rewitalizacji.
- Zespół ds. rewitalizacji w Gminie Polanów stanowić będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy.

Analiza zakresu realizacji programu rewitalizacji, wskazuje, że największy ciężar organizacyjny, zarządczy i finansowy – będzie udziałem samorządu lokalnego i jego jednostek podległych. Dla zapewnienia „dobrego zarządzania” procesem rewitalizacji, a tym samym komplementarności realizowanych działań – istotne wydaje się być stworzenie lub dostosowanie istniejących struktur administracyjno-zarządczych do specyfiki i potrzeb realizacji programu rewitalizacji – także w kontekście właściwego funkcjonowania Zespołu ds. rewitalizacji (obsługę organizacyjną Zespołu ds. rewitalizacji zapewnia urząd obsługujący Burmistrz).

Proponuje się zatem utworzenie **Stanowiska/komórki ds. rewitalizacji**, które realizować może wiele różnorodnych działań koncepcyjnych, organizacyjnych, koordynacyjnych, ewaluacyjnych i informacyjnych związanych z programem. Osoba/-y odpowiedzialne za działalność tego stanowiska powinny realizować również działania monitoringowe, w obszarze których mieści się pomiar efektów rewitalizacji.

Stanowisko ds. rewitalizacji umiejscowione będzie w strukturze Urzędu Miasta – przy stanowisku Inspektora ds. promocji i pozyskiwania funduszy.

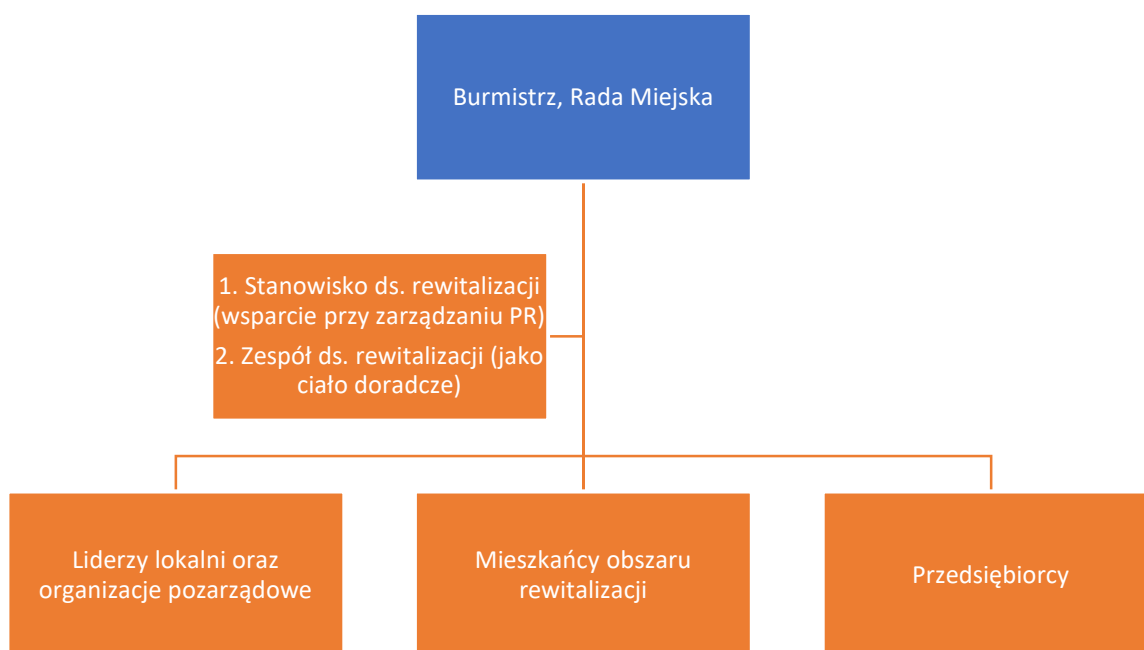
W odróżnieniu od Zespołu ds. rewitalizacji, stanowisko/komórka ds. rewitalizacji pełnić będzie rolę głównie organizacyjną, tj. jej zadanie polegać będzie ostatecznie na referowaniu prac związanych z rewitalizacją w pierwszej kolejności członkom Zespołu rewitalizacji, Burmistrzowi oraz Radnym.

Zespół ds. rewitalizacji stanowić będzie natomiast „łącznik” pomiędzy instytucjami publicznymi, które realizują program rewitalizacji, a interesariuszami rewitalizacji, w szczególności mieszkańcami. Obsługę organizacyjną Zespołu ds. rewitalizacji zapewni Burmistrz, w szczególności poprzez działalność stanowiska/komórki ds. rewitalizacji.

Schemat systemu rewitalizacji przedstawiono w formie graficznej za pomocą poniższego wykresu.

Główne decyzje co do realizacji programu rewitalizacji podejmuje Burmistrz, przy asyście (akceptacji) Rady Miejskiej. Wsparcie organizacyjne, w tym działania o charakterze monitoringowym, ewaluacyjnym będą zdaniem stanowiska ds. rewitalizacji. Stanowisko to odpowiedzialne będzie również za obsługę działalności zespołu ds. rewitalizacji. Zespół ds. rewitalizacji ma za zadanie wspierać Burmistrza oraz Radę Miejską w podejmowaniu istotnych decyzji dot. programu rewitalizacji. Zarówno stanowisko ds. rewitalizacji, jak też zespół ds. rewitalizacji będą pośredniczyć oraz wspierać Burmistrza oraz Radę Miejską w komunikacji z interesariuszami rewitalizacji oraz wdrażaniu pomysłu na partycypację społeczną.

Rysunek 27. Schemat zarządzania rewitalizacją w Gminie Polanów

Źródło: opracowanie własne

Kluczowe działania związane z realizacją programu rewitalizacji

Tabela 45. Kluczowe działania związane z realizacją programu rewitalizacji

L.p.	Działanie	Odpowiedzialność	Termin
1.	Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zawartych w programie rewitalizacji, niezwłocznie po uchwaleniu tego programu, do załącznika do wieloletniej prognozy finansowej gminy (dotyczy projektów gminnych). Jeżeli dane dotyczące tych przedsięwzięć nie są wystarczające do wpisania ich do wieloletniej prognozy finansowej, Rada Miejska wprowadza przedsięwzięcia do tej prognozy niezwłocznie po ustaleniu niezbędnych danych.	Rada Miejska	Po uchwaleniu programu rewitalizacji
2	Powołanie i działalność Zespołu ds. rewitalizacji. Zespół ds. rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą. Zakłada się cykliczność spotkań Zespołu ds. rewitalizacji, w trakcie których omawiane będą poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacji, ich stan wdrażania oraz rezultaty programu rewitalizacji. Zespół ds. rewitalizacji pełnić będzie funkcję multiplikatora, tj. jest zobowiązany do komunikowania się w sprawach istotnych dla rewitalizacji z interesariuszami, których reprezentuje.	Zespół ds. rewitalizacji, Burmistrz	Lata 1 – n (okres realizacji programu)
3.	Utworzenie w strukturach Urzędu Miejskiego Stanowiska/komórki ds. rewitalizacji, której działalność związana będzie ze wsparciem funkcjonowania Zespołu ds. rewitalizacji, jak również monitoringiem produktów i rezultatów.	Burmistrz	Lata 1 – n (okres realizacji programu)
3.	Opracowywanie dokumentacji technicznej dla projektów wpisanych do programu rewitalizacji, kosztorysów, uzyskiwanie wszelkich pozwoleń. Opracowanie studiów wykonalności i wniosków aplikacyjnych oraz niezbędnych załączników. Zgodnie z harmonogramami opracowywania, składania, realizacji i rozliczenia poszczególnych projektów na współfinansowanie zadań.	Podmioty realizujące zadania ujęte w programie rewitalizacji.	Lata 1 – n (okres realizacji programu)
4.	Ocena aktualności i stopnia realizacji programu rewitalizacji co najmniej raz na trzy lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym programie.	Burmistrz, Zespół ds. rewitalizacji	Lata 1 – n (okres realizacji programu)

	Ocena sporządzona przez Burmistrza podlega zaopiniowaniu przez Zespół ds. rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie internetowej gminy. W przypadku stwierdzenia, że program rewitalizacji wymaga zmiany, Burmistrz występuje do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załącza się opinię.		
5.	Uzupełnienie i rozszerzanie programu rewitalizacji o nowe zadania zgłaszane przez instytucje, organizacje i firmy działające na obszarze objętym programem rewitalizacji, w tym także o zadania Gminy. (w pkt. 4 wskazano, że zasadnicza ocena aktualności programu będzie realizowana co najmniej raz na trzy lata, jednak w przypadku pojawienia się nowych okoliczności, w tym pomysłów projektowych, zewnętrznych źródeł finansowania, lokalnych partnerstw, etc. możliwe jest dokonywanie aktualizacji programu rewitalizacji wg potrzeb).	Burmistrz, Zespół ds. rewitalizacji, podmioty zamierzające realizować przedsięwzięcia rewitalizacyjne w oparciu o zaktualizowany program rewitalizacji	Lata 1 – n (okres realizacji programu)
6.	Działania Public Relations, bieżąca i stała komunikacja z mieszkańcami Gminy nt. założeń rewitalizacji, postępów w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz efektów. Zbieranie i analizowanie zgłaszanych przez społeczność gminy uwag, opinii, wniosków. Działania komunikacyjne realizowane za pośrednictwem narzędzi komunikacyjnych Gminy, lokalnych mediów, Zespołu ds. rewitalizacji oraz podmiotów realizujących przedsięwzięcia rewitalizacyjne.	Burmistrz, Zespół ds. rewitalizacji, podmioty realizujące przedsięwzięcia rewitalizacyjne.	Lata 1 – n (okres realizacji programu)

Monitoring

Monitoring procesu wdrażania programu rewitalizacji i jego efektów jest odpowiedzialnym i ważnym zadaniem, warunkującym skuteczne zarządzanie procesem wdrażania programu.

Proces realizacji będzie monitorowany i oceniany przez zespół zadaniowy (Zespołu ds. rewitalizacji).

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji programu rewitalizacji są:

- cele główne wytyczone w programie,
- Kierunki działań i poszczególne przedsięwzięcia oraz projekty rewitalizacyjne.

Proces monitorowania polegał będzie na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących w ramach poszczególnych celów wytyczonych w programie. Zaleca się, aby monitoring prowadzony był jednocześnie na kilku płaszczyznach. Powinien dostarczać informacji na temat postępów w osiąganiu przyjętych celów oraz umożliwić kwantyfikację efektów zrealizowanych projektów.

Monitoring programu będzie odbywał się w dwóch etapach:

- Okresowe (1 raz na 3 lata) sprawozdania z realizacji celów, zawierające podstawowe informacje na temat podejmowanych działań, stopnia realizacji projektów, ewentualnych efektów końcowych tych projektów.
- Analiza wskaźnikowa, służąca odpowiedzi na pytanie o zbieżność podejmowanych działań z osiąganymi wynikami społeczno-gospodarczymi gminy wg wskaźników rezultatu.

Ewaluacja

W szerokim aspekcie ewaluacja dotyczy realizacji programu rewitalizacji oraz jego wpływu na wszelkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego. Ewaluacja musi także odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu program rozwiązuje realne problemy gminy i jej społeczności.

W wąskim aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji poszczególnych elementów programu, przy czym kryteriami oceny zapisów są:

- wskaźniki realizacji celów,
- rozwiązywanie problemów,
- realizacja wizji rozwoju (wg przyjętych składników wizji).

Ewaluacja będzie opierać się na trzech rodzajach ocen:

- ocena przed realizacją działań - czy i w jaki sposób program, a w szczególności poszczególne działania i przedsięwzięcia rewitalizacyjne wpłyną na grupy docelowe, przyczynią się do poprawy sytuacji na terenie gminy,
- ocena w trakcie realizacji działań - odpowiada na pytanie, czy przyjęte cele i podjęte w następstwie działania zmierzają w dobrym kierunku,
- ocena po realizacji działań – ocena długoterminowego wpływu programu rewitalizacji na grupy docelowe, czy efekty wynikłe z zastosowania strategii są trwałe.

WSKAŹNIKI REZULTATU (w odniesieniu do obszaru rewitalizacji)
Tabela 46. Wskaźniki rezultatu

Wskaźnik	Jaki problem jest mierzony	Źródło pozyskania informacji	Częstotliwość pomiaru	Wartość wyjściowa (dane 2015 rok)	Oczekiwana zmiana w 2023 roku
Cel 1. Zwiększona aktywność zawodowa, przedsiębiorczość oraz zmniejszona skala ubóstwa na obszarze rewitalizacji.					
1. Liczba osób bezrobotnych	Bezrobocie	PUP	1 raz/rok	Polanów – 48 Cetuń – 22 Chocimino – 27 Naclaw – 48 Rzeczyca Wielka – 65	Spadek o 25%
2. Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa	Ubóstwo	MGOPS Polanów	1 raz/rok	Polanów – 40 Cetuń – 20 Chocimino – 26 Naclaw – 44 Rzeczyca Wielka – 39	Spadek o 25%
3. Liczba osób prowadząca działalność gospodarczą.	Przedsiębiorczość	UM Polanów	1 raz/rok	Polanów – 49 Cetuń – 5 Chocimino – 3 Naclaw – 14 Rzeczyca Wielka – 8	Wzrost o 10%
Cel 2. Zwiększona aktywność społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji.					
4. Liczba aktywnych uczestników (dorośli) stałych bezpłatnych zajęć kulturalnych w miejskich ośrodkach kultury (domy, kluby, świetlice)	Aktywność społeczna dorosłych	UM Polanów	1 raz/rok	Polanów – 13 Cetuń – 0 Chocimino – 3 Naclaw – 15 Rzeczyca Wielka – 15	Wzrost o 25%
5. Liczba dzieci i młodzieży (do lat 18) korzystających z usług/zajęć	Aktywność społeczna dorosłych dzieci i młodzieży	UM Polanów	1 raz/rok	Polanów – 28 Cetuń – 0 Chocimino – 30 Naclaw – 40	Wzrost o 25%

oferowanych przez domy kultury, świetlice				Rzeczyca Wielka – 40	
Cel 3. Rozwinięta infrastruktura społeczna oraz zrewitalizowane przestrzeni publiczne obszaru rewitalizacji.					
6. Liczba zmodernizowanych, utworzonych obiektów infrastruktury społecznej	Zmodernizowana infrastruktura społeczna	UM Polanów	1 raz/rok	Polanów – 0 Cetuń – 0 Chocimino – 0 Naclaw – 0 Rzeczyca Wielka – 0	Polanów – 1 Cetuń – 2 Chocimino – 1 Naclaw – 2 Rzeczyca Wielka – 1
7. Liczba zrewitalizowanych przestrzeni publicznych	Zrewitalizowane przestrzeni publiczne	UM Polanów	1 raz/rok	Polanów – 0 Cetuń – 0 Chocimino – 0 Naclaw – 0 Rzeczyca Wielka – 0	Polanów – 5 Cetuń – 2 Chocimino – 2 Naclaw – 2 Rzeczyca Wielka – 2
Cel 4. Poprawiony stan infrastruktury technicznej obszaru rewitalizacji.					
8. Ilość metrów bieżących naprawionych chodników	Zmodernizowane chodniki	UM Polanów	1 raz/rok	0	500 m
9. Ilość metrów bieżących naprawionych dróg	Zmodernizowane drogi	UM Polanów	1 raz/rok	0	1500 m
Cel 5. Poprawiony stan zasobów mieszkaniowych obszaru rewitalizacji.					
10. Liczba wyremontowanych obiektów budowlanych na obszarze rewitalizacji	Budynki o poprawionym stanie technicznym	UM Polanów	1 raz/rok	0	20

13 STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentu pod nazwą: „Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Polanów na lata 2017 – 2023”, wynika z art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r. poz. 353), o ile projektowany dokument wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub że realizacja postanowień strategii może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Projektowany dokument został poddany procedurze zapytania o konieczność i ewentualny zakres opracowywania prognozy oddziaływania na środowisko. Jako, że opracowywany dokument, nie jest dokumentem wymienionym w art. 46 pkt 1 i 2 ustawy OOŚ, stąd wobec tego dokumentu nie mają zastosowania przepisy art. 48 ustawy OOŚ.

Kierując się zasadą przezorności, w przedmiotowym przypadku wystąpiono do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (RDOŚ) z wnioskiem o stwierdzenie, na podstawie Art. 47 Ustawy OOŚ, czy dla dokumentu, istnieje konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W wyniku analizy projektów i przedsięwzięć ujętych w Programie rewitalizacji stwierdzono, że:

W trakcie procedowania

14 SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

Rysunek 1. Podział delimitacyjny gminy Polanów	17
Rysunek 2. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska depopulacji w gminie Polanów w latach 2015/2010.....	24
Rysunek 3. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska starzejącego się społeczeństwa w gminie Polanów w 2015 roku.....	27
Rysunek 4. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska bezrobocia w gminie Polanów w 2015 roku.....	30
Rysunek 5. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska ubóstwa w gminie Polanów	33
Rysunek 6. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska alkoholizmu w gminie Polanów w 2015 roku.....	36
Rysunek 7. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska długotrwałej lub ciężkiej choroby w gminie Polanów w 2015 roku	39
Rysunek 8. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska dożywiania dzieci w gminie Polanów w 2015 roku.....	42
Rysunek 9. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska niskiej aktywności obywatelskiej w gminie Polanowie na podstawie wyników wyborów samorządowych z 2014 roku ..	45
Rysunek 10. Wyniki standaryzacji liniowej w odniesieniu przestępczości w gminie Polanów w 2015 roku	48
Rysunek 11. Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany opisujący koncentrację problemów społecznych w gminie Polanów.....	54
Rysunek 12. Liczba aktywnych działalności gospodarczych wpisanych do CEDiG na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 roku – wartość poniżej średniej gminnej.....	57
Rysunek 13. Powierzchnia (m ²) pokryć azbestowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca – wartość powyżej średniej gminnej.....	60
Rysunek 14. Ilość metrów bieżących dróg publicznych wymagających natychmiastowej naprawy (m) na 1000 mieszkańców 2015 – wartość powyżej średniej gminnej.....	63
Rysunek 15. Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym 2015 – wartość poniżej średniej gminnej	66
Rysunek 16. Liczba ogólnodostępnych obiektów sportowych (bez szkolnych) na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym 2015.....	69
Rysunek 17. Liczba aktywnych uczestników (dorośli) stałych bezpłatnych zajęć kulturalnych w ośrodkach kultury (domy, kluby, świetlice) w gminie Polanów w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku – wartość poniżej średniej gminnej	72
Rysunek 18. Liczba zabytków wpisanych do Rejestru Zabytków wymagających remontu w ciągu najbliższych 5 lat w przeliczeniu na 1000 mieszkańców – wartość powyżej średniej gminnej.....	75
Rysunek 19. Udział mieszkań popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym sołectwa / ulicy (%) – wartość powyżej średniej gminnej.....	78
Rysunek 20. Odsetek osób pozbawionych dostępu do sieci kanalizacyjnej – wartość powyżej średniej gminnej.....	81
Rysunek 21. Lokalizacja obszaru zdegradowanego w Polanowie	89
Rysunek 22. Lokalizacja obszaru zdegradowanego w Chociminie	91
Rysunek 23. Lokalizacja obszaru zdegradowanego w Cetuniu	93

Rysunek 24. Lokalizacja obszaru zdegradowanego w Naclawiu	95
Rysunek 25. Lokalizacja obszaru zdegradowanego w Rzeczy Wielkiej	97
Rysunek 26. Poglądowy schemat rewitalizacji w Gminie Polanów	233
Rysunek 27. Schemat zarządzania rewitalizacją w Gminie Polanów	237

Tabela 1. Założenia krajowych i regionalnych polityk rozwoju wpisujące się w podstawowe cele rewitalizacji.....	4
Tabela 2. Cele Strategii Rozwoju Gminy Polanów oraz ich znaczenie dla definiowania celów i kierunków rewitalizacji.....	8
Tabela 3. Potencjalne zjawiska kryzysowe w gminie Polanów	13
Tabela 4. Wskaźniki sfery społecznej wykorzystane do obliczenia syntetycznego wskaźnika opisującego koncentrację problemów społecznych	18
Tabela 5. Wskaźniki strefy pozaspołecznej wykorzystane w procesie wyznaczenia obszaru zdegradowanego	20
Tabela 6. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska depopulacji w gminie Polanów w latach 2015/2010.....	22
Tabela 7. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska starzejącego się społeczeństwa w gminie Polanów w 2015 roku.....	25
Tabela 8. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska bezrobocia w gminie Polanów w 2015 roku.....	28
Tabela 9. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska ubóstwa w gminie Polanów	31
Tabela 10. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska alkoholizmu w gminie Polanów w 2015 roku.....	34
Tabela 11. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska długotrwałej lub ciężkiej choroby w gminie Polanów w 2015 roku.....	37
Tabela 12. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska dożywiania dzieci w gminie Polanów w 2015 roku.....	40
Tabela 13. Wyniki standaryzacji liniowej opisującej koncentrację zjawiska aktywności obywatelskiej w gminie Polanowie na podstawie wyników wyborów samorządowych z 2014 roku	43
Tabela 14. Wyniki standaryzacji liniowej w odniesieniu przestępczości w gminie Polanów w 2015 roku	46
Tabela 15. Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany opisujący koncentrację problemów społecznych w gminie Polanów	50
Tabela 16. Liczba aktywnych działalności gospodarczych wpisanych do CEDiG na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 roku.....	55
Tabela 17. Występowanie azbestu w gminie Polanów	58
Tabela 18. Drogi wymagające naprawy w gminie Polanów w 2015 roku	61
Tabela 19. Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym 2015.....	64
Tabela 20. Liczba ogólnodostępnych obiektów sportowych (bez szkolnych) na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym 2015.....	67
Tabela 21. Odsetek dzieci i młodzieży (do lat 18) korzystających z usług/zajęć oferowanych przez domy kultury, świetlice w 2015 roku	70
Tabela 22. Liczba zabytków wpisanych do Rejestru Zabytków wymagających remontu w ciągu najbliższych 5 lat w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	73

Tabela 23. Udział mieszkań popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym sołectwa / ulicy (%)	76
Tabela 24. Odsetek osób pozbawionych dostępu do sieci kanalizacyjnej	79
Tabela 25. Zestawienie obszarów koncentracji problemów społecznych z występowaniem dalszych problemów, w tym gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych w gminie Polanów	84
Tabela 26. Charakter problemów na podobszarze rewitalizacji Polanów wynikających z diagnozy delimitacyjnej	100
Tabela 27. Opis problemów zdiagnozowanych na podobszarze rewitalizacji Polanów po spotkaniach z mieszkańcami obszaru	101
Tabela 28. Charakter problemów na podobszarze rewitalizacji Chocimino wynikających z diagnozy delimitacyjnej	113
Tabela 29. Opis problemów zdiagnozowanych na podobszarze rewitalizacji Chocimino po spotkaniach z mieszkańcami obszaru	114
Tabela 30. Charakter problemów na podobszarze rewitalizacji Cetuń wynikający z diagnozy delimitacyjnej	121
Tabela 31. Opis problemów zdiagnozowanych na podobszarze rewitalizacji Cetuń po spotkaniach z mieszkańcami obszaru	122
Tabela 32. Charakter problemów na podobszarze rewitalizacji Naclaw wynikających z diagnozy delimitacyjnej	129
Tabela 33. Opis problemów zdiagnozowanych na podobszarze rewitalizacji Naclaw po spotkaniach z mieszkańcami obszaru	130
Tabela 34. Charakter problemów na podobszarze rewitalizacji Rzeczyca Wielka wynikających z diagnozy delimitacyjnej	137
Tabela 35. Opis problemów zdiagnozowanych na podobszarze rewitalizacji Rzeczyca Wielka po spotkaniach z mieszkańcami obszaru	138
Tabela 36. Natężenie poszczególnych elementów na obszarze rewitalizacji w podziale na miejsce zamieszkania respondenta	168
Tabela 37. Ocena aspektów życia na obszarze rewitalizacji na 5 – stopniowej skali w podziale na miejsce zamieszkania respondenta	171
Tabela 38. Trzy najważniejsze potencjały (mocne strony) na obszarze rewitalizacji w podziale na miejsce zamieszkania respondenta	175
Tabela 39. Analiza SWOT obszaru rewitalizacji	179
Tabela 40. Zasadnicze problemy, potencjały oraz wizja obszaru rewitalizacji	182
Tabela 41. Kierunki działań rewitalizacyjnych	187
Tabela 42. Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne	208
Tabela 43. Indykatywne ramy finansowe związane z realizacją Programu Rewitalizacji, w odniesieniu do podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	215
Tabela 44. Formy i rezultaty konsultacji programu rewitalizacji	226
Tabela 45. Kluczowe działania związane z realizacją programu rewitalizacji	238
Tabela 46. Wskaźniki rezultatu	241
Wykres 1. Natężenie poszczególnych elementów na obszarze rewitalizacji	166
Wykres 2. Natężenie poszczególnych elementów w Gminie Polanów	169
Wykres 3. Ocena aspektów życia na obszarze rewitalizacji na 5 – stopniowej skali	170

Wykres 4. Ocena aspektów życia w gminie Polanów na 5 – stopniowej skali	173
Wykres 5. Trzy najważniejsze potencjały (mocne strony) na obszarze rewitalizacji	174
Wykres 6. Trzy najważniejsze potencjały (mocne strony) na obszarze gminy Polanów	177

Fot. 1. Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Polanowie.....	103
Fot. 2. Zabudowa wielorodzinna przy ul. Zamkowej.....	103
Fot. 3. Przestrzeń przy kościele pw. Wniebowzięcia NMP	104
Fot. 4. Zabudowa gospodarcza przy ul. Zamkowej	104
Fot. 5. Zabudowa gospodarcza przy ul. Zamkowej	105
Fot. 6. Widok ogólny na ulicę Zamkową.....	105
Fot. 7. Rynek w Polanowie, obecnie parking.....	106
Fot. 8. Ul. Wolności w Polanowie.....	106
Fot. 9. Obiekty handlowe przy ul. Wolności.....	107
Fot. 10. Przestrzeń dworca autobusowego przy ul. Wolności	107
Fot. 11. Zagospodarowana przestrzeń parku miejskiego (plac zabaw) przy ul. Wolności	108
Fot. 12. Stan nawierzchni drogi ulicy Zamkowej	108
Fot. 13. Przestrzeń publiczna za blokami na ulicy Zamkowej.....	109
Fot. 14. Przestrzeń publiczna za blokami na ulicy Zamkowej.....	109
Fot. 15. Estetyka przestrzeni zamieszkania przy ul. Zamkowej.....	110
Fot. 16. Złe rozwiązania funkcjonalne, skutkujące dewastacją zieleni publicznej	110
Fot. 17. Obiekt Urzędu Miasta w Polanowie przy ul. Wolności	111
Fot. 18. Ulica Koszalińska w Polanowie	111
Fot. 19. Zdewastowane obiekty gospodarcze przy ul. Koszalińskiej	112
Fot. 20. Przestrzeń wspólna sąsiedztwa obiektów mieszkalnych przy ul. Koszalińskiej	112
Fot. 21. Zabudowa wielorodzinna przy ul. Koszalińskiej	113
Fot. 22. Nieukończone obiekty mieszkalne w Chocimlinie	116
Fot. 23. Zabudowa mieszkalna i gospodarcza w Chocimlinie	116
Fot. 24. Zabudowa mieszkalna i gospodarcza w Chocimlinie	117
Fot. 25. Zabudowa mieszkalna i gospodarcza w Chocimlinie	117
Fot. 26. Niska estetyka przestrzeni zamieszkania	118
Fot. 27. Przestrzeń przy zabytkowym kościele w Chocimlinie	118
Fot. 28. Zabytkowy kościół w Chocimlinie	119
Fot. 29. Zabudowa wielorodzinna po PGR w Chocimlinie.....	119
Fot. 30. Przestrzeń wspólna przy zabudowie mieszkalnej w Chocimlinie.....	120
Fot. 31. Przystanek autobusowy w Chocimlinie.....	120
Fot. 32. Zabudowa mieszkalna w Cetuniu (widoczne pokrycia dachowe z azbestu)	123
Fot. 33. Droga prowadząca przez miejscowość.....	124
Fot. 34. Zły stan techniczny obiektów budowlanych	124
Fot. 35. Zdewastowany obiekt gospodarczy w centrum miejscowości (miejsce przewidziane w planach Gminy do utworzenia świetlicy wiejskiej).....	125
Fot. 36. Przystanek autobusowy w Cetuniu	125
Fot. 37. Dom Pomocy Społecznej w Cetuniu.....	126
Fot. 38. Zabudowa mieszkalna w Cetuniu.....	126
Fot. 39. Plac zabaw w Cetuniu.....	127
Fot. 40. Obiekt niefunkcjonującej świetlicy wiejskiej.....	127
Fot. 41. Plaża przy jeziorze Wielkim w Cetuniu	128

Fot. 42. Miejsce odpoczynku na plaży przy jeziorze Wielkim w Cetuniu	128
Fot. 43. Plac zabaw przy Świetlicy Wiejskiej w Naclawiu	131
Fot. 44. Świetlica Wiejska w Naclawiu	132
Fot. 45. Zdewastowane ogrodzenie przy parku pałacowym w Naclawiu (teren prywatny w sąsiedztwie Świetlicy Wiejskiej – tj. centrum wsi)	132
Fot. 46. Park przy pałacu w Naclawiu (teren prywatny)	133
Fot. 47. Zdewastowana brama wjazdowa do pałacu w Naclawiu	133
Fot. 48. Pałac w Naclawiu (obiekt prywatny)	134
Fot. 49. Zabudowa wielorodzinna w Naclawiu	134
Fot. 50. Przystanek autobusowy w Naclawiu	135
Fot. 51. Droga prowadząca do kościoła w Naclawiu	135
Fot. 52. Siłownia zewnętrzna w Naclawiu	136
Fot. 53. Zabudowa mieszkalna w Naclawiu	136
Fot. 54. Kościół w Naclawiu	137
Fot. 55. Obiekt Świetlicy Wiejskiej w Rzeczycy Wielkiej	140
Fot. 56. Niezagospodarowana przestrzeń przy świetlicy wiejskiej	140
Fot. 57. Droga biegnąca przez Rzeczycę Wielką	141
Fot. 58. Zabudowa wielorodzinna po PGR w Rzeczycy Wielkiej	141
Fot. 59. Przestrzeń wspólna w zabudowie wielorodzinnej w Rzeczycy Wielkiej	142
Fot. 60. Kościół w Rzeczycy Wielkiej	142
Fot. 61. Przestrzeń przy kościele w Rzeczycy Wielkiej	143
Fot. 62. Zabudowa wielorodzinna w Rzeczycy Wielkiej	143
Fot. 63. Plac zabaw w Rzeczycy Małej	144
Fot. 64. Widok ogólny na Rzeczycę Małą	144
Fot. 65. Przystanek autobusowy w Rzeczycy Małej	145
Fot. 66. Droga prowadząca do Rzeczycy Małej	145
Fot. 67. Moderowane spotkanie z pracownikami Biblioteki Publicznej i uczestnikami spaceru badawczego w Polanowie	151
Fot. 68. Widok ulicy Zamkowej od strony starych zabudowań mieszkalnych	152
Fot. 69. Spotkanie uczestników spacerów badawczych przy bloku na między ulicą Wolności i ulicą Zamkową	153
Fot. 70. Ocena przestrzeni między obiektami mieszkalnymi na ulicy Koszalińskiej	154
Fot. 71. Przestrzeń obok budynku Świetlicy Wiejskiej w Rzeczycy Wielkiej	155
Fot. 72. Bloki mieszkalne w Rzeczycy Wielkiej	156
Fot. 73. Rozmowa z mieszkańcami przy blokach mieszkalnych	156
Fot. 74. Spotkanie z mieszkańcami Rzeczycy Małej	158
Fot. 75. Wypełnianie ankiety przez uczestników spaceru badawczego pod obiektem Domu Pomocy Społecznej w Cetuniu	159
Fot. 76. Przestrzeń i obiekty, gdzie docelowo może powstać świetlica wiejska w Cetuniu	159
Fot. 77. Przestrzeń w okolicy jeziora i budynków mieszkalnych pokryta prawie hektarem Barszczu Sosnowskiego	160
Fot. 78. Widok pustostanów obok mieszkań socjalnych	162
Fot. 79. Widok elewacji Kościoła i fragment bramy wejściowej	162
Fot. 80. Zabudowania w przestrzeni pałacowej	163
Fot. 81. Powitanie uczestników warsztatów przez Zastępcę Burmistrza Polanowa	227
Fot. 82. Moderowane dyskusja z mieszkańcami obszaru rewitalizacji	227
Fot. 83. Warsztat generowania pomysłów na projekty rewitalizacyjne w Rzeczycy Wielkiej.	228

Fot. 84. Warsztat generowania pomysłów na projekty rewitalizacyjne w Naclawiu.....	229
Fot. 85. Event w Polanowie	232
Fot. 86. Event w Rzeczycy Wielkiej.....	232